

ਵਿਗਿਆਨ ਜੋਤ

ਸਾਲ 11, ਅੰਕ 7

ਜਨਵਰੀ-ਫਰਵਰੀ, 2016

PUNPUN/2006/17457

ਮੁੱਖ ਸੰਪਾਦਕ: ਮੇਘ ਰਾਜ ਮਿੱਤਰ

ਸੰਪਾਦਕ: ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ
ਰਣਜੀਤ ਝਨੇਰ

ਮੁੱਖ ਪ੍ਰਬੰਧਕ: ਅਮਿੱਤ ਮਿੱਤਰ

ਸੰਪਾਦਕੀ ਬੋਰਡ

- * ਸਰਜੀਤ ਤਲਵਾਰ
- * ਰਾਜਾ ਰਾਮ ਹੰਦਿਆਇਆ
- * ਬਲਜਿੰਦਰ ਕੋਟਭਾਰਾ
- * ਡਾ. ਹਰਿਸ਼ ਮਲਹੋਤਰਾ ਬਰਮਿੰਘਮ
- * ਅਵਤਾਰ ਨਿਊਜ਼ੀਲੈਂਡ
- * ਡਾ. ਵਿਸ਼ਾਲ ਭਾਰਤੀ (ਐਮ.ਡੀ.)
- * ਤਲਵਿੰਦਰ ਸੱਭਰਵਾਲ (ਕੈਨੇਡਾ)
- * ਹਰਪਿੰਦਰ ਬਰਾੜ (ਕੈਨੇਡਾ)

ਸਲਾਹਕਾਰੀ ਬੋਰਡ:

- * ਸੁਖਵੀਰ ਰੈਣਾ
- * ਡਾ. ਗੁਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਐਮ.ਡੀ.
- * ਡਾ. ਪਵਿੱਤਰ ਅਮਰਗੜ੍ਹ

ਦਰ ਚੰਦਾ

ਸਲਾਨਾ ਚੰਦਾ	100/-
ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਦਾ ਚੰਦਾ	150/-
ਪੰਜ ਸਾਲ ਲਈ	350/-
ਦਸ ਸਾਲ ਲਈ	700/-

ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਸਲਾਨਾ ਚੰਦਾ 500/-
ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਪੰਜ ਸਾਲ ਲਈ 2000/-

ਚੰਦੇ ਅਤੇ ਰਚਨਾਵਾਂ ਭੇਜਣ ਲਈ ਪਤਾ:

ਅਮਿੱਤ ਮਿੱਤਰ
ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਨਿਵਾਸ, ਕੱਚਾ ਕਾਲੇਜ ਰੋਡ,
ਗਲੀ ਨੰਬਰ 8, ਬਰਨਾਲਾ-148101
ਫ਼ੋਨ 01679-241744
Email : tarksheel@gmail.com

ਨੋਟ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ

‘ਵਿਗਿਆਨ ਜੋਤ’ ਸਕੂਲਾਂ

ਲਈ ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਹੈ

ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਭਾਗ
ਪੰਜਾਬ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੰਬਰ
4/2-2003 ਮਿਤੀ 2-5-2003
ਐਡੀਟਰ ਪੰਜਾਬੀ ਰਾਹੀਂ ਰਾਜ ਦੀਆਂ
ਸਾਰੀਆਂ ਵਿੱਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਲਈ
ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਹੈ।

ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨੋਟ : ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਾਦ
ਵਿਵਾਦ ਸਿਰਫ਼ ਬਰਨਾਲਾ ਦੀ ਅਦਾਲਤ
ਵਿੱਚ ਨਜਿੱਠਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਸੰਪਾਦਕੀ

ਸ਼ਿਸ਼ਟੀ ਕਿਵੇਂ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ ?

ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਆਮ ਹੀ ਇਹ ਧਾਰਨਾ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਸ਼ਿਸ਼ਟੀ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੁੱਝ ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪਦਾਰਥ ਸਦਾ ਸੀ, ਸਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਦਾ ਰਹੇਗਾ। ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਦੀ ਹੋਂਦ ਸਿਰਫ਼ ਪਦਾਰਥ ਨਾਲ ਹੀ ਹੈ। ਹਰੇਕ ਕਿਸਮ ਦੀ ਊਰਜਾ ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਹੋਵੇ, ਆਵਾਜ਼ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਗਰਮੀ ਹੋਵੇ। ਇਹ ਸਭ ਪਦਾਰਥ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਹਨ। ਪਦਾਰਥ ਦੇ ਖਿੰਡਣ ਨਾਲ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪਦਾਰਥ ਦੇ ਟਕਰਾਉਣ ਨਾਲ ਗਰਮੀ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤੇ ਕੰਬਾਹਟ ਨਾਲ ਆਵਾਜ਼ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਵੀ ਪਦਾਰਥ ਦਾ ਕੋਈ ਰੂਪ ਜਾਂ ਮਾਤਰਾ ਨਸ਼ਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸੇ ਮਾਤਰਾ ਵਿਚ ਪਦਾਰਥ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਰੂਪ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਵਿਗਿਆਨ ਅਨੁਸਾਰ, ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲੇ ਚਾਰ ਮੁੱਢਲੇ ਨਿਯਮ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਚਾਰ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿਚ ਆਪਸੀ ਕੀ ਸਬੰਧ ਹੈ ਜਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠੇ ਕਰਨ ਦੇ ਯਤਨਾਂ ਸਬੰਧੀ ਖੋਜ-ਪੜਤਾਲ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਪਹਿਲਾ ਨਿਯਮ

ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਵਿਚ ਹਰ ਵਸਤੂ ਦੂਸਰੀ ਵਸਤੂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਭਾਰ ਅਨੁਸਾਰ ਆਪਣੇ ਵੱਲ ਖਿੱਚਦੀ ਹੈ। ਦੂਰੀ ਵਧਣ ਨਾਲ ਇਹ ਖਿੱਚ-ਸ਼ਕਤੀ ਘੱਟ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਵਿਚ ਤਾਰੇ, ਗ੍ਰਹਿ, ਉਪਗ੍ਰਹਿ, ਗਲੈਕਸੀਆਂ ਤੇ ਧੂਮਕੇਤੂ ਇਕ-ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਖਿੱਚ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਪੈਦੇ ਹੋਏ ਸਮਤੋਲ ਕਰ ਕੇ ਇਹ ਇਕ-ਦੂਜੇ ਦੇ ਦੁਆਲੇ ਗਤੀਸ਼ੀਲ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਕਿਤੇ ਵੀ ਕਿਸੇ ਦੀ ਆਪਸੀ ਦੂਰੀ ਘਟ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਘੁੰਮਣ ਗਤੀ ਘੱਟ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਇਕ-ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਟਕਰਾ ਵੀ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਧਰਤੀ ਦੇ ਭਾਰਤੀ ਖਿੱਤੇ ਵਿਚ ਤਿੰਨ ਕੁ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਇਕ ਤਰਾਸਦੀ ਇਸੇ ਨਿਯਮ ਕਾਰਨ ਵਾਪਰੀ ਸੀ। ਪਹਾੜਾਂ ਵਿਚ ਉਚਾਈ 'ਤੇ ਹੋਈ ਭਾਰੀ ਬਾਰਿਸ਼ ਕਾਰਨ ਨਦੀਆਂ ਰਾਹੀਂ ਵੱਡੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿਚ ਪਾਣੀ ਧਰਤੀ ਦੇ ਕੇਂਦਰ ਵੱਲ ਨੂੰ ਖਿੱਚਿਆ ਜਾਣ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਇਸ ਪਾਣੀ ਅਤੇ ਪਹਾੜਾਂ ਵਿਚੋਂ ਆਈ ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਵਹਿਣ ਕਾਰਨ ਕੇਦਾਰਨਾਥ ਵਿਖੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਧਾਰਮਿਕ ਸਥਾਨਾਂ, ਵਾਹਨਾਂ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖਾਂ ਨੇ ਇਸ ਤਰਾਸਦੀ ਦਾ ਸੰਤਾਪ ਭੋਗਿਆ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਗੁਰੂਤਾ-ਆਕਰਸ਼ਣ ਦਾ ਨਿਯਮ ਬਹੁਤ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਇਕ ਕਮਜ਼ੋਰ ਬਲ ਹੈ। ਹਾਂ, ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਬਲ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਵਿਚ ਕਾਰਜ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

ਦੂਜਾ ਨਿਯਮ

ਇਹ ਨਿਯਮ ਨਿਊਕਲੀ ਬਲਾਂ ਦਾ ਹੈ। ਐਟਮ (ਪ੍ਰਮਾਣੂ) ਬੰਬਾਂ ਰਾਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਤਬਾਹੀ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਵੇਖੀ-ਸੁਣੀ ਹੈ। ਇਕ ਛੋਟੇ ਜਿਹੇ ਐਟਮ ਬੰਬ ਨੇ ਜਾਪਾਨ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰ ਹੀਰੋਸ਼ੀਮਾ ਅਤੇ ਨਾਗਾਸਾਕੀ ਦੇ ਲੱਖਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਭੁੰਨ ਕੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਅਸਲ ਵਿਚ, ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਦੇ ਸਾਰੇ ਸੂਰਜਾਂ ਵਿਚ ਐਟਮੀ ਬੰਬਾਂ ਵਾਲੀਆਂ ਕਿਰਿਆਵਾਂ ਹੀ ਵਾਪਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਸੂਰਜ ਉਪਰ ਵੀ ਹਾਈਡ੍ਰੋਜਨ ਗੈਸ ਦੇ ਹੀਲੀਅਮ ਵਿਚ ਬਦਲਣ ਕਾਰਨ ਨਿਊਕਲੀਅਸ ਸੰਯੋਜਣ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅਥਾਹ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਅਤੇ ਗਰਮੀ ਪੈਦਾ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ।

ਤੀਜਾ ਨਿਯਮ

ਇਹ ਨਿਯਮ ਬਿਜਲਈ ਚੁੰਬਕੀ ਬਲਾਂ ਦਾ ਹੈ। ਲੋਹੇ ਦੀ ਇਕ ਤਾਰ ਵਿਚ ਬਿਜਲੀ ਲੰਘਾਉਣ ਨਾਲ ਉਹ ਚੁੰਬਕ ਵਾਂਗ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ 'ਤੇ ਸਾਰੇ ਪੱਖ, ਮੋਟਰਾਂ ਆਦਿ ਬਣਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਬਲ ਇਕ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਬਲ ਹੈ। ਸੂਰਜ ਵਿਚੋਂ ਉਠਦੇ ਤੂਫ਼ਾਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬਿਜਲਈ ਚੁੰਬਕੀ ਬਲਾਂ ਕਾਰਨ ਹੀ ਧਰਤੀ ਤੱਕ ਮਾਰ ਕਰ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਚੌਥਾ ਨਿਯਮ

ਇਸ ਨਿਯਮ ਰਾਹੀਂ ਧਰਤੀ ਦੇ ਉਪਰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਾਰੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਹਾਈਡ੍ਰੋਜਨ ਗੈਸ ਹੀਲੀਅਮ ਵਿਚ ਬਦਲਦੀ ਹੈ, ਹੀਲੀਅਮ ਕਾਰਬਨ ਵਿਚ ਬਦਲ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਰਬਨ, ਆਕਸੀਜਨ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮੁੱਚੇ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਵਿਚ ਉਪਜੇ ਸਾਰੇ ਤੱਤ ਇਕ ਦੂਜੇ ਵਿਚ ਬਦਲਦੇ ਹਨ। ਕਿਸੇ ਗ੍ਰਹਿ, ਉਪਗ੍ਰਹਿ ਜਾਂ ਤਾਰੇ 'ਤੇ ਕਾਰਬਨ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਹੋਰ 'ਤੇ ਲੋਹਾ ਵੱਧ ਮਾਤਰਾ ਵਿਚ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਕੋਈ ਉਲਕਾਪਾਤੀ ਸ਼ੋਨੇ ਦਾ ਹੀ ਬਣਿਆ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿਸੇ ਉਪਰ ਚਾਂਦੀ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਵਧੇਰੇ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸੂਰਜਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮਾਤਰਾ ਵਿਚ ਗਰਮੀ, ਵੱਖਰੇ-ਵੱਖਰੇ ਤੱਤਾਂ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਬਣੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਵਸਤੂਆਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਇਕ ਜਾਂ ਦੋ ਜਾਂ ਤਿੰਨ ਤੱਤਾਂ ਦੀ ਅਲੱਗ-ਅਲੱਗ ਮਾਤਰਾ ਮਿਲਾਉਣ ਨਾਲ ਬਣ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।

ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਯਮਾਂ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਿਸ਼ਟੀ ਆਪਣੇ-ਆਪ ਕੁੱਝ ਨਿਯਮਾਂ ਤਹਿਤ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ ਤੇ ਚੱਲਦੀ ਰਹੇਗੀ।

-ਮੇਘ ਰਾਜ ਮਿੱਤਰ

ਯਾਦਾਂ ਦੇ ਝਰੋਖੇ 'ਚੋਂ...

ਮੇਘ ਰਾਜ ਮਿੱਤਰ
ਫੋਨ ਨੰ: 98887-87440

⊙ ਪੀ. ਜੀ. ਆਈ. ਦੇ ਡਾਕਟਰ ਨੇ ਚੁਰਾਈ ਗਾਂ ਦੀ ਮੂਰਤੀ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਹੈ ਡਾਕਟਰ, ਕਿਉਂਕਿ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਸਾਰੇ ਹੀਲੋ-ਵਸੀਲੇ ਫੇਲ੍ਹ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਆਖ਼ਰੀ ਉਮੀਦ ਹੀ ਡਾਕਟਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਜਦੋਂ ਡਾਕਟਰ ਹੀ ਆਪਣੇ ਪੇਸ਼ੇ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਾ ਕਰ ਕੇ ਤੰਤਰਿਕਾਂ ਤੇ ਵਹਿਮਾਂ-ਭਰਮਾਂ ਵਿਚ ਪੈ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਲੋਕ ਉਸ ਤੋਂ ਉਮੀਦ ਵੀ ਕੀ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਚੰਡੀਗੜ ਅਤੇ ਰੋਹਤਕ ਦੀ ਪੀ.ਜੀ.ਆਈ. ਤੋਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਇਕ ਡਾਕਟਰ ਨੇ ਕੁੱਝ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਤੰਤਰਿਕ ਦੇ ਝਾਂਸੇ ਵਿਚ ਆ ਕੇ ਉਸ ਨੇ ਚੋਰੀ ਕਰ ਲਈ। ਚੰਡੀਗੜ ਦੇ ਸੈਕਟਰ 43 ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਡਾਕਟਰ ਦਾ 16 ਸਾਲ ਦਾ ਲੜਕਾ ਹੈ, ਜੋ ਜਨਮ ਤੋਂ ਬੋਲ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ। ਖਰੜ ਵਿਚ ਕਲੀਨਿਕ ਚਲਾ ਰਹੇ ਇਸ ਡਾਕਟਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਲੜਕੇ ਦਾ ਨਾਮਵਰ ਡਾਕਟਰਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਜ ਕਰਵਾਇਆ, ਪਰ ਉਹ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਿਆ। ਆਪਣੇ ਲੜਕੇ ਦਾ ਵਿਗਿਆਨਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਇਲਾਜ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਥਾਂ ਉਹ ਸੈਕਟਰ 20 ਦੇ ਇਕ ਤਾਂਤਰਿਕ ਦੇ ਝਾਂਸੇ ਵਿਚ ਆ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਦੇ ਬੇਟੇ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ, ਇਸ ਦੇ ਲਈ ਪੂਜਾ ਕਰਨੀ ਹੋਵੇਗੀ, ਪੂਜਾ ਵਿਚ ਗਊ ਦੀ ਮੂਰਤੀ ਜ਼ਰੂਰ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਨਾਲ ਦੀ ਨਾਲ ਤਾਂਤਰਿਕ ਨੇ ਡਾਕਟਰ ਅੱਗੇ ਸ਼ਰਤ ਵੀ ਰੱਖ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਇਹ ਮੂਰਤੀ ਖ਼ਰੀਦੀ ਨਾ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਚੋਰੀ ਦੀ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਤੋਂ ਤੋਹਫ਼ੇ ਵਿਚ ਲਈ ਹੋਵੇ, ਪਰ ਮੰਗ ਕੇ ਨਹੀਂ। ਤਾਂਤਰਿਕ ਦੇ ਕਹੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੇ ਇਕ ਦੁਕਾਨ ਤੋਂ ਗਊ ਦੀ ਮੂਰਤੀ ਚੁਰਾਈ ਤਾਂ ਸੀਸੀਟੀਵੀ ਕੈਮਰੇ ਵਿਚ ਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ। ਦੁਕਾਨਦਾਰ ਨੇ ਤਰਸ ਖਾ ਕੇ ਉਸ ਕੋਲੋਂ ਕੇਸ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿਤਾ।

⊙ ਜਾਤ-ਪਾਤ ਦੇ ਨਾਂਅ 'ਤੇ ਭੇਦਭਾਵ

ਅੱਜ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਇਕ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਸਾਹਿਬ ਆਏ। ਉਹ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮੇਰੀ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ ਦੇ ਸਨ। ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਲਹਿਰ ਵਿਚ ਵੀ ਸਰਗਰਮ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਪਹਿਲ ਉਸ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਇਕ ਅਧਿਆਪਕ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਾਨਸਾ ਜ਼ਿਲੇ ਦੇ ਪਿੰਡ ਬੋਹਾ ਵਿਚ ਹੋਈ। ਸਕੂਲੋਂ ਛੁੱਟੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਬੱਸ ਫੜਨ ਲਈ ਪਿੰਡ ਦੇ ਬੱਸ ਸਟੈਂਡ 'ਤੇ ਗਏ। ਉੱਥੇ ਪਾਣੀ ਦੇ ਭਰੇ ਘੜੇ ਰੱਖੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਹਰ ਰਾਹਗੀਰਾਂ ਲਈ ਪਾਣੀ ਦਾ ਵਧੀਆ ਪ੍ਰਬੰਧ ਸੀ। ਇਕ ਸੋਟੀ ਵਾਲਾ ਬਜ਼ੁਰਗ ਘੜਿਆਂ ਕੋਲ ਬੈਠਾ ਸੀ। ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਵੀ ਪਾਣੀ ਪੀਤਾ। ਬਜ਼ੁਰਗ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਨ ਲੱਗੇ। 'ਸ਼ੁਕਰੀਆ ਕਹਿ ਕੇ ਉਸ ਬਜ਼ੁਰਗ ਨੇ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਜਾਤ ਪੁੱਛੀ। ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਸਾਹਿਬ ਦਲਿੱਤ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਨ। ਉਨਾਂ ਨੇ ਇਸ ਤੋਂ

ਇਨਕਾਰ ਨਾ ਕੀਤਾ। ਬਸ ਫਿਰ ਕੀ ਸੀ। ਉਸ ਬਜ਼ੁਰਗ ਨੇ ਸਾਰੇ ਘੜੇ ਸੋਟੀ ਨਾਲ ਭੰਨ ਸੁੱਟੇ ਅਤੇ ਕਹਿਣ ਲੱਗਿਆ, "ਉਏ! ਤੂੰ ਤਾਂ ਸਾਡੇ ਸਾਰੇ ਘੜੇ ਹੀ ਭਿੱਟ ਦਿੱਤੇ ਨੇ, ਤੈਨੂੰ ਕਾਹਦਾ ਪਾਣੀ ਪਿਲਾਉਣਾ ਹੋਇਆ!!"

ਇਸੇ ਤਰਾਂ ਇਕ ਦਿਨ ਉਹ ਬੱਸ ਵਿਚ ਬੈਠੇ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਕੰਡਕਟਰ ਜਦੋਂ ਟਿਕਟਾਂ ਕੱਟਣ ਲੱਗਿਆ ਤਾਂ ਡਰਾਈਵਰ ਸੀਟ ਨੇੜੇ ਬੈਠੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਮੈਨੂੰ ਰਾੜੇ ਦੀ ਟਿਕਟ ਦੇ ਦੇ।" ਡਰਾਈਵਰ ਕਹਿਣ ਲੱਗਿਆ, "ਰਾੜਾ ਨਾ ਕਹਿ 'ਰਾੜਾ ਸਾਹਿਬ' ਬੋਲ।" ਉਹ ਕਹਿਣ ਲੱਗਿਆ, "ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਜਾਣਾ ਹੀ ਰਾੜੇ ਹੈ ਤਾਂ ਰਾੜਾ ਹੀ ਬੋਲੂੰਗਾ।" ਇਸ 'ਤੇ ਡਰਾਈਵਰ ਨੇ ਔਖ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤੀ। ਰਾੜੇ ਜਾ ਕੇ ਉਹ ਉਤਰ ਗਿਆ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਡਰਾਈਵਰ ਸਵਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਹੋ ਕੇ ਕਹਿਣ ਲੱਗਿਆ, "ਇਹ ਜ਼ਰੂਰ ਕੋਈ ਚੂ.....ਾਰ ਹੋਊਗਾ।" ਨੇੜੇ ਵਾਲੀ ਸੀਟ 'ਤੇ ਬੈਠੇ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਵੀ ਗੁੱਸਾ ਆ ਗਿਆ। ਉਹ ਡਰਾਈਵਰ ਨੂੰ ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ, "ਉਏ ਤੂੰ ਮੂੰਹ ਸੰਭਾਲ ਕੇ ਬੋਲ। ਤੂੰ, ਮੇਰੀ ਜਾਤ ਨੂੰ ਗਾਲ ਕੱਢਦੈਂ।" ਨੌਬਤ ਇੱਥੋਂ ਤਕ ਵਧ ਗਈ ਕਿ ਗਾਤਰੇ ਵਾਲੇ ਡਰਾਈਵਰ ਨੇ ਬੱਸ ਇਕ ਪਾਸੇ ਲਾ ਕੇ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਗਲਾਵੇਂ ਨੂੰ ਹੱਥ ਪਾ ਲਿਆ। ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਸਾਹਿਬ ਕਿਹੜਾ ਘੱਟ ਸਨ। ਉਨਾਂ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਗਾਤਰੇ ਵਾਲੇ ਦੀ ਕਿਰਪਾਨ ਨੂੰ ਹੱਥ ਪਾ ਲਿਆ। ਫਿਰ ਇਕ-ਦੋ ਉਸ ਦੇ ਧਰ ਵੀ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਇਸ ਤਰਾਂ ਇਹ ਲੜਾਈ ਵਧ ਗਈ। ਜਾਤ-ਪਾਤ ਦੇ ਨਾਂਅ ਦੇ ਉਪਰ ਵਧੀਕੀਆਂ ਦੇ ਲੱਖਾਂ ਕਿੱਸੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਰੇਕ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਮੌਜੂਦ ਹਨ। ਇਹ ਗੱਲਾਂ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਵਿਚ ਅੜਿੱਕਾ ਹਨ। ਜਾਤਾਂ-ਪਾਤਾਂ ਅਤੇ ਧਰਮਾਂ ਦੇ ਵਿਤਕਰੇ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਕਦੇ ਵੀ ਨਿਰੋਆ ਸਮਾਜ ਨਹੀਂ ਸਿਰਜ ਸਕਦੇ।

ਇਸ ਤਰਾਂ ਇਕ ਘਟਨਾ ਅੱਜ ਤੋਂ ਵੀਹ ਕੁ ਵਰੇ ਪਹਿਲਾਂ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੇ ਇਕ ਕਾਰਕੁਨ ਨਾਲ ਵਾਪਰੀ ਸੀ। ਇਹ ਕਾਰਕੁਨ ਰਾਜਸਥਾਨ ਦੇ ਇਕ ਸਕੂਲ ਵਿਚ ਨਵਾਂ-ਨਵਾਂ ਅਧਿਆਪਕ ਲੱਗਿਆ ਸੀ। ਦੂਰੋਂ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਉਸ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਹੀ ਉਹ ਰਹਿਣ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਇਕ ਦਿਨ ਉਹ ਦਾੜੀ ਦੀ ਸੇਵ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਪਿੰਡ ਦੇ ਹੀ ਇਕ ਨਾਈ ਦੀ ਦੁਕਾਨ 'ਤੇ ਗਿਆ। ਨਾਈ ਨੇ ਸੇਵ ਕਰਨੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਦਾੜੀ ਦਾ ਇਕ ਪਾਸਾ ਹੀ ਕੱਟਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕਿਸੇ ਨੇ ਆ ਕੇ ਨਾਈ ਦੇ ਕੰਨ ਵਿਚ ਫੂਕ ਮਾਰ ਦਿੱਤੀ, "ਜਿਸ ਦੀ ਤੂੰ ਦਾੜੀ ਕੱਟ ਰਿਹਾ ਹੈਂ, ਉਹ ਇਕ ਦਲਿੱਤ ਹੈ।" ਨਾਈ ਨੇ ਦਾੜੀ ਕੱਟਣੀ ਅੱਧ-ਵਿਚਾਲੇ ਹੀ ਛੱਡ ਦਿੱਤੀ ਤੇ ਆਪਣੇ ਸੰਦਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ੁੱਧ ਕਰਨ ਜੁਟ ਗਿਆ। ਮਾਸਟਰ ਜੀ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਬਹੁਜਨ ਸਮਾਜ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਵੀ ਆਗੂ ਸਨ। ਮਾਸਟਰ ਜੀ ਉਸੇ ਸਮੇਂ ਹੀ ਐਸ. ਡੀ. ਐਮ. ਅਤੇ ਡੀ. ਸੀ. ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਪੁੱਜ ਗਏ। ਨਾਈ ਵਿਰੁਧ ਕੇਸ ਦਰਜ ਹੋ ਗਿਆ। ਸਮਝੌਤਾ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਨਾਈ ਨੂੰ ਵਿਚ ਬਿਠਾ ਕੇ ਸਮੁੱਚੀ ਪੰਚਾਇਤ ਅਤੇ ਐਸ. ਡੀ. ਐਮ. ਨੇ ਉਸ ਦਲਿੱਤ ਅਧਿਆਪਕ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਖਾਣਾ ਖਾਧਾ ਤਾਂ ਜਾ ਕੇ ਉਹ ਕੇਸ ਰੱਦ ਹੋਇਆ।

ਜਾਤ-ਪਾਤ ਦਾ ਵਿਤਕਰਾ ਸਿਰਫ ਦਲਿਤਾਂ ਨਾਲ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਕਈ ਥਾਵਾਂ ਉਪਰ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੀ ਅੱਧੀ ਜਨਤਾ ਯਾਨੀ ਕਿ ਇਸਤਰੀ ਜਾਤੀ ਵੀ ਇਸ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੈ। ਮੈਂ ਵੇਖਿਆ ਹੈ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਧਾਰਮਿਕ ਸਥਾਨਾਂ ਵਿਚ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਾਣ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਕੱਲੇ ਮੰਦਰਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਮਸਜਿਦਾਂ ਅਤੇ ਗੁਰਦੁਆਰੇ

ਵਿਚ ਵੀ ਇਹ ਵਧੀਕੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਸ਼੍ਰੀਨਗਰ ਦੀ ਇਕ ਮਸਜਿਦ ਵਿਚ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਅੰਦਰ ਜਾਣ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਹੈ। ਇਹ ਇਕੱਲਾ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਕੁਵੈਤ ਵਿਚ ਵੀ ਨਮਾਜ਼ ਮੌਕੇ ਮੈਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਬੁਰਕੇ ਪਹਿਨ ਕੇ ਬਾਹਰ ਬੈਠ ਕੇ ਨਮਾਜ਼ ਕਰਦੀਆਂ ਵੇਖਿਆ ਹੈ। ਪੁੱਛਣ 'ਤੇ ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਮਸਜਿਦ ਵਿਚ ਨਮਾਜ਼ ਪੜਨਾ ਔਰਤਾਂ ਲਈ ਮਨ੍ਹਾ ਹੈ। ਉੱਝ ਵੀ ਮਸਜਿਦਾਂ ਵਿਚ ਔਰਤਾਂ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ ਪਰਦੇ ਲਾਏ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰਾਂ ਵਿਚ ਔਰਤਾਂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ। ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਵਿਚ ਮੁਰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਕਬਰਸਿਤਾਨ ਤਕ ਲਿਜਾਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਧੀਆਂ ਅਤੇ ਨੂੰਹਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਪਰ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਲਹਿਰ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਵਿਚ ਕੁੱਝ ਅਗਾਂਹਵਧੂ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੇ ਇਸ ਘਟੀਆ ਰਿਵਾਇਤ ਨੂੰ ਤੋੜਿਆ ਵੀ ਹੈ। ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਨਜ਼ਦੀਕ ਇਕ ਪਿੰਡ ਸਿੰਘਣਾਪੁਰ ਵਿਖੇ ਇਕ ਸ਼ਨੀ ਮੰਦਰ ਵਿਚ ਇਕ ਮੂਰਤੀ ਦੀ ਮੰਨਤਾ ਦੂਰ-ਦੂਰ ਤਕ ਹੈ। ਮੂਰਤੀ ਦੀ ਰਖਵਾਲੀ ਲਈ ਕੈਮਰੇ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਕੁੱਝ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਮੂਰਤੀ ਦੇ ਚਬੂਤਰੇ ਉਪਰੋਂ ਉਤਰਦੀ ਕਿਸੇ ਔਰਤ ਨੂੰ ਵੇਖ ਲਿਆ। ਜਦੋਂ ਕੈਮਰਿਆਂ ਰਾਹੀਂ ਵੇਖਿਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਹ ਔਰਤ ਮੂਰਤੀ ਉਪਰ ਤੇਲ ਚੜਾ ਰਹੀ ਸੀ। ਬਸ ਫੇਰ ਕੀ ਸੀ, ਮੰਦਰ ਦਰਸ਼ਨਾਂ ਲਈ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਪੁਜਾਰੀਆਂ ਨੇ ਮੂਰਤੀ ਨੂੰ ਦੁੱਧ ਅਤੇ ਤੇਲ ਨਾਲ ਧੋ ਦਿੱਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੂਰਤੀ ਪਵਿੱਤਰ ਹੋ ਗਈ। ਇਥੇ ਹੀ ਬਸ ਨਹੀਂ, ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਹਾਂ ਆਰਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਮੰਦਰ ਵਿਚ ਚਾਰ ਸੌ ਵਰਿਆਂ ਤੋਂ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਦੀ ਪ੍ਰਥਾ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ, ਦਲਿੱਤਾਂ ਜਾਂ ਇਸਤਰੀਆਂ ਨਾਲ ਭੇਦਭਾਵ ਦੀ ਆਗਿਆ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ, ਪਰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਅਸੀਂ ਚੁੱਪ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਅਜਿਹੇ ਭੇਦਭਾਵ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ਭਗਤ ਦੱਸਦੇ ਹਨ। ਅੱਧੀ ਜਨਤਾ ਨਾਲ ਭੇਦਭਾਵ ਵਾਲੀ ਅਜਿਹੀ ਦੇਸ਼ਭਗਤੀ ਨੂੰ ਮੈਂ ਤਾਂ ਲੱਤ ਮਾਰਦਾ ਹਾਂ। ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਵੋਟਾਂ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਕਾਫ਼ੀ ਯਤਨਾਂ ਨਾਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਭੇਦਭਾਵ ਹੋਣ 'ਤੇ ਵਿਦਰੋਹ ਕਰਨਾ ਹੀ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

⊙ ਗੀਤੀ-ਰਿਵਾਜਾਂ ਤੇ ਸ਼ਗਨਾਂ ਰਹਿਤ ਨਿਵੇਕਲਾ ਵਿਆਹ
ਕਵਿਤਾ ਵਿਦਰੋਹੀ ਕੁਰੁਕਸ਼ੇਤਰ ਦੀ ਇਕ ਵਕੀਲ ਹੈ, ਜੋ ਧਰਮਾਂ ਅਤੇ ਜਾਤਾਂ-ਪਾਤਾਂ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਵਧੀਕੀਆਂ ਵਿਰੁਧ ਪਿਛਲੇ ਦਸ-ਬਾਰਾਂ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਸੰਘਰਸ਼ਸ਼ੀਲ ਹੈ। ਸਿਰਸਾ ਦੇ ਪੱਤਰਕਾਰ ਛੱਤਰਪਤੀ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਸਬੰਧੀ ਹੋਏ ਸੰਘਰਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਉਸ ਨੇ ਸ਼ਲਾਘਾਯੋਗ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ ਸੀ। ਹਰਿਆਣਾ ਦੀ ਇਕ ਸਰਗਰਮ ਸੰਸਥਾ 'ਸੰਗਰਾਮ ਮੰਚ' ਦੀ ਉਹ ਮੈਂਬਰ ਹੈ।

ਸ਼ਿਵਇੰਦਰ ਸ਼ਨੀ 'ਸੂਰੀ ਸਵੇਰ' ਨਾਂਅ ਦੀ ਵੈੱਬਸਾਈਟ ਦਾ ਸੰਪਾਦਕ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਛੇ-ਸੱਤ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਤੋਂ ਉਹ ਇਸ ਵੈੱਬਸਾਈਟ ਰਾਹੀਂ ਅਮੀਰਾਂ ਅਤੇ ਗ਼ਰੀਬਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਵਧ ਰਹੇ ਪਾੜੇ ਦੇ ਸੰਘਰਸ਼ਾਂ ਦੀ ਗਾਥਾ ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਾਉਂਦਾ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕਈ ਰੇਡੀਓ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਉਹ ਅਗਾਂਹਵਧੂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਨੌਜਵਾਨ ਅੱਜ ਤੋਂ ਦਸ-ਬਾਰਾਂ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਕਿਤਾਬਾਂ ਪੜ ਕੇ ਅਗਾਂਹਵਧੂ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦਾ ਧਾਰਨੀ ਬਣ ਗਿਆ ਸੀ।

ਸ਼ਿਵਇੰਦਰ ਨੂੰ ਜੇ ਕੋਈ ਪੁੱਛਦਾ, “ਸ਼ਿਵਇੰਦਰ ਤੂੰ ਵਿਆਹ ਕਦੋਂ ਤੇ ਕਿੱਥੇ ਕਰਵਾਏਂਗਾ?” ਤਾਂ ਉਸ ਦਾ ਜਵਾਬ ਹੁੰਦਾ ਸੀ, “ਮੈਂ ਤਾਂ ਵਿਆਹ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਕਰਵਾਵਾਂਗਾ।” ਭਾਵੇਂ ਉਸ ਦੀ ਇੱਛਾ ਅਧੂਰੀ ਰਹਿ ਗਈ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਹੁਣ ਕਵਿਤਾ ਵਿਦਰੋਹੀ ਨੇ ਸ਼ਿਵਇੰਦਰ

ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਬਣਾ ਲਿਆ ਹੈ। ਸ਼ਿਵ ਅਤੇ ਵਿਦਰੋਹੀ ਇਕ-ਦੂਜੇ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀ ਸ਼ਬਦ ਹਨ, ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਇਹ ਇਕ-ਮਿਕ ਕਿਵੇਂ ਹੋਏ। ਦੋ ਕੁ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਕਿਸੇ ਸੰਘਰਸ਼ਸ਼ੀਲ ਸਮਾਗਮ ਵਿਚ ਇਕੱਠੇ ਹੋਏ। ਦੋਵਾਂ ਨੇ ਲਹਿਰ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੇ ਆਪਣੇ ਉਦੇਸ਼ ਇਕ-ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਸਾਂਝੇ ਕੀਤੇ। ਉਸੇ ਸਮੇਂ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰ ਲਿਆ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਲਈ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਕੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰਨਗੇ। ਇਹ ਵਿਆਹ ਅੰਤਰਜਾਤੀ, ਅੰਤਰਰਾਜੀ, ਧਰਮਾਂ ਦੀਆਂ ਵਲਗਣਾਂ ਅਤੇ ਰਵਾਇਤਾਂ ਤੋੜ ਕੇ ਹੋਇਆ। ਦੋਵਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਇਸ ਵਿਆਹ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਸਨ। ਸੁਰਜੀਤ ਪਾਤਰ, ਇਕਬਾਲ ਰਾਮੂਵਾਲੀਆ, ਕੰਵਲਜੀਤ ਖੰਨਾ ਅਤੇ ਮੈਨੂੰ ਵੀ ਇਸ ਜੋੜੀ ਨੂੰ ਆਸ਼ੀਰਵਾਦ ਦੇਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ। ਮੈਂ ਅਜਿਹੇ ਵਿਆਹ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਵੇਖੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕੀਤੇ ਵੀ ਹਨ। ਨਿਵੇਕਲਾਪਨ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕਵਿਤਾ ਵਿਦਰੋਹੀ ਅਤੇ ਸ਼ਿਵਇੰਦਰ ਦੋਵਾਂ ਨੇ ਹਾਜ਼ਰ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਿਆਹ ਬੰਧਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਕੋਈ ਸ਼ਗਨ ਬਗ਼ੈਰਾ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਅਜਿਹੇ ਵਿਆਹਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਧਣੀ ਹੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

⊙ ਸਨਮਾਨ ਵਾਪਸੀ ਸਮਾਰੋਹ

ਭਾਰਤ ਦੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸਥਾਪਤ ਕੁੱਝ ਲੇਖਕਾਂ ਨੇ ਭਾਜਪਾ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਹਰਕਤਾਂ ਨੂੰ ਮਨੁੱਖ ਵਿਰੋਧੀ ਸਮਝਦੇ ਹੋਏ ਆਪਣੇ ਸਨਮਾਨ ਵਾਪਸ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਸਨ। ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਗੁਰਬਚਨ ਭੁੱਲਰ ਜੀ ਨੇ ਵੀ ਆਪਣਾ ਸਨਮਾਨ ਵਾਪਸ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਮੈਨੂੰ ਵੀ ਮੇਰੇ ਤਿੰਨੋਂ ਪੁੱਤਰ ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ, “ਪਾਪਾ ਜੀ, ਤੁਹਾਨੂੰ ਵੀ ਇਨਾਮ ਮੋੜ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਤੁਹਾਡੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦਾਭੋਲਕਰ, ਪਨਸਾਰੇ ਅਤੇ ਕਲਬੁਰਗੀ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੀ ਹੱਲਾਸ਼ੇਰੀ 'ਤੇ ਮਾਰ-ਮੁਕਾਇਆ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਸਮੇਂ ਇਕ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਂਅ 'ਤੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਵੀ ਇਹ ਇਨਾਮ ਨਹੀਂ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ, ਬਲਕਿ ਪਹਿਲ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ।” ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਹੋਰ ਸਾਥੀਆਂ ਦੀ ਵੀ ਇਹ ਇੱਛਾ ਸੀ ਕਿ ਮੈਂ ਇਹ ਇਨਾਮ ਵਾਪਸ ਕਰ ਦੇਵਾਂ। ਭਾਵੇਂ ਇਸ ਸਨਮਾਨ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਸੱਤ-ਐੱਠ ਵਾਰ ਕੇਸਾਂ ਵਿਚ ਉਲਝਣ ਤੋਂ ਬਚਾਇਆ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਮੇਰੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ ਵਿਗਿਆਨ 'ਤੇ ਆਧਾਰਤ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਗ੍ਰੰਥਾਂ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਕਾਲਪਨਿਕ ਕਿੱਸੇ-ਕਹਾਣੀਆਂ ਭਰੇ ਹੋਏ ਹਨ, ਜਿਹੜੇ ਅੱਜ ਦੇ ਵਿਗਿਆਨ ਦੀ ਕਸੌਟੀ 'ਤੇ ਪੂਰਾ ਉਤਰ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ। ਜਿਵੇਂ ਕਿਸੇ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿਚ ਇਹ ਦਰਜ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਦੇਵਤਾ ਨੇ ਸੂਰਜ ਨੂੰ ਮੂੰਹ ਵਿਚ ਪਾ ਲਿਆ। ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸੂਰਜ ਦੀ ਸਤਾ ਦਾ ਤਾਪਮਾਨ ਇਕ ਲੱਖ ਡਿਗਰੀ ਸੈਲਸੀਅਸ ਹੈ ਅਤੇ ਤਸਵੀਰਾਂ ਵਿਚ ਦੇਵਤਾ ਦੀ ਸ਼ਕਲ ਮਨੁੱਖਾਂ ਵਰਗੀ ਵਿਖਾਈ ਦਿੰਦੀ

ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਸਿੱਧਾ ਜਿਹਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਤਾਪਮਾਨ 37 ਡਿਗਰੀ ਸੈਲਸੀਅਸ ਹੋਵੇਗਾ। ਹੁਣ ਇਕ ਵਿਗਿਆਨ ਦਾ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਮੈਂ ਇਹ ਕਿਵੇਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਵਾਂ ਕਿ 37 ਡਿਗਰੀ ਸੈਲਸੀਅਸ ਤਾਪਮਾਨ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਇਕ ਲੱਖ ਡਿਗਰੀ ਸੈਲਸੀਅਸ ਤਾਪਮਾਨ ਵਾਲੇ ਸੂਰਜ ਨੂੰ ਅਪਣੇ ਮੂੰਹ ਵਿਚ ਪਾ ਲਵੇਗਾ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਮੇਰੇ ਹਜ਼ਮ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀਆਂ। ਸੋ, ਮੈਨੂੰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਕਿੱਸੇ-ਕਹਾਣੀਆਂ ਨੂੰ ਨਕਾਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗ੍ਰੰਥਾਂ ਦੇ ਚੇਲੇ ਮੇਰੇ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਰਜ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਸਰਕਾਰਾਂ 'ਤੇ ਦਬਾਅ ਪਾਉਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਹੁਣ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੀ ਇਹ ਮਜ਼ਬੂਰੀ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਨਮਾਨਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਉਪਰ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕਰੇ। ਪਰ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿਚ ਇਹ ਗੱਲ ਉੱਠ ਖੜ੍ਹਦੀ ਹੈ। 'ਇਕ ਪਾਸੇ ਤੁਸੀਂ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸਨਮਾਨਤ ਕਰ ਰਹੇ ਹੋ ਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਕੇਸ ਦਰਜ।' ਇਸ ਤਰਾਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦਾ ਦੋਹਰਾ ਮਿਆਰ ਸਾਬਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰਾਂ ਇਹ ਸਨਮਾਨ ਮੇਰੇ ਲਈ 'ਬੁਲੇਟ ਪ੍ਰੂਫ' ਜੈਕਟ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸੋ, ਮੈਂ ਇਹ ਸੋਚ ਕੇ ਉਸੇ ਦਿਨ ਆਪਣਾ ਸਨਮਾਨ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ। ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਸੀ ਤੇ ਹੈ ਕਿ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਜਨਤਕ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਮੈਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਮੌਕਿਆਂ 'ਤੇ ਸਹਿਯੋਗ ਦੇਣਗੀਆਂ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤਾਂ ਸਨਮਾਨ ਵਾਪਸੀ ਦੀ ਇਕ ਵੱਡੀ ਮੁਹਿੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ। 49 ਦੇ ਕਰੀਬ ਲੇਖਕਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਨਮਾਨ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਭੇਜ ਦਿੱਤੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਨਮਾਨ ਵਾਪਸੀਆਂ ਨੇ ਪੂਰੇ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਇਆ। ਸਰਕਾਰੀ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਬੇਹੁਦਾ ਬਿਆਨਾਂ ਰਾਹੀਂ ਇਸ ਮੁਹਿੰਮ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵਧਾ ਦਿੱਤਾ। ਕੋਈ ਕਹਿਣ ਲੱਗਿਆ, 'ਲੇਖਕਾਂ ਨੂੰ ਲਿਖਣਾ ਬੰਦ ਕਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।', ਕੋਈ ਹੋਰ ਕਹਿਣ ਲੱਗਿਆ, 'ਇਹ ਸਭ ਖੱਬੇ-ਪੱਖੀ ਕਰਵਾ ਰਹੇ ਹਨ।' ਕੋਈ ਹੋਰ ਨੇਤਾ ਬੋਲਿਆ, 'ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਦਾ ਕੋਈ ਹੱਕ ਨਹੀਂ।' ਇਹ ਸਾਰੇ ਬਿਆਨ ਤੱਤ ਰੂਪ ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੀ ਸਨ।

ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਨਮਾਨ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਲੇਖਕਾਂ ਦਾ ਲੋਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸਨਮਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ। ਬਰਨਾਲਾ, ਰਾਏਸਰ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, ਬਠਿੰਡਾ ਆਦਿ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਹੋਏ ਇਕੱਠਾਂ ਵਿਚ ਗੁਰਬਚਨ ਭੁੱਲਰ, ਸੁਰਜੀਤ ਪਾਤਰ, ਅਜਮੇਰ ਔਲਖ, ਬਲਦੇਵ 'ਸੜਕਨਾਮਾ', ਜਸਵੀਰ ਭੁੱਲਰ, ਪ੍ਰਗਟ ਸਤੋਜ, ਸੁਰਜੀਤ ਬਰਾੜ, ਪ੍ਰ. ਚਮਨ ਲਾਲ, ਦਰਸ਼ਨ ਬੁੱਟਰ ਵਰਗੇ ਲੇਖਕਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਮੈਨੂੰ ਵੀ ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ, ਜਿਥੇ ਅਸੀਂ ਸਭ ਨੇ ਆਪਣੇ-ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਵੀ ਰੱਖੇ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵੀ ਦਿੱਤੇ। ਕਈ ਵਾਰ ਤਾਂ ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨਾਂ ਅਤੇ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਇੰਟਰਵਿਊਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਇਸ ਤਰਾਂ ਸਾਡਾ ਸਭ ਦਾ ਛੋਟਾ ਜਿਹਾ ਕਦਮ ਇਕ ਵੱਡੀ ਮੁਹਿੰਮ ਦਾ ਰੂਪ ਦਾ ਧਾਰਨ ਕਰ ਗਿਆ।

◉ ਸ਼ਰਤੀਆ ਲੜਕਾ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਦੀ ਦਵਾਈ

ਵਿਗਿਆਨ ਅਨੁਸਾਰ, ਲੜਕਾ ਜਾਂ ਲੜਕੀ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਲਈ ਮਨੁੱਖੀ ਸੈੱਲ ਦਾ 23ਵਾਂ ਮਣਕਾ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੁੰਦਾ

ਹੈ। ਮਰਦਾਂ ਵਿਚ ਇਹ 23ਵਾਂ ਮਣਕਾ XY ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਇਸਤਰੀਆਂ ਵਿਚ XX ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਔਰਤਾਂ ਅਤੇ ਮਰਦਾਂ ਦੇ ਸੈੱਲਾਂ ਦਾ ਮਿਲਾਪ ਹੋਣ ਵੇਲੇ, ਜਦੋਂ ਮਰਦ ਦੇ 23ਵੇਂ ਮਣਕੇ ਵਾਲਾ X ਔਰਤ ਦੇ X ਨਾਲ ਮਿਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਲੜਕੀ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਮਰਦ ਦੇ ਸੈੱਲ ਵਿਚੋਂ Y ਇਸਤਰੀ ਦੇ X ਨਾਲ ਮਿਲਾਪ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਲੜਕਾ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰਾਂ ਲੜਕਾ ਜਾਂ ਲੜਕੀ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਸਿਰਫ ਮਰਦ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਮੇਰੇ ਪਿਆਰੇ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਇਸਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਹੀ ਇਸ ਦਾ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਗਰਭ ਧਾਰਨ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਦਿਨ ਹੀ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਬੱਚਾ ਲੜਕਾ ਹੋਵੇਗਾ ਜਾਂ ਲੜਕੀ। ਦੁਨੀਆ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਡਾਕਟਰੀ ਵਿਗਿਆਨ ਗਰਭ ਧਾਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਖਾਧੀ ਜਾਂਦੀ ਦਵਾਈ ਨਾਲ ਬੱਚੇ ਦਾ ਲਿੰਗ ਨਹੀਂ ਬਦਲ ਸਕਦਾ। ਪਰ ਮੇਰੇ ਪਿਆਰੇ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਅੱਜ ਵੀ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਨੀਮ-ਹਕੀਮ, ਸਾਧ-ਸੰਤ ਅਜਿਹੇ ਹਨ, ਜਿਹੜੇ ਗਰਭ ਧਾਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਵਾਈ ਖੁਆਕੇ ਸ਼ਰਤੀਆ ਲੜਕਾ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਅਣਭੋਲ ਲੋਕ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਭੇਂਟ ਚੜ੍ਹ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਮਿਹਨਤ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਕਮਾਈ ਦਾ ਲੱਖਾਂ ਰੁਪਈਆ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨੀਮ-ਹਕੀਮਾਂ ਦੀ ਜੇਬ ਵਿਚ ਚਲਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਥੇ ਸਰਕਾਰਾਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਨਿਕੰਮੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਪਿਛਲੇ 68 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਹੋ ਰਹੀ ਲੁੱਟ-ਖੁੱਲ੍ਹ ਨੂੰ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਸਕੀਆਂ। ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਇਕ ਪਿੰਡ ਕਹਿਰਵਾਂ ਦੇ ਮਿਹਰਬਾਨ ਨੂੰ ਸਿਵਲ ਸਰਜਨ (ਕਰਨਾਲ) ਨੇ ਅਜਿਹੇ ਸ਼ਰਤੀਆਂ ਦਵਾਈ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ 5100 ਰੁਪਏ ਲੈਂਦਿਆਂ ਰੰਗੇ ਹੱਥੀਂ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰਵਾਇਆ ਹੈ।

◉ ਦੇਵਦਾਸੀ ਪ੍ਰਥਾ ਅਜੇ ਵੀ ਜਾਰੀ ਹੈ
ਭਾਰਤ ਦੇ ਕਈ ਸੂਬਿਆਂ ਵਿਚ ਦੇਵਦਾਸੀ ਨਾਂਅ ਦੀ ਭੈੜੀ ਪ੍ਰਥਾ ਅੱਜ ਵੀ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਪ੍ਰਥਾ ਅਨੁਸਾਰ, ਪਿੰਡ ਦੀ ਇਕ ਕੁੜੀ ਨੂੰ ਦੇਵਦਾਸੀ ਬਣਾ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਇਸਤਰੀ ਪੂਰੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਜ਼ਿੰਮੀਦਾਰਾਂ ਅਤੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣਾਂ ਦੀ ਰਖੈਲ ਬਣਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਬੁੱਢੀ ਹੋਣ 'ਤੇ ਇਸ ਦੀ ਧੀ ਨੂੰ ਦੇਵਦਾਸੀ ਬਣਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਕਹਿਣ ਨੂੰ ਇਹ ਮੰਦਰ ਦੀ ਸੇਵਾਦਾਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਪਿੱਛੇ ਜਿਹੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ 25 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਦਾ ਜੁਰਮਾਨਾ ਵੀ ਲਾਇਆ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਕ ਜਨਹਿੰਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਰਾਹੀਂ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਇਸ ਪ੍ਰਥਾ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਆਖ਼ਰੀ ਮੌਕਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਸ ਪ੍ਰਥਾ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿਰੋਧੀ ਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ। ਇਹ ਸਭ ਕੁੱਝ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਕਿਵੇਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਗ਼ੈਰ-ਮਨੁੱਖੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਆਪਣੀ ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਰਾਹੀਂ ਜਾਰੀ ਰੱਖ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

ਕਥਾਵਾਚਨ ਦਾ ਵੱਧਦਾ ਧੰਦਾ ਭਟਕਦੇ ਲੋਕ

ਮੂਲ ਲੇਖਕ : ਸੁਨੀਤ ਗੋਸਵਾਮੀ
ਅਨੁਵਾਦਕ : ਪਵਨ ਕੁਮਾਰ ਰੱਤੋਂ

ਝੂਠੀਆਂ ਅਤੇ ਤਰਕਹੀਣ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਮਾਇਆਜਾਲ ਵਿੱਚ ਫਸਾ ਕੇ ਕਥਾਵਾਚਕ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮੋਹ ਮਾਇਆ ਤੋਂ ਦੂਰ ਰਹਿਣ ਦਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਦੇ ਕੇ ਆਪ ਏਨੀ 'ਮਾਇਆ' ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਗੋਲਕਾਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਭਰੀਆਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ।

'ਸੰਸਾਰ ਅਸਾਰ (ਬੇਅਰਥ, ਖਾਲੀ) ਹੈ, ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਮਨੁੱਖ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧ ਝੂਠਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪੈਸੇ ਵਿੱਚ ਸੁਖ ਨਹੀਂ ਹੈ,' ਕਥਾਵਾਚਕ ਅਜਿਹੇ ਅਜਿਹੇ ਉਪਦੇਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੁੰਮਰਾਹ ਕਰ ਕੇ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਲੋਕ ਆਪਣੀ ਉਰਜਾ ਅਤੇ ਅਪਣੀ ਸਮਰੱਥਾਵਾਂ ਦਾ ਸਾਰਥਕ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕਰ ਪਾ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਨਤੀਜਾ ਸਾਡੇ ਸਾਰਿਆਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਇੱਕ ਗਰੀਬ, ਪਿਛੜਿਆ ਹੋਇਆ ਦੇਸ਼ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ।

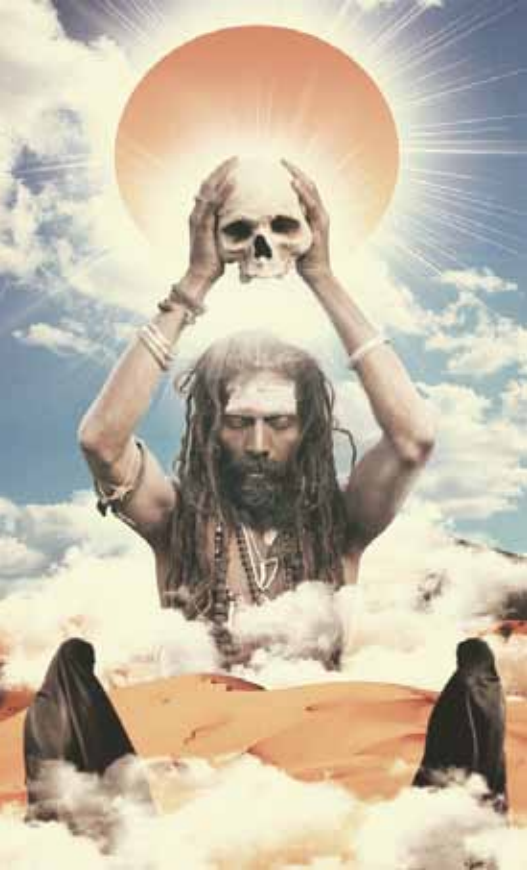
ਜੇ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਉਹ ਇਕ ਦਿਨ ਮਰੇਗਾ ਹੀ, ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ। ਪਰੰਤੂ ਇਸੇ ਸੱਚ ਦੇ ਆਸਾਰ ਉੱਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮੌਤ ਦਾ ਡਰ ਦਿਖਾਉਣਾ ਅਤੇ ਸੰਸਾਰ ਨੂੰ ਅਸਾਰ ਦੱਸ ਦੇਣਾ ਕਥਾਵਾਚਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਇਕ ਸਮਾਜਿਕ ਅਪਰਾਧ ਹੀ ਹੈ। ਮੰਨ ਕੇ ਚੱਲੋ ਕਿ ਇਕ ਬੰਦਾ ਦਿੱਲੀ ਤੋਂ ਮੁੰਬਈ ਤੱਕ ਪੰਜਾਬ ਮੇਲ ਐਕਸਪ੍ਰੈਸ ਵਿੱਚ ਬੈਠਾ ਹੈ। ਉਸਨੇ 28 ਘੰਟੇ ਦੀ ਯਾਤਰਾ ਕਰ ਕੇ ਮੁੰਬਈ ਪਹੁੰਚਣਾ ਹੈ। ਇਹ ਤਾਂ ਤੈਅ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਮੁੰਬਈ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਰੇਲ ਛੱਡ ਦੇਣੀ ਹੈ। ਕੀ ਇਸੇ ਕਾਰਨ ਉਹ ਰੇਲ ਵਿੱਚ ਬੈਠ ਕੇ ਯਾਤਰਾ ਦਾ ਆਨੰਦ ਨਾ ਲਵੇ? ਯਾਤਰਾ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਖਾਣਾ ਵੀ ਨਾ ਖਾਵੇ? ਕੋਈ ਕਿਤਾਬ ਵੀ ਨਾ ਪੜ੍ਹੇ। ਲੋੜ ਪੈਣ ਉੱਤੇ ਕਿਸੇ ਦੀ ਮਦਦ ਵੀ ਨਾ ਕਰੇ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਤਾਂ ਮੁੰਬਈ ਪਹੁੰਚਣਾ ਹੈ। ਉਸਨੂੰ ਰੇਲ ਤੋਂ ਕੀ ਮਤਲਬ? ਕੀ ਇਸੀ ਕਾਰਨ ਇਸ ਯਾਤਰੀ ਦੇ ਲਈ ਰੇਲ ਅਸਾਰ ਹੋ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ? ਨਹੀਂ, ਜਿਵੇਂ ਮੁੰਬਈ ਪਹੁੰਚਣ ਦੇ ਲਈ ਰੇਲ ਦੀ ਪੂਰੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ, ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਮੌਤ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਵਿੱਚ ਸੰਸਾਰ ਦੀ ਵੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਭੂਮਿਕਾ ਹੈ। ਸੰਸਾਰ ਨੂੰ ਦੁੱਖਾਂ ਦਾ ਘਰ ਅਤੇ ਅਸਾਰ

ਦੱਸ ਕੇ ਸਾਧੂ ਮਹਾਤਮਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਗੁੰਮਰਾਹ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

ਪੈਸਾ ਕਮਾਉਣਾ ਹੀ ਮਕਸਦ : ਕਥਾਵਾਚਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਗੱਲ ਜੋ ਬਹੁਤਾਤ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਚਾਰੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪੈਸੇ ਵਿੱਚ ਸੁਖ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਰੰਤੂ ਆਪ ਪੈਸੇ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਦੀਵਾਨੇ (ਸ਼ੁਚਾਈ, ਮਸਤ) ਜਿਹੇ ਬਣੇ ਫਿਰਦੇ ਹਨ ਸਗੋਂ ਪੈਸਾ ਕਮਾਉਣਾ ਹੀ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਕਥਾਵਾਚਨ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਅਤੇ ਆਖਰੀ ਉਦੇਸ਼ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕਿਥੇ ਕਿੰਨਾ ਚੜ੍ਹਾਵਾ ਚੜ੍ਹੇਗਾ, ਇਸ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖ ਕੇ ਹੀ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਨਿਰਧਾਰਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਚਤੁਰਮਾਸ (ਬਰਸਾਤ ਦੇ 4 ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿੱਚ) ਵਿੱਚ ਭਾਗਵਤ ਕਥਾਵਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੀ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਪੁਰਾਣੀ ਪਰੰਪਰਾ ਹੈ। ਤੁਹਾਨੂੰ ਇਹ ਜਾਣ ਕੇ ਝਟਕਾ ਹੀ ਲੱਗੇਗਾ ਕਿ ਪ੍ਰਬੰਧਕ੍ਰਮਾਂ ਅਤੇ ਕਥਾਵਾਚਕਾਂ ਦਾ ਇਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਧੰਦਾ ਬਣ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਕਥਾਵਾਚਕ ਸਿਰਫ ਚੜ੍ਹਾਵੇ ਉੱਤੇ ਹੀ ਸਬਰ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਸਨ ਪਰ ਹੁਣ ਪ੍ਰਤੀਦਿਨ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਮਿਹਨਤਾਨਾ ਤੈਅ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਭਾਗਵਤ ਕਥਾ ਕਥਾਵਾਚਕ ਦੇ ਲਈ ਸ਼ੁੱਧ ਵਪਾਰ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਵਿੱਚ ਆਧੁਨਿਕ ਉਪਕਰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਵੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਹੁਣ ਕਥਾਵਾਚਕ ਅਜਿਹੇ ਵਾਜਾਯੰਤਰਾਂ ਅਤੇ ਉਪਕਰਨਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਿਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਘੋੜਿਆਂ ਦਾ ਟਾਪਾਂ, ਬੱਦਲਾਂ ਦੀਆਂ ਗਰਜਨਾਂ, ਬਰਸਾਤ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਡੱਡੂਆਂ ਝੀਂਗਰਾਂ ਤਕ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਰਿਕਾਰਡ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਕਥਾ ਨੂੰ ਮਨੋਰੰਜਕ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਲਈ ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਦ ਕਥਾਵਾਚਕ ਮਿਹਨਤਤਾਨਾ ਤੈਅ ਕਰਨ ਲੱਗੇ ਹਨ ਤਾਂ ਚੜ੍ਹਾਵੇ ਵਿਚੋਂ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਵੀ ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਹਿੰਸਾ ਮੰਗਣ ਲੱਗੇ ਹਨ। ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਅਪਣਾ ਇੱਕ ਆਦਮੀ ਕਥਾਵਾਚਕ ਦੇ ਕੋਲ ਬੈਠਾਂਦੇ ਹਨ ਜੋ ਚੜ੍ਹਾਵੇ ਉੱਤੇ ਨਜ਼ਰ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚੰਦੇ ਅਤੇ ਚੜ੍ਹਾਵੇ ਨੂੰ ਮਿਲਾ ਕੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਦੀ ਵੀ ਚੰਗੀ ਖਾਸੀ ਆਮਦਨੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਕਥਾਵਾਚਕਾਂ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਵੱਧਣ ਦੀ ਚਾਹ ਤੇ ਪ੍ਰਯਤਨ : ਜਿਵੇਂ ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਅਤੇ ਖੇਤਰੀ ਪਛਾਣ ਵਾਲੇ ਦਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕੁੱਝ ਆਜ਼ਾਦ ਰਾਜਨੀਤੀ ਲੀਡਰ ਵੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਿਹਨਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਬਹੁਤ ਛੋਟੇ ਖੇਤਰ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ, ਉਵੇਂ ਹੀ ਕਥਾਵਾਚਕਾਂ ਦੀਆਂ ਵੀ ਸ਼ਰੇਣੀਆਂ ਹਨ। ਕੁੱਝ ਕਥਾਵਾਚਕ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੱਧਰ ਦੇ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਦੁਕਾਨਾਂ ਵੀ ਉੱਚੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਆਪਣੇ ਪੈਸੇ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕੁੱਝ ਮਿਹਨਤੀ ਵੀ ਬਣਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਸ਼ਾਸਤਰਾਂ ਦੇ ਸ਼ਲੋਕ ਅਤੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਰਟਨੇ ਪੈਂਦੇ ਹਨ। ਪਰੰਤੂ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਜੋ ਆਰਥਿਕ ਲਾਭ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਹ ਮਿਹਨਤ ਮਾਇਨੇ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ। ਕਥਾਵਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਹਨਾਂ ਦਾ ਕੋਤਕ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਕੋਈ ਹਵਾਈ ਜਹਾਜ਼ ਵਿੱਚ ਕਥਾ ਕਹਿਣ ਦਾ ਨੇਕਨਾਮ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕੋਈ ਜਲ (ਪਾਣੀ ਦੇ ਜਹਾਜ਼ ਵਿੱਚ) ਵਿੱਚ ਕਥਾ ਕਹਿ ਕੇ ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਮਹੱਤਵ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਕੋਈ ਕਥਾਵਾਚਕ ਬਦਰੀਨਾਥ ਵਿੱਚ ਕਥਾ ਕਰ ਕੇ ਅਪਣੀ ਦੁਕਾਨ ਉੱਚੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕੋਈ ਕੈਲਾਸ, ਮਾਨਸਰੋਵਰ ਵਿੱਚ ਕਥਾ ਕਰਕੇ ਆਪਣੀ ਸ਼ਰੇਣਤਾ (ਵਧੀਆਪਣ) ਸਿੱਧ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਕਥਾਵਾਚਕ ਅਕਸਰ ਗ੍ਰਹਿਸਥ ਹਨ ਅਤੇ ਕਥਾਵਾਚਨ ਇਹਨਾਂ ਦਾ ਸੋਚਿਆ ਸਮਝਿਆ ਆਮਦਨ ਦਾ ਸਰੋਤ ਹੈ। ਇਹ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਰਾਜਸੀ ਠਾਟਬਾਟ ਵਿੱਚ ਜੀਉਂਦੇ ਹਨ। ਇੱਕ ਰਾਮ ਕਥਾਵਾਚਕ ਦੀ ਲੜਕੀ ਦੇ ਵਿਆਹ ਵਿੱਚ ਡੇਢ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਖਰਚ ਹੋਏ ਸਨ, ਬਰਾਤ ਹਵਾਈ ਜਹਾਜ਼ ਦੁਆਰਾ ਆਈ ਸੀ।

ਇਹਨਾਂ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੱਧਰ ਦੇ ਕਥਾਵਾਚਕਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ 25 ਲੱਖ ਤੋਂ 1 ਕਰੋੜ ਦੇ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਜਿਥੇ ਕਥਾਵਾਚਕਾਂ ਉੱਤੇ ਧਨ ਦੀ ਵਰਖਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਉਥੇ ਹੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਵੀ ਪੂੰਜੀਪਤੀਆਂ ਤੋਂ ਚੰਦਾ ਇਕੱਠਾ

ਕਰ ਕੇ ਅਪਣੀਆਂ ਜੇਬਾਂ ਗਰਮ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਧਨਾਢ ਵਰਗ ਵੀ ਧਰਮਭੀਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਇਸੇ ਸੁਭਾਅ ਦਾ ਲਾਭ ਚੰਦਾਖੋਰਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਉੱਚੇ ਕਥਾਵਾਚਕ ਹਨ ਤਾਂ ਇਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਵੀ ਛਪਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਕਰੀਬੀ ਹੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਜਦ ਕਥਾਵਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਵੀ ਵਿਕ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਚੁੱਪਚਾਪ ਹਿੱਸਾ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਈਮਾਨਦਾਰ ਅਤੇ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਹੋਣ ਦਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਇਹ ਮਹਾਸ਼ਾਹਾਂ ਦੀ ਕਿਤਾਬਾਂ ਲਾਗਤ ਮੁੱਲ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮੁੱਲ ਦੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਉੱਚੇ ਕਥਾਵਾਚਕ, ਦੇਸ਼ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਅਪਣੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਕਰਾ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਪੂਜੀਪਤੀ, ਲੀਡਰ ਅਤੇ ਨੌਕਰਸ਼ਾਹ ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਮੁੱਠੀ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਧਾਰਮਕ ਟੀਵੀ ਚੈਨਲਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰੰਮ (ਪ੍ਰਸਿੱਧੀ, ਸ਼ੁਹਰਤ) ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਹਨਾਂ ਦਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਹੋਰ ਨਿਖਰਦਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੱਧਰ

ਦੇ ਇਹ ਕਥਾਵਾਚਕ ਇਕ ਦੂਸਰੇ ਨੂੰ ਮਨ ਤੋਂ ਬਿਲਕੁਲ ਪਸੰਦ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਵੱਧਣ ਇੱਛਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਹਾਂ, ਪ੍ਰਤੱਖ ਤੌਰ ਤੋਂ ਇਹ ਆਪਸੀ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਉਣ ਤੋਂ ਜ਼ਰੂਰ ਬਚਦੇ ਹਨ। ਪੰਦਾ ਤਾਂ ਪੰਦਾ ਹੈ : ਕੁੱਝ ਕਥਾਵਾਚਕ ਖੇਤਰੀ ਪੱਧਰ ਦੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਿਹਨਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕੁੱਝ ਬਸਤੀਆਂ ਜਾਂ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਪਰੰਤੂ ਇਹ ਵੀ ਛੋਟੇ ਫਿਲਮਕਾਰਾਂ ਵਾਂਗ ਚੰਗਾ ਖਾਸਾ ਪੰਦਾ ਕਰ ਹੀ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਕਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਗੱਲ ਕਰਨ ਦੀ ਅਤੇ ਉਲਝਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਘਾਟ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਬੁੱਧੀਜੀਵੀ ਵਰਗ ਪਸੰਦ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਇਸ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਕਥਾਵਾਚਕ ਅਕਸਰ ਅਪਣੇ ਪੈਸਿਆਂ ਨਾਲ ਹੀ ਕਥਾਵਾਚਨ ਦਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਕਰਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਫੇਰ ਚੜ੍ਹਾਵੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮੁਨਾਫਾ ਵਸੂਲ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਹੁਣ ਪੰਦਾ ਤਾਂ ਪੰਦਾ ਹੈ। ਸਾਡਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵੀ ਸਾਨੂੰ ਪੰਦਾ ਕਰਨ ਦੀ ਛੂਟ ਦੇਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਕਿਸੀ ਵੀ ਪੰਦੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਹੱਥਪੈਰ ਮਾਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਤੀਜੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਕਥਾਵਾਚਕ ਬਸ ਥੋੜ੍ਹੇ ਬਹੁਤ ਪੜ੍ਹੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਪਿੰਡਾਂ ਅਤੇ ਕਸਬਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕਥਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਅਨਪੜ੍ਹ ਅਤੇ ਭੋਲੇਭਾਲੇ ਲੋਕ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਪੇਂਡੂ ਇਸਤਰੀਆਂ ਇਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਕਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਕਥਾਵਾਚਕ ਪੰਡਤ ਜੀ ਕਯਾ ਕਹਿ ਰਹੇ ਹਨ, ਇਹ ਸ਼ਰੋਤਿਆਂ ਦੀ ਸਮਝ ਵਿੱਚ ਬਿਲਕੁਲ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਬਸ ਇਹ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਕਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਣਾ ਪੁੰਨ ਦਾ ਕੰਮ ਹੈ ਅਤੇ ਪੰਡਤ ਜੀ ਨੂੰ ਚੜ੍ਹਾਵਾ ਚੜ੍ਹਾਣਾ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਵਰਗ ਵਿੱਚ ਲੈ ਜਾਵੇਗਾ। ਪਿੰਡ ਵਾਸੀਆਂ ਦੀ ਇਹੀ ਧਾਰਨਾ ਤੀਸਰੇ ਦਰਜੇ ਦੇ ਕਥਾਵਾਚਕਾਂ ਦੀ ਗ੍ਰਹਿਸਥੀ ਚੱਲਣ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਕ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਸ਼ਾਇਦ ਇਹ ਨਾ ਜਾਣਦੇ ਹੋਵੋ, ਪਰੰਤੂ ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਕਥਾਵਾਚਕ ਅਕਸਰ ਮੰਦਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕਥਾਵਾਂ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਮੰਦਰ ਦਾ ਪੁਜਾਰੀ ਇਹਨਾਂ ਰੰਗੇ ਹੋਏ ਗਿੱਦੜਾਂ ਨੂੰ ਪਛਾਣਦਾ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਬਿਨਾਂ ਹਿੱਸਾ ਲਏ ਕਥਾ ਕਹਿਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਕਦੀ ਵੀ

ਨਹੀਂ ਦੇਂਦਾ।

ਨਾ ਪੁੰਨ ਨਾ ਬਦਲਾਓ : ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕੁੱਝ ਦੇ ਕੇ ਪੈਸਾ ਵਸੂਲਣਾ ਗਲਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਿਰਫ ਮਨੋਰੰਜਨ ਦੇ ਕੇ ਵੀ ਲੋਕ ਅਪਣੀ ਰੋਜ਼ੀਰੋਟੀ ਜੁਟਾਂਦੇ ਹਨ। ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ : ਨਟ (ਬਾਜੀਗਰ, ਨੱਚਣ ਵਾਲੇ) ਆਪਣੀ ਕਲਾ ਦੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਨਾਲ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਬਦਲੇ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਧਨ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਫਿਲਤ ਨਿਰਮਾਤਾ ਵੀ ਮਨੋਰੰਜਨ ਪਰੋਸ ਕੇ ਪੈਸਾ ਕਮਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਕੁੱਝ ਦੇ ਕੇ ਪੈਸਾ ਕਮਾਉਣਾ ਆਦਾਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਦੇ ਨਿਯਮ ਦੇ ਅੰਤਰਗਤ ਹੈ, ਪਰੰਤੂ ਸਵਾਲ ਇਹ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਥਾਵਾਚਕ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਕੀ ਦੇਂਦੇ ਹਨ? ਇਹ ਵਿਚਾਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਕਥਾਵਾਚਨ ਦੇ ਲਈ ਕਿਧਰੇ ਕਿਸੇ ਕਾਲਜ ਤੋਂ ਕੋਈ ਡਿਗਰੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ। ਕਥਾਵਾਚਕ ਅਪਣੇ ਆਪ ਹੀ ਇਸ ਦੇ ਲਈ ਸਿੱਧ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਫੇਰ ਇਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਵਿਆਖਿਆਵਾਂ ਵਿਗਿਆਨਕ ਜਾਂ ਗਣਿਤ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਤੱਥਾਂ ਉੱਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀਆਂ।

ਦੁਨੀਆਂ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਗਿਆਨਕ ਪਾਣੀ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿੱਚ ਇਹੀ ਕਹੇਗਾ ਕਿ ਇਹ ਹਾਈਡਰੋਜਨ ਅਤੇ ਆਕਸੀਜਨ ਦਾ ਮਿਸ਼ਰਨ ਹੈ। ਹਰ ਗਣਿਤ ਮਾਹਰ $2+2=4$ ਹੀ ਦੱਸੇਗਾ।

ਪਰੰਤੂ ਕਥਾਵਾਚਕ ਹਮੇਸ਼ਾ ਭਰਮ ਦੀ ਹਾਲਤ ਨੂੰ ਹੀ ਬਣਾਈ ਰੱਖੇਗਾ। ਰਾਮਚਰਿਤਮਾਨਸ ਦੇ ਇੱਕ ਹੀ ਪ੍ਰਸੰਗ ਜਾਂ ਗੀਤਾ ਦੇ ਇੱਕ ਹੀ ਸ਼ਲੋਕ ਦੀਆਂ ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਅਤੇ ਬਿਲਕੁਲ ਭਿੰਨ ਵਿਆਖਿਆਵਾਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਮਿਲਣਗੀਆਂ। ਇਕ ਕਥਾਵਾਚਕ ਕੈਕੇਈ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਵਿੱਚ ਕਸੀਦੇ ਕੱਢੇਗਾ ਕਿ ਉਹ ਜੇਕਰ ਅਪਜੱਸ ਦਾ ਬੋਝ ਨਾ ਢੋਂਦੀ ਤਾਂ ਰਾਵਣ ਕਿਵੇਂ ਮਰਦਾ ਅਤੇ ਇਕ ਕਥਾਵਾਚਕ ਕੈਕੇਈ ਨੂੰ ਈਸ਼ਵਰ (ਰਾਮ) ਦਾ ਦੁਸ਼ਮਣ ਦੱਸ ਕੇ ਘੋਰ ਨਿੰਦਿਆ ਕਰੇਗਾ।

ਬੇਚਾਰੇ ਸਰੋਤਾ ਭਰਮ ਵਿੱਚ ਤਾਂ ਜੀਉਂਦਾ ਹੀ ਹੈ, ਇਹਨਾ ਦੇ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਚਾਹੁਣਯੋਗ ਤਬਦੀਲੀ ਵੀ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ, ਜਿਹੇ ਜਿਹਾ ਕਿ ਕਥਾਵਾਚਕ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੇ ਹਨ।

**ਸੂ
ਚ
ਨਾ**

ਸਾਲ 2003, 2004, 2005, 2006, 2007, 2008, 2009, 2010, 2011 ਅਤੇ 2012 ਦੀਆਂ ਮੈਗਜ਼ੀਨ 'ਵਿਗਿਆਨ ਜੋੜ' ਦੀਆਂ ਫਾਈਲਾਂ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਉਪਲਬਧ ਹਨ। ਛੇ-ਛੇ ਮੈਗਜ਼ੀਨਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਫਾਈਲ ਸਿਰਫ 50 ਰੁਪਏ ਅਤੇ ਦੋ ਸਾਲ ਦੀਆਂ ਫਾਈਲਾਂ 90 ਰੁਪਏ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਦੀਆਂ ਫਾਈਲਾਂ 130 ਰੁਪਏ ਅਤੇ ਚਾਰ ਸਾਲ ਦੀਆਂ ਫਾਈਲਾਂ 160 ਰੁਪਏ ਵਿੱਚ, ਪੰਜ ਸਾਲ ਦੀਆਂ ਫਾਈਲਾਂ 200 ਰੁਪਏ ਅਤੇ 10 ਸਾਲਾਂ ਦੀਆਂ ਫਾਈਲਾਂ ਤੁਹਾਨੂੰ 800/-ਰੁਪਏ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਤੁਸੀਂ ਇਹ ਫਾਈਲਾਂ ਵੀ.ਪੀ.ਪੀ. ਰਾਹੀਂ ਵੀ ਫੋਨ ਨੰਬਰ 01679-241744 'ਤੇ ਫੋਨ ਕਰਕੇ ਮੰਗਵਾ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਨੋਟ: ਵੀ.ਪੀ.ਪੀ. ਦਾ ਖਰਚਾ ਵੱਖਰਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਠੱਗੀ ਦਾ ਜਾਲ ਤਾਂਤਰਿਕ ਕਰਨ ਕਮਾਲ

ਨਿਤਿਨ ਸਬਰੰਗੀ

ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਮੇਰਠ ਇਲਾਕੇ ਦੀ ਨੂਰਜਹਾਂ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਕਦੇ ਅਪਣੇ ਬੁਰੇ ਸਮੇਂ ਨੂੰ ਭੁੱਲ ਸਕੇਗੀ। ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਦੀ ਮੌਤ ਦੇ ਬਾਦ ਉਹ ਇਕੱਲੀ ਰਹਿ ਰਹੀ ਸੀ। ਇੱਕ ਫੈਕਟਰੀ ਵਿੱਚ ਨੌਕਰੀ ਕਰ ਕੇ ਉਹ ਕਿਸੇ ਤਰਾਂ ਅਪਣਾ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ। ਅਪਣੇ ਸਿਰ ਉੱਤੇ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨੀਆਂ ਤੋਂ ਛੁਟਕਾਰਾ ਪਾਣ ਦੇ ਲਈ ਨੂਰਜਹਾਂ ਕਿਸੇ ਦੇ ਕਹਿਣ ਉੱਤੇ ਇੱਕ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂਤਰਿਕ ਦੇ ਪਾਸ ਚਲੀ ਗਈ ਸੀ।

ਤਾਂਤਰਿਕ ਨੇ ਉਸ ਨਾਲ ਵਾਇਦਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ ਨਾ ਸਿਰਫ ਉਸ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀਆਂ ਹੱਲ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ ਸਗੋਂ ਉਸਨੂੰ ਚੰਗੀ ਨੌਕਰੀ ਵੀ ਮਿਲ ਜਾਵੇਗੀ। ਨੂਰਜਹਾਂ ਨੂੰ ਤਾਂਤਰਿਕ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਉੱਤੇ ਭਰੋਸਾ ਹੋ ਗਿਆ। ਉਹ ਉਸਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਭਥੂਤੀ ਦੇਂਦਾ ਰਿਹਾ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਘੋਲ ਕੇ ਪੀਣ ਨਾਲ ਕਿਸਮਤ ਬਦਲਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਤਾਂਤਰਿਕ ਅਪਣੀ ਫੀਸ ਲੈਣੀ ਬਿਲਕੁਲ ਨਹੀਂ ਭੁਲਿਆ। ਕਈ ਦਿਨ ਬੀਤ ਗਏ ਪਰ ਨੂਰਜਹਾਂ ਨੂੰ ਚਮਤਕਾਰ ਵਰਗਾ ਕੁੱਝ ਨਹੀਂ ਲੱਗਾ।

ਨੂਰਜਹਾਂ ਤਾਂਤਰਿਕ ਦੇ ਕੋਲ ਗਈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਖਾਸ ਤਰਾਂ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਆਖੀ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਰੁਪਏ ਲੈ ਲਏ। ਇੱਕ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਤਾਂਤਰਿਕ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਅਪਣੇ ਪਾਸ ਬੁਲਾਇਆ। ਦਰਅਸਲ, ਤਾਂਤਰਿਕ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਨੂਰਜਹਾਂ ਦੇ ਜਵਾਨ ਸਰੀਰ ਉੱਤੇ ਸੀ। ਉਸ ਦੇ ਇਰਾਦਿਆਂ ਤੋਂ ਅਣਜਾਨ ਨੂਰਜਹਾਂ ਉਸ ਦੇ ਪਾਸ ਪਹੁੰਚ ਗਈ। ਉਹ ਉਸਨੂੰ ਇੱਕ ਕਮਰੇ ਵਿੱਚ ਲੈ ਗਿਆ ਜਿਥੇ ਨਾਇਟ ਬਲਬ ਦੀ ਹਲਕੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਕਈ ਤਰਾਂ ਦੀ ਖੁਸ਼ਬੂ ਫੈਲੀ ਹੋਈ ਸੀ।

ਕੁੱਝ ਉਪਾਅ ਦੱਸਣ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਤਾਂਤਰਿਕ ਨੇ ਨੂਰਜਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅੱਜ ਰਾਤ ਵੱਡੀ ਪੂਜਾ ਕਰਨੀ ਹੋਵੇਗੀ, ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਉਸ ਦਾ ਪਾਸ ਰਹਿਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਨੂਰਜਹਾਂ ਨੇ ਵੀ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿਉਂ ਰੁਕਣ ਦੇ ਲਈ ਹਾਂ

ਕਰ ਦਿੱਤੀ।

ਅੱਗ ਵਿੱਚ ਆਹੂਤੀਆਂ ਪਾਉਣ ਦੇ ਬਾਦ ਤਾਂਤਰਿਕ ਨੇ ਨੂਰਜਹਾਂ ਨੂੰ ਭਥੂਤ ਚੱਟਣ ਦੇ ਲਈ ਦਿੱਤੀ। ਪਰੰਤੂ ਅਗਲੇ ਹੀ ਪਲ ਉਸ ਦਾ ਸਿਰ ਘੁੰਮ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਹ ਬੇਹੋਸ਼ੀ ਦੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਆ ਗਈ। ਉਸ ਦੇ ਬਾਦ ਤਾਂਤਰਿਕ ਅਪਣੇ ਅਸਲੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਆ ਗਿਆ ਉਸ ਨੇ ਨੂਰਜਹਾਂ ਦੇ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਨਾਪਾਕ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਸਵੇਰੇ ਜਦ ਨੂਰਜਹਾਂ ਨੂੰ ਹੋਸ਼ ਆਇਆ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਬੁਰਾ ਭਲਾ ਕਿਹਾ, ਪਰੰਤੂ ਤਾਂਤਰਿਕ ਨੇ ਸਰੀਰ ਦੇ ਮਿਲਣ ਨੂੰ ਪੂਜਾ ਦਾ ਹੀ ਹਿੱਸਾ ਦੱਸ ਕੇ ਉਸਨੂੰ ਚੁੱਪ ਰਹਿਣ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ। ਚੁੱਪ ਨਾ ਰਹਿਣ ਉੱਤੇ ਉਸ ਨੇ ਡਰਾਇਆ ਵੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਉਸ ਨੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕੁੱਝ ਦੱਸਿਆ ਤਾਂ ਉਹ ਬਰਬਾਦ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ।

ਇਸ ਦੇ ਬਾਅਦ ਉਹ ਤਾਂਤਰਿਕ ਡਰ ਦਿਖਾ ਕੇ ਨੂਰਜਹਾਂ ਦੇ ਸਰੀਰ ਨਾਲ ਲਗਾਤਾਰ ਖੋਲਦਾ ਰਿਹਾ। ਉਹ ਉਸ ਦੇ ਜਾਲ ਵਿੱਚ ਫਸਦੀ ਚਲੀ ਗਈ। ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ ਤਾਂਤਰਿਕ ਦਾ ਪਾਪ ਉਸ ਦੇ ਪੇਟ ਵਿੱਚ ਪਲਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਨੂਰਜਹਾਂ ਨੂੰ ਅਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਤਬਾਹ ਹੁੰਦੀ ਨਜ਼ਰ ਆਈ। ਉਸ ਨੇ ਤਾਂਤਰਿਕ ਦੇ ਚੰਗਲ ਤੋਂ ਨਿਕਲਣ ਦਾ ਪੱਕਾ ਇਰਾਦਾ ਕਰ ਲਿਆ ਅਤੇ 17 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਾ ਦਿੱਤੀ।

ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਉਹ ਤਾਂਤਰਿਕ ਅਪਣਾ ਬੋਰੀ ਬਿਸਤਰਾ ਲਪੇਟ ਕੇ ਭੱਜ ਗਿਆ।

-o-

21 ਅਪ੍ਰੈਲ, 2012 ਨੂੰ ਬਰੇਲੀ, ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਅਖਿਲੇਸ਼ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਘਰ ਵਿੱਚ ਦੱਬਿਆ ਹੋਇਆ ਸੋਨਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਲਾਲਚ ਮਹਿੰਗਾ ਪੈ ਗਿਆ। ਦਰਅਸਲ, ਸੰਜੀਵ ਦੇ

ਪਿਤਾ ਜਗਦੀਸ਼ ਕਿਸੇ ਤਰਾਂ ਢੋਂਗੀ ਤਾਂਤਰਿਕ ਇਸਲਾਮ ਅਹਿਮਦ ਨੂੰ ਮਿਲੇ। ਉਸ ਪੱਖੋਂ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਲੱਖਾਂ ਰੁਪਏ ਦਾ ਸੋਨਾ ਦੱਬਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਉਹ ਚਾਹੁੰਦੇ ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਕੱਢਵਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਜਗਦੀਸ਼ ਦੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਇਕਦਮ ਲਾਲਚ ਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਹ ਸੋਨੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਢੰਗ ਪੁੱਛਣ ਲੱਗਾ।

ਇਸਲਾਮ ਅਹਿਮਦ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਹ ਏਨਾ ਆਸਾਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸੋਨਾ 50 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਧ ਦਾ ਉਸਨੂੰ ਕੱਢਣ ਦੇ ਲਈ ਵੱਡੀ ਤਾਂਤਰਿਕ ਕਿਰਿਆ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ ਜਿਸ ਦੇ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ 5 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਖਰਚ ਕਰਨੇ ਹੋਣਗੇ। ਜਗਦੀਸ਼ ਦੇ ਕੋਲ ਏਨੇ ਰੁਪਏ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਸੋਨਾ ਹਾਸਿਲ ਕਰਨ ਦਾ ਸੌਦਾ ਆਖਰ 3 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਵਿੱਚ ਤੈਅ ਹੋ ਗਿਆ। ਇਸਲਾਮ ਨੇ ਜਗਦੀਸ਼ ਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਸਮਝਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸੀ ਨੂੰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਵਿੱਚ ਨਾ ਦੱਸੇ, ਵਰਨਾ ਉਸ ਦੇ ਇੱਕ ਪੁੱਤਰ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ।

ਇਸਲਾਮ ਨੇ ਅਪਣੇ ਸਾਥੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਮੰਦਰ ਦੇ ਬਾਹਰ ਪੂਜਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ। ਉਸਨੂੰ ਤਿੰਨ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਜਗਦੀਸ਼ ਨੇ ਦੇ ਦਿੱਤੇ। ਥੋੜੀ ਦੇਰ ਬਾਅਦ ਉਸ ਨੇ ਜਗਦੀਸ਼ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਅਪਣੇ ਘਰ ਜਾ ਕੇ ਬਰਾਂਡੇ ਦੇ ਵਿੱਚ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਪੁੱਟ ਕੇ ਦੇਖੋ, ਸੋਨੇ ਦਾ ਘੜਾ ਨਿਕਲੇਗਾ।

ਜਗਦੀਸ਼ ਘਰ ਜਾਂਦੇ ਸਾਰ ਇਸ ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਲੱਗ ਗਿਆ। ਪਰੰਤੂ ਖੁਦਾਈ ਹੁੰਦੇ ਹੀ ਸਮਝ ਆ ਗਿਆ ਕਿ ਉਹ ਠੱਗਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਉੱਤੇ ਇਸਲਾਮ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਹੱਥੇ ਚੜ੍ਹ ਗਿਆ।

-o-

ਬਰੇਲੀ ਦੇ ਹੀ ਮਾਸੇਬਾੜੀ ਦੇ ਵਸਨੀਕ ਪ੍ਰੇਮਬਾਬੂ ਦੀ ਪਤਨੀ ਸਰੋਜ ਦੇਵੀ ਇੱਕ ਦੁਕਾਨ ਉੱਤੇ ਨਜ਼ਰ ਦੀ ਐਨਕ

ਬਣਵਾਉਣ ਦੇ ਲਈ ਗਈ। ਜਦ ਉਹ ਵਾਪਸ ਆ ਰਹੀ ਸੀ ਤਦ ਇੱਕ ਬਾਬਾ ਉਸ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਖੁਦ ਨੂੰ ਪਹੁੰਚਿਆ ਹੋਇਆ ਤਾਂਤਰਿਕ ਦੱਸ ਕੇ ਉਸ ਤੋਂ ਇੱਕ ਪਤਾ ਪੁੱਛਿਆ। ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਇਕ ਨੌਜਵਾਨ ਉਥੇ ਆਇਆ ਅਤੇ ਤਾਂਤਰਿਕ ਦੱਸਣ ਵਾਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾਂ ਵਿੱਚ ਗਿਰ ਕੇ ਮਨੋਕਾਮਨਾ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ। ਇਸ ਨਾਲ ਸਰੋਜ ਨੂੰ ਵੀ ਯਕੀਨ ਹੋ ਗਿਆ ਕਿ ਉਹ ਕੋਈ ਵੱਡਾ ਤਾਂਤਰਿਕ ਹੈ। ਢੋਂਗੀ ਤਾਂਤਰਿਕ ਨੇ ਨੌਜਵਾਨ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਅਪਣਾ ਬਣਿਆ ਸਰੋਜ ਨੂੰ ਦੇ ਕੇ 21 ਕਦਮ ਪਿੱਛੇ ਜਾਵੇ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਚਮੜੇ ਦਾ ਬਣਿਆਂ ਸਾਮਾਨ ਆਪਣੇ ਪਾਸ ਨਾ ਰੱਖੇ। ਨੌਜਵਾਨ ਨੇ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਆਸ਼ੀਰਵਾਦ ਮਿਲ ਗਿਆ। ਸਰੋਜ ਵੀ ਆਪਣੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀਆਂ ਦੂਰ ਕਰਾਉਣ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਹੋ ਗਈ। ਤਾਂਤਰਿਕ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਗਹਿਣੇ ਉਤਾਰ ਕੇ ਪਰਸ ਵਿੱਚ ਰੱਖ ਕੇ ਇਸ ਨੌਜਵਾਨ ਨੂੰ ਦੇ ਕੇ 21 ਕਦਮ ਮੂੰਹ ਘੁੰਮਾ ਕੇ ਪਿੱਛੇ ਜਾਵੇ।

ਸਰੋਜ ਨੇ ਅਜਿਹਾ ਕੀਤਾ, ਜਦ ਉਹ ਵਾਪਸ ਘੁੰਮੀ ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਹੋਸ਼ ਉੱਡ ਗਏ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਦੋਵੇਂ ਰਫੂ ਚੱਕਰ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਸਨ।

-o-

ਬਿਜਨੌਰ ਵਿੱਚ ਤਾਂ ਇੱਕ ਤਾਂਤਰਿਕ ਨੇ ਇਕ ਇਸਤਰੀ ਤੋਂ ਉਸ ਦੇ ਪਤੀ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਦਾ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਂ ਉੱਤੇ 30 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਠੱਗ ਲਏ। ਦਰਅਸਲ, ਇਨਾਪੁਰ ਦੀ ਰਹਿਣ ਵਾਲੀ ਫਾਤਿਮਾ ਦਾ ਪਤੀ ਬਿਮਾਰ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਤਾਂਤਰਿਕ ਨੂੰ ਦਿਖਾਇਆ। ਉਸ ਨੇ ਟੂਣਾਟੋਟਕਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਫਾਤਿਮਾ ਦੇ ਪਤੀ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਤਾਂ ਉਸਨੇ ਤਾਂਤਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਘਰ ਬੁਲਾਇਆ ਇਸ ਕੰਮ ਦੇ ਬਦਲੇ ਤਾਂਤਰਿਕ ਨੇ ਵੱਡੀ ਪੂਜਾ ਕਰਨ ਦੇ ਲਈ 30 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਮੰਗੇ। ਫਾਤਿਮਾ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਰਕਮ ਦੇ ਦਿੱਤੀ। ਤਾਂਤਰਿਕ ਚਲਾ ਗਿਆ, ਪਰੰਤੂ ਅਗਲੇ ਕਈ ਘੰਟੇ ਤਕ ਉਸ ਦਾ ਪਤੀ ਜ਼ਿੰਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਪਤੀ ਨੂੰ ਦਫਨਾ ਦਿੱਤਾ। ਫਾਤਿਮਾ ਰੁਪਏ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਤਾਂਤਰਿਕ ਦੇ ਠਿਕਾਣੇ ਉੱਤੇ ਪਹੁੰਚੀ ਪਰੰਤੂ ਤਦ ਤਕ ਉਹ ਉਥੋਂ ਫਰਾਰ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਸੀ।

-o-

21 ਅਪ੍ਰੈਲ 2012 ਨੂੰ ਮੁਜੱਫਰ ਨਗਰ ਦੇ ਸ਼ਾਮਲੀ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪਰਿਵਾਰ ਠੱਗੀ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਲ ਬਾਲ ਬਚ ਗਿਆ। ਦਰਅਸਲ, ਸ਼ਾਮਲੀ ਵਿੱਚ ਇਹ ਖ਼ਬਰ ਫੈਲੀ ਹੋਈ ਸੀ ਕਿ ਦੋ ਵੱਡੇ ਤਾਂਤਰਿਕ ਆਏ ਹੋਏ ਹਨ। ਉਹ ਏਨੇ ਪਹੁੰਚੇ ਹੋਏ ਹਨ ਕਿ ਘਰ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਅਤੇ ਸੁਸਰਾਲ ਤੱਕ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਦੱਸ ਕੇ ਹੈਰਾਨ ਕਰ ਦੇਂਦੇ ਹਨ। ਦੋਵੇਂ ਚਮਤਕਾਰੀ ਹਨ ਅਤੇ ਗੁਰੂਦੱਫਨਾ ਦੇ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਸਿਰਫ ਇਕ ਰੁਪਿਆ ਹੀ ਲੈਂਦੇ ਹਨ।

ਕਈ ਲੋਕ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਮੁਰੀਦ ਹੋ ਗਏ। ਦੋਵੇਂ ਤਾਂਤਰਿਕ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਮੁਕੇਸ਼ ਦੀ ਦੁਕਾਨ ਉੱਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਘਰ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀਆਂ ਪੂਰੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਦੱਸੀਆਂ, ਤਾਂ ਮੁਕੇਸ਼ ਨੂੰ ਜਾਪਿਆ ਕਿ ਉਹ ਚਮਤਕਾਰੀ ਹਨ।

ਤਾਂਤਰਿਕਾਂ ਨੇ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਮੁਕੇਸ਼ ਨੂੰ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਵਿੱਚ ਪਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਬਹੁਤ ਛੇਤੀ ਪਰਿਵਾਰ ਉੱਤੇ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਮੁਸੀਬਤ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਹੈ। ਮੁਕੇਸ਼ ਦੋਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਘਰ ਲੈ ਗਿਆ।

ਇਕ ਤਾਂਤਰਿਕ ਨੇ ਪਰਵਾਰ ਦੇ ਸਾਰੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਕਮਰੇ ਵਿੱਚ ਬੈਠਾਇਆ ਅਤੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਦੱਸਣੀਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਦੂਜਾ ਤਾਂਤਰਿਕ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਵੱਖਰਾ ਬੈਠ ਕੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਪੁੱਛਣ ਲੱਗਾ। ਤਾਂਤਰਿਕਾਂ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ 13 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਵਿੱਚ ਪੂਜਾ ਕਰ ਕੇ ਮੁਸੀਬਤ ਦੂਰ ਕੇ ਦੇਣਗੇ।

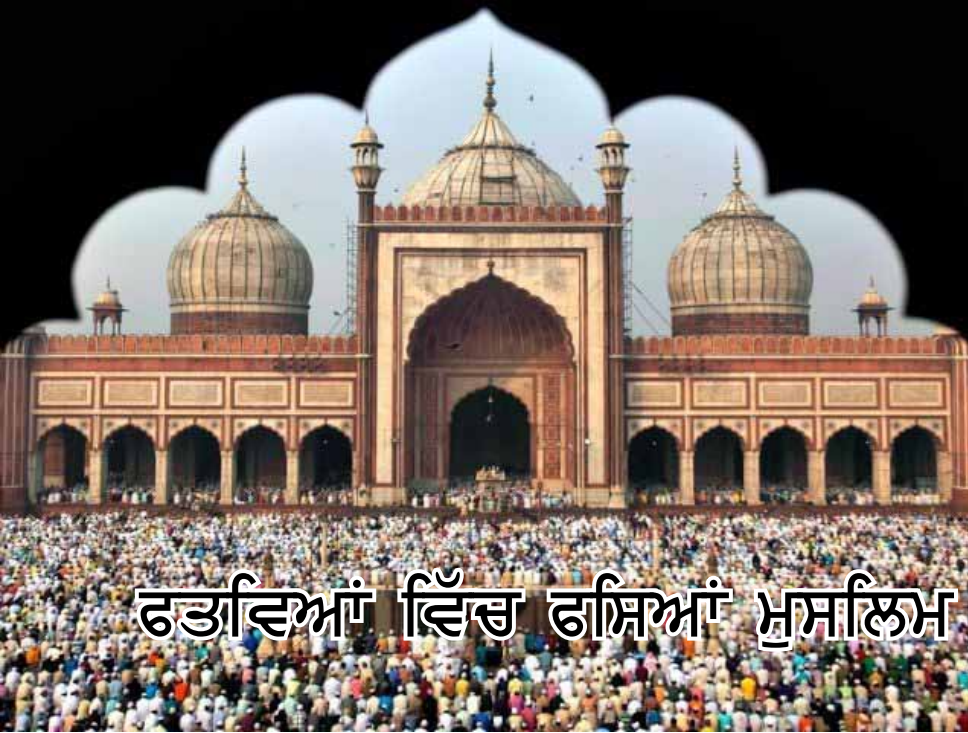
ਮੁਕੇਸ਼ ਨੂੰ ਸ਼ੱਕ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਉਸਨੇ ਪੂਜਾ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਕਰਾਉਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕਹਿ ਕੇ ਕਿਸੀ ਤਰਾਂ ਪਿੱਛਾ ਛੁਡਾ ਲਿਆ।

ਦਰਅਸਲ, ਇਕ ਤਾਂਤਰਿਕ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਤੋਂ ਜੋ ਪੁੱਛਦਾ ਸੀ, ਉਸ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੂਸਰੇ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਮੁਕੇਸ਼ ਠੱਗੀ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਚ ਗਿਆ।

ਮਿਹਨਤ ਤੋਂ ਮਨ ਚੁਰਾਉਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਅਕਸਰ ਅਪਣੀਆਂ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀਆਂ ਦਾ ਹੱਲ ਤਾਂਤਰਿਕਾਂ ਪਾਸੋਂ ਲੱਭਦੇ ਹਨ। ਤਾਂਤਰਿਕ ਇਸੇ ਦਾ ਲਾਭ ਉੱਠਾ ਕੇ ਅਪਣੀ ਦੁਨੀਆਂ ਨੂੰ ਆਬਾਦ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਜਾਲਸਾਜ਼ਾਂ ਤੋਂ ਬਚ ਕੇ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

‘ਇੱਕ ਹੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ’ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਕੁੱਝ ਕਰ ਗਿਆ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ

ਜ਼ਿਲਾ ਫ਼ਤਹਿਗੜ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਪਿੰਡ ਭੁੱਚੀ (ਬੱਠੀ ਪਠਾਣਾਂ) ਵਿਚ 30 ਅਕਤੂਬਰ 1968 ਨੂੰ ਮਾਤਾ ਜੋਗਿੰਦਰ ਕੌਰ ਦੀ ਕੁੱਖੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਇਕ ਮਿਹਨਤੀ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਆਗੂ ਸੀ। ਆਪਣੀ ਆਮ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਨੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਮਾੜੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕੀਤਾ। ਆਪਣੇ ਘਰ ਦੇ ਗੁਜ਼ਾਰੇ ਨੂੰ ਧੱਕਾ ਲਾਉਣ ਲਈ ਉਨਾਂ ਨੇ ਇਕ ਬਾਗ ਵਿਚ ਚੌਕੀਦਾਰ ਦੀ ਨੌਕਰੀ ਵੀ ਕੀਤੀ। ਜਦੋਂ 1992 ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿਤਾ ਗੁਰਮੇਲ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਅਤਿਵਾਦੀਆਂ ਨੇ ਕਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਤਾਂ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਭੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੱਡਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਘਰ ਦੀ ਸਾਰੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਹੀ ਆ ਪਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਿਤਾ ਦੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਸਟੇਟ ਕੈਮੀਕਲ ਲੈਬ ਵਿਚ ਨੌਕਰੀ ਮਿਲ ਗਈ। ਉਹ ਪੂਰਾ ਨਿੱਤਨੇਮੀ ਬੰਦਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। 1992 ਵਿਚ ਵਿਆਹ ਮਗਰੋਂ ਉਹ ਅਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਪਟਿਆਲਾ ਦੇ ਦਸਮੇਸ਼ ਨਗਰ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਘਰ ਕੋਈ ਬੱਚਾ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਕਾਫੀ ਕਮਾਈ ਸਾਧਾਂ ਅਤੇ ਅੰਧਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੇ ਪੈਰੋਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਖੁਆ ਦਿਤੀ। ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੇ 2001 ਵਿਚ ਤਰਕਸ਼ੀਲਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵੇਖਿਆ ਤਾਂ ਉਹ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਅਸਲੀ ਸੱਚਾਈ ਨੂੰ ਸਮਝ ਗਿਆ ਅਤੇ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਲਹਿਰ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲੱਗ ਗਿਆ। ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਉਸ ਨੂੰ ਖਾਣਾ ਖਾਣ ਵਿਚ ਦਿੱਕਤ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਣ ਲੱਗੀ। ਜਦੋਂ ਵੀ ਉਹ ਖਾਣਾ ਖਾਂਦਾ ਭੋਜਣ ਵਾਲੀ ਨਾਲੀ ਵਿਚ ਫਸ ਜਾਂਦਾ। ਜਦੋਂ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਰਿਪੋਰਟ ਆਈ ਤਾਂ ਪਤਾ ਚੱਲਿਆ ਕਿ ਇਹ ਕੈਂਸਰ ਸੀ। ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਲਈ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਦੋ ਲੜਾਈਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈਆਂ। ਇਕ ਉਹ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵਹਿਮਾਂ ਭਰਮਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੱਢਣ ਲਈ ਲੜ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤੇ ਦੂਜੀ, ਕੈਂਸਰ ਨਾਲ। ਪੀ.ਜੀ.ਆਈ. ਤੋਂ ਇਲਾਜ ਕਰਵਾਉਣ ਮਗਰੋਂ ਕਾਫੀ ਸਮਾਂ ਠੀਕ ਵੀ ਰਿਹਾ, ਪਰ ਅਖੀਰ ਬਿਮਾਰੀ ਜਿੱਤ ਗਈ। ਜਿਸ ਦਿਨ ਇਹ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਸਾਥੀ ਸਾਥੋਂ ਜੁਦਾ ਹੋਇਆ ਉਸ ਦਿਨ ਤਰੀਕ ਵੀ 30 ਅਕਤੂਬਰ ਹੀ ਸੀ, ਭਾਵ ਉਹ ਇਸੇ ਦਿਨ ਜੰਮਿਆ ਅਤੇ ਇਸੇ ਦਿਨ ਇਸ ਫ਼ਾਨੀ ਸੰਸਾਰ ਨੂੰ ਅਲਵਿਦਾ ਕਹਿ ਗਿਆ। ਇਸ ‘ਇਕ ਦਿਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ’ ਦੇ ਕਸਮਕਸ ਵਿਚ ਅਪਣਾ 47 ਸਾਲਾਂ ਦਾ ਸਫ਼ਰ ਪੂਰਾ ਕਰ ਗਿਆ। ਬੇਸ਼ੱਕ ਸਰੀਰਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅੱਜ ਉਹ ਸਾਡੇ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਉਸ ਦੇ ਕੀਤੇ ਕੰਮ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਰਾਹ ਦੱਸਦੇ ਰਹਿਣਗੇ।

ਫਤਵਿਆਂ ਵਿੱਚ ਫਸਿਆਂ ਮੁਸਲਿਮ

ਸ਼ਾਹਿਦ ਏ ਚੌਧਰੀ

ਐਸੇ ਦੌਰ ਵਿੱਚ ਜਦ ਬੱਚੇ ਮਾਂ-ਬਾਪ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਸੁਣਦੇ, ਕਰਮਚਾਰੀ ਆਪਣੇ ਮਾਲਕਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਇੱਕ ਕੰਨ ਤੋਂ ਸੁਣ ਕੇ ਦੂਜੇ ਕੰਨ ਤੋਂ ਕੱਢ ਦੇਂਦੇ ਹਨ, ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਸੁਣਦੇ, ਉਸ ਦੌਰ ਵਿੱਚ ਵੀ ਧਰਮਭੀਰੂ (ਧਰਮ ਤੋਂ ਡਰੂ) ਮੁਸਲਿਮ ਸਮਾਜ ਮੱਧਕਾਲੀਨ ਸੋਚ ਵਾਲੇ ਮੁੱਲਿਆਂ ਦੇ ਫਤਵਿਆਂ (ਇਸਲਾਮੀ ਸ਼ਰਾ ਅਨੁਸਾਰ ਕਾਜੀ ਜਾਂ ਮੁਫਤੀ ਦਾ ਫੈਸਲਾ) ਨੂੰ ਮੰਨ ਕੇ ਆਪਣੀ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਤਾਂ ਮੁਸ਼ਕਲ ਵਿੱਚ ਪਾਉਂਦੇ ਹੀ ਹਨ, ਉੱਪਰ ਤੋਂ ਹਾਸੀ ਦਾ ਪਾਤਰ ਵੀ ਬਣਦੇ ਹਨ। ਲੋਕ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜਦ ਦੁਨੀਆਂ ਰਾਕੇਟ ਦੀ ਰਫਤਾਰ ਨਾਲ ਸਫ਼ਰ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ, ਉਸ ਦੌਰ ਵਿੱਚ ਮੁਸਲਿਮ ਸਮਾਜ ਫਤਵਿਆਂ ਵਿੱਚ ਫਸ ਕੇ ਗੀਗ (ਪੇਟ ਦੇ ਬਲ ਸਰਕਣਾ) ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਪਿਛਲੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਕੁਝ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਤਦ ਮਿਲਿਆ ਜਦ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੇ ਮੁਸਲਿਮਾਂ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਮਦਰਸੇ ਦਾਰੂਲ ਉਲੂਮ, ਦੇਵਬੰਦ ਵੱਲੋਂ ਦਾੜੀ ਅਤੇ ਮੂੰਹ ਦੀ ਹਜ਼ਾਮਤ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਫਤਵਾ ਆਇਆ। ਫਤਵੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਆਉਂਦੇ ਰਹੇ ਹਨ ਪ੍ਰੰਤੂ ਇਹਨਾਂ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਜੇਕਰ ਉਹ ਦੇਸ਼ਵਿਆਪੀ ਬਹਿਸ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਇਸ ਲਈ ਕਿਉਂਕਿ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਸਿਰਫ ਕੁਝ ਘੰਟਿਆਂ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਇੱਕ ਕੋਨੇ ਤੋਂ ਦੂਜੇ ਕੋਨੇ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾ ਦੇਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਫਤਵੇ ਦੇ ਕਾਰਨ ਵੀ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰ ਮੰਚਾਂ ਉੱਤੇ ਜ਼ਬਰਦਸਤ ਬਹਿਸ ਛਿੜ ਗਈ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਫਤਵਾ ਸ਼ਰੀਅਤ (ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦਾ ਧਰਮ ਸ਼ਾਸਤਰ) ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਰਾਏ ਨੂੰ

ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਸਵਾਲ ਉੱਤੇ ਮੁਫਤੀ ਏ ਇਸਲਾਮ ਆਪਣੇ ਗਿਆਨ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਦੇਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਨੂੰ ਮੰਨਣਾ ਜਾਂ ਨਾ ਮੰਨਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਕਾਜੀ ਜੱਜ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪ੍ਰੰਤੂ ਆਮ ਮੁਸਲਿਮ ਇਸ ਨੂੰ ਧਾਰਮਿਕ ਹੁਕਮ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੀ ਵੇਖਦਾ ਅਤੇ ਸਮਝਦਾ ਹੈ।

ਦੇਵਬੰਦ ਦੇ ਮੁਹੱਲਾ ਬਾੜਾ ਜਿਆਉਲ ਹਕ ਨਿਵਾਸੀ ਮੁਹੰਮਦ ਇਰਸ਼ਾਦ ਅਤੇ ਮੁਹੰਮਦ ਫੁਰਕਾਨ ਨੇ ਆਪਣੇ “ਫਰੈਂਡਸ ਹੋਅਰ ਕਟਿੰਗ ਸੈਲੂਨ” ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਫਤਵਾ ਮੰਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਦਾੜੀ ਮੁੰਡਨਾ ਅਤੇ ਸ਼ੇਵ ਬਣਾਉਣਾ ਇਸਲਾਮ ਵਿੱਚ ਹਲਾਲ ਯਾਨੀ ਜ਼ਾਇਜ਼ ਹੈ? ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਪੁੱਛਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕਯਾ ਇਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਮਾਈ ਹਲਾਲ ਹੈ? ਇਸ ਉੱਤੇ ਦਾਰੂਲ ਉਲੂਮ ਦੇ ਮੁਫਤੀ ਵਕਾਰ ਅਲੀ, ਮੁਫਤੀ ਜੈਨੂਲ ਕਾਸਮੀ ਅਤੇ ਮੁਫਤੀ ਫਖਰੂਲ ਇਸਲਾਮ ਨੇ ਫਤਵਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਇਸਲਾਮ ਵਿੱਚ ਦਾੜੀ ਮੁੰਡਨਾ ਅਤੇ ਸ਼ੇਵਿੰਗ ਕਰਾਉਣਾ ਹਾਰਾਮ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਹੀ ਖੱਸ ਨਹੀਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਤੋਂ ਜਿਹੜੀ ਆਮਦਨੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਵੀ ਹਰਾਮ ਹੈ। ਫਤਵੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਹਜ਼ਾਮਤ ਚਾਹੇ ਮੁਸਲਿਮ ਦੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਜਾਂ ਹਿੰਦੂ ਦੀ, ਉਹ ਇਸਲਾਮੀ ਹੈ। ਇਸ ਸ਼ੇਵਿੰਗ ਤੋਂ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਆਮਦਨੀ ਵੀ ਹਰਾਮ ਹੈ।

ਹਾਲਾਂਕਿ ਮੁਹੰਮਦ ਇਰਸ਼ਾਦ ਅਤੇ ਮੁਹੰਮਦ ਫੁਰਕਾਨ ਨੇ ਤਾਂ ਇਸ ਫਤਵੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇਸਨੂੰ ਫਲੈਕਸ ਬੋਰਡ ਵਿੱਚ ਲਿਖਵਾ ਕੇ ਆਪਣੇ ਸੈਲੂਨ ਉੱਤੇ ਲਗਾ ਦਿੱਤਾ, ਨਾਲ ਹੀ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਸਰਵਜਨਿਕ ਐਲਾਨ ਵੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਅੱਗੇ ਤੋਂ ਉਹ ਸ਼ੇਵਿੰਗ ਨਹੀਂ ਕਰਨਗੇ, ਸਿਰਫ ਖਤ ਅਤੇ

ਰਾਜਨੀਤਕ ਮੌਰਚੇ ਉੱਤੇ ਮੁਸਲਿਮ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਦੀ ਕਮੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਜਿੰਨੇ ਪਿਛੜੇ ਹਨ ਉਸ ਤੋਂ ਕਿਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮੁੱਲਾਮੋਲਵੀਆਂ ਦੀ ਫਤਵੇਬਾਜ਼ੀ ਨੇ ਇਸ ਤਬਕੇ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਹੈ। ਮੁਸਲਿਮਾਂ ਉੱਤੇ ਧਰਮ ਦੀ ਉੱਚ ਵਿੱਚ ਸਾਰੀਆਂ ਸਮਾਜਿਕ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਦਾ ਬੋਝ ਪਾਉਂਦੇ ਫਤਵਿਆਂ ਦੀ ਨਕਾਰਤਮਕ ਭੂਮਿਕਾ ਉੱਤੇ ਲੇਖਕ ਆਲੋਚਨਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਵਾਲ ਹੀ ਬਣਾਉਣਗੇ, ਪ੍ਰੰਤੂ ਨਾਈ ਦੇ ਪੇਸ਼ੇ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਰ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਇਸ ਫਤਵੇ ਉੱਤੇ ਗੰਭੀਰ ਇਤਰਾਜ਼ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਮਜ਼ਾਕ ਬਣਦਾ ਫਤਵਾ :- ਇਹਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਰੋਜ਼ੀ ਖੋਹਣ ਦੀ ਇੱਕ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਹੈ। ਫਤਵੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦਾਰੂਲ ਉਲੂਮ ਦੇ ਮੁਫਤੀਆਂ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਦੇਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਵੀ ਕੁੱਝ ਨਾਈਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਰ ਕੇ ਮੇਰਠ ਦੇ ਨਾਈਆਂ ਦੁਆਰਾ।

ਸਵਾਲ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਫਤਵਾ ਏਨੀ ਬਹਿਸ ਅਤੇ ਝਗੜੇ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਕਿਉਂ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ? ਦਰਅਸਲ, ਇਸ ਦੇ ਕਈ ਕਾਰਨ ਹਨ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲੀ ਗੱਲ ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮੁਸਲਿਮ ਦਾ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਵਰਗ ਫਤਵਾ ਦੇਣ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਹੈ। ਉਸ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਬੇਤੁਕੇ ਅਤੇ ਬੇਸਿਰਪੈਰ ਦੇ ਫਤਵੇ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਫਤਵਿਆਂ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਸਮਾਜਿਕ ਸਮੱਸਿਆ ਦਾ ਹੱਲ ਤਾਂ ਹੁੰਦਾ ਨਹੀਂ ਉਲਟੇ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨੀਆਂ ਖੜ੍ਹੀਆਂ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹੀ ਨਹੀਂ, ਇਸ ਨਾਲ ਜ਼ਮਾਨੇ ਭਰ ਵਿੱਚ ਮੁਸਲਿਮਾਂ ਦਾ ਮਜ਼ਾਕ ਬਣਦਾ ਹੈ।

ਜਿੱਥੇ ਤੱਕ ਦਾੜੀ ਅਤੇ ਸ਼ੇਵਿੰਗ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹਨਾਂ ਦੋਹਾਂ ਦਾ ਹੀ ਕੋਈ ਧਾਰਮਿਕ ਹੁਕਮ ਦੇ ਕੁਰਆਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਬੰਦੇ ਦੀ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਦਾੜੀ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜਾਂ ਸ਼ੇਵਿੰਗ ਕਰਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਦਾੜੀ ਰੱਖ ਕੇ ਉਹ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵੱਡਾ ਮੁਸਲਿਮ ਨਹੀਂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਅਤੇ ਸ਼ੇਵਿੰਗ ਕਰ ਕੇ ਛੋਟਾ ਮੁਸਲਿਮ ਨਹੀਂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ। ਇਸ ਲਈ ਦਾਰੂਲ ਉਲੂਮ ਦਾ ਫਤਵਾ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਕੁਰਆਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ੇਵਿੰਗ ਨੂੰ ਹਰਾਮ ਐਲਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਨਸਾਨੀ ਆਜ਼ਾਦੀ, ਇਸਲਾਮ ਦੀ ਬੁਨਿਆਦ ਹੈ। ਇਸ ਵੱਲੋਂ ਕਿਸੇ ਇਨਸਾਨ ਨੂੰ ਹੱਕ ਹਾਸਿਲ ਨਹੀਂ ਕਿ ਕਿਸੇ ਦੂਜੇ ਇਨਸਾਨ ਉੱਤੇ ਕੋਈ ਅਜਿਹੀ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਵੇ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਸ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਰੁਕਾਵਟ ਆਉਂਦੀ

ਹੋਵੇ। ਹਾਂ, ਇਹ ਠੀਕ ਹੈ ਕਿ ਇਨਸਾਨ ਦੀ ਸਮਾਜਿਕ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਾਉਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ, ਇਹ ਪਾਬੰਦੀ ਕਿ ਸੜਕ ਉੱਤੇ ਖੱਬੇ ਪਾਸੇ ਚੱਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਸਮਾਜਿਕ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੀ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਲੋਕ ਤੰਤਰੀ ਢੰਗਾਂ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਮੁਸਲਿਮ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਮੁਫਤੀ ਵੀ ਹਿੰਦੂ ਸਮਾਜ ਦੇ ਪੰਡਿਆਂ ਵਾਂਗ ਧਰਮ ਨੂੰ ਅੰਧਵਿਸ਼ਵਾਸ ਅਤੇ ਨਾਸਮਝੀ ਦੇ ਸੰਗਲ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਤੁਲੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਦਾੜੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੁਣੇ ਜੋ ਫਤਵਾ ਆਇਆ ਉਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਂ ਆਖਰੀ ਹਾਸੇ ਭਰਪੂਰ ਫਤਵਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੇ ਇੱਕੋ ਧਿਆਨ ਖਿੱਚੂ ਅਤੇ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦਾ ਮਜ਼ਹਬ ਉੱਡਾਣ ਵਾਲੇ ਫਤਵੇ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ ਉੱਤੇ ਆਉਂਦੇ ਰਹੇ ਹਨ।

ਇਸ ਲਈ ਕੁਝ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਸਰਵਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਆਇਆ ਸੀ ਕਿ ਫਤਵਿਆਂ ਦੀ ਕੋਈ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵੈਧਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਦਰਅਸਲ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਚਰਚਿਤ ਇਮਰਾਨਾ ਕਾਂਡ ਦੀ ਪਿੱਠਭੂਮੀ ਵਿੱਚ ਦੇਣਾ ਪਿਆ ਸੀ।

ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸਗੋਂ ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਬੇਸਿਰਪੈਰ ਦੇ ਫਤਵੇ ਆਉਂਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦਾ ਮਖੌਲ ਉਡਾਣੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ।

ਇੱਥੇ ਅਜਿਹੇ ਫਤਵਿਆਂ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰਨਾ ਤਾਂ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਰ ਕੁਝ ਇੱਕ ਨੂੰ ਦੋਹਰਾਉਣਾ ਪ੍ਰਾਸੰਗਕ ਹੋਵੇਗਾ। ਈਰਾਨ ਦੇ ਆਇਤ ਲਾਹ ਖੁਮੈਨੀ ਨੇ 'ਦ ਸੈਟੇਨਿਕ ਵਰਸੇਜ' ਦੇ ਲੇਖਕ ਸਲਮਾਨ ਰੂਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਜੋ ਮੌਤ ਦਾ ਫਤਵਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ੀ ਲੇਖਕਾਂ ਤਸਲੀਮ ਨਸਰੀਨ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਜੋ ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਮੌਤ ਦੇ ਫਤਵੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ, ਜਿਹਨਾਂ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕੋ ਭਾਰਤੀ ਮੁਸਲਿਮ ਜਥੇਬੰਦੀ ਨੇ ਤਸਲੀਮਾਂ ਦਾ ਸਿਰ ਕਲਮ ਕਰਨ ਦੇ ਲਈ 5 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦਾ ਇਨਾਮ ਵੀ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਜਾਣਦੇ ਹਨ। ਇਸੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫਿਲਮ ਹੀਰੋਇਨ ਸ਼ਾਬਾਨਾ ਆਜ਼ਮੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਵੀ ਕਈ ਫਤਵੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਕਿ ਉਸਨੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਨੇਲਸਨ ਮੰਡੇਲਾ ਦੀ ਚੁੰਮੀ ਲਈ ਅਤੇ ਫੇਰ 'ਮਾਰ' ਫਿਲਮ ਵਿੱਚ ਸੂਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਐਕਟਿੰਗ ਕੀਤੀ।

ਫਤਵੇ ਦਾ ਅਸਰ ਨਹੀਂ :- ਧਿਆਨ ਰਹੇ ਕਿ ਮੁਸਲਿਮ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਗੈਰ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਚੁੰਮਣਾ ਅਤੇ ਸੂਰ ਦਾ ਮਾਸ ਖਾਣਾ ਮਨਾਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਸ਼ਾਬਾਨਾ ਆਜ਼ਮੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਫਤਵੇ

ਜਾਰੀ ਹੋਏ ਕਿ ਉਹ ਸ਼ੁੱਧੀਕਰਨ ਕਰ ਕੇ ਆਪਣੇ ਸ਼ੀਆ ਧਰਮ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇ। ਇਸੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਫਿਲਮੀ ਐਕਟਰ ਸਲਮਾਨ ਖਾਨ ਨੂੰ ਫਤਵੇ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਹੋਏ ਕਿ ਉਹ ਸ਼ੁੱਧੀਕਰਨ ਕਰ ਕੇ ਆਪਣੇ ਸ਼ੀਆ ਧਰਮ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇ। ਇਸੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਫਿਲਮੀ ਐਕਟਰ ਸਲਮਾਨ ਖਾਨ ਨੂੰ ਵੀ ਫਤਵੇ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਮੁਸਲਿਮ ਸਮਾਜ ਤੋਂ ਕੱਢ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਘਰ ਉੱਤੇ ਗਣੇਸ਼ ਪੂਜਾ ਦਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ। ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਟੈਨਿਸ ਖਿਡਾਰੀ ਸਾਨੀਆਂ ਮਿਰਜ਼ਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਵੀ ਸਕਰਟ ਪਾ ਕੇ ਖੇਡਣ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਫਤਵਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਢਕਣ ਦੇ ਸ਼ਰੀਅਤ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦਾ ਪਾਲਣ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ।

ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹਨਾਂ ਵੱਡੇ-ਵੱਡੇ ਨਾਮਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਜੋ ਫਤਵੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਉੱਪਰ ਕੋਈ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ, ਪ੍ਰੰਤੂ ਸਮਾਜ ਦੇ ਜਿਹੜੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਤਬਕੇ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਫਤਵੇ ਜਾਰੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਅਤੇ ਸਾਧਾਰਨ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਅਕਸਰ ਦੁੱਖਦਾਈ ਚਿੰਤਾਜਨਕ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ ਉਦਾਹਰਨ ਵਜੋਂ, ਇਮਰਾਨਾ ਕਾਂਡ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਰ ਗੁਡੀਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਹੀ ਲਉ। ਕਾਰਗਿਲ ਦੀ ਜੰਗ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀ ਫੌਜੀ ਆਰਿਫ ਨੂੰ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਸੈਨਾ ਨੇ ਕੈਦ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ। ਇੱਧਰ, ਭਾਰਤੀ ਸੈਨਾ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਖ਼ਬਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਭਗੌੜਾ ਐਲਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਫੇਰ ਮ੍ਰਿਤਕ। ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਖ਼ਬਰਾਂ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ ਗੁਡੀਆ ਨੇ ਮੁੰਡਾਲੀ ਪਿੰਡ ਜ਼ਿਲਾ ਮੇਰਠ ਵਿੱਚ 4 ਸਾਲ ਤਕ ਉਡੀਕ ਕੀਤੀ, ਪ੍ਰੰਤੂ ਜਦ ਆਰਿਫ ਦੀ ਕੋਈ ਖ਼ਬਰ ਨਾ ਮਿਲੀ ਤਾਂ ਗੁਡੀਆਂ ਦੇ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਨੇ ਉਸ ਦਾ ਵਿਆਹ ਪਟੋਦੀ ਪਿੰਡ ਦੇ ਤੌਫੀਕ ਨਾਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਜਦ ਗੁਡੀਆਂ ਤੌਫੀਕ ਤੋਂ 8 ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਗਰਭਵਤੀ ਸੀ ਤਾਂ ਆਰਿਫ ਦੀ ਵਾਪਸੀ

ਹੋ ਗਈ।

ਮੁੱਲਿਆਂ ਨੇ ਫਤਵਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਦੂਜੇ ਨਿਕਾਹ ਦੇ ਲਈ ਗੁੱਡੀਆਂ ਨੂੰ 120 ਸਾਲ ਤੱਕ ਉਡੀਕ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ, ਜੋ ਉਸ ਨੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ, ਇਸ ਲਈ ਤੌਫੀਕ ਨਾਲ ਉਸ ਦਾ ਵਿਆਹ ਨਾਜ਼ਾਇਜ਼ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਵਾਪਸ ਆਰਿਫ ਦੇ ਪਾਸ ਆਉਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਇਸ ਅਜੀਬਗਰੀਬ ਫਤਵੇ ਨਾਲ ਜਿੱਥੇ ਤੌਫੀਕ ਦਾ ਘਰ ਬਰਬਾਦ ਹੋਇਆ ਉਥੇ ਹੀ ਆਰਿਫ ਦੇ ਕੋਲ ਮੁੜ ਆਉਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਗੁੱਡੀਆਂ ਉੱਤੇ ਏਨਾ ਡੂੰਘਾ ਸਦਮਾ ਹੋਇਆ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦੇਣ ਦੇ ਕੁੱਝ ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਦੁਨੀਆਂ ਤੋਂ ਚੱਲ ਵਸੀ।

ਹੋਰ ਵੀ ਸਾਰੇ ਫਤਵੇ ਮੁਸਲਿਮਾਂ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਰ ਕੇ ਆਮ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਡੂੰਘਾ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਉਦਾਹਰਨ ਵਜੋਂ, ਇਸਤਰੀਆਂ ਦਾ ਮਸਜਿਦ ਵਿੱਚ ਨਮਾਜ਼ ਪੜਨ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਫਤਵਾ, ਇਸਤਰੀਆਂ ਦਾ ਨੌਕਰੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਫਤਵਾ, ਸਹਿਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਫਤਵਾ, ਬਨਾਵਟੀ ਗਰਭਧਾਰਨ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਫਤਵਾ, ਚੋਣਾ ਵਿੱਚ ਬੇਪਰਦ ਇਸਤਰੀਆਂ ਦੀ ਹਿੰਸੇਦਾਰੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਫਤਵਾ, ਯੋਗ ਅਤੇ ਪਰਦੇ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਫਤਵਾ ਆਦਿ।

ਹਾਲਾਂਕਿ ਫਤਵਾ ਬਨਾਮ ਨਾਰੀਵਾਦ ਉੱਤੇ ਅਲੀਗੜ੍ਹ ਮੁਸਲਿਮ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੀ ਜੂਹੀ ਗੁਪਤਾ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਖੋਜ ਮੌਜੂਦ ਹੈ, ਪ੍ਰੰਤੂ ਵਿਗਿਆਨਕ ਨਜ਼ਰ ਤੋਂ ਅਜਿਹਾ ਠੋਸ ਡਾਟਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਫਤਵਿਆਂ ਨਾਲ ਕਿੰਨੇ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਮੁਸਲਿਮ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਕਿਸ ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਵਰਗ ਦੇ ਅਤੇ ਕਿਸ ਲਿੰਗ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਉੱਤੇ ਇਸ ਦਾ ਬੁਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਅਕਸਰ ਫਤਵਿਆਂ ਵਿੱਚ ਏਨਾਂ ਦਮ ਜ਼ਰੂਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਝਗੜੇ ਮੀਡੀਆ ਦੀਆਂ ਸੁਰਖੀਆਂ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣ ਕੇ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਕਮਜ਼ੋਰ ਮੁਸਲਿਮ ਸਮੂਹ ਨੂੰ ਹਿਲਾ ਕੇ ਰੱਖ ਦੇਂਦੇ ਹਨ।

ਸੁੱਚੇ ਮੋਤੀ/ਮੇਘ ਰਾਜ ਮਿੱਤਰ

- ਕੰਧਾਂ, ਘਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀਆਂ, ਪਰਿਵਾਰ ਘਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸਰਹੱਦਾਂ ਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀਆਂ, ਲੋਕ ਹੀ ਦੇਸ਼ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।
- ਕੁਫਰ ਦੇ ਉੱਚੇ ਟਿੱਲੇ ਤੋਂ ਅੰਧਵਿਸ਼ਵਾਸਾਂ ਨੂੰ ਤਿਆਗਣ ਦਾ ਸੱਦਾ, ਦੇਣਾ ਭੇਖਧਾਰੀਆਂ ਦੀ ਬੇਵਸੀ ਵਿਚੋਂ ਨਿਕਲੀ ਕੁਰਲਾਹਟ ਹੈ।
- ਅਜੋਕੇ ਭਾਰਤ ਦੀ ਦਸ਼ਾ ਅਤੇ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿਚੋਂ, ਮੈਨੂੰ ਸੁਣਦੀ ਹੈ, ਬੁਲੰਦ ਨਾਹਰਿਆਂ ਦੀ ਆਵਾਜ਼, ਲੱਗਦੀਆਂ ਸੈਸਰਸ਼ਿਪਾਂ, ਕਰਫਿਊ ਤੇ ਐਮਰਜੈਂਸੀਆਂ, ਝੁਲਸੀਆਂ ਤੜਪਦੀਆਂ ਲਾਸ਼ਾਂ ਵਿਚੋਂ ਉੱਗਦੇ ਲਾਲ ਗੁਲਾਬ।

ਜਾਦੂ ਦੇ ਟਰਿੱਕ

ਸਰਜੀਤ ਤਲਵਾਰ

ਰੁਮਾਲਾਂ ਦਾ ਮੇਲ - ਜਾਦੂਗਰ ਦੇ ਖੇਲ

ਰੰਗੀਨ ਰੁਮਾਲਾਂ ਨੂੰ ਜਾਦੂਗਰ ਪਹਿਲਾਂ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਨੂੰ ਦਿਖਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਖਾਲੀ ਗਿਲਾਸ ਦੇ ਵਿਚ ਪਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਸਭ ਤੋਂ ਅਖੀਰਲੇ ਰੁਮਾਲ ਦਾ ਕੋਨਾ ਪਕੜਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੋਰ ਨਾਲ ਝਟਕਾ ਮਾਰਦਾ ਹੈ। ਸਾਰੇ ਰੁਮਾਲ ਇਕ ਦੂਸਰੇ ਨਾਲ ਗੱਠਾਂ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਦਰਸ਼ਕ ਹੈਰਾਨ ਰਹਿ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਜਾਦੂ ਦਾ ਸਾਮਾਨ : ਕੱਚ ਦਾ ਗਿਲਾਸ ਅਤੇ ਤਿੰਨ ਅਲੱਗ-ਅਲੱਗ ਰੰਗ ਦੇ ਰੁਮਾਲ।

ਜਾਦੂ ਦੀ ਤਿਆਰੀ : ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਜਾਦੂ ਦੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤਿੰਨਾਂ ਰੁਮਾਲਾਂ ਦੇ ਕੋਨਿਆਂ ਨੂੰ ਆਪਸ ਦੇ ਵਿਚ ਬੰਨ੍ਹ ਦੇਵੋ ਅਤੇ ਚਿੱਤਰ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਪਕੜੋ।

ਜਾਦੂ ਦਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ : ਜਦੋਂ ਤੁਸੀਂ ਸਟੇਜ ਉੱਪਰ ਇਸ ਜਾਦੂ ਦਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰੋ ਤਾਂ ਤਿੰਨੋਂ ਰੁਮਾਲਾਂ ਦੀਆਂ ਗੱਠਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹੱਥ ਦੀ ਮੁੱਠੀ ਦੇ ਵਿਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਕੜੋ ਕੇ ਇਹ ਪਤਾ ਹੀ ਨਾ ਚੱਲੇ ਕਿ ਗੱਠਾਂ ਕਿੱਥੇ ਹਨ। ਫਿਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਰੁਮਾਲਾਂ ਨੂੰ ਗਿਲਾਸ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪਾ ਦਿਓ। ਇਥੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਖਿਆਲ ਰੱਖੋ ਕਿ ਰੁਮਾਲ ਗਿਲਾਸ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪਾਉਂਦੇ ਸਮੇਂ ਅਤੇ ਪਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਰੁਮਾਲਾਂ ਦੀਆਂ ਗੱਠਾਂ ਦਿਖਾਈ

ਨਹੀਂ ਦੇਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਗਿਲਾਸ ਦੇ ਚਾਰੇ ਪਾਸੇ ਆਪਣੇ ਜਾਦੂ ਦੇ ਕਰਾਮਾਤੀ ਡੰਡੇ ਨੂੰ ਘੁਮਾਓ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਕੁਝ ਮੰਤਰਾਂ ਦਾ ਅਲਾਪ ਕਰੋ। ਫੁਕ ਮਾਰੋ ਅਤੇ ਗਿਲਾਸ ਦੇ ਅੰਦਰੋਂ ਇਕ ਰੁਮਾਲ ਦਾ ਸਿਰਾ ਪਕੜ ਕੇ ਇਕਦਮ ਬਾਹਰ ਖਿੱਚ ਦੇਵੋ। ਅਤੇ ਰੁਮਾਲਾਂ ਨੂੰ ਹਵਾ ਦੇ ਵਿਚ ਉਛਾਲ ਦਿਓ। ਦਰਸ਼ਕ ਰੁਮਾਲਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਦੂਸਰੇ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹੇ ਦੇਖ ਕੇ ਹੈਰਾਨ ਰਹਿ ਜਾਣਗੇ।

ਫੁੱਲਾਂ ਦੀ ਸੋਗਾਤ

ਜਾਦੂਗਰ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗਿਲਾਸ ਦੇ ਵਿਚ ਕਾਲੀ ਸਿਆਹੀ ਭਰੀ ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਇਸ ਸਿਆਹੀ ਨੂੰ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਦੇ ਉੱਪਰ ਸੁੱਟ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਤਾਂ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਦੇ ਕੱਪੜਿਆਂ ਦੇ ਉੱਪਰ ਸਿਆਹੀ ਦੀ ਥਾਂ ਫੁੱਲ ਜਾ ਡਿੱਗਦੇ ਹਨ। ਸਾਰੇ ਦਰਸ਼ਕ ਤਾੜੀਆਂ ਵਜਾਉਂਦੇ ਹਨ।

ਜਾਦੂ ਦਾ ਸਾਮਾਨ : ਇਕ ਤਾਸ਼ ਦਾ ਪੱਤਾ, ਕੱਚ ਦਾ ਗਿਲਾਸ, ਕਾਲਾ ਕੱਪੜਾ ਜਾਂ ਕਾਗਜ਼, ਅਤੇ ਬਾਗੀਕ ਇਲਾਸਟਿਕ।

ਜਾਦੂ ਦੀ ਤਿਆਰੀ : ਤਾਸ਼ ਦੇ ਪੱਤੇ ਇਕ ਦੂਸਰੇ ਨਾਲ ਉਲਟ ਪਾਸਿਆਂ ਤੋਂ ਚਿਪਕਾ ਦੇਵੋ। ਤੁਸੀਂ ਜੇ ਹੋ ਸਕੋ ਤਾਂ ਪਾਨ ਦੇ ਇਕੋ ਹੀ ਲਵੇ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਰੰਗ ਇਕ ਤਾਂ ਛੇਤੀ ਦਿਖਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਸਰਾ ਇਹ

ਕਾਲੀ ਸਿਆਹੀ ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ। ਪੱਤੇ ਆਪਸ ਦੇ ਵਿਚ ਚਿਪਕਾਓਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਦੋਨੋਂ ਪਾਸੇ ਤੋਂ ਇਕੋ ਵਾਲਾ ਪੱਤਾ ਬਣ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸਦਾ ਇੱਕ ਪਾਸਾ ਕਾਲਾ ਕਰ ਲਵੋ। ਹੁਣ ਇਕ ਵੱਡਾ ਕੱਚ ਦਾ ਗਿਲਾਸ ਲਵੋ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇਕ ਕਾਲਾ ਕੱਪੜਾ ਜਾਂ ਕਾਗਜ਼ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਗਾ ਦੇਵੋ ਕਿ ਦੂਰ ਤੋਂ ਦੇਖਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਇੰਝ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਵੇ ਜਿਵੇਂ ਗਿਲਾਸ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸਿਆਹੀ ਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤੁਸੀਂ ਗਿਲਾਸ ਦੇ ਅੰਦਰ ਥੋੜ੍ਹੇ ਜਿਹੇ ਤਾਸ਼ੇ ਫੁੱਲ ਭਰ ਦੇਵੋ। ਇਹ ਫੁੱਲ ਗਿਲਾਸ ਵਿਚਲੇ ਕਾਲੇ ਕੱਪੜੇ ਜਾਂ ਕਾਗਜ਼ ਤੋਂ ਨੀਵੇਂ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।

ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਪਣੇ ਕੋਟ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇਕ ਇਲਾਸਟਿਕ ਫਿਟ ਕਰ ਲਵੋ ਅਤੇ ਇਲਾਸਟਿਕ ਦੇ ਦੂਸਰੇ ਸਿਰੇ ਤੇ ਕੋਈ ਤਿੱਖੀ ਮੁੜਵੀਂ ਚੀਜ਼ ਫਿਟ ਕਰ ਲਵੋ। ਜਦੋਂ ਤੁਸੀਂ ਜਾਦੂ ਦਿਖਾ ਰਹੇ ਹੋਵੋਗੇ ਅਤੇ ਤੁਸੀਂ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਦੇ ਉੱਪਰ ਸਿਆਹੀ ਸੁੱਟਣ ਦਾ ਦਿਖਾਵਾ ਕਰੋਗੇ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਬਹੁਤ ਹੀ ਫੁਰਤੀ ਦੇ ਨਾਲ ਇਲਾਸਟਿਕ ਦਾ ਕਿਸੇ ਤਿੱਖੀ ਚੀਜ਼ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹਿਆ ਹੋਇਆ ਸਿਰਾ ਗਿਲਾਸ ਵਿਚ ਪਏ ਕੱਪੜੇ ਜਾਂ ਕਾਗਜ਼ ਵਿਚ ਫਸਾ ਦੇਵੋ ਜਿਸ ਨਾਲ ਇਹ ਗਿਲਾਸ ਵਿਚਲਾ ਕੱਪੜਾ ਜਾਂ ਕਾਗਜ਼ ਗਿਲਾਸ ਵਿਚੋਂ ਨਿਕਲ ਕੇ ਤੁਹਾਡੇ ਕੋਟ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਜਾਦੂ ਦਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ : ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਨੂੰ ਕਹੋ ਕਿ ਗਿਲਾਸ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸਿਆਹੀ ਭਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤਾਸ਼ ਦੇ ਪੱਤੇ ਦਾ ਸਾਫ਼ ਪਾਸਾ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਦੇ ਵੱਲ ਕਰੋ ਅਤੇ ਪੱਤਾ ਗਿਲਾਸ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪਾ ਦਿਓ ਅਤੇ ਗਿਲਾਸ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੀ ਇਸ ਪੱਤੇ ਦਾ ਸਿਆਹੀ ਨਾਲ ਰੰਗਿਆ ਭਾਗ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਦੇ ਵੱਲ ਉਲਟਾ ਦੇਵੋ। ਅਤੇ ਬਾਹਰ ਕੱਢੋ। ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਨੂੰ ਇੰਝ ਲੱਗੇਗਾ ਜਿਵੇਂ ਇਹ ਪੱਤਾ ਗਿਲਾਸ ਵਿਚ ਪਈ ਸਿਆਹੀ ਦੇ ਨਾਲ ਭਿੱਜ ਕੇ ਬਾਹਰ

ਆਇਆ ਹੈ। ਬਸ ਹੁਣ ਤਾਂ ਤੁਹਾਡਾ ਕੰਮ ਅਸਾਨ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉੱਪਰ ਦੱਸੀ ਵਿਧੀ ਅਨੁਸਾਰ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਦੇ ਉੱਪਰ ਸਿਆਹੀ ਪਾਉਣ ਦੀ ਐਕਟਿੰਗ ਕਰੋ, ਤਾਂ ਸਿਆਹੀ ਦੀ ਥਾਂ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਦੇ ਉੱਪਰ ਫੁੱਲ ਡਿੱਗਣਗੇ।

ਸਾਰੇ ਦਰਸ਼ਕ ਤੁਹਾਡੀ ਇਸ ਕਰਾਮਾਤ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਹੈਰਾਨ ਰਹਿ ਜਾਣਗੇ।

ਟੀ. ਵੀ. ਦੇ ਬਾਕਸ ਦੇ ਅੰਦਰੋਂ ਲੜਕੀਆਂ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ

ਇਕ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਟੀ. ਵੀ. ਬਾਕਸ (ਜਾਂ ਉਸ ਵਰਗਾ ਹੀ ਹੋਰ ਬਾਕਸ) ਮੇਜ਼ ਦੇ ਉੱਪਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਾਦੂਗਰ ਸਟੇਜ ਦੇ ਉੱਪਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਉਹ ਬਾਕਸ ਦੇ ਸ਼ਟਰ ਸੱਜੇ-ਖੱਬੇ ਖੋਲ ਕੇ ਦਿਖਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਖਾਲੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੋ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਦੂਗਰ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੇ ਉਸ ਬਾਕਸ ਨੂੰ ਕੱਪੜੇ ਦੇ ਨਾਲ ਢੱਕ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਜਾਦੂਗਰ ਮੰਤਰਾਂ ਦਾ ਜਾਪ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਚਾਦਰ ਨੂੰ ਪਰ੍ਹੇ ਹਟਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਸ਼ਟਰ ਹਟਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਦੋ ਸੁੰਦਰ ਲੜਕੀਆਂ ਬਾਕਸ ਵਿਚੋਂ ਨਿਕਲ ਕੇ ਸਟੇਜ ਦੇ ਉੱਪਰ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ।

ਜਾਦੂ ਦਾ ਸਾਮਾਨ : ਇਕ ਟੇਬਲ, ਇਕ ਟੀ. ਵੀ. ਬਾਕਸ ਜਾਂ ਉਸ ਵਰਗਾ ਹੀ ਕੋਈ ਹੋਰ ਬਾਕਸ, ਇਕ ਵੱਡੀ ਚਾਦਰ, ਲੱਕੜ

ਦਾ ਇਕ ਡੰਡਾ ਅਤੇ ਕੁਝ ਸਹਿਯੋਗੀ।

ਜਾਦੂ ਦੀ ਤਿਆਰੀ : ਟੀ. ਵੀ. ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਕ ਬਾਕਸ ਤਿਆਰ ਕਰੋ ਜਿਸ ਦੇ ਸੱਜੇ ਅਤੇ ਖੱਬੇ ਪਾਸੇ ਸ਼ਟਰ ਲੱਗੇ ਹੋਣ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸ਼ਟਰਾਂ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਦੋ ਲੜਕੀਆਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਛੁਪਾ ਦਿਓ ਕਿ ਉਹ ਸ਼ਟਰਾਂ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਬੈਠੀਆਂ ਦਿਖਾਈ ਨਾ ਦੇਣ। ਸਾਰਾ ਬਾਕਸ ਬਿਲਕੁਲ ਖਾਲੀ ਲੱਗਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਜਾਦੂ ਦਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ : ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਜਾਦੂ ਦੀ ਸਾਰੇ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰੋ ਫਿਰ ਤੁਸੀਂ ਤਾੜੀ ਵਜਾਓ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਤੁਹਾਡੇ ਦੋ ਸਾਥੀ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸਾਵਧਾਨੀ ਦੇ ਨਾਲ ਟੀ. ਵੀ. ਬਾਕਸ ਨੂੰ ਸਟੇਜ ਦੇ ਉੱਪਰ ਲੈ ਆਉਣਗੇ। ਇਸ ਬਾਕਸ ਦੇ ਸ਼ਟਰ ਸੱਜੇ-ਖੱਬੇ ਖੋਲ੍ਹ ਕੇ ਦੇਖੋ। ਇਹ ਬਾਕਸ ਇਕਦਮ ਖਾਲੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਜਦੋਂ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਪੂਰਾ ਯਕੀਨ ਹੋ ਜਾਵੇ ਕਿ ਬਾਕਸ ਖਾਲੀ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਕਿਸੇ ਸਹਿਯੋਗੀ ਨੂੰ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਦਰਸ਼ਕ ਨੂੰ ਟੀ. ਵੀ. ਬਾਕਸ ਦੇ ਉੱਪਰ ਕੱਪੜਾ ਪਾਉਣ ਦੇ ਲਈ ਆਖੋ। ਤੁਸੀਂ ਖੁਦ ਸ਼ਟਰ ਬੰਦ ਕਰ ਦੇਵੋ। ਅਤੇ ਕੱਪੜਾ ਬਾਕਸ ਦੇ ਚਾਰੇ ਪਾਸੇ ਘੁਮਾਓ। ਅਤੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਮੰਤਰਾਂ ਦਾ ਜਾਪ ਵੀ ਕਰੋ। ਫਿਰ ਤੁਸੀਂ ਇਸ ਬਾਕਸ ਦੇ ਉੱਪਰ ਆਪਣੇ ਦੋਨੋਂ ਹੱਥ ਫੇਰੋ ਅਤੇ ਪਿੱਛੇ ਹਟ ਜਾਵੋ। ਤੁਹਾਡੇ ਸਹਿਯੋਗੀ ਕੱਪੜਾ ਹਟਾ ਦੇਣਗੇ। ਅਤੇ ਬਾਕਸ

ਦੇ ਸ਼ਟਰ ਖੋਲ੍ਹ ਦੇਣਗੇ। ਦੋ ਲੜਕੀਆਂ ਬਾਕਸ ਦੇ ਅੰਦਰੋਂ ਬਾਹਰ ਆ ਜਾਣਗੀਆਂ ਅਤੇ ਹੱਥ ਜੋੜ ਕੇ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਨਗੀਆਂ। ਸਾਰੇ ਦਰਸ਼ਕ ਹੈਰਾਨ ਹੋ ਕੇ ਤਾੜੀਆਂ ਵਜਾਉਣਗੇ।

ਦਰਸ਼ਕ ਦਾ ਜਵਾਬ ਬੁੱਝਣਾ

ਟਰਿੱਕ ਮਾਸਟਰ ਦਰਸ਼ਕ ਨੂੰ ਇਕ ਤੋਂ ਨੌਂ ਤੱਕ ਕੋਈ ਵੀ ਅੰਕ ਸੋਚਣ ਦੇ ਲਈ ਆਖਦਾ ਹੈ, ਫੇਰ ਕੁਝ ਗਣਨਾ ਕਰਵਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਦਰਸ਼ਕ ਹੈਰਾਨ ਰਹਿ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਦੋਂ ਬਿਨਾਂ ਪੁੱਛੇ ਹੀ ਉਹ ਜਵਾਬ ਬੁੱਝ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਲੋੜੀਂਦਾ ਸਾਮਾਨ : ਕੋਈ ਨਹੀਂ।

ਪੂਰਵ ਤਿਆਰੀ : ਕੋਈ ਨਹੀਂ।

ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ : “ਹਾਂ-ਹਾਂ ਤੂੰ ਹੀ ਆਜਾ-ਵਧੀਆ ਵਰਦੀ ਪਾਈ ਹੋਈ ਐ। ਲੱਗਦੇ ਬਈ ਕਿਸੇ ਅੰਗਰੇਜੀ ਸਕੂਲ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਦੈ” ਟਰਿੱਕ ਮਾਸਟਰ ਇਕ ਫੁਰਤੀਲੇ ਜਿਹੇ 15-16 ਸਾਲ ਦੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਸਟੇਜ ਤੇ ਬੁਲਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਫੇਰ ਉਸਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਦੱਸਣ ਦੇ ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਕੱਢਿਆ ਜਵਾਬ ਬੁੱਝ ਲੈਣ ਬਾਰੇ ਦੱਸਦਾ ਹੈ। ਬੱਚਾ ਆਪਣੇ ਮਨ ਵਿਚ ਅੰਕ ਸੋਚ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਟਰਿੱਕ ਮਾਸਟਰ ਉਸਨੂੰ 2 ਨਾਲ ਗੁਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਆਖਦਾ ਹੈ। ਫੇਰ ਇਸ ਗੁਣਨਫਲ ਨੂੰ 5 ਨਾਲ ਗੁਣਾ ਕਰਵਾਉਂਦਾ ਹੈ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜੋ ਜਵਾਬ ਮਿਲਦਾ ਹੈ, ਉਸਨੂੰ ਸੋਚੇ ਗਏ ਅੰਕ ਨਾਲ ਵੰਡਣ ਲਈ ਆਖਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਦਰਸ਼ਕ ਨੂੰ ਇਹ ਆਖਕੇ ਹੈਰਾਨ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਦਾ ਅੰਕ 10 ਹੈ। ਟਰਿੱਕ ਮਾਸਟਰ ਸੋਖਿਆ ਹੀ ਜਵਾਬ ਲੱਭ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਦੋਵਾਂ ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਗੁਣਨਫਲ ਜਿਹਨਾਂ ਨਾਲ ਉਹ ਦਰਸ਼ਕ ਤੋਂ ਗੁਣਾ ਕਰਵਾਉਂਦਾ ਹੈ ਇਸ ਵਿਚ ਜਵਾਬ $2 \times 5 = 10$

ਇਕ ਉਦਾਹਰਣ

ਦਰਸ਼ਕ ਦਾ ਸੋਚਿਆ ਅੰਕ = 7

2 ਨਾਲ ਗੁਣਾ ਕਰਨ ਤੇ $7 \times 2 = 14$

5 ਨਾਲ ਗੁਣਾ ਕਰਨ ਤੇ $14 \times 5 = 70$

ਸੋਚੇ ਅੰਕ (7) ਨਾਲ ਵੰਡਣ ਤੇ $70 \div 7 = 10$

ਜਵਾਬ = 10

ਟਰਿੱਕ ਮਾਸਟਰ ਨੇ ਬੁੱਝਿਆ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ $2 \times 5 = 10$

ਦਰਸ਼ਕ ਦਾ ਚੁਣਿਆ ਪੱਤਾ ਦੱਸਣਾ

ਟਰਿੱਕ ਮਾਸਟਰ ਤਾਸ਼ ਲਈ ਸਟੇਜ ਤੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਕੋਈ ਪੱਤਾ ਤਾਸ਼ ਵਿਚੋਂ ਖਿੱਚਕੇ ਪਛਾਣ ਲੈਣ ਅਤੇ ਮਨ ਵਿਚ ਯਾਦ ਰੱਖਣ ਲਈ ਆਖਕੇ ਉਹੀ ਪੱਤਾ ਵਾਪਸ ਤਾਸ਼ ਵਿਚ ਮਿਲਾ ਦੇਣ ਲਈ ਆਖਦਾ ਹੈ। ਦਰਸ਼ਕ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਤਾਸ਼ ਨੂੰ ਖਿੰਡਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਮੇਜ਼ ਤੇ ਇਕ-ਇਕ ਪੱਤਾ ਕਰਕੇ ਦਰਸ਼ਕ ਦਾ ਚੁਣਿਆ ਪੱਤਾ ਮੂੰਹ ਉੱਪਰ ਨੂੰ ਕਰੀ ਤਾਸ਼ ਵਿਚੋਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਦਰਸ਼ਕ ਇਹ ਕ੍ਰਿਸ਼ਮਾ ਵੇਖਕੇ ਹੈਰਾਨ ਰਹਿ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਲੋੜੀਂਦਾ ਸਾਮਾਨ : ਇਕ ਤਾਸ਼

ਪੂਰਵ ਤਿਆਰੀ : ਤਾਸ਼ ਵਿਚੋਂ ਜੋਕਰ ਕੱਢਕੇ ਦੋਵੇਂ ਜੋਕਰਾਂ ਨੂੰ ਸਾਹਮਣਿਉਂ ਗੁੰਦ ਜਾਂ ਫੇਬੀਕੋਲ ਨਾਲ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚਿਪਕਾ ਦੇਵੋ ਤਾਂ ਕਿ ਉਸਦੇ ਉਲਟੀ ਪ੍ਰਿੰਟ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ ਇਕੋ ਜਿਹੇ ਹੋਣ ਤੇ ਇਕ ਕਾਰਡ ਬਣ ਜਾਏ। ਇਸਨੂੰ ਤਾਸ਼ ਦੇ ਪੈਕ ਦੇ ਐਨ ਹੇਠਾਂ ਰੱਖ ਲਵੋ।

ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ : ਟਰਿੱਕ ਮਾਸਟਰ ਤਾਸ਼ ਦਾ ਪੈਕ ਲਈ ਸਟੇਜ ਤੇ ਆ ਕੇ ਇਕ ਚੁਸਤ ਫੁਰਤ ਨੌਜਵਾਨ ਨੂੰ ਸਟੇਜ ਤੇ ਬੁਲਾ ਕੇ ਆਖਦਾ ਹੈ। “ਤਾਸ਼ ਤਾਂ ਖੇਡਣਾ ਜਾਣਦੇ ਹੀ ਹੋਵੋਗੇ ਨੌਜਵਾਨ - ਇਸ ਪੈਕ ਵਿਚੋਂ ਕੋਈ ਕਾਰਡ ਖਿੱਚਕੇ ਵੇਖ ਤੇ ਪਛਾਣ ਲਵੋ। ਆਪਣੇ ਮਨ ਵਿਚ ਵਸਾ ਲਵੋ। ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਦੱਸਣਾ ਨਹੀਂ।” ਦਰਸ਼ਕ ਇਕ ਪੱਤਾ ਖਿੱਚਕੇ ਵੇਖ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਟਰਿੱਕ ਮਾਸਟਰ ਉਸਨੂੰ ਵਾਪਸ ਪੈਕ ਵਿਚ ਬਿਨਾ ਵਿਖਾਏ ਰੱਖਣ ਲਈ ਆਖਦਾ ਹੈ। ਦਰਸ਼ਕ ਇੰਝ ਹੀ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਟਰਿੱਕ ਮਾਸਟਰ ਤਾਸ਼ ਉੱਪਰ ਹੱਥ ਨਾਲ ਜਾਦੂਈ ਆਦਾਵਾਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਫੇਰ ਤਾਸ਼ ਦਾ ਇਕ-ਇਕ ਪੱਤਾ ਕਰਕੇ ਪੱਖੇ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੈਕ ਨੂੰ ਖਿੰਡਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਦਰਸ਼ਕ ਦਾ ਪੱਤਾ ਸਾਹਮਣੇ ਉੱਪਰ ਨੂੰ ਮੂੰਹ ਕਰੀ ਪਿਆ ਮਿਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਦਰਸ਼ਕ ਵੇਖ ਕੇ ਹੈਰਾਨ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਟਰਿੱਕ ਦਾ ਭੇਦ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਪੱਤਾ ਵਾਪਸ ਤਾਸ਼ ਵਿਚ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਟਰਿੱਕ ਮਾਸਟਰ ਪੈਕ ਨੂੰ ਉਲਟਾ ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਪੱਤਾ ਰਖਵਾਕੇ ਤਾਸ਼ ਨੂੰ ਫੈਂਟਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਫੇਰ ਤਾਸ਼ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਕਰ ਲਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜਿਸ ਵਿਚ ਇਕ ਪੱਤੇ ਦੇ ਬਗੈਰ ਸਾਰੇ ਪੱਤੇ ਉਲਟੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਦੂਹਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਕਾਰਡ ਇਸ ਭੇਦ ਨੂੰ ਲੁਕੋਣ ਵਿਚ ਸਹਾਈ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਸ਼੍ਰੀਕਾ ਨਵਿਰਤੀ

1. ਸਵਾਲ : ਕੀ ਨਿਪੁੰਸਕ ਬਣਨ ਨਾਲ ਆਵਾਜ਼ ਮਿੱਠੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ?

ਜਵਾਬ : ਸਿਰਫੇ ਵਾਲੇ ਡੇਰੇ ਵਿਚ ਜੋ ਪ੍ਰੇਮੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸਾਧਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਸਮਰਪਿਤ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉੱਥੇ ਨਿਪੁੰਸਕ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿਚੋਂ ਗੁਜ਼ਾਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਪਿੱਛੇ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਾਰਨ ਸਿਰਫ ਡੇਰੇ ਵਿਚ ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਵਾਧਾ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਇਹ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਜਦੋਂ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਕੁੱਝ ਸਾਧ-ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਜਾਣਬੁਝ ਕੇ ਨਿਪੁੰਸਕ ਕਰਵਾਇਆ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਮਿੱਠੀ ਹੋ ਜਾਵੇ। ਹੁਣ ਸਵਾਲ ਇਹ ਖੜ੍ਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਿਪੁੰਸਕ ਹੋਣ ਦਾ ਸਬੰਧ ਆਵਾਜ਼ ਮਿੱਠੀ ਹੋਣ ਨਾਲ ਕਿਵੇਂ ਹੈ? ਮੈਂ ਇਕ ਗੱਲ ਤਾਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਕੁੜੀਆਂ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਮੁੰਡਿਆਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਮਿੱਠੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਕਾਰਨ ਮੁੰਡਿਆਂ ਵਿਚ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਰਸ ਇਸਟ੍ਰੋਜਨ ਅਤੇ ਕੁੜੀਆਂ ਵਿਚ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਰਸ ਐਂਡ੍ਰੋਜਨ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਇਹ ਗੱਲ ਠੀਕ ਹੈ ਕਿ ਨਿਪੁੰਸਕ ਹੋਣ ਦੇ ਕਾਫੀ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ ਮਰਦਾਂ ਵਿਚ ਸਪਰਮ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਰਸ ਘਟਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਿਥੋਂ ਤਕ ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗੱਲਾਂ ਦਾ ਆਵਾਜ਼ ਮਿੱਠੀ ਹੋਣ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਡੇਰੇ ਨੂੰ ਇਸ ਵਰਤਾਰੇ ਦਾ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੀ ਵਜਾਏ, ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਝੂਠ ਬੋਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

2. ਸਵਾਲ : ਕੁੱਤਿਆਂ ਦਾ ਆਗਾਜ਼ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਕਦੋਂ ਅਤੇ ਕਿਸ ਜੀਵ ਤੋਂ ਹੋਇਆ?

ਜਵਾਬ : ਲਗਭਗ 15 ਹਜ਼ਾਰ ਸਾਲ ਤੋਂ ਕੁੱਤੇ ਮਨੁੱਖ ਜਾਤੀ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਸਫ਼ਰ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਸਲ ਬਘਿਆੜਾਂ ਤੋਂ ਵਿਕਸਿਤ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਯੂਰਪ, ਸਾਈਬੇਰੀਆ ਅਤੇ ਪੂਰਬੀ ਏਸ਼ੀਆ ਵਿਚ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਨੇ ਕੁੱਤਿਆਂ ਵਿਚ ਤਿੰਨ ਕਿਸਮ ਦਾ ਡੀ.ਐਨ.ਏ. ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਕੰਮ ਲਈ 38 ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਪੰਜ ਸੌ ਉਨ੍ਹੱਜਾ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚੋਂ ਪੰਤਾਲੀ ਸੌ ਕੁੱਤਿਆਂ ਦੀਆਂ ਇਕ ਸੌ ਇਕਾਹਟ ਨਸਲਾਂ 'ਤੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਖੋਜ-ਪੜਤਾਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਹ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪੁੱਜੇ ਹਨ ਕਿ ਕੁੱਤਿਆਂ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੱਧ ਏਸ਼ੀਆ ਵਿਚ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਨੇਪਾਲ ਅਤੇ ਮੰਗੋਲੀਆ ਵਿਚੋਂ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਵਸ਼ੇਸ਼ ਮਿਲੇ ਹਨ।

3. ਸਵਾਲ : ਹਨੇਰਾ ਕੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ?

ਜਵਾਬ : ਸੂਰਜ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸੱਤ ਰੰਗਾਂ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਹਰ ਚੀਜ਼ ਇਸ ਵਿਚੋਂ ਛੇ ਰੰਗਾਂ ਨੂੰ ਸੋਖ ਲੈਂਦੀ ਹੈ ਤੇ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਰੰਗ ਪਰਾਵਰਤਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਕਹਿੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਦਾ ਰੰਗ ਨੀਲਾ ਹੈ। ਜਿਹੜੀਆਂ ਵਸਤੂਆਂ ਸੱਤੇ ਰੰਗ ਮੋੜ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਉਹ ਚਿੱਟੇ ਰੰਗ ਦੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਜਿਹੜੀ ਕੋਈ ਵੀ ਰੰਗ ਨਾ ਮੋੜੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕਾਲਾ ਰੰਗ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਹਨੇਰਾ ਤਾਂ ਸਿਰਫ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦੀ ਗ਼ੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਦਾ ਨਾਂਅ ਹੈ।

4. ਸਵਾਲ : ਜਦੋਂ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਬਣਿਆ ਤਾਂ ਉਸ ਸਮੇਂ ਇਨਸਾਨ ਕਿੱਥੇ ਸੀ?

ਜਵਾਬ : ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਇਕ ਹੈ ਜਾਂ ਅਰਬਾਂ ਹਨ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਅਜੇ ਕੁੱਝ ਕਹਿਣਾ ਸਮਝ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੈ। ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਤਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਸਮੁੱਚੇ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਦੀ ਉਮਰ ਨੂੰ ਇਕ ਦਿਨ-ਰਾਤ ਦੀ ਉਮਰ ਜਾਣੀ ਕਿ 24 ਘੰਟੇ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਮੰਨ ਲਈਏ

ਤੇ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਜੇ ਰਾਤ 12 ਵਜੇ ਤੋਂ ਮੰਨ ਲਈ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਹੋਂਦ ਤਾਂ 11.59 ਮਿੰਟ 'ਤੇ ਹੋਈ ਹੋਵੇਗੀ। ਕਹਿਣ ਦਾ ਭਾਵ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਅੱਜ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਦੀ ਉਮਰ ਸਾਢੇ 13 ਅਰਬ ਕਰੋੜ ਵਰੇ ਹੈ ਤਾਂ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਹੋਂਦ ਤਾਂ ਲੱਖ ਵਰੇ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਮੰਨੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਸੋ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵੇਲੇ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਹੋਂਦ ਨਹੀਂ ਸੀ।

5. ਸਵਾਲ : ਧਰਤੀ ਗੋਲ ਹੈ ਤਾਂ ਸਮੁੰਦਰੀ ਪਾਣੀ ਕਿਵੇਂ ਟਿਕਿਆ ਹੈ?

ਜਵਾਬ : ਧਰਤੀ ਗੋਲ ਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ 64 ਸੌ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਅਰਧਵਿਆਸ ਦਾ ਗੋਲਾ ਹੈ। ਕਿਤੋਂ ਇਹ ਦਸ ਬਾਰਾਂ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਆਪਣੇ ਤਲ ਤੋਂ ਡੂੰਘੀ ਹੈ, ਕਿਤੇ ਇਹ ਸੱਤ-ਅੱਠ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਉੱਚੀ ਵੀ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਧਰਤੀ ਉਪਰਲਾ ਬਹੁਤਾ ਪਾਣੀ ਇਸ ਦੀਆਂ ਡੂੰਘਾਈਆਂ ਦੇ ਵਿਚ ਪਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉੱਚਾਈਆਂ ਉਪਰ ਪਹਾੜੀਆਂ ਸਥਿਤ ਹਨ।

6. ਸਵਾਲ : ਜਦ ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ 'ਤੇ ਰੌਸ਼ਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਹਨੇਰਾ ਕਿੱਥੇ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?

ਜਵਾਬ : ਅਸਲ ਵਿਚ ਚੀਜ਼ ਦੀ ਆਪਣੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਤਾਂ ਸੂਰਜ ਜਾਂ ਅੱਗ ਜਾਂ ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਹਨੇਰਾ ਅਸਲ ਵਿਚ ਰੌਸ਼ਨੀ ਦੀ ਗ਼ੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਦੀ ਨਾਂਅ ਹੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਵੀ ਕੋਈ ਰੌਸ਼ਨੀ ਦਾ ਸੋਮਾ ਉੱਥੇ ਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਤਾਂ ਹਨੇਰਾ ਨਹੀਂ ਰਹੇਗਾ।

7. ਸਵਾਲ : ਸੂਰਜ ਕਿਵੇਂ ਟਿਕਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ?

ਜਵਾਬ : ਸੂਰਜ ਟਿਕਿਆ ਹੋਇਆ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਦੇ ਲੱਖਾਂ ਤਾਰਿਆਂ, ਗ੍ਰਹਿਆਂ ਤੇ ਉਪਗ੍ਰਹਿਆਂ ਦੀ ਖਿੱਚ ਸ਼ਕਤੀ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸੰਤੁਲਿਤ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਨਿਊਟਨ ਨਾਂਅ ਦੇ ਵਿਗਿਆਨੀ ਨੇ ਸਿੱਧ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਹਰੇਕ ਵਸਤੂ ਦੂਸਰੀ ਵਸਤੂ ਨੂੰ ਬਲ ਨਾਲ ਖਿੱਚੇਗੀ, ਜਿਹੜਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਵਸਤੂਆਂ ਦੇ ਭਾਰ ਅਤੇ ਦੂਰੀ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗਾ। ਭਾਰ ਜਿੰਨਾ ਵੱਧ ਹੋਵੇਗਾ, ਖਿੱਚ ਸ਼ਕਤੀ ਉਨੀ ਹੀ ਵਧੇਰੇ ਹੋਵੇਗੀ। ਦੂਰੀ ਜਿੰਨੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੋਵੇਗੀ, ਉਨੀ ਹੀ ਖਿੱਚ ਸ਼ਕਤੀ ਘੱਟ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਲਈ ਸੂਰਜ ਇਨ੍ਹਾਂ ਖਿੱਚ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਸੰਤੁਲਨ ਵਿਚ ਇਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਰਸਤੇ 'ਤੇ ਗਤੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਕੱਲਾ ਸੂਰਜ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਸਾਰੇ ਗ੍ਰਹਿ, ਉਪਗ੍ਰਹਿ ਅਤੇ ਤਾਰੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਰਤਾਰੇ ਵਿਚੋਂ ਲੰਘ ਰਹੇ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਵੀ ਕੋਈ ਗ੍ਰਹਿ, ਉਪਗ੍ਰਹਿ ਜਾਂ ਤਾਰਾ ਆਪਣੇ ਰਸਤੇ ਤੋਂ ਭਟਕ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਗ੍ਰਹਿ, ਉਪਗ੍ਰਹਿ ਜਾਂ ਤਾਰੇ ਨਾਲ ਜਾ ਟਕਰਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਅਜਿਹੇ ਪੱਥਰ ਧਰਤੀ ਨਾਲ ਟਕਰਾਉਂਦੇ ਅਸੀਂ ਵੇਖਦੇ ਹਾਂ।

8. ਸਵਾਲ : ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਛੁੱਟੀ ਕਿਉਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ?

ਜਵਾਬ : ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਵੱਡੇ-ਵੱਡੇ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਨੇ ਬਹੁਤ ਸੋਚ-ਵਿਚਾਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਸੀ ਕਿ ਹਫ਼ਤੇ ਦੇ ਸੱਤ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਜਾਂ ਦੋ ਦਿਨ ਅਜਿਹੇ ਰੱਖੇ ਜਾਣ, ਜਿਸ ਦਿਨ ਆਪਣੇ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਦੇ ਕੰਮ-ਕਾਰ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰਕੇ, ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਸਮਾਂ ਬਿਤਾਉਣ ਲਈ ਸਮਾਂ ਕਢਿਆ ਜਾਵੇ, ਇਸ ਲਈ ਐਤਵਾਰ ਦੀ ਚੋਣ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਲਈ ਐਤਵਾਰ ਦੀ ਛੁੱਟੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

9. ਸਵਾਲ : ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਪੇਂਟਿੰਗਾਂ ਅਤੇ ਤਸਵੀਰਾਂ ਵਿਚ ਦੇਵਤਿਆਂ ਦੇ ਸਿਰ ਦੁਆਲੇ ਇਕ ਗੋਲ ਚੱਕਰ ਜਿਹਾ ਵਿਖਾਇਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕੀ ਇਹ ਚੱਕਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਕਰਮਾਤੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ?

ਜਵਾਬ : ਹਰੇਕ ਜਿਉਂਦੀ ਜਾਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਵਸਤੂ ਦੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਉਸ ਵਿਚਲੇ ਨਿੱਕੇ-ਨਿੱਕੇ ਕਣ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਇਨਜ਼ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਫੋਟੋਗ੍ਰਾਫੀ ਦੀ ਇਕ ਵਿਕਸਿਤ ਤਕਨੀਕ,

ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਿਰਿਲੀਅਨ ਤਕਨੀਕ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਇਸ ਨਾਲ ਫੋਟੋਆਂ ਖਿੱਚੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਸਤੂਆਂ ਦੁਆਲੇ ਇਕ ਘੇਰਾ, ਜਿਹਾ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਚਿੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਵਹਿਮ-ਭਰਮ ਸਾਡੇ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਫੈਲਾਏ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਆਪਣੇ ਚਿੱਤਰਾਂ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੇਵੀ-ਦੇਵਤਿਆਂ ਅਤੇ ਗੁਰੂਆਂ ਦੁਆਲੇ 'ਸੁਨਹਿਰੀ ਚੱਕਰ' ਜਾਂ ਘੇਰੇ ਜਿਹੇ ਬਣਾ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਇਸ ਵਿਚ ਕੁੱਝ ਵੀ ਕਰਾਮਾਤੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।

10. ਸਵਾਲ: ਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਇਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰੰਗ ਵਾਲਾ ਕੱਪੜਾ ਪਹਿਨ ਕੇ ਇੰਟਰਵਿਊ ਲਈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਉਹ ਚੁਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਉਹ ਉਸੇ ਰੰਗ ਵਾਲਾ ਕੱਪੜਾ ਪਹਿਨਕੇ ਆਪਣੇ ਕਿਸੇ ਅਦਾਲਤੀ ਫ਼ੈਸਲੇ ਲਈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤੀ ਫ਼ੈਸਲਾ ਉਸ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਉਹੀ ਰੰਗ ਪਹਿਨਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚੋਂ ਪਾਸ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕੀ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਇਹ ਧਾਰਨਾ ਨਹੀਂ ਬਣ ਜਾਵੇਗੀ ਕਿ ਇਸ ਰੰਗ ਦਾ ਕੱਪੜਾ ਉਸ ਲਈ ਸ਼ੁੱਧ ਹੈ। ਤਰਕਸ਼ੀਲਾਂ ਦਾ ਇਸ ਬਾਰੇ ਨਜ਼ਰੀਆ ਕੀ ਹੈ?

ਜਵਾਬ : ਜੇ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਇਹ ਸੋਚਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰੰਗ ਦਾ ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਦੇ ਹੋਣ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਹੈ ਵੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਜੇ ਵਿਅਕਤੀ ਕਾਰਜਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦਾ ਸਬੰਧ ਜੋੜਨਾ ਸਿੱਖ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੋਚ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਵਿਗਿਆਨਕ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਵਿਅਕਤੀ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਸੋਚਦੇ, ਉਹ ਅੰਧਵਿਸ਼ਵਾਸੀ ਸੋਚ ਦੇ ਮਾਲਕ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੰਮ ਵਿਚ ਸਫਲ ਹੋਣ ਲਈ ਵਿਉਂਤਬੰਦੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਭਾਗ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਵੇਖਿਆ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਰੰਗਾਂ ਦੇ ਕਦੇ ਕੋਈ ਪ੍ਰਵਾਹ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ, ਪਰ ਆਪਣੀਆਂ ਵਿਉਂਤਾਂ ਰਾਹੀਂ ਟੀਸੀਆਂ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਹਨ। ਮੈਂ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਜਾਣਦਾ ਹਾਂ, ਜਿਹੜੇ ਰੰਗਾਂ ਦੇ ਅੰਧਵਿਸ਼ਵਾਸਾਂ ਵਿਚ ਪਏ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣਾ ਸਭ ਕੁੱਝ ਗੁਆਇਆ ਹੈ। ਸੋ ਰੰਗਾਂ ਦਾ ਅੰਧਵਿਸ਼ਵਾਸ ਤਿਆਗਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

11. ਸਵਾਲ : ਵਿਗਿਆਨ ਜੋਤ ਨੇ ਪੀਕੇ ਫਿਲਮ ਦੀ ਪ੍ਰਸੰਸਾ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਪਰ ਉਸ ਵਿਚ ਅੰਤ 'ਤੇ ਸ਼੍ਰੀਕਿਸ਼ਨ ਜੀ ਨੂੰ ਸਰਬਸ਼ਕਤੀਮਾਨ ਵਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਵਿਗਿਆਨ ਜੋਤ ਨੇ ਅਜਿਹਾ ਕਿਉਂ ਕੀਤਾ?

ਜਵਾਬ : ਅਸੀਂ ਸਮਝਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਨਾਸਤਿਕਤਾ ਇਕ ਅਜਿਹਾ ਵਰਤਾਰਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਦੇ ਨੇੜੇ ਤਾਂ ਹੋਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਪੂਰੀ ਤਰਾਂ ਨਾਸਤਿਕ ਹੋ ਜਾਣਾ ਅਸੰਭਵ ਹੈ। ਹਰੇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਬਚਪਨ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਮਾਪਿਆਂ ਦੇ ਗੁਣ ਵੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕੁੱਝ ਗੁਣ ਉਸ ਨੂੰ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਮਿਲਦੇ ਹਨ ਤੇ ਕੁੱਝ ਹੋਰ ਉਹ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਵਿਚ ਮਾਂ-ਪਿਓ, ਅਧਿਆਪਕ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਆਪਣਾ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਸੇ ਤਰਾਂ ਕੋਈ ਫਿਲਮ ਜਾਂ ਕਹਾਣੀ ਜਾਂ ਨਾਵਲ ਪੂਰੀ ਤਰਾਂ ਨਾਸਤਿਕਤਾ 'ਤੇ ਆਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ। ਅਸੀਂ ਸਮਝਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਪੀਕੇ ਫਿਲਮ ਦੀਆਂ 90 ਫੀਸਦੀ ਗੱਲਾਂ ਸਾਡੀ ਸੋਚ ਅਨੁਸਾਰ ਸਨ, ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਇਹ ਫਿਲਮ ਸਾਧਾਂ-ਸੰਤਾਂ ਅਤੇ ਅੰਧਵਿਸ਼ਵਾਸਾਂ 'ਤੇ ਡੂੰਘੀ ਸੱਟ ਮਾਰਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਇਹ ਫਿਲਮ ਪੂਰੀ ਤਰਾਂ ਨਾਸਤਿਕ ਹੁੰਦੀ ਤਾਂ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ. ਵਰਗੀਆਂ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਚੱਲਣ ਨਹੀਂ ਸੀ ਦੇਣਾ। ਇਸ ਲਈ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੀ ਦਾ ਕਿਰਦਾਰ ਇਸ ਫਿਲਮ ਵਿਚ ਵਿਖਾਉਣਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਦੀ ਮਜ਼ਬੂਰੀ ਸੀ।

12. ਸਵਾਲ : ਵਿਗਿਆਨੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ

ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਵਿਚ ਅਰਬਾਂ ਧੂਮਕੇਤੂ ਅਤੇ ਪੂਛਲ ਤਾਰੇ ਘੁੰਮ ਰਹੇ ਹਨ। ਜੇ ਅਜਿਹਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਮਨੁੱਖ ਵੱਲੋਂ ਭੇਜੇ ਰਾਕੇਟਾਂ ਨਾਲ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਟਕਰਾਉਂਦੇ?

ਜਵਾਬ : ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਸ਼ਾਲ ਹੈ ਕਿ ਅਰਬਾਂ-ਖਰਬਾਂ ਧੂਮਕੇਤੂਆਂ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਅਰਬਾਂ ਗੁਣਾ ਵੱਧ ਥਾਂ ਅਜਿਹੀ ਬਚ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਥਾਂ ਤੋਂ ਰਾਕੇਟ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਨਿਕਲ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਕਿਸੇ ਧੂਮਕੇਤੂ ਦੇ ਰਾਕੇਟ ਨਾਲ ਟਕਰਾਉਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਆਟੇ ਵਿਚ ਲੂਣ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

13. ਸਵਾਲ : ਹਰਿਆਣੇ ਦੇ ਇਕ ਸ਼ਹਿਰ ਰਾਜਪੁਰਾ ਸਾਦੜੀ ਵਿਚ ਇਕ ਅਜਿਹਾ ਬੱਚਾ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਸ਼ਕਲ-ਸੂਰਤ ਬਾਂਦਰ ਨਾਲ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਕਿਉਂ?

ਜਵਾਬ : ਹਰੇਕ ਬੱਚੇ ਦਾ ਮੁੱਢ ਆਪਣੇ ਮਾਂ ਅਤੇ ਬਾਪ ਦੇ ਸੈੱਲਾਂ ਦੇ ਜੁੜਨ ਨਾਲ ਬੱਝਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੈੱਲਾਂ ਵਿਚ 23 ਮਣਕੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਤੇ ਉੱਥੇ ਵੀ ਹਰੇਕ ਸੈੱਲ ਡੀ.ਐਨ.ਏ. ਦੇ ਅਰਬਾਂ ਕਣਾਂ ਦਾ ਬਣਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕਈ ਵਾਰ ਇਸ ਡੀ.ਐਨ.ਏ. ਵਿਚ ਜਾਂ ਮਣਕਿਆਂ ਦੇ ਜੁੜਨ ਨਾਲ ਬੱਚਿਆਂ ਵਿਚ ਕੁੱਝ ਵਿਕਰਤੀਆਂ ਵੀ ਪੈਦਾ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਜਨਮ ਸਮੇਂ ਹੀ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਬੱਚੇ ਅਪੰਗ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਅਜਿਹਾ ਇਕ ਬੱਚਾ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਕੁੱਝ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਇਸ ਬੱਚੇ ਦਾ ਸਿਰ ਦੋ ਭਾਗਾਂ ਵਿਚ ਵੰਡਿਆ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦਾ ਸੀ। ਕਿਸੇ ਮਾਂ ਨੇ ਇਸ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਸਮਝ ਲਿਆ ਕਿ ਇਹ ਬੱਚਾ ਅਪੰਗ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਨੇ ਬੋਰਬੈੱਲ ਵਿਚ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤਾ। ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਨੇ ਇਸ ਖ਼ਬਰ ਨੂੰ ਸਨਸਨੀ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਵਰਤਿਆ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਭੀੜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਵੇਖਣ ਲਈ ਤੁਰ ਪਈਆਂ।

14. ਸਵਾਲ : ਕੀ ਸੂਰਜ ਖੜਾ ਹੈ ਜਾਂ ਸੂਰਜ ਵੀ ਘੁੰਮ ਰਿਹਾ ਹੈ?

ਜਵਾਬ : ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਵਿਚ ਕੋਈ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਸਥਿਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹਰ ਚੀਜ਼ ਗਤੀਸ਼ੀਲ ਹੈ। ਸੂਰਜ ਵੀ ਆਪਣੀ ਆਕਾਸ਼ ਗੰਗਾ ਦੇ ਕੇਂਦਰ ਦੁਆਰਾ ਚੱਕਰ ਲਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇਹ ਆਪਣੀ ਧੁਰੀ ਦੁਆਲੇ ਘੁੰਮਦਾ ਹੈ। ਆਪਣੀ ਆਕਾਸ਼ ਗੰਗਾ ਦੇ ਦੁਆਲੇ ਇਹ 24 ਕਰੋੜ ਵਰਿਆਂ ਵਿਚ ਇਕ ਚੱਕਰ ਪੂਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਦੀ ਮਨੁੱਖ ਜਾਤੀ ਧਰਤੀ ਉਪਰ ਆਈ ਹੈ। ਇਸ ਨੇ ਅਜੇ ਤਕ ਆਪਣਾ ਇਕ ਵੀ ਚੱਕਰ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ।

15. ਸਵਾਲ : ਤੁਸੀਂ ਕਿਵੇਂ ਕਹਿੰਦੇ ਹੋ ਕਿ ਸਾਡੇ ਛੇ ਕਰੋੜ ਵਰੇ ਪਹਿਲਾਂ ਧਰਤੀ ਨਾਲ ਇਕ ਉਲਕਾ ਪਿੰਡ ਟਕਰਾਇਆ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਕੀ ਸਬੂਤ ਹਨ?

ਜਵਾਬ : ਇਸ ਦੇ ਸਬੂਤ ਧਰਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਤਹਿਆਂ ਵਿਚ ਪਏ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਟਕਰਾਉਣ ਸਮੇਂ ਉਸ ਦੀ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀ ਗਰਦ ਕਈ ਸਾਲ ਧਰਤੀ ਦੁਆਲੇ ਘੁੰਮਦੀ ਰਹੀ। ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਇਹ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਜੰਮਦੀ ਗਈ। ਇਸ ਤਰਾਂ ਧਰਤੀ ਉਪਰ ਇਕ ਪਰਤ ਜੰਮ ਗਈ, ਜਿਸ ਨੂੰ 'ਕੋਟੀ ਪਰਤ' ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਹੁਣ ਜਦੋਂ ਵੀ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਉਲਕਾ ਪਿੰਡ ਟਕਰਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਥਾਂਵਾਂ ਦੀ ਪੁਟਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਸਮੇਂ ਧਰਤੀ ਦੀ ਇਹ ਪਰਤ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਕੋਲ ਧਰਤੀ ਦੀ ਖੋਜ ਪਤਾ ਕਰਨ ਦਾ ਢੰਗ ਕਾਰਬਨਡੇਟਿੰਗ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਚੱਟਾਨਾਂ ਦੀ ਉਮਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਯੂਰੇਨੀਅਮ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਪਤਾ ਕਰ ਕੇ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰਾਂ ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਨੂੰ ਇਹ ਪਤਾ ਲੱਗ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਘਟਨਾ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਕਦੋਂ ਵਾਪਰੀ ਸੀ।

ਜਾਦੂ ਬਾਰੇ ਸੱਚ ਕੀ ਹੈ ?

ਫਗਵਾੜੇ ਦੇ ਨੇੜੇ ਪਿੰਡ ਮੰਢਾਲੀ ਵਿਖੇ ਹਰ ਸਾਲ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ 22 ਜੂਨ 2012 ਨੂੰ ਭਾਰੀ ਮੇਲਾ ਲੱਗਿਆ। ਇਸ ਮੇਲੇ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਲਈ ਮੈਂ ਵੀ ਆਪਣੇ ਦੋਸਤਾਂ ਨਾਲ ਗਿਆ। ਅਸੀਂ ਮੇਲੇ ਪਹੁੰਚਦਿਆਂ ਹੀ ਇੱਕ ਜਗ੍ਹਾ ਉੱਤੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਇਕੱਠੀ ਹੋਈ ਭੀੜ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ ਜਿਸਦਾ ਕਾਰਨ ਜਾਣਨ ਲਈ ਅਸੀਂ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਉੱਥੇ ਪਹੁੰਚੇ। ਅਸੀਂ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਇੱਕ ਮਦਾਰੀ ਆਪਣਾ ਜਾਦੂ ਦਾ ਖੇਲ-ਤਮਾਸ਼ਾ ਦਿਖਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਹ ਤਮਾਸ਼ਾ ਖਾਲੀ ਟੋਕਰੀ ਵਿੱਚੋਂ ਜਾਦੂ ਨਾਲ ਸਮਾਨ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦਾ ਸੀ। ਮਦਾਰੀ ਜ਼ਮੀਨ ਉੱਤੇ ਪੈਰਾਂ ਭਰ ਬੈਠਾ ਸੀ ਤੇ ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਅੱਗੇ ਮੂਧੀ ਮਾਰ ਕੇ ਰੱਖੀ ਹੋਈ ਟੋਕਰੀ ਤੇ ਆਪਣੇ ਗੋਡਿਆਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਚੱਦਰ ਨਾਲ ਢਕਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਉਸਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਕੱਪੜੇ ਦੀ ਬਣਾਈ ਹੋਈ ਇੱਕ ਛੁੱਟ ਲੰਮੀ ਰੱਸੀ। ਉਸਨੇ ਜਾਦੂ ਦੇਖਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਭੀੜ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਬੁਲਾਇਆ। ਵਿਅਕਤੀ ਆ ਗਿਆ ਤੇ ਮਦਾਰੀ ਨੇ ਉਸਦਾ ਨਾਮ ਜਮ੍ਹੂਰਾ ਰੱਖਿਆ। ਮਦਾਰੀ ਨੇ ਜਮ੍ਹੂਰੇ ਨੂੰ ਟੋਕਰੀ ਚੁੱਕ ਕੇ ਦੇਖਣ ਲਈ ਕਿਹਾ। ਟੋਕਰੀ ਖਾਲੀ ਸੀ। ਜਮ੍ਹੂਰੇ ਨੇ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਟੋਕਰੀ ਮੂਧੀ ਮਾਰ ਕੇ ਚੱਦਰ ਨਾਲ ਢਕ ਦਿੱਤੀ। ਹੁਣ ਮਦਾਰੀ ਨੇ ਆਪਣਾ ਝਰਨੂ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਆਪ ਵੀ ਆਪਣੇ ਉੱਪਰੋਂ ਚੱਦਰ ਲਾ ਕੇ ਝਾੜਨ ਲੱਗਾ ਤਾਂ ਜੋ ਦੇਖਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਯਕੀਨ ਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਉਸਦੇ ਕੋਲ ਕੁਝ ਵੀ ਛੁਪਾਇਆ ਹੋਇਆ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਹ ਫਿਰ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚੱਦਰ ਨਾਲ ਢੱਕ ਕੇ ਜ਼ਮੀਨ ਉੱਪਰ ਬੈਠ ਗਿਆ ਤੇ ਟੋਕਰੀ ਖੋਲ੍ਹੀ ਰੱਸੀ ਕੱਢ ਕੇ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਫੜ ਲਈ। ਉਸਨੇ ਜਮ੍ਹੂਰੇ ਨੂੰ ਕਿਹਾ, “ਦੱਸ ਟੋਕਰੀ ਵਿੱਚੋਂ ਜਾਦੂ ਨਾਲ ਕੀ ਕੱਢਾਂ।” ਜਮ੍ਹੂਰੇ ਨੇ 5 ਪਲੇਟਾਂ ਤੇ 2 ਗਲਾਸ ਕੱਢਣ ਲਈ ਕਿਹਾ। ਮਦਾਰੀ ਨੇ ਉੱਪਰ ਆਕਾਸ਼ ਵੱਲ ਵੇਖਦੇ ਹੋਏ ਦੋਵੇਂ ਹੱਥਾਂ ਨਾਲ ਰੱਸੀ ਉੱਪਰ ਚੁੱਕ ਕੇ ਜੰਤਰਾਂ-ਮੰਤਰਾਂ ਦਾ ਜਾਪ ਕੀਤਾ ਤੇ ਰੱਸੀ ਵੱਲ ਮੂੰਹ ਕਰਕੇ ਹੁਕਮ ਦਿੰਦਾ ਹੋਇਆ ਬੋਲਿਆ, “ਜਾਹ ਮੇਰੇ ਪੀਰ ਦੇਵਤਾ ਕਿਸੇ ਭਾਂਡਿਆਂ ਦੀ ਦੁਕਾਨ ਉੱਪਰ ਜਾ ਕੇ 5 ਪਲੇਟਾਂ ਤੇ 2 ਗਲਾਸ ਚੁੱਕ ਲਿਆ।” ਮਦਾਰੀ ਨੇ ਫਿਰ ਉਸੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਰੱਸੀ ਟੋਕਰੀ ਖੋਲ੍ਹੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤੀ ਤੇ ਆਪਣੇ ਹੱਥ ਦੀ ਬੰਦ ਮੁੱਠੀ ਉੱਪਰੋਂ ਲਿਆ ਕੇ ਟੋਕਰੀ ਉੱਪਰ ਖੋਲ ਦਿੱਤੀ। ਉਸਨੇ ਜਮ੍ਹੂਰੇ

ਨੂੰ ਖੁਸ਼ੀ ਨਾਲ ਆਖਿਆ, “ਭੱਜ ਕੇ ਆਜਾ ਤੇ ਦੇਖ ਟੋਕਰੀ ਖੋਲ੍ਹੇ ਤੇਰਾ ਸਮਾਨ ਆ ਗਿਆ ਹੈ।” ਜਦੋਂ ਜਮ੍ਹੂਰੇ ਨੇ ਟੋਕਰੀ ਉੱਪਰ ਚੁੱਕ ਕੇ ਦੇਖੀ ਤਾਂ ਸੱਚਮੁੱਚ ਹੀ ਉਸ ਵਿੱਚ 5 ਪਲੇਟਾਂ ਤੇ 2 ਗਲਾਸ ਸਨ। ਮਦਾਰੀ ਨੇ ਉਹ ਕੱਢ ਕੇ ਜਮ੍ਹੂਰੇ ਨੂੰ ਇੱਕ ਚੱਦਰ ਵਿਸ਼ਾ ਕੇ ਉਸ ਉੱਪਰ ਅਲੱਗ-ਅਲੱਗ ਕਰਕੇ ਰੱਖਣ ਲਈ ਕਿਹਾ। ਉਸਨੇ ਜਮ੍ਹੂਰੇ ਨੂੰ ਕੁਝ ਹੋਰ ਮੰਗਣ ਲਈ ਕਿਹਾ। ਇਸ ਵਾਰ ਜਮ੍ਹੂਰੇ ਨੇ ਪੀਣ ਵਾਲੀ ਲਿਮਕੇ ਦੀ ਬੋਤਲ ਮੰਗੀ। ਮਦਾਰੀ ਨੇ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਲਿਮਕੇ ਦੀ ਬੋਤਲ ਵੀ ਜਾਦੂ ਨਾਲ ਕੱਢ ਕੇ ਦਿਖਾ ਦਿੱਤੀ। ਬੋਤਲ ਵੀ ਭਾਂਡਿਆਂ ਨਾਲ ਟਿਕਾ ਦਿੱਤੀ। ਇਹ ਸਭ ਦੇਖ ਕੇ ਦਰਸ਼ਕ ਹੈਰਾਨ ਹੋ ਕੇ ਤਾੜੀਆਂ ਵਜਾ ਰਹੇ ਅਤੇ ਖੁਸ਼ ਹੋ ਰਹੇ ਸੀ।

ਹੁਣ ਮਦਾਰੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਫਿਰ ਤਲਾਸ਼ੀ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਮੂਧੀ ਪਈ ਟੋਕਰੀ ਚੁੱਕ ਕੇ ਵਿਖਾਈ ਤੇ ਟੋਕਰੀ ਖਾਲੀ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਬੁਲਾ

ਜਿੰਦੀ ਪੈਂਟਰ ਤਰਕਸ਼ੀਲ
ਮੋਬਾ: 98156-81834

ਕੇ ਆਪਣੇ ਗੋਡਿਆਂ ਉੱਪਰੋਂ ਥੋੜੀ ਜਿਹੀ ਚਾਦਰ ਉੱਪਰ ਚੁੱਕ ਕੇ ਉਸਨੂੰ ਵਿਖਾਇਆ। ਜਦੋਂ ਉਸਨੇ ਦੇਖਿਆ ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਕੁਝ ਨਜ਼ਰ ਨਾ ਆਇਆ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਦਾਰੀ ਨੇ ਇਸ਼ਾਰੇ ਨਾਲ ਮੇਰੇ ਵੱਲ ਉਂਗਲ ਕਰਕੇ, ਆਵਾਜ਼ ਮਾਰੀ। ਮੈਨੂੰ ਵੀ ਚਾਦਰ ਵਿੱਚ ਦੇਖਣ ਲਈ ਕਿਹਾ। ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਅਜਿਹੇ ਜਾਦੂ ਦੇ ਖੇਲ ਤਮਾਸ਼ੇ ਵਿੱਚ ਚਲਾਕੀ ਬਾਰੇ ਜਾਣਦਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਮੈਂ ਮਦਾਰੀ ਦੇ ਗੋਡਿਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਕੁੜਤੇ ਦੇ ਲੜ ਖੋਲ੍ਹੇ ਗੌਰ ਨਾਲ ਸਿੱਧੀ ਨਜ਼ਰ ਮਾਰੀ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਥੋੜਾ ਜਿਹਾ ਲਫਾਫਾ ਦਿਖਾਈ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਲਪੇਟਿਆ ਹੋਇਆ ਸਮਾਨ ਸੀ। ਮਦਾਰੀ ਵੱਲੋਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਲੁੱਟ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ, ਮੈਂ ਉਸਦੀ ਚਲਾਕੀ ਦਾ ਛੁਪਿਆ ਹੋਇਆ ਭੇਦ ਖੋਲ੍ਹਦਿਆਂ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸਣ ਲਈ ਉੱਚੀ ਆਵਾਜ਼ ਵਿੱਚ ਬੋਲਿਆ, “ਤੁਹਾਡੇ ਕੁੜਤੇ ਦੇ ਲੜ ਹੇਠਾਂ ਕੁਝ ਸਮਾਨ ਹੈ।” ਇਹ ਦੇਖ ਕੇ ਦਰਸ਼ਕ ਇਕਦਮ ਹੈਰਾਨ ਹੋ ਗਏ। ਮਦਾਰੀ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਫਟਾਫਟ ਚੁੱਪ ਕਰਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼

ਕੀਤੀ। ਫਿਰ ਵੀ ਮੈਂ ਸਾਰੇ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਯਕੀਨ ਦੁਆ ਦਿਤਾ ਕਿ ਮਦਾਰੀ ਚਲਾਕ ਹੈ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਛੁਪਾਈਆਂ ਹੋਈਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਜਾਦੂ ਨਾਲ ਕੱਢਦਾ ਹੈ।

ਮਦਾਰੀ ਨੇ ਆਪਣਾ ਭੇਦ ਖੁੱਲਿਆ ਦੇਖ ਕੇ ਆਪਣੇ-ਆਪ ਹੀ ਦੱਸਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਜਾਦੂ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਖੇਲ-ਤਮਾਸ਼ਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੀ ਤਾਂ ‘ਚਲਾਕੀ’ ਹੀ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਆਪਣਾ ਖੇਡ ਜਾਰੀ ਰੱਖਦਿਆਂ ਜਮ੍ਹੂਰੇ ਨੂੰ ਫਿਰ ਆਖਿਆ, “ਕੁਝ ਹੋਰ ਮੰਗ” ਇਸ ਵਾਰ ਜਮ੍ਹੂਰੇ ਨੇ ਵੀਡੀਓ ਸੀ. ਡੀ. ਪਲੇਅਰ ਮੰਗਿਆ। ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਗੁਰਦਾਸ ਮਾਨ ਦਾ ਗੀਤ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ। ਮਦਾਰੀ ਨੇ ਬਾਕੀ ਕੱਢੇ ਹੋਏ ਸਮਾਨ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਜਾਦੂ ਨਾਲ ਖਾਲੀ ਟੋਕਰੀ ਵਿੱਚੋਂ ਲੈਪਟੋਪ ਵਰਗਾ ਲਫਾਫੇ ਵਿੱਚ ਲਪੇਟਿਆ ਹੋਇਆ ਵੀਡੀਓ ਸੀ. ਡੀ. ਪਲੇਅਰ ਕੱਢ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਉਸਦੀ ਸਕਰੀਨ ਉੱਤੇ ਗੁਰਦਾਸ ਮਾਨ ਗੀਤ ਗਾਉਂਦਾ ਹੋਇਆ ਸਾਰੇ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਨੂੰ ਦਿਖਾਇਆ। ਦਰਸ਼ਕ ਉੱਚੀ-ਉੱਚੀ ਤਾੜੀਆਂ ਵਜਾਉਣ ਲੱਗੇ ਤੇ ਮਦਾਰੀ ਨੂੰ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਰੁਪਏ ਦੇਣ ਲੱਗੇ। ਮਦਾਰੀ ਕੋਲ ਕੁਝ ਮਿੰਟਾਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਰੁਪਇਆ ਦਾ ਢੇਰ ਲੱਗ ਗਿਆ। ਇਹ ਸਭ ਦੇਖ ਕੇ ਮੈਂ ਹੈਰਾਨ ਸੀ।

ਜਦੋਂ ਤਮਾਸ਼ਾ ਖਤਮ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਮੈਂ ਕੁਝ ਚਿਰਾਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ ਜੋ ਜਮ੍ਹੂਰਾ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਮੈਂ ਪੁੱਛਿਆ, “ਤੁਸੀਂ ਕਿਵੇਂ ਉਹੀ ਚੀਜ਼ਾਂ ਮੰਗਦੇ

ਸੀ ਜੋ ਮਦਾਰੀ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਛੁਪਾ ਕੇ ਰੱਖੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ। ਤਾਂ ਉਸਨੇ ਦੱਸਿਆ, “ਮਦਾਰੀ ਨੇ ਜਾਦੂ ਦਾ ਖੇਲ ਤਮਾਸ਼ਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਕੁੱਝ ਚਿਰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਗੁਪਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੈਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਸਿਰਫ ਉਹੀ ਚੀਜ਼ਾਂ ਮੰਗਦਾ ਸੀ।”

ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ :- ‘ਜਾਦੂ’ ਇੱਕ ਹੱਥ ਦੀ ਸਫਾਈ ਹੈ ਤੇ ਮਨੋਰੰਜਨ ਦਾ ਸਾਧਨ ਹੈ ਇਸ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਛੁਪਾ ਕੇ ਰੱਖੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਚਲਾਕੀ ਨਾਲ ਕੱਢ ਕੇ ਦੂਜਿਆਂ ਨੂੰ ਹੈਰਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਦਾ ਹੈ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਮਦਾਰੀ ਅਤੇ ਜਾਦੂਗਰ ਭੋਲੇ-ਭਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਲੁੱਟਣ ਲਈ ਇਸਦਾ ਖੇਲ-ਤਮਾਸ਼ਾ ਜੰਤਰਾ-ਮੰਤਰਾਂ ਨਾਲ ਜੋੜ ਕੇ ਕਰਾਮਾਤੀ ਚਮਤਕਾਰ ਸਿੱਧ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਵਿਅਕਤੀ ਦੂਜਿਆਂ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਬੰਨ੍ਹ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।

ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਸਿਰਫ ਉਸੇ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਬੰਨ੍ਹੀਆਂ ਰਹਿ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਉਸਦਾ ਧਿਆਨ ਜੰਤਰਾਂ-ਮੰਤਰਾਂ ਦੇ ਕਰਾਮਾਤੀ ਚਮਤਕਾਰ ਵੱਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਜਾਣਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜਾਦੂ ਇੱਕ ਚਲਾਕੀ ਹੈ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਚਲਾਕੀ ਲੱਭਣ ਵੱਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਕਦੇ ਬੰਨ੍ਹੀਆਂ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ। ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਕਾਫੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਉਹ ਚਲਾਕੀ ਲੱਭਣ ਵਿੱਚ ਕਾਮਯਾਬ ਵੀ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਉਹ ਜਾਦੂਗਰ ਜਾਂ ਮਦਾਰੀ ਜੋ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਭੂਤਾਂ-ਚੁੜੇਲਾਂ, ਜਾਦੂ-ਟੂਣਿਆਂ, ਜੰਤਰਾਂ-ਮੰਤਰਾਂ, ਦੇਵੀ-ਦੇਵਤਿਆਂ ਅਤੇ ਗੈਬੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਬਾਰੇ ਪਾਏ ਜਾਂਦੇ ਵਹਿਮਾਂ-ਭਰਮਾਂ ਤੇ ਅੰਧਵਿਸ਼ਵਾਸਾਂ ਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਦੂ ਦੇ ਟਰਿਕ ਮਨੋਰੰਜਨ ਵਜੋਂ ਦਿਖਾ ਕੇ ਉਸ ਪਿੱਛੇ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਚਲਾਕੀ ਬਾਰੇ ਦੱਸ ਕੇ ਆਪਣੀ ਰੋਟੀ-ਰੋਜ਼ੀ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਤੇ ਬਛਾਦਾਰੀ ਨਾਲ ਕਮਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਸੱਚਮੁੱਚ ਹੀ ਉਹ ਇੱਕ ਸਮਾਜ ਸੁਧਾਰਕ ਇਨਸਾਨ ਹੈ, ਅਜਿਹੇ ਇਨਸਾਨ ਦੀ ਸਾਨੂੰ ਤਨੋ-ਮਨੋ ਕਦਰ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਅਤੇ ਲੋੜ ਪੈਣ 'ਤੇ ਉਸਦਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਾਥ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਉਹ ਲੋਕ ਜੋ ਜਾਦੂ ਦੇ ਟਰਿਕ ਦਿਖਾ ਕੇ ਚਮਤਕਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਸਦੇ ਹਨ ਤੇ ਭੋਲੇ-ਭਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮੂਰਖ ਤੇ ਲਾਈਲੱਗ ਬਣਾ ਕੇ ਵਹਿਮ-ਭਰਮ ਤੇ ਅੰਧਵਿਸ਼ਵਾਸ ਪੈਦਾ ਕਰਕੇ ਲੁੱਟਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਸਮਾਜ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਖਤਰਨਾਕ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਜਿਹੇ ਧੋਖੇਬਾਜ਼ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀਆਂ

ਚਲਾਕੀਆਂ ਦਾ ਪਰਦਾਫਾਸ਼ ਕਰਕੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜਾਗਰੂਕ ਕਰਕੇ ਲੁੱਟ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਧੋਖੇਬਾਜ਼ ਲੁਟੇਰਿਆਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਜ਼ਾ ਦਵਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਦੋਬਾਰਾ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਲੁੱਟ ਨਾ ਕਰ ਸਕੇ।

ਇਹ ਇੱਕ ਪਰਖੀ ਹੋਈ ਵਿਗਿਆਨ ਸੱਚਾਈ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਜਾਦੂਗਰ ਜਾਂ ਮਦਾਰੀ ਆਪਣੇ ਸਰੀਰ ਤੇ ਕੱਪੜਿਆਂ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਜਿਹੀ ਚੀਜ਼ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ, ਜਿਸਦਾ ਉਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਵਿਅਕਤੀ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਬੈਂਕ ਮੈਨੇਜਰਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਤੋਂ ਖਤਰਾ ਹੋਣਾ ਸੀ। ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਦੂਜੇ ਦੇ ਕਰੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜਾਦੂ ਨਾਲ ਚੀਜ਼ਾਂ ਪੈਦਾ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਉਹ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਰਲੇ-ਮਿਲੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਇੱਕ ਸੋਚੀ ਸਮਝੀ ਸਕੀਮ ਦੁਆਰਾ ਗੁਪਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਮਦਾਰੀ ਜਦੋਂ ਖਾਲੀ ਟੋਕਰੀ ਵਿੱਚੋਂ ਸਮਾਨ ਕੱਢਦਾ ਸੀ ਤਾਂ ਟੋਕਰੀ ਵਿੱਚ ਰੱਸੀ ਰੱਖਣ ਦੇ ਬਹਾਨੇ ਕੁੜਤੇ ਦੇ ਲੜ ਹੇਠਾਂ ਛੁਪਾਇਆ ਹੋਇਆ ਸਮਾਨ ਵੀ ਚਲਾਕੀ ਨਾਲ ਟੋਕਰੀ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਮਦਾਰੀ ਖੜ੍ਹਾ ਹੋ ਕੇ ਆਪਣੀ ਅਤੇ ਚਾਦਰ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਕਰਵਾਉਂਦਾ ਸੀ ਤਾਂ ਉਸ ਸਮੇਂ ਸਾਰਾ ਸਮਾਨ ਮੂਧੀ ਪਈ ਟੋਕਰੀ ਵਿੱਚ ਛੁਪਾਇਆ ਹੁੰਦਾ ਸੀ।

ਭਾਵੇਂ ਮੈਂ ਮਦਾਰੀ ਦੀ ਚਲਾਕੀ ਦਾ ਪਰਦਾਫਾਸ਼ ਲੋਕਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਫਿਰ ਵੀ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਵਹਿਮੀ ਤੇ ਅੰਧਵਿਸ਼ਵਾਸੀ ਲਾਈਲੱਗ ਲੋਕ ਉਸਦੇ ਇਸ ਜਾਦੂ ਦੇ ਖੇਲ-ਤਮਾਸ਼ੇ ਨੂੰ ਕਰਾਮਾਤੀ ਤੇ ਚਮਤਕਾਰੀ ਸਮਝਦੇ ਹੋਏ ਬਹਾਦਰੀ ਨਾਲ ਉੱਚੀ ਉੱਚੀ ਤਾੜੀਆਂ ਵਜਾ ਕੇ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਰੁਪਏ ਉਸਨੂੰ ਦੇ ਰਹੇ ਸਨ। ਇਹ ਸਭ ਦੇਖ ਕੇ ਮੈਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੂਰਖਤਾ ਤੇ ਹਾਸਾ ਆ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਮੈਨੂੰ ਅਕਲ ਅਤੇ ਅੱਖਾਂ ਤੋਂ ਅੰਨ੍ਹੇ ਲੱਗ ਰਹੇ ਸੀ।

ਅਸੀਂ ਆਪਣੀ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਇਨਾਮ ਦੇਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਾਂ ਜੇਕਰ ਉਹ ਜਾਦੂ ਨਾਲ ਅਜਿਹੀ ਚੀਜ਼ ਪੈਦਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੋਵੇ ਜੋ ਅਸੀਂ ਮੰਗੀਏ ਜਾਂ ਜੇਕਰ ਉਹ ਆਪਣੇ ਅਨੁਸਾਰ ਆਪ ਹੀ ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਕੱਢਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਸਰੀਰ ਤੇ ਕੱਪੜਿਆਂ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਕਰਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੱਢ ਕੇ ਦਿਖਾਵੇ। ਜੋਤਸ਼ੀਆਂ, ਬਾਬਿਆਂ, ਸਾਧੂ-ਸੰਤਾਂ, ਪਾਦਰੀਆਂ, ਪੁਜਾਰੀਆਂ, ਜਾਦੂਗਰਾਂ ਤੇ ਮਦਾਰੀਆਂ ਲਈ ਕਰੋੜਪਤੀ ਬਣਨ ਦਾ ਇਹ ਸੁਨਹਿਰੀ ਮੌਕਾ ਹੈ।

ਵਿਗਿਆਨ ਜੋੜ

ਨੂੰ ਘਰ ਘਰ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਲਈ

ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਕੀਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

‘ਵਿਗਿਆਨ ਜੋੜ’ ਦੀ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ 150 ਰੁਪਏ ਹੈ। ਜਿਹੜਾ ਸਹਿਯੋਗੀ ਇਸਦੇ ਨਵੇਂ ਪਾਠਕ ਬਣਾਏਗਾ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਇਨਾਮ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣਗੇ।

ਪੰਜ ਪਾਠਕ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ

70 ਰੁਪਏ ਮੁੱਲ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ

ਇਨਾਮ ਵਜੋਂ ਭੇਜੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ।

ਦਸ ਪਾਠਕ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ

160 ਰੁਪਏ ਮੁੱਲ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ

ਇਨਾਮ ਵਜੋਂ ਭੇਜੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ।

ਵੀਹ ਪਾਠਕ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ

340 ਰੁਪਏ ਮੁੱਲ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ

ਇਨਾਮ ਵਜੋਂ ਭੇਜੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ।

ਪੰਜਾਹ ਪਾਠਕ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ

1000 ਰੁਪਏ ਮੁੱਲ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ

ਅਤੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਪੱਤਰ

ਇਨਾਮ ਵਜੋਂ ਭੇਜੇ ਜਾਣਗੇ।

ਪਾਠਕਾਂ ਦੀ ਇਕੱਠੀ ਲਿਸਟ ਪੂਰੇ ਪਤਿਆਂ

ਅਤੇ ਬੈਂਕ ਡਰਾਫਟ ਸਮੇਤ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪਤੇ

‘ਤੇ ਭੇਜੀ ਜਾਵੇ :

ਅਮਿੱਤ ਮਿੱਤਰ

ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਨਿਵਾਸ, ਕੱਚਾ ਕਾਲਜ ਰੋਡ,

ਬਰਨਾਲਾ - 148101 (ਪੰਜਾਬ)

ਨੋਟ * ਇਨਾਮ ਵਿਚਲੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਤੁਹਾਡੀ ਚੋਣ ਅਨੁਸਾਰ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਵਿੱਚ ਛਪੀ ਲਿਸਟ, ਸਿਰਫ ਤਰਕਭਾਰਤੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ਵਭਾਰਤੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਵਿੱਚੋਂ ਹੀ ਉਪਲੱਬਧ ਹੋਣਗੀਆਂ ਤੇ ਮਿਲਣਗੀਆਂ।

* ਕਿਤਾਬਾਂ ਨੂੰ ਭੇਜਣ ਦਾ ਡਾਕ ਖਰਚ ਅਦਾਰਾ ‘ਵਿਗਿਆਨ ਜੋੜ’ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।

* ਸਾਰੇ ਚੰਦੇ ਇੱਕੋ ਵੇਲੇ ਹੀ ਭੇਜੇ ਜਾਣ।

ਕਹਾਣੀਆਂ

ਬਿੱਲੀ ਦਾ ਬੱਚਾ

ਇਕ ਵਾਰ ਇਕ ਮਹਾਤਮਾ ਜੀ ਆਪਣੇ ਕੁੱਝ ਚੇਲਿਆਂ ਨਾਲ ਜੰਗਲ ਵਿਚ ਆਸ਼ਰਮ ਬਣਾ ਕੇ ਰਹਿ ਰਹੇ ਸਨ। ਇਕ ਦਿਨ ਕਿਸੇ ਪਾਸਿਉਂ ਇਕ ਬਿੱਲੀ ਦਾ ਬੱਚਾ ਰਸਤਾ ਭਟਕ ਕੇ ਆਸ਼ਰਮ ਵਿਚ ਆ ਗਿਆ। ਮਹਾਤਮਾ ਜੀ ਨੇ ਉਸ ਭੁੱਖੇ ਪਿਆਸੇ ਬਿੱਲੀ ਦੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਦੁੱਧ-ਰੋਟੀ ਖੁਆਈ। ਉਹ ਬੱਚਾ ਉਥੇ ਆਸ਼ਰਮ ਵਿਚ ਰਹਿ ਕੇ ਪਲਣ ਲੱਗਿਆ, ਪਰ ਉਸ ਦੇ ਆਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਹਾਤਮਾ ਜੀ ਨੂੰ ਇਕ ਸਮੱਸਿਆ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਉਹ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਲਗਾਉਣ ਬੈਠਦਾ ਤਾਂ ਉਹ ਬੱਚਾ ਕਦੇ ਉਨਾਂ ਦੀ ਗੋਦੀ ਚੜ੍ਹ ਜਾਂਦਾ, ਕਦੇ ਮੋਢਿਆਂ ਜਾਂ ਸਿਰ 'ਤੇ ਬੈਠ ਜਾਂਦਾ। ਇਕ ਦਿਨ ਮਹਾਤਮਾ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਚੇਲੇ ਨੂੰ ਬੁਲਾ ਕੇ ਕਿਹਾ, “ਵੇਖੋ, ਮੈਂ ਜਦੋਂ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਧਿਆਨ 'ਤੇ ਬੈਠਣ ਲੱਗਾਂ, ਉਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤੁਸੀਂ ਇਸ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਦੂਰ ਇਕ ਦਰੱਖਤ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹ ਆਇਆ ਕਰੋ।”

ਹੁਣ ਤਾਂ ਇਹ ਨਿਯਮ ਬਣ ਗਿਆ, ਮਹਾਤਮਾ ਜੀ ਦੇ ਧਿਆਨ 'ਤੇ ਬੈਠਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਹ ਬਿੱਲੀ ਦਾ ਬੱਚਾ ਦਰੱਖਤ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹਿਆ ਜਾਣ ਲੱਗਿਆ। ਇਕ ਦਿਨ ਮਹਾਤਮਾ ਜੀ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਤਾਂ ਉਨਾਂ ਦਾ ਇਕ ਕਾਬਲ ਚੇਲਾ ਉਨਾਂ ਦੀ ਗੋਦੀ 'ਤੇ ਬੈਠਾ। ਉਹ ਵੀ ਜਦੋਂ ਧਿਆਨ 'ਤੇ ਬੈਠਦਾ ਤਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਬਿੱਲੀ ਦਾ ਬੱਚਾ ਦਰੱਖਤ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹਿਆ ਜਾਂਦਾ। ਫਿਰ ਇਕ ਦਿਨ ਤਾਂ ਅਨਰਥ ਹੋ ਗਿਆ, ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਸਮੱਸਿਆ ਆ ਖੜ੍ਹੀ ਹੋਈ ਕਿ ਬਿੱਲੀ ਹੀ ਮਰ ਗਈ, ਕਿਉਂਕਿ ਵੱਡੇ ਮਹਾਤਮਾ ਜੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਬਿੱਲੀ ਦਰੱਖਤ ਨਾਲ ਨਾ ਬੰਨ੍ਹੀ ਜਾਵੇ, ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਧਿਆਨ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਬੈਠਦੇ ਸਨ।

ਸਾਰੇ ਚੇਲਿਆਂ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਹੋਈ, ਸਾਰਿਆਂ ਨੇ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਹੁਣ ਕੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ? ਅਤੇ ਮਹਾਤਮਾ ਜੀ ਦੀ ਰਿਵਾਇਤ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਕਿਵੇਂ ਵਧਾਇਆ ਜਾਵੇ? ਅਖ਼ੀਰ ਨੇੜੇ ਦੇ ਪਿੰਡ ਤੋਂ ਕਿਤੇ ਵੀ ਇਕ ਬਿੱਲੀ ਲਿਆਉਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਆਖ਼ਿਰਕਾਰ ਕਾਫ਼ੀ ਲੱਭਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਕ ਬਿੱਲੀ ਮਿਲੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਦਰੱਖਤ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹਣ ਮਗਰੋਂ ਮਹਾਤਮਾ ਜੀ ਧਿਆਨ 'ਤੇ ਬੈਠੇ। ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰੋ, ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਾ ਜਾਣੇ ਕਿੰਨੀਆਂ ਹੀ ਬਿੱਲੀਆਂ ਮਰ ਚੁੱਕੀਆਂ ਅਤੇ ਕਿੰਨੇ ਹੀ ਮਹਾਤਮਾ ਜੀ ਮਰ ਚੁੱਕੇ, ਪਰ ਅੱਜ ਵੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਦਰੱਖਤ ਨਾਲ ਬਿੱਲੀ ਨਾ ਬੰਨ੍ਹੀ ਜਾਵੇ, ਉਦੋਂ ਤਕ ਮਹਾਤਮਾ ਜੀ ਧਿਆਨ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਬੈਠਦੇ। ਜਦੋਂ ਕਦੀ ਉਨਾਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛੋ ਤਾਂ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, “ਇਹ ਤਾਂ ਪ੍ਰੰਪਰਾ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਪੁਰਾਣੇ ਸਾਰੇ ਗੁਰੂਜੀ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਹਨ, ਉਹ ਸਭ ਗ਼ਲਤ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ। ਕੁੱਝ ਵੀ ਹੋ ਜਾਵੇ ਅਸੀਂ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰੰਪਰਾ ਨਹੀਂ ਛੱਡ ਸਕਦੇ।”

ਇਹ ਤਾਂ ਹੋਈ ਉਸ ਮਹਾਤਮਾ ਜੀ ਅਤੇ ਉਨਾਂ ਦੇ ਚੇਲਿਆਂ ਦੀ ਗੱਲ। ਪਰ ਕਿਤੇ ਨਾ ਕਿਤੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰਿਆਂ ਨੇ ਇਕ ਨਹੀਂ, ਕਈ ਅਜਿਹੀਆਂ ਬਿੱਲੀਆਂ ਪਾਲ ਰੱਖੀਆਂ ਹਨ।

ਜਿਵੇਂ:

ਹੱਜ ਦੌਰਾਨ ਸ਼ੈਤਾਨ ਨੂੰ ਪੱਥਰ ਮਾਰਨਾ।

ਈਦ 'ਤੇ ਬੱਕਰਾ ਹਲਾਲ ਕਰਨਾ।

ਦੀਵਾਲੀ 'ਤੇ ਜੂਆ ਖੇਡਣਾ।

ਦੀਵਾਲੀ 'ਤੇ ਪਟਾਕੇ ਵਜਾਉਣਾ।

ਸਾਈਂ ਬਾਬਾ ਦੀ ਕਬਰ 'ਤੇ ਸਿਰ ਮਾਰਨਾ।

ਨਿਰਮਲ ਬਾਬਾ ਦੇ ਗੋਲਗੱਪੇ ਨਾਲ ਸ਼ਫਲਤਾ।

ਜ਼ਾਕਿਰ ਨਾਇਕ ਨੂੰ ਸਨਾਤਨ ਧਰਮ ਦਾ ਬ੍ਰਹਮਗਿਆਨੀ ਸਮਝਣਾ।

ਪਾਲ ਦਿਨਾਕਰਨ/ਬੇਂਨੀ ਹਿੰਨ ਵਰਗੇ ਧੌਖੇਬਾਜ਼ ਈਸਾਈ ਮਿਸ਼ਨਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸੱਚਾ ਮੰਨਣਾ।

ਡੋਅਰ ਐਂਡ ਲਵਲੀ ਕ੍ਰੀਮ ਨਾਲ ਰੰਗ ਗੋਰਾ ਹੋਣਾ।

ਬੂਸਟ, ਬੋਰਨਵਿਟਾ ਤੇ ਹੋਰਲਿਕਸ ਨੂੰ ਤਾਕਤ ਦਾ ਭੰਡਾਰ ਸਮਝਣਾ।

ਫਿਲਮ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਵੇਖ ਕੇ ਸਾਮਾਨ ਖ਼ਰੀਦਣਾ। ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰ ਕੇ ਅਪਣੀਆਂ ‘ਬਿੱਲੀਆਂ’ ਖੋਲ੍ਹ ਦੇਵੋ।

ਮੱਝ ਤੇ ਚੂਹਾ

ਇੱਕ ਮੱਝ ਘਬਰਾਈ ਹੋਈ ਜੰਗਲ ਵੱਲੋਂ ਭੱਜੀ ਆ ਰਹੀ ਸੀ। ਇਕ ਚੂਹੇ ਨੇ ਪੁੱਛਿਆ, “ਕੀ ਹੋਇਆ ਭੈਣ ਕਿੱਧਰ ਭੱਜੀ ਜਾ ਰਹੀ ਏਂ?”

ਮੱਝ ਨੇ ਹਫ਼ਦਿਆਂ-ਹਫ਼ਦਿਆਂ ਕਿਹਾ, “ਜੰਗਲ ਵਿਚ ਪੁਲਿਸ ਹਾਥੀ ਫੜਨ ਆਈ ਹੋਈ ਆ।”

ਚੂਹੇ ਨੇ ਹੈਰਾਨੀ ਭਰੇ ਲਹਿਜੇ ਵਿਚ ਪੁੱਛਿਆ, “ਪਰ, ਤੂੰ ਕਿਉਂ ਭੱਜੀ ਜਾ ਰਹੀ ਏਂ? ਤੂੰ ਤਾਂ ਮੱਝ ਏ!”

ਮੱਝ, “ਇਹ ਭਾਰਤ ਆ ਵੀਰ! ਫੜੇ ਗਏ ਤਾਂ 20 ਸਾਲ ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ 'ਚ ਸਿੱਧ ਕਰਨ 'ਤੇ ਲੱਗ ਜਾਣੈ ਕਿ ਮੈਂ ਹਾਥੀ ਨਹੀਂ ਮੱਝ ਆਂ!!”

ਇਹ ਗੱਲ ਸੁਣ ਕੇ ਚੂਹਾ ਵੀ ਭੱਜਣ ਲੱਗ ਪਿਆ।

ਨੇਪਾਲ ਵੱਲੋਂ ਅੰਧਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਭਾਰਤੀ ਚੈਨਲਾਂ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ

ਨੇਪਾਲ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਕੇ.ਪੀ. ਔਲੀ ਨੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸਾਰੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣੀ ਵਿਕਾਊ ਅੰਧਵਿਸ਼ਵਾਸੀ ਪਾਬੰਡ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਚੈਨਲਾਂ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨ ਹੈ, ਇਹਨਾਂ ਚੈਨਲਾਂ 'ਤੇ ਦਿਨ-ਰਾਤ ਅੰਧਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨਾ। ਕੁਬੇਰ ਲਕਸ਼ਮੀ, ਧਨ ਵਰਖਾ ਯੰਤਰ, ਹਨੂਮਾਨ ਰੱਖਿਆ ਕਵਚ ਆਦਿ। ਨੇਪਾਲ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਇਹ ਇਹ ਗੱਲ ਚੰਗੀ ਤਰਾਂ ਜਾਣਦੇ ਹਨ ਕਿ

ਜੇਕਰ ਧਨ ਵਰਖਾ ਯੰਤਰ ਇੰਨਾਂ ਕਾਰਗਰ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਭਾਰਤ ਦੇ 20 ਕਰੋੜ ਲੋਕ ਭੁੱਖੇ ਨਾ ਮਰਦੇ, ਹਨੂਮਾਨ ਰੱਖਿਆ ਕਵਚ ਇੰਨਾ ਕਾਰਗਰ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸਾਰੇ ਰਾਜਨੇਤਾਵਾਂ ਦੀ ਜ਼ੈੱਡ ਪਲੱਸ, ਵਾਈ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ 'ਤੇ ਲੱਖਾਂ ਖ਼ਰਚ ਨਾ ਕਰਕੇ ਸਾਰਿਆਂ ਦੇ ਗਲਾਂ ਵਿਚ ਹਨੂਮਾਨ ਯੰਤਰ ਲਟਕਾ ਦਿੰਦੇ।

ਨੀਮ ਫੌਜੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਔਰਤਾਂ ਨਾਲ ਬਲਾਤਕਾਰ: ਦਿੱਲੀ ਬਨਾਮ ਛਤੀਸਗੜ

ਹਿਮਾਂਸ਼ੂ ਕੁਮਾਰ

ਸੁਹਾਵਣਾ ਦਿਨ ਸੀ, ਸਵੇਰ ਦੇ 11 ਵਜੇ ਸਨ। ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਕਨਾਟ ਪੈਲੇਸ ਵਿਚ ਲੜਕੀਆਂ ਘੁੰਮ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਔਰਤਾਂ ਸ਼ਾਪਿੰਗ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਲੋਕ ਅਪਣੇ-ਅਪਣੇ ਕੰਮਾਂ ਵਿਚ ਰੁਝੇ ਹੋਏ ਸਨ।

ਉਦੋਂ ਹੀ ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਹੋਇਆ ਇਕ ਟਰੱਕ ਉਥੇ ਆਇਆ, ਉਸ ਵਿਚੋਂ ਭਾਰਤੀ ਨੀਮ ਫੌਜੀ ਬਲ ਦੇ ਸਿਪਾਹੀ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲੇ। ਸਿਪਾਹੀ ਲੜਕੀਆਂ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ 'ਤੇ ਟੁੱਟ ਕੇ ਪੈ ਗਏ। 40 ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਕੱਪੜੇ ਪਾੜ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨੰਗਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਚਾਰੇ ਪਾਸੇ ਭਾਜੜ ਮੱਚ ਗਈ।

ਭਾਰਤੀ ਸਿਪਾਹੀ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਫੜ ਕੇ ਬਲਾਤਕਾਰ ਕਰਨ ਲੱਗੇ। 14 ਸਾਲ ਦੀ ਇਕ ਸਕੂਲੀ ਵਿਦਿਆਰਥਣ ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਇਕ ਬਿਜਲੀ ਦੇ ਖੰਬੇ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਛੁਪ ਗਈ। ਕੁੱਝ ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਨੇ ਉਸ ਲੜਕੀ ਨੂੰ ਵੇਖ ਲਿਆ। ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਨੇ ਸਕੂਲੀ ਵਿਦਿਆਰਥਣ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਕੱਪੜੇ ਪਾੜ ਦਿਤੇ। ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਨੇ ਵਾਰੀ-ਵਾਰੀ ਉਸ ਨਾਲ ਬਲਾਤਕਾਰ ਕੀਤਾ।

ਇਕ ਔਰਤ ਨੇ ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਸਾਹਮਣੇ ਹੱਥ ਜੋੜੇ ਅਤੇ ਖੁਦ ਨਾਲ ਬਲਾਤਕਾਰ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ। ਉਸ ਔਰਤ ਨੇ ਕਿਹਾ, “ਮੇਰਾ ਬੱਚਾ ਛੋਟਾ ਹੈ! ਮੈਨੂੰ ਛੱਡ ਦੇਵੋ!!” ਇਸ 'ਤੇ ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਨੇ ਉਸ ਔਰਤ ਦੀ ਛਾਤੀ ਨੂੰ ਨਿਚੋੜ ਕੇ ਦੁੱਧ ਕੱਢਿਆ ਅਤੇ ਤਸਦੀਕ ਕੀਤੀ ਕਿ ਇਹ ਸੱਚ ਬੋਲ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਘਟਨਾ ਦੇ ਦਸ ਦਿਨ ਬੀਤ ਜਾਣ ਮਗਰੋਂ ਵੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਕੋਈ ਕਦਮ ਨਾ ਉਠਾਇਆ। ਕੁੱਝ ਮਹਿਲਾ ਸੰਗਠਨਾਂ ਨੇ ਇਸ ਘਟਨਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ।

ਮਹਿਲਾ ਸੰਗਠਨਾਂ ਦੇ ਹਾਲ-ਦੁਆਈ ਪਾਉਣ ਮਗਰੋਂ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਅਣਪਛਾਤੇ ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਵਿਰੁਧ ਰਿਪੋਰਟ ਦਰਜ ਕਰ ਲਈ। ਅੱਜ ਕਈ ਦਿਨ ਬੀਤ ਜਾਣ ਮਗਰੋਂ ਵੀ ਇਕ ਵੀ ਸਿਪਾਹੀ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਉਪਰ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਤੁਸੀਂ ਘਬਰਾ ਗਏ, ਪਰ ਸੱਚੀਉਂ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਫ਼ਰਕ ਸਿਰਫ਼ ਏਨਾ ਹੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਘਟਨਾ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਕਨਾਟ ਪੈਲੇਸ ਵਿਚ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਛਤੀਸਗੜ ਦੇ ਬੀਜਾਪੁਰ

ਦੇ ਪੇਦਾ ਗੋਲੂਰ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਵਾਪਰੀ ਹੈ।

ਬਾਕੀ ਦਾ ਪੂਰਾ ਵੇਰਵਾ ਪੂਰੀ ਤਰਾਂ ਉਹੀ ਹੈ। ਹਾਂ, ਉਹ ਔਰਤਾਂ ਸ਼ਾਪਿੰਗ (ਖ਼ਰੀਦਦਾਰੀ) ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਉਹ ਖੇਤਾਂ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਲੜਕੀ ਸਕੂਲੀ ਵਿਦਿਆਰਥਣ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਸਗੋਂ ਉਹ ਗਾਂ ਚਰਾ ਰਹੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਬਿਜਲੀ ਦੇ ਖੰਬੇ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਨਹੀਂ, ਇਕ ਮਹੂਏ ਦੇ ਦਰੱਖਤ ਪਿੱਛੇ ਲੁਕੀ ਸੀ।

ਕੀ ਕਨਾਟ ਪੈਲੇਸ ਵਿਚ ਹੋਇਆ ਬਲਾਤਕਾਰ ਗੰਭੀਰ ਹੈ ਅਤੇ ਛਤੀਸਗੜ ਵਿਚ ਹੋਇਆ ਬਲਾਤਕਾਰ ਆਮ ਗੱਲ ਹੈ?

ਜੇਕਰ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਕੋਈ ਘਟਨਾ ਅਸਹਿਣਯੋਗ ਹੈ ਤਾਂ ਛਤੀਸਗੜ ਵਿਚ ਉਹੀ ਘਟਨਾ ਹੋਣ 'ਤੇ ਅਸੀਂ ਚੁੱਪ ਕਿਉਂ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ? ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਵਿਚ ਧਰਮ, ਜਾਤ, ਲਿੰਗ, ਆਰਥਿਕ ਸਥਿਤੀ, ਜਨਮ ਦੇ ਸਥਾਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਭੇਦ-ਭਾਵ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਪਰ ਦਿਲ 'ਤੇ ਹੱਥ ਰੱਖ ਕੇ ਕਹੋ ਕਿ ਜੇਕਰ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਸਚਮੁੱਚ ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਲੀ ਦੀਆਂ ਪੜ੍ਹੀਆਂ-ਲਿਖੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਨਾਲ ਸਮੂਹਿਕ ਬਲਾਤਕਾਰ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਘਟਨਾ ਵਾਪਰ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਕੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਐਵੇਂ ਹੀ ਹੱਥ 'ਤੇ ਹੱਥ ਧਰੀਂ ਬੈਠੀ ਰਹੇਗੀ।

ਬਲਤੇਜ ਪੰਨੂ ਨੂੰ ਅਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ਾਂ ਗੁੰਦ ਕੇ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਨਿੰਦਾ

1994-95 ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਬਲਤੇਜ ਪੰਨੂ ਨੇ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ ਸਾਧਾਂ-ਸੰਤਾਂ ਵਿਰੁਧ ਮੁਹਿੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਅਖ਼ਬਾਰ 'ਨਗਾਰਾ' ਰਾਹੀਂ ਅੰਧਵਿਸ਼ਵਾਸੀਆਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਮੁਹਿੰਮਾਂ ਚਲਾਉਂਦਾ ਰਿਹਾ। ਜਿਸ ਦੇ ਖ਼ਮਿਆਜ਼ੇ ਵਜੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚਲੇ ਅੰਧਵਿਸ਼ਵਾਸੀ ਟੋਲੇ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਕੇ ਕੈਨੇਡਾ ਛੱਡਣਾ ਪਿਆ। ਇਥੇ ਪੰਨੂ ਵੱਲੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੇ ਐਨ. ਆਰ. ਆਈ. ਚੈਨਲ ਰਾਹੀਂ ਵੀ ਉਹ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਉਭਾਰਨ ਲਈ ਯਤਨਸ਼ੀਲ ਰਿਹਾ। ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚਲੇ ਨਸ਼ੇ ਦੇ ਸੌਦਾਗਰਾਂ ਵਿਰੁਧ ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਚਲਾਈਆਂ ਮੁਹਿੰਮਾਂ ਦਾ ਵੀ ਸਾਡੇ ਵਿਚੋਂ ਬਹੁਤਿਆਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਜਿਸ ਖੁੱਲ੍ਹ-ਦਿਲੀ ਨਾਲ ਉਹ ਸੱਤਾਧਾਰੀਆਂ ਦੇ ਪਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਨੰਗਾ ਕਰਦਾ ਆ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਸ ਤੋਂ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੀ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਭਾਰਤ ਵੱਲੋਂ ਬਲਤੇਜ ਪੰਨੂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਨਿਖੇਧੀ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਪੂਰੇ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਹਾਈਕੋਰਟ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਜੱਜ ਤੋਂ ਜਾਂਚ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਸਮੂਹ ਜਮਹੂਰੀ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਨੂ ਦਾ ਸਾਥ ਦੇਣ ਲਈ ਅੱਗੇ ਆਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਹਮੇਸ਼ਾ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਖੜਾ ਹੈ, ਜੋਕੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ।

ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਅੰਧਵਿਸ਼ਵਾਸ ਵਿਚੋਂ ਨਿਕਲਣ ਦਾ ਹੋਕਾ ਦੇ ਰਿਹਾ 'ਗਿਟਾਰ ਬਾਬਾ'

“ਸਾਹਬ, ਕੋਈ ਭਗਵਾਨ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਔਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕੋਈ ਗਾਡ ਜਾਂ ਖੁਦਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤੁਹਾਨੂੰ ਬੇਵਕੂਫ਼ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।” ਦਿੱਲੀ ਦੀਆਂ ਸੜਕਾਂ 'ਤੇ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਗੁਣਗੁਣਾਉਂਦਾ ਕੋਈ ਸਖ਼ਸ਼ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕਿਤੇ ਵੀ ਮਿਲ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਦਿੱਲੀ ਦਾ 'ਗਿਟਾਰ ਬਾਬਾ' ਹੈ, ਜੋ ਗਿਟਾਰ ਲੈ ਕੇ ਭਗਵਾਨ ਵਿਰੁਧ ਮੁਹਿੰਮ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਸੜਕਾਂ 'ਤੇ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਗਿਟਾਰ ਅੰਕਲ 'ਗੁਰੂ' ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਸਿੱਧ, ਸੁਸ਼ੀਲ ਆਹੂਜਾ ਨਾਮ ਦਾ ਇਹ ਸਖ਼ਸ਼ ਅਸਹਿਣਸ਼ੀਲਤਾ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਕੁਰੀਤੀਆਂ ਵਿਰੁਧ ਕੱਪੜੇ ਉਤਾਰ ਕੇ ਰਾਹਗੀਰਾਂ ਨੂੰ ਜਾਗਰੂਕ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਹ ਰਾਹਗੀਰਾਂ ਨੂੰ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਧਰਮ ਜਾਂ ਭਗਵਾਨ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਉਹ ਇਸ ਬਹਿਕਾਵੇ

ਵਿਚ ਨਾ ਆਉਣ। ਜਦੋਂ 'ਗਿਟਾਰ ਗੁਰੂ' ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨਾਂ ਨੂੰ ਰੱਬ ਵਿਰੁਧ ਜੰਗ ਛੇੜਣ 'ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਅਨੁਆਈਆਂ ਕੋਲੋਂ ਡਰ ਨਹੀਂ ਲਗਦਾ ਤਾਂ ਉਹ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ, “ਮਨੁੱਖੀ ਭਲਾਈ ਲਈ ਖ਼ਤਰੇ ਉਠਾਉਣੇ ਹੀ ਪੈਂਦੇ ਹਨ।” ਉਸ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਲੀਡਰ ਜਾਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਵੋਟਾਂ ਖ਼ਾਤਰ ਭਗਵਾਨ ਜਾਂ ਅੰਧਵਿਸ਼ਵਾਸਾਂ ਵਿਰੁਧ ਬੋਲਣ ਤੋਂ ਡਰਦੇ ਹਨ। ਗਿਟਾਰ 'ਅੰਕਲ' ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 51ਏ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਵੀ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਵਿਗਿਆਨ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕਹੀ ਗਈ ਹੈ।

ਦਿੱਲੀ ਦਾ ਇਹ 'ਪੀਕੇ' ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਚਿੰਤਿਤ ਹੈ ਕਿ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਅਨਪੜ੍ਹ, ਸਗੋਂ ਪੜ੍ਹੇ-ਲਿਖੇ ਲੋਕ ਵੀ ਅੰਧਵਿਸ਼ਵਾਸ ਵਿਰੁਧ ਜਾਣ ਦੀ ਹਿੰਮਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ਅੰਧਵਿਸ਼ਵਾਸ ਵਿਰੁਧ ਮੁਹਿੰਮ ਵਿਚ ਗਿਟਾਰ ਦੀ ਅਹਿਮੀਅਤ ਬਾਰੇ ਸੁਸ਼ੀਲ ਆਹੂਜਾ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, “ਗਿਟਾਰ ਅੱਜ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਹੈ ਅਤੇ ਯੁਵਾ ਵਰਗ ਨੂੰ ਖਿੱਚਣ ਲਈ ਉਹ ਗਿਟਾਰ 'ਤੇ ਗਾਣਾ ਗਾ ਕੇ ਅਪਣੀ ਗੱਲ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਗਿਟਾਰ ਦੇ ਸਹਾਰੇ ਲੋਕ ਉਨਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਬੋਰ ਹੋਇਆਂ ਸੁਣਦੇ ਹਨ।”

ਹਾਂ, ਮੈਂ ਨਾਸਤਿਕ ਹਾਂ

ਹਾਂ, ਮੈਂ ਨਾਸਤਿਕ ਹਾਂ
 ਮੇਰਾ ਰੱਬ ਦੀ ਹੋਂਦ ਵਿਚ
 ਕੋਈ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਹੀਂ ਹੈ
 ਫਿਰ ਵੀ ਜਦੋਂ ਲੋਕ ਲਿਖਦੇ ਨੇ
 'ਰੱਬ ਤੇਰਾ ਭਲਾ ਕਰੇ'
 'God bless You'
 ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਬੁਰਾ ਨਹੀਂ ਲਗਦਾ
 ਸਗੋਂ ਚੰਗਾ ਲਗਦਾ ਏ
 ਕਿਉਂਕਿ ਇਹਦੇ ਵਿਚ ਲੁਕਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ
 ਉਹਨਾਂ ਦਾ
 ਮੇਰੇ ਪ੍ਰਤੀ ਪਿਆਰ
 ਮੇਰੇ ਪ੍ਰਤੀ ਸਨੇਹਾ
 ਤੇ ਮੇਰੇ ਪ੍ਰਤੀ ਸਤਿਕਾਰ।
 ਮੇਰੀ ਰੱਬ ਨਾਲ ਕੋਈ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਨਹੀਂ ਹੈ
 ਕਿਉਂਕਿ ਜਿਹਦੀ ਹੋਂਦ ਹੀ ਨਹੀਂ
 ਉਹਦੇ ਨਾਲ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਕਾਹਦੀ ?
 ਅਗਰ ਮੈਂ ਰੱਬ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ
 ਦੁਸ਼ਮਣ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ

ਤਾਂ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਮਾਪਿਆਂ ਦਾ ਵੀ ਦੁਸ਼ਮਣ ਹਾਂ
 ਕਿਉਂਕਿ
 ਉਹ ਵੀ ਰੱਬ ਨੂੰ ਮੰਨਦੇ ਸਨ
 ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਵੱਡੇ ਵਡੇਰਿਆਂ ਦਾ ਵੀ ਦੁਸ਼ਮਣ
 ਹਾਂ
 ਕਿਉਂਕਿ ਰੱਬ, ਉਹਨਾਂ ਹੀ ਬਣਾਇਆ ਸੀ।
 ਰੱਬ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਵਾਲੇ
 ਰੱਬ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ
 ਤੇ ਰੱਬ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਆਸ਼ੀਰਵਾਦ ਦੇਣ ਵਾਲੇ
 ਸਾਰੇ ਮੇਰੇ ਆਪਣੇ ਹਨ।
 ਜੇ ਦੁਸ਼ਮਣ ਹਨ
 ਤਾਂ ਰੱਬ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ
 ਦੁਕਾਨਾਂ ਬਣਾਕੇ ਬੈਠੇ
 ਲੋਟੂ ਦੁਕਾਨਦਾਰ।
 ਜੇ ਦੁਸ਼ਮਣ ਹਨ
 ਤਾਂ ਰੱਬ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ
 ਭਰਾਵਾਂ ਹੱਥੋਂ
 ਭਰਾਵਾਂ ਦਾ ਕਤਲ ਕਰਵਾਉਣ ਵਾਲੇ
 ਹਾਂ, ਮੈਂ ਨਾਸਤਿਕ ਹਾਂ।

००

ਸੁੱਚੇ ਮੋਤੀ

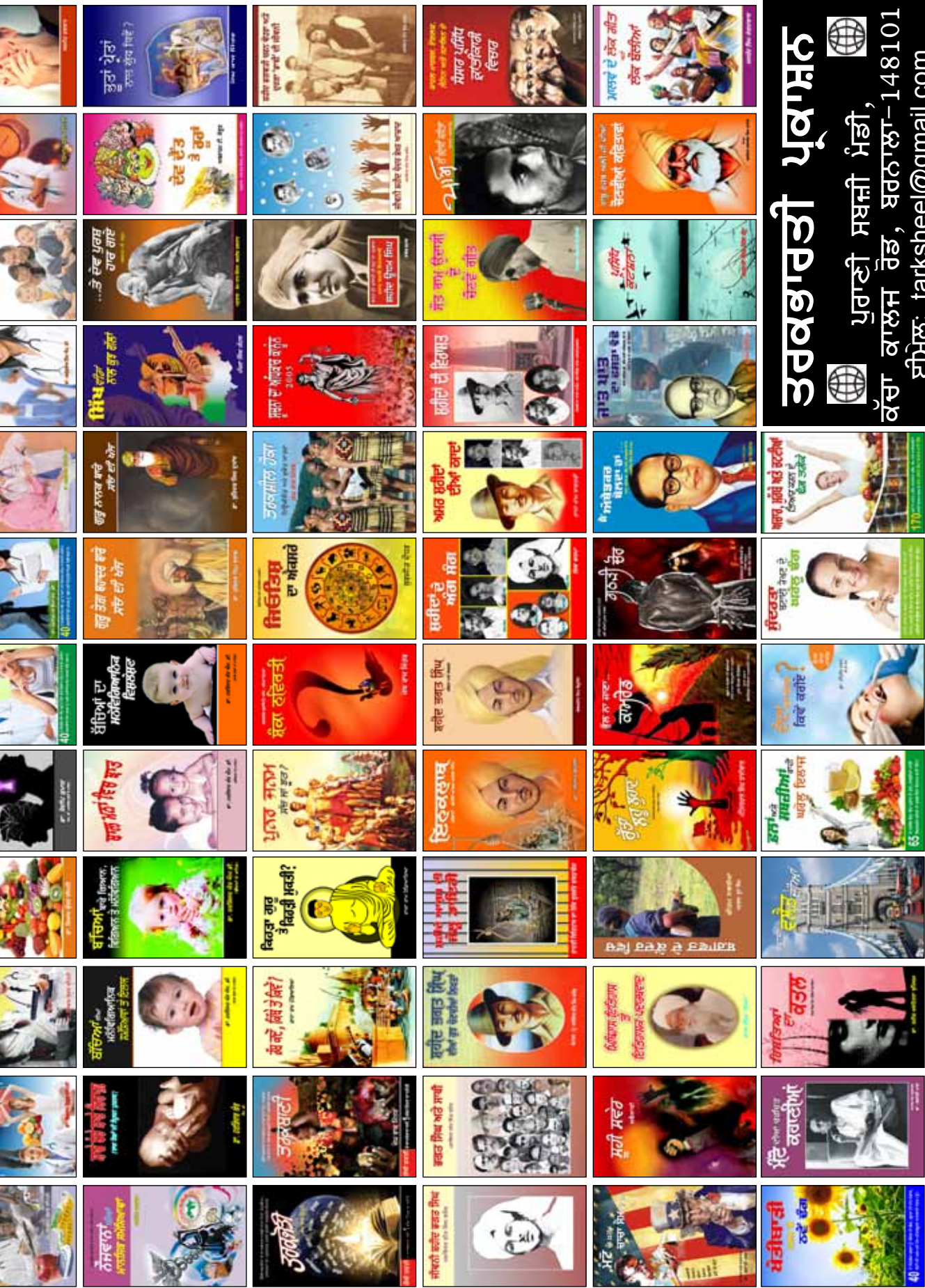
ਮੇਘ ਰਾਜ ਮਿੱਤਰ
 ਜਿੰਨੀ ਜਨਤਾ ਮੁਕਤੀ ਭਾਲਣ ਲਈ
 ਤੁਰੀ ਹੋਈ ਹੈ,
 ਜੇ ਉਸਦਾ ਸੌਣਾਂ ਹਿੱਸਾ ਵੀ ਮੁਕਤ ਹੋਣ
 ਲਈ ਤੁਰ ਪਵੇ।
 ਤਾਂ ਮੁਕਤੀ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਬਰੂਹਾਂ 'ਤੇ
 ਦਸਤਕ ਦੇਣੋਂ,
 ਕੋਈ ਵੀ ਤਾਕਤ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਸਕਦੀ।

-o-

ਮੇਰੇ ਭਾਰਤ 'ਮਹਾਨ' ਵਿਚ,
 ਪਸ਼ੂਆਂ, ਮੂਰਤੀਆਂ ਅਤੇ ਗ੍ਰੰਥਾਂ ਦੀ
 ਬੇਅਦਬੀ ਨਾਲ ਦੁਹਾਈ ਮੱਚ ਜਾਂਦੀ ਹੈ,
 ਪਰ ਸੜਦੀਆਂ, ਰੁਲਦੀਆਂ ਲਾਸ਼ਾਂ ਦੇ
 ਢੇਰ ਨਾਲ,
 ਇਕ ਪੱਤਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹਿੱਲਦਾ।

-o-

ਧਾਰਮਿਕ ਸਥਾਨ ਉਗਲਦੇ ਗੰਦੀ
 ਰਾਜਨੀਤੀ, ਢਾਹੀ ਬਾਬਰੀ ਉਸਰੇਗਾ
 ਮੰਦਰ, ਤਿੜਕੇਗਾ ਭਾਰਤ, ਲਾਸ਼ਾਂ ਤੇ
 ਖੰਜਰ।

ਤਰਕਭਾਰਤੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ

ਪੁਰਾਣੀ ਸਬਜ਼ੀ ਮੰਡੀ,
ਕੱਚਾ ਕਾਲਜ ਰੋਡ, ਬਰਨਾਲਾ-148101
ਈਮੇਲ: tarksheel@gmail.com

ਗੁਣ ਤੁਸੀਂ ਕੋਈ ਵੀ ਪੁਸਤਕ ਫ਼ੋਨ ਕਰਕੇ ਡਾਕ ਰਾਹੀਂ ਵੀ ਮੰਗਵਾ ਸਕਦੇ ਹੋ, ਸਾਡਾ ਫ਼ੋਨ ਨੰਬਰ ਹੈ : 01679-241744, 233244

ਵਿਸ਼ਵ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਧਰਮ ਜਾਂ ਮਜਹਬ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ

1) ਆਚਾਰੀਆ ਚਾਰਵਾਕ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਸੀ

“ਈਸ਼ਵਰ ਇਕ ਘਟੀਆ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਹੈ, ਇਸ ਨਾਲ ਮਾਨਵਤਾ ਦਾ ਕੋਈ ਭਲਾ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।”

2) ਅਜਿਤ ਕੇਸ਼ਕੰਬਲ (523 ਈਸਵੀ ਪੂਰਬ),

ਅਜਿਤ ਕੇਸ਼ਕੰਬਲ ਬੁੱਧ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿਆਖਿਆਕਾਰ ਸਨ, ਤ੍ਰਿਪਿਤਿਕਾ ਵਿਚ ਅਜਿਤ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਕਈ ਥਾਂ ਆਏ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਸੀ, “ਦਾਨ, ਯੋਗ, ਹਵਨ ਨਹੀਂ.. .. ਲੋਕ-ਪ੍ਰਲੋਕ ਨਹੀਂ।”

3) ਸੁਕਰਾਤ (466-366 ਈ.ਪੂ.)

“ਈਸ਼ਵਰ ਸਿਰਫ਼ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਦਾ ਨਾਮ ਹੈ।”

4) ਇਬਨ ਰੋਸ਼ਦ (1126-1198)

ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜਨਮ ਸਪੇਨ ਦੇ ਮੁਸਲਿਮ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿਚ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਰੋਸ਼ਦ ਦੇ ਦਾਦਾ ਜਾਮਾ ਮਸਜਿਦ ਦੇ ਇਮਾਮ ਸਨ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੁਰਾਨ ਜ਼ਬਾਨੀ ਯਾਦ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਔਲਾ ਦੀ ਹੋਂਦ ਨੂੰ ਨਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸਲਾਮ ਨੂੰ ਸਿਆਸੀ ਹਥਿਆਰ ਕਿਹਾ ਸੀ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਗੁੱਸੇ ਵਿਚ ਆਏ ਧਰਮ ਗੁਰੂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਾਨ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਪੈ ਗਏ ਸਨ। ਰੋਸ਼ਦ ਨੇ ਦਰਸ਼ਨ ਦੇ ਬੁੱਧੀਮਾਨੀ ਹਥਿਆਰ ਨਾਲ ਇਸਲਾਮ ਦੇ ਮਜਹਬ ਤੇ ਧਰਮ ਸਾਸ਼ਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਖ਼ੂਬ ਭੰਡਿਆ।

5) ਕਾਪਰਨਿਕਸ (1473-1543)

ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਧਰਮ ਗੁਰੂਆਂ ਦੀ ਪੋਲ ਖੋਲ੍ਹੀ ਸੀ, ਇਸ ਵਿਚ ਧਰਮ ਗੁਰੂ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮੂਰਖ ਬਣਾ ਰਹੇ ਸਨ ਕਿ ਸੂਰਜ ਧਰਤੀ ਦੁਆਲੇ ਚੱਕਰ ਲਗਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਕਾਪਰਨਿਕਸ ਨੇ ਅਪਣੇ ਪ੍ਰਯੋਗਾਂ ਰਾਹੀਂ ਇਹ ਸਿੱਧ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਧਰਤੀ ਸਮੇਤ ਸੂਰਜੀ ਮੰਡਲ ਦੇ ਸਾਰੇ ਗ੍ਰਹਿ ਸੂਰਜ ਦੇ ਦੁਆਲੇ ਚੱਕਰ ਲਗਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਧਰਮ ਗੁਰੂ ਇੰਨੇ ਨਾਰਾਜ਼ ਹੋਏ ਕਿ ਕਾਪਰਨਿਕਸ ਦੇ ਸਾਰੇ ਸਮਰਥਕ ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਨੂੰ ਕੌਰ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਦੇਣੀਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ।

6) ਮਾਰਟਿਨ ਲੂਥਰ (1483-1546)

ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜਰਮਨੀ ਵਿਚ ਅੰਧਵਿਸ਼ਵਾਸ, ਪਾਖੰਡ, ਧਰਮ-ਗੁਰੂਆਂ ਦੇ ਔਤਿਆਚਾਰਾਂ ਵਿਰੁਧ ਅੰਦੋਲਨ ਕੀਤਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ, “ਵਰਤ, ਤੀਰਥਯਾਤਰਾ, ਜਪ, ਦਾਨ ਆਦਿ ਸਭ ਨਿਰਾਰਥਕ ਹਨ।”

7) ਸਰ ਫਰੈਂਸਿਸ ਬੇਕਨ (1561-1626)

23 ਸਾਲ ਵਿਚ ਹੀ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਬਣਨ ਵਾਲੇ ਲਾਰਡ ਚਾਂਸਲਰ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਸੀ, “ਨਾਸਤਿਕਤਾ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰ, ਦਰਸ਼ਨ, ਸੁਭਾਵਕ ਨਿਸ਼ਠਾ, ਨਿਯਮ ਪਾਲਣ ਵੱਲ ਲਿਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਸਾਰੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਸਤੀ ਨੈਤਿਕ ਗੁਣਾਂ ਦਾ ਰਾਹ ਦਸੇਰਾ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ।”

8) ਬੋਂਜਾਮਿਨ ਫਰੈਂਕਲਿਨ (1706-1790)

ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਸੀ, “ਆਲਮੀ ਪ੍ਰਪੰਚਾਂ ਵਿਚ ਮਨੁੱਖ, ਧਰਮ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਇਸ ਦੇ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹੈ।”

9) ਚਾਰਲਸ ਡਾਰਵਿਨ (1809-1882)

ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਈਸ਼ਵਰਵਾਦ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਗੁੱਟਾਂ 'ਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੱਟ ਮਾਰੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਸੀ, “ਮੈਂ ਕਿਸੇ ਈਸ਼ਵਰਵਾਦ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਅਗਲੇ ਜਨਮ ਬਾਰੇ ਵਿਚ।”

10) ਕਾਰਲ ਮਾਰਕਸ (1818-1883)

ਕਾਰਲ ਮਾਰਕਸ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਸੀ, “ਈਸ਼ਵਰ ਦਾ ਜਨਮ ਇਕ ਡੂੰਘੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਤਹਿਤ ਹੋਇਆ ਹੈ” ਅਤੇ “ਧਰਮ ਇਕ ਅਫ਼ੀਮ ਹੈ।” ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿਚ ਧਰਮ ਵਿਗਿਆਨ ਵਿਰੋਧੀ, ਪ੍ਰਗਤੀ ਵਿਰੋਧੀ, ਉਲਟਇਨਲਾਬੀ, ਡਾਲਤੂ ਅਤੇ ਅਨਰਥਕਾਰੀ ਹੈ, ਇਸ ਦਾ ਤਿਆਗ ਹੀ ਜਨਹਿੱਤ ਵਿਚ ਹੈ।

11) ਪੈਰੀਆਰ (1879-1973)

ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜਨਮ ਤਮਿਲਨਾਡੂ ਵਿਚ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜਾਤੀਵਾਦ, ਈਸ਼ਵਰਵਾਦ, ਪਾਖੰਡ, ਅੰਧਵਿਸ਼ਵਾਸ 'ਤੇ ਜਮ ਕੇ ਹਮਲੇ ਕੀਤੇ।

12) ਅਲਬਰਟ ਆਈਨਸਟਾਈਨ (1879-1955)

ਵਿਸ਼ਵ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਵਿਗਿਆਨੀ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਸੀ, “ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਨੈਤਿਕ ਆਚਰਣ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਮਦਰਦੀ, ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਸਬੰਧਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਲਈ ਧਾਰਮਿਕ ਆਧਾਰ ਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਡਰ ਅਤੇ ਪੁਰਸਕਾਰ ਦੀ ਉਮੀਦ ਨਾਲ ਕਾਬੂ ਪਾਉਣ 'ਤੇ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਹਾਲਤ ਤਰਸਯੋਗ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।”

13) ਭਗਤ ਸਿੰਘ (1907-1931)

ਸ਼ਹੀਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਅਪਣੀ ਪੁਸਤਕ ‘ਮੈਂ ਨਾਸਤਿਕ ਕਿਉਂ ਹਾਂ?’ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਹੈ, “ਮਨੁੱਖ ਨੇ ਜਦੋਂ ਅਪਣੀਆਂ ਘਾਟਾਂ ਅਤੇ ਕਮਜ਼ੋਰੀਆਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦਿਆਂ ਅਪਣੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਕਾਫ਼ੀ ਸਾਰੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਦਾ ਦਲੇਰੀ ਨਾਲ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸਮੁੱਚੇ ਖਤਰਿਆਂ ਨਾਲ ਵੀਰਤਾਪੂਰਨ ਜੂਝਣ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਅਤੇ ਸੁਖੀ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਹੰਕਾਰ ਨਾ ਜਾਵੇ, ਇਸ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਅਤੇ ਕਾਬੂ ਕਰਨ ਲਈ ਈਸ਼ਵਰ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।”

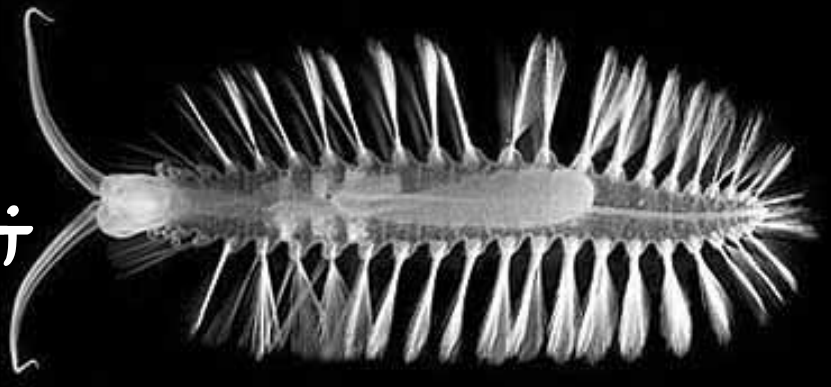
14) ਲੈਨਿਨ

ਲੈਨਿਨ ਅਨੁਸਾਰ, “ਜੇ ਲੋਕ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਭਰ ਮਿਹਨਤ-ਮੁਸ਼ੱਕਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਬੁੜ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਜਿਉਂਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਧਰਮ ਇਸ ਲੌਕਿਕ ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਨਿਮਰਤਾ ਅਤੇ ਧੀਰਜ ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਪ੍ਰਲੋਕ ਵਿਚ ਮੁੱਖ ਦੀ ਆਸ ਨਾਲ ਜੀਵਨ ਬਤੀਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਜੇ ਲੋਕ ਦੂਜਿਆਂ ਦੀ ਕਿਰਤ 'ਤੇ ਜਿਉਂਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਦਿਆਲਤਾ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ੋਸ਼ਕ ਵਜੋਂ ਅਪਣੀ ਸੰਪੂਰਨ ਹੋਂਦ ਦਾ ਉਪਾਅ ਸਿੱਧ ਕਰਨ ਦਾ ਇਕ ਸਸਤਾ ਨੁਸਖਾ ਦੱਸ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।”

15) ਗੌਤਮ ਬੁੱਧ

ਬੁੱਧ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਭਗਵਾਨ ਨਾਮ ਦੀ ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ! ਭਗਵਾਨ ਲਈ ਅਪਣਾ ਸਮਾਂ ਨਸ਼ਟ ਨਾ ਕਰੋ, ਸਿਰਫ਼ ਸੱਚ ਹੀ ਸਭ ਕੁੱਝ ਹੈ। ਅਖ਼ੀਰ ਭਾਵੇਂ ਹੀ ਧਰਮ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਸਮੇਂ ਦੇ ਸਮਾਜ ਦੀ ਲੋੜ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ, ਪਰ ਉਹ ਇਕ ਅੰਧਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੀ ਸੀ, ਜੋ ਅਪਣੇ ਨਾਲ ਕਈ ਅੰਧਵਿਸ਼ਵਾਸਾਂ ਨੂੰ ਜੋੜਦਾ ਚਲਾ ਗਿਆ। ਧਰਮ ਅਤੇ ਅੰਧਵਿਸ਼ਵਾਸਾਂ ਦਾ ਜਨਮ ਵੀ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੋਇਆ, ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਧਰਮਾਂ ਦਾ।

ਵਿਗਿਆਨਕ ਖ਼ਬਰਾਂ

ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਖੋਜਾਂ ਨਾਲ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਵਿਚ ਛੁਪੇ ਰਹੱਸਾਂ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਚੱਲਦਾ ਹੈ।

☉ ਸ਼ੂਗਰ ਤੋਂ ਬਚਾਏਗਾ ਡਾਕ ਟਿਕਟ ਜਿੰਨਾਂ ਕੁ ‘ਬਿਸਕੂਟ’

ਸ਼ੂਗਰ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਵੱਡੀ ਸਫਲਤਾ ਮਿਲੀ ਹੈ। ਲੰਡਨ ਦੇ ਖੋਜੀਆਂ ਨੇ ਖ਼ਾਸ ਤਰਾਂ ਦਾ ਬੇਫਰ (ਬਿਸਕੂਟ) ਬਣਾਇਆ ਹੈ, ਜਿਹੜਾ ਇੰਸੂਲੀਨ ਨੂੰ ਲੈਣ ਦਾ ਢੰਗ ਬਦਲ ਦੇਵੇਗਾ। ਇਸ ਵਿਚ ਦਰਦ ਭਰੇ ਇੰਜੈਕਸ਼ਨ ਲੈਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਹ ਬੇਫਰ ਵਰਗਾ ਦਿਖਾਈ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਐਮ.ਐਸ.ਐਲ.-001 ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਆਕਾਰ ਡਾਕ ਟਿਕਟ ਜਿੰਨਾਂ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਓਨੀ ਇੰਸੂਲੀਨ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਭਰੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਜਿੰਨੀ ਇੰਜੈਕਸ਼ਨ ਨਾਲ ਦਿਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਕ ਬਰਤਾਨਵੀ ਫ਼ਾਰਮਾ ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਟਾਈਪ-ਵਨ ਅਤੇ ਟਾਈਪ-ਟੂ ਡਾਇਬੀਟੀਜ਼ ਦੇ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ‘ਤੇ ਇਸ ਦੇ ਸਫਲ ਪ੍ਰੀਖਣ ਵੀ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਇਸ ਵਿਚ ਖ਼ਾਸੀਅਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇੰਜੈਕਸ਼ਨ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਇਸ ਬੇਫਰ ਤੋਂ ਲਈ ਗਈ ਇੰਸੂਲੀਨ ਦੁੱਗਣੀ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਸਰੀਰ ਵਿਚ ਪਹੁੰਚਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਜੀਭ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਜਾਂ ਫਿਰ ਮੂੰਹ ਦੇ ਅੰਦਰ ਗੱਲ ਅਤੇ ਦੰਦਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਰੱਖਣਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਥੇ ਮੌਜੂਦ ਪਤਲੀ ਕੈਪਿਲੇਰੀਜ਼ ਇਸ ਨੂੰ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਸੋਖ ਕੇ ਸਰੀਰ ਵਿਚ ਪਹੁੰਚਾ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ।

☉ ਹਿਮਾਲਿਆ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਫਿੱਡੇ ਨੱਕ ਵਾਲੇ ਬਾਂਦਰ ਸਮੇਤ 200 ਨਵੀਆਂ ਪ੍ਰਜਾਤੀਆਂ ਲੱਭੀਆਂ

ਮੀਂਹ ਦੌਰਾਨ ਜੁਕਾਮ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਫਿੱਡੇ ਨੱਕ ਵਾਲਾ ਬਾਂਦਰ, ਜ਼ਮੀਨ ‘ਤੇ ਤੁਰਨ ਵਾਲੀ ਮੱਛੀ ਅਤੇ ਗਹਿਣੇ ਵਰਗੇ ਸੱਪ ਸਣੇ ਹਿਮਾਲਿਆ ਵਿਚ ਕਰੀਬ 200 ਪ੍ਰਜਾਤੀਆਂ ਦੀ ਖੋਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਵਰਲਡ ਵਾਈਲਡਲਾਈਫ ਫੰਡ (ਡਬਲਯੂ.ਡਬਲਯੂ.ਐਫ.) ਮੁਤਾਬਕ, ਇਹ ਖੋਜ ਪੂਰਬੀ ਹਿਮਾਲਿਆ ਵਿਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਨੇਪਾਲ, ਭੂਟਾਨ, ਮੀਆਂਮਾਰ ਦੇ ਉਤਰ, ਦੱਖਣੀ ਤਿੱਬਤ ਅਤੇ ਉਤਰ-ਪੂਰਬੀ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਸਥਿਤ ਜੰਗਲਾਂ ‘ਤੇ ਆਧਾਰਤ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿਚ ਡਬਲਯੂ.ਡਬਲਯੂ.ਐਫ. ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਜਿਹੜੀਆਂ ਪ੍ਰਜਾਤੀਆਂ ਖੋਜੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ 133 ਪੌਦੇ, 26 ਮੱਛੀ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ, ਦਸ ਧਰਤੀ ਅਤੇ ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਜੀਵ-ਜੰਤੂ, ਇਕ ਗੀਂਗਣ ਵਾਲਾ ਜੀਵ, ਇਕ ਪੰਛੀ ਅਤੇ ਇਕ ਥਣਧਾਰੀ ਜੀਵ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਰਿਪੋਰਟ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਧਰਤੀ ‘ਤੇ ਤੁਰਨ ਵਾਲੀ ਸੱਪ ਦੇ ਸਿਰ ਵਾਲੀ ਨੀਲੇ ਰੰਗ ਦੀ ਬੌਨੀ ਮੱਛੀ ਵੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ, ਜਿਹੜੀ ਹਵਾ ਵਿਚ ਸਾਹ ਲੈ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ‘ਤੇ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਚਾਰ ਦਿਨ ਤਕ ਰਹਿ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਰਿਪੋਰਟ ਵਿਚ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਅਜਿਹੇ ਫਿੱਡੇ ਨੱਕ ਵਾਲੇ ਬਾਂਦਰ ਦਾ ਵੀ ਪਤਾ ਚੱਲਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਮੀਂਹ ਪੈਣ ‘ਤੇ ਜੁਕਾਮ ਲੱਗ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਨੱਕ ਵਗਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਬਾਂਦਰ ਨੂੰ ‘ਸਨੱਬੀ’ ਨਾਮ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਨੱਕ ਫਿੱਡਾ ਹੈ। ਇਹ ਉਤਰੀ ਮੀਆਂਮਾਰ ਵਿਚ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੀਂਹ ਦੇ ਮੌਸਮ ਦੌਰਾਨ ਇਹ ਅਪਣੇ ਬਚਾਅ ਲਈ ਅਪਣਾ ਸਿਰ ਗੋਡਿਆਂ ਵਿਚ ਲੈ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਡਬਲਯੂ.ਡਬਲਯੂ.ਯੂ.ਕੇ., ਸਪੈਸ਼ੀਜ਼ (ਕਿਸਮਾਂ ਦੇ) ਚੀਫ਼ ਅਡਵਾਈਜ਼ਰ ਹੇਦਰ ਸੋਹਲ ਦਾ

☉ ਭਵਿੱਖ ਵਿਚ ਬ੍ਰੇਨ ਟਿਊਮਰ ਵਰਗੀਆਂ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਦਾ ਇਲਾਜ ਸੰਭਵ

ਨੈਨੋ ਕੈਰੀਅਰਜ਼ ਰਾਹੀਂ ਦਿਮਾਗ ਤਕ ਦਵਾਈ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦੀ ਹੋਈ ਖੋਜ
ਬ੍ਰੇਨ ਟਿਊਮਰ, ਪਾਰਕਿਨਸਨ, ਦਮਾ ਵਰਗੀਆਂ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਦਾ ਇਲਾਜ ਨੇੜ ਭਵਿੱਖ ਵਿਚ ਸੰਭਵ ਹੋਵੇਗਾ। ਹੁਣ ਤਕ ਦਿਮਾਗ ‘ਚ ਦਵਾਈ ਪਹੁੰਚਾਉਣਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਦਿਮਾਗੀ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਦਾ ਇਲਾਜ ਵੀ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਹੁਣ ਇਸ ਦਾ ਇਲਾਜ ਸੰਭਵ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਡੇਕਨ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ ਮੂਲ ਦੇ ਵਿਗਿਆਨੀ ਪ੍ਰੋ. ਜਗਤ ਕੰਵਰ ਨੇ ਅਜਿਹੇ ਨੈਨੋ ਕੈਰੀਅਰਜ਼ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਹਨ, ਜੋ ਦਵਾਈ ਨੂੰ ਦਿਮਾਗ ਤਕ ਪਹੁੰਚਾਉਂਗੇ। ਇਹ ਖ਼ੂਨ ਵਿਚ ਮੌਜੂਦ ਟ੍ਰਾਂਸਫੇਰਿਨ ਰਿਸੇਪਟਰਜ਼ ਨਾਲ ਚਿਪਕ ਕੇ ਦਿਮਾਗ ਤਕ ਦਵਾਈ ਲੈ ਜਾਣਗੇ ਅਤੇ ਉਥੇ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਸੈੱਲਾਂ ਨੂੰ ਖ਼ਤਮ ਕਰ ਕੇ ਸਿਹਤਮੰਦ ਸੈੱਲਾਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਕਰਨਗੇ, ਜਿਸ ਤਰਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਹਲਕਾਅ ਦੇ ਟੀਕੇ ਲਈ ਧੁਨੀ ਵਿਚ ਟੀਕੇ ਲਗਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਉਸੇ ਤਰਾਂ ਇਸ ਦਾ ਇੰਜੈਕਸ਼ਨ ਵੀ ਪੇਟ ਵਿਚ ਹੀ ਲੱਗੇਗਾ। ਨੈਨੋ ਕੈਰੀਅਰਜ਼ ਨੂੰ ਲੈਬ ਵਿਚ ਅਤੇ ਪਸ਼ੂਆਂ ‘ਤੇ ਪ੍ਰੀਖਣ ਕਰਨ ਵਿਚ ਸਫਲਤਾ ਮਿਲੀ ਹੈ। ਹੁਣ ਇਸ ਦੀ ਵਪਾਰਕ ਵਰਤੋਂ

ਲਈ ਪ੍ਰੋ. ਜਗਤ ਕੰਵਰ ਨੇ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਜਮਾਂ ਕਰਵਾਇਆ ਹੈ। ਪ੍ਰੋ. ਕੰਵਰ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਦਿਮਾਗ ਦੇ ਬਲੈਂਡ ਬ੍ਰੇਨ ਬੈਰੀਅਰ (ਬੀ.ਬੀ.ਬੀ.) ਨੂੰ ਤੋੜਨਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਗੁਲੂਕੋਜ਼ ਤੋਂ ਸਿਵਾ ਦਿਮਾਗ ਵਿਚ ਕੁੱਝ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚਣ ਦਿੰਦੇ। ਹੁਣ ਤਕ ਜਿਹੜੀਆਂ ਤਕਨੀਕਾਂ ਮੌਜੂਦ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਕੋਈ ਵੀ ਦਵਾਈ ਦਿਮਾਗ ਤਕ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚ ਪਾਉਂਦੀ। ਬਿਮਾਰੀ ਵਧਣ 'ਤੇ ਅੰਦਰ ਸੈੱਲਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਗੜਬੜਾ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਹੀ ਖਾਣ ਲੱਗ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੈਨੋ ਕੈਰੀਅਰਜ਼ ਦਾ ਸਰੀਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਬੁਰਾ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਕੈਰੀਅਰ ਬ੍ਰੇਨ ਸੈੱਲਾਂ ਨੂੰ ਡੀ-ਜੈਨਰੇਟ ਕਰਨ ਵਿਚ ਮਦਦ ਕਰਨਗੇ। ਇਹ ਮਾਈਟੋਕਾਂਡਰੀਆ ਦੇ ਕੰਮ ਵਿਚ ਤੇਜ਼ੀ ਲਿਆਉਣਗੇ। ਇਸ ਦੇ ਵਧਣ ਨਾਲ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਲੜਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਵਧੇਗੀ।

⊙ ਹੁਣ 3ਡੀ ਪ੍ਰਿੰਟਿੰਗ ਰਾਹੀਂ ਪੁਰਾਣੇ ਦਿਲ ਤੋਂ ਤਿਆਰ ਹੋਵੇਗਾ ਨਵਾਂ ਦਿਲ

ਅੰਗ ਬਦਲਣ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਖੋਜੀਆਂ ਹੱਥ ਵੱਡੀ ਸਫਲਤਾ ਲੱਗੀ ਹੈ। ਇਕ ਅਮਰੀਕੀ ਲੈਬ ਨੂੰ 3ਡੀ ਪ੍ਰਿੰਟਰ ਨਾਲ ਅਸਲੀ ਦਿਲ ਦਾ ਮਾਡਲ ਪ੍ਰਿੰਟ ਕਰਨ ਵਿਚ ਸਫਲਤਾ ਮਿਲੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਜਾ ਕੇ ਇਨਸਾਨੀ ਕੋਸ਼ਿਕਾਵਾਂ ਨਾਲ ਦਿਲ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਵਿਚ ਮਦਦ ਮਿਲੇਗੀ। 3ਡੀ ਪ੍ਰਿੰਟਿੰਗ ਨਾਲ ਹੱਥ-ਕੰਨ-ਨੱਕ ਵਰਗੇ ਅੰਗਾਂ ਮਗਰੋਂ ਹੁਣ ਦਿਲ ਦੀ ਵਾਰੀ ਹੈ। ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ 3ਡੀ ਪ੍ਰਿੰਟਰ ਨਾਲ ਦਿਲ ਅਤੇ ਨਾੜੀਆਂ ਦੇ ਹੂ-ਬ-ਹੂ ਮਾਡਲਾਂ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਵਿਚ ਸਫਲਤਾ ਮਿਲੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਨਸਾਨੀ ਕੋਸ਼ਿਕਾਵਾਂ ਵਰਗੇ ਮੁਲਾਇਮ ਅਤੇ ਪਤਲੇ ਮਟੀਰੀਅਲ ਨਾਲ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਸੀ ਮੇਲਨ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਖੋਜੀਆਂ ਸਾਹਮਣੇ ਵੱਡੀ ਚੁਨੌਤੀ ਪਤਲੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਕਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਕਈ ਲੇਅਰਜ਼ (ਪਰਤਾਂ) ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦੀ ਸੀ, ਜੋ ਪ੍ਰਿੰਟਿੰਗ ਵਿਚ ਖਰਾਬ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਹੁਣ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਟੀਚਾ ਪੰਜ ਸਾਲ ਵਿਚ ਪੁਰਾਣੇ ਦਿਲ ਦੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਕਾਵਾਂ ਨਾਲ ਹੀ ਨਵਾਂ ਦਿਲ ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਸਸਤਾ ਬਾਇਓਪ੍ਰਿੰਟਰ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਦਿਲ ਦਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਉਪਰ ਨਿਰਭਰਤਾ ਅਤੇ ਖਰਚ ਘਟ ਜਾਵੇਗਾ।

⊙ ਹੁਣ ਨਹੀਂ ਰਹੇਗਾ ਕੋਈ ਗੰਜਾ!

ਕੋਲੰਬੀਆ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਨੇ ਗੰਜੇਪਨ ਦੀ ਦਵਾਈ ਖੋਜੀ

ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਗੰਜੇਪਨ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਏ ਤਾਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਘਬਰਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ, ਕਿਉਂਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਕੋਲੰਬੀਆ ਵਿਚ

ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਨੇ ਇਕ ਅਜਿਹੀ ਦਵਾਈ ਦੀ ਖੋਜ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਵਾਲ ਉਗਾਉਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਚੁਹਿਆਂ 'ਤੇ ਅਜ਼ਮਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਸਫਲ ਰਹੀ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੌਰਾਨ ਪੰਜ ਦਿਨ ਤਕ ਇਲਾਜ ਕਰਨ ਮਗਰੋਂ ਦਸ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਵਾਲ ਉੱਗਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਨਾਲ ਗੰਜੇਪਨ ਦੇ ਸ਼ਿਕਾਰ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਆਸ ਦੀ ਕਿਰਨ ਜਾਗੀ ਹੈ। ਕੋਲੰਬੀਆ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਮੈਡੀਕਲ ਸੈਂਟਰ ਵਿਚ ਇਸ ਦਵਾਈ ਦੀ ਖੋਜ ਕਰਨ ਮਗਰੋਂ ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਚੁਹਿਆਂ 'ਤੇ ਪ੍ਰੀਖਣ ਕਰਨ ਮਗਰੋਂ ਇਹ ਸਾਫ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਦਵਾਈ ਉਸ ਥਾਂ 'ਤੇ ਹੀ ਕੰਮ ਕਰੇਗੀ, ਜਿਥੇ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਵਾਲ ਨਹੀਂ ਉਗ ਰਹੇ। ਹੁਣ ਇਸ ਨਾਲ ਮਨੁੱਖਾਂ ਦੇ ਵੀ ਵਾਲ ਉੱਗ ਸਕਣਗੇ। ਡਾਕਟਰ ਐਜੇਲਾ ਐਮ. ਕ੍ਰਿਸਟੀਆਨੋ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦਵਾਈ ਦੀ ਖੋਜ ਕਰਨ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੋ ਚੁਹਿਆਂ ਦੇ ਸਰੀਰ 'ਤੇ ਇਹ ਦਵਾਈ ਉਸ ਥਾਂ 'ਤੇ ਲਗਾਈ ਗਈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਇਕ ਚੂਹਾ, ਜਿਸ ਦੇ ਵਾਲ ਸਨ ਅਤੇ ਇਕ, ਜਿਸ ਦੇ ਵਾਲ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਰੀਬ ਤਿੰਨ ਹਫ਼ਤੇ ਮਗਰੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਚੁਹਿਆਂ ਵਿਚ ਨਤੀਜੇ ਸਾਫ ਵਿਖਾਈ ਦੇਣ ਲੱਗੇ। ਤਿੰਨ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਮਗਰੋਂ ਵੇਖਿਆ ਕਿ ਜਿਸ ਚੂਹੇ 'ਤੇ ਪ੍ਰੀਖਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਸ ਦੇ ਵਾਲ ਪੂਰੀ ਤਰਾਂ ਉੱਗ ਆਏ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਚੁਹਿਆਂ 'ਤੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਫਲ ਪ੍ਰੀਖਣ ਤੋਂ ਇਹ ਸਾਫ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਮਨੁੱਖ 'ਤੇ ਵੀ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

⊙ ਹੁਣ ਬਾਂਝ ਔਰਤਾਂ ਵੀ ਬਣ ਸਕਣਗੀਆਂ ਮਾਂ, ਬੱਚੇਦਾਨੀ ਬਦਲਣ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਸਫਲ

ਭਾਰਤ ਇਕ ਅਜਿਹਾ ਦੇਸ਼ ਹੈ, ਜਿਥੇ ਬਾਂਝ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਬੁਰੀ ਬਲਾ (ਅਪਸ਼ਗਨੀ) ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੁੱਝ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਿਆਹ-ਸ਼ਾਦੀਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਤੋਂ ਵੀ ਵਾਂਝਾ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਈ ਵਾਰ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਖੁਸ਼ੀ ਮੌਕੇ ਕੋਈ ਅਪਸ਼ਗਨ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਵੀ ਬਾਂਝ ਔਰਤ ਦੇ ਸਿਰ ਮੜ੍ਹ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਹੁਣ ਵਿਗਿਆਨ ਨੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਲਈ ਇਕ ਨਵੀਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜਿਉਣ ਦਾ ਰਾਹ ਖੋਲ੍ਹ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬੱਚੇਦਾਨੀ ਵਿਚ ਸਮੱਸਿਆ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਬਾਂਝ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਕਲੀਵਲੈਂਡ ਕਲੀਨਿਕ ਵਿਚ ਇਕ ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਸਫਲ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਤਹਿਤ ਬੱਚੇਦਾਨੀ ਬਦਲਣ 'ਤੇ ਔਰਤਾਂ ਵੀ ਔਲਾਦ ਦਾ ਸੁਖ ਮਾਣ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। 90 ਮਿੰਟ ਜਾਂ ਡੇਢ ਘੰਟਾ ਚੱਲਣ ਵਾਲੇ ਇਕ ਆਰਜ਼ੀ (ਡੱਮੀ) ਆਪ੍ਰੇਸ਼ਨ ਦੌਰਾਨ ਇਹ ਸਫਲਤਾ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਟੀਮ ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ ਮੂਲ ਦੀ ਡਾ. ਉਮਾ ਪਰੇਨੀ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਖਾਸ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਬਦਲੀ ਗਈ ਬੱਚੇਦਾਨੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਟਿਕਾਊ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਿਸ ਮਹਿਲਾ ਦੇ ਸਰੀਰ ਵਿਚ ਬੱਚੇਦਾਨੀ ਬਦਲੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਜਦੋਂ ਉਹ ਇਕ ਜਾਂ ਦੋ ਵਾਰ ਮਾਂ ਬਣ ਜਾਵੇਗੀ ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਮੁੜ ਵਾਪਸ ਕੱਢ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਤਾਂ ਕਿ ਮਹਿਲਾ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਟਰਾਂਸਪਲਾਂਟ ਐਂਟੀ ਇਜੈਕਸ਼ਨ ਦਵਾਈ ਬੰਦ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ। ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਬੱਚੇਦਾਨੀ ਬਦਲਣ ਦੀ ਨਵੀਂ ਪਹਿਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਦੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਨਾਲ ਫਾਇਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਕ ਅਨੁਮਾਨ ਅਨੁਸਾਰ, ਸਿਰਫ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਹੀ 50 ਹਜ਼ਾਰ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਬੱਚੇਦਾਨੀ ਬਦਲਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਸ ਆਪ੍ਰੇਸ਼ਨ ਨਾਲ ਕੁੱਝ ਜ਼ੋਖਮ ਵੀ ਜੁੜੇ ਹਨ। ਪਹਿਲੀ ਸਮੱਸਿਆ ਇਹ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਸਰੀਰ ਕਿਤੇ ਟਰਾਂਸਪਲਾਂਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਬੱਚੇਦਾਨੀ ਨੂੰ ਨਕਾਰ ਨਾ ਦੇਵੇ। ਇਸ ਦੇ ਲਈ ਕਈ ਦਵਾਈਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਭਰੂਣ ਨੂੰ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਵਾਈਆਂ ਕਾਰਨ ਹੀ ਵੱਡਾ ਹੋਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਕਲੀਵਲੈਂਡ

ਕਲੀਨਿਕ ਵਿਚ ਔਠ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ ਹੈ।

⊙ ਸਿਰਫ਼ ਸਵੀਡਨ ਵਿਚ ਮਿਲੀ ਸਫ਼ਲਤਾ

ਸਵੀਡਨ ਹੀ ਇਕੋ-ਇਕ ਦੇਸ਼ ਹੈ, ਜਿਥੇ ਬੱਚੇਦਾਨੀ ਬਦਲਣ ਦੇ ਆਪ੍ਰੋਸ਼ਨ ਸਫ਼ਲ ਹੋਏ ਹਨ। ਇਥੇ ਗੋਥਨਬਰਗ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿਚ ਜੀਵਤ ਡੋਨਰ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਯੂਟਰਸ ਆਪ੍ਰੋਸ਼ਨ ਰਾਹੀਂ ਟਰਾਂਸਪਲਾਂਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਨੌਂ ਔਰਤਾਂ ਵਿਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਪ੍ਰੋਸ਼ਨ ਕੀਤੇ ਜਾ ਚੁੱਕੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਚਾਰ ਔਰਤਾਂ ਤਾਂ ਮਾਂ ਬਣ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬੱਚੇਦਾਨੀ ਬਦਲਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਬੱਚੇ ਦਾ ਜਨਮ ਸਤੰਬਰ 2014 ਵਿਚ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਖ਼ਾਸ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਔਰਤਾਂ ਨੇ ਸਿਹਤਮੰਦ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿਤਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਦੋ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਇਹ ਪ੍ਰਯੋਗ ਅਸਫ਼ਲ ਵੀ ਰਿਹਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸਾਊਦੀ ਅਰਬ ਅਤੇ ਟਰਕੀ ਵਿਚ ਵੀ ਬੱਚੇਦਾਨੀ ਬਦਲਣ ਦਾ ਯਤਨ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਅਸਫ਼ਲ ਰਿਹਾ। ਬਰਤਾਨੀਆ ਦੇ ਵੀ ਇਕ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿਚ ਸਰਜਰੀ ਦੀਆਂ ਤਿਆਰੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

ਨਕਸ਼ੇ, ਜੀ.ਪੀ.ਐਸ. ਜਾਂ ਨੈਵੀਗੇਸ਼ਨ ਸਿਸਟਮ (ਰਾਹ ਦੱਸਣ ਵਾਲੇ ਯੰਤਰ) ਦੇ ਵੀ ਆਪਣਾ ਰਸਤਾ ਲੱਭ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਲਈ ਇਹ ਔਜ ਵੀ ਅਣਸੁਲਝੀ ਪਹੇਲੀ ਹੈ। ਕਈ ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਨੇ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਦਿਲਚਸਪ ਤੱਥ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਵਿਗਿਆਨੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜਾਨਵਰਾਂ ਦਾ ਕੁਦਰਤੀ ਨਕਸ਼ਾ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਜਾਤੀ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਜਾਨਵਰ ਮੈਗਨੇਟਿਕ ਫੀਲਡ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਆਪਣਾ ਰਸਤਾ ਤੈਅ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਜਿਵੇਂ ਸਮੁੰਦਰੀ ਪੰਛੀ ਸੂਰਜ ਅਤੇ ਤਾਰਿਆਂ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਅਪਣਾ ਰਸਤਾ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਨਵਰ ਧਰਤੀ ਦੀ ਮੈਗਨੇਟਿਕ ਫੀਲਡਜ਼ ਨਾਰਥ-ਸਾਊਥ ਲਾਈਨਜ਼ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਰਸਤਾ ਤੈਅ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਛੋਟੇ ਕੱਛੂਆਂ 'ਤੇ ਵੀ ਹੋਏ ਇਕ ਅਧਿਐਨ ਵਿਚ ਇਹ ਸਾਬਤ ਹੋ ਚੁਕਿਆ ਹੈ। ਕਬੂਤਰ ਵੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਚੁੰਝ ਵਿਚ ਕੁੱਝ ਅਜਿਹੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਕਾਵਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਆਇਰਨ ਦੀ ਵੱਧ ਮਾਤਰਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਬਣਧਾਰੀ ਜਾਨਵਰ ਖ਼ਾਸ ਕਰ ਕੇ ਕੁੱਤੇ ਅਤੇ ਬਿੱਲੀ ਵੀ ਰਸਤਾ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਰਖਦੇ ਹਨ।

⊙ ਭਾਰਤ 'ਚ ਧਰਮ ਇਕ ਵੱਡਾ ਕਾਰੋਬਾਰ: ਕੈਂਬਰਿਜ਼ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ

ਭਾਰਤ ਇਕ ਅਜਿਹਾ ਦੇਸ਼ ਹੈ, ਜਿਥੇ ਧਾਰਮਿਕ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ, ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਾਂਗ ਕੰਮ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਬਰਤਾਨੀਆ ਦੀ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਵਿੱਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਕੈਂਬਰਿਜ਼ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਲੋਂ ਭਾਰਤੀ ਮੂਲ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਸ਼੍ਰੇਆ ਅਈਅਰ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿਚ ਕਰਵਾਏ ਅਧਿਐਨ ਵਿਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਅਧਿਐਨ ਦੇ ਵਿਸਥਾਰਤ ਵੇਰਵਿਆਂ ਨੂੰ 'ਰਿਸਰਚ ਹੋਰੀਜਨਜ਼' ਦੇ ਤਾਜ਼ਾ ਅੰਕ ਵਿਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਰਿਪੋਰਟ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਧਾਰਮਿਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਕਾਰੋਬਾਰੀਆਂ ਵਾਂਗ ਆਪਣੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਵਿਚ ਤਬਦੀਲੀ ਕਰਦੀਆਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਅਰਥਸ਼ਾਸਤਰ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਇਕ ਟੀਮ ਨੇ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਤਕ ਹਿੰਦੂਆਂ, ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ, ਈਸਾਈਆਂ, ਸਿੱਖਾਂ ਅਤੇ ਜੈਨੀਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ 568 ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਅਧਿਐਨ ਬਾਰੇ ਡਾ. ਸ਼੍ਰੇਆ ਅਈਅਰ ਨੇ ਕਿਹਾ, “ਅਸੀਂ ਪਾਇਆ ਕਿ ਧਾਰਮਿਕ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਕੰਮ-ਕਾਜ ਵਿਚ ਵੀ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਲਚਕੀਲਾਪਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਕੰਪਨੀਆਂ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਜਿਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਕੰਪਨੀਆਂ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਮੁਕਾਬਲੇਬਾਜ਼ਾਂ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਨਿਕਲਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ, ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਧਾਰਮਿਕ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਵੀ ਅੱਗੇ ਨਿਕਲਣ ਲਈ ਆਪਣੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਦੇ ਸਿਆਸੀ, ਆਰਥਿਕ ਅਤੇ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਹੌਲ ਨੂੰ ਬਦਲਦੀਆਂ ਹਨ।”

ਅਧਿਐਨ ਮੁਤਾਬਕ, ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ ਧਾਰਮਿਕ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਖ਼ੂਨਦਾਨ ਕੈਂਪ, ਸਿਹਤ ਕੈਂਪ, ਅਤੇ ਡਾਰੀਬਾਂ ਦੇ ਸਮੂਹਿਕ ਵਿਆਹ ਵਰਗੇ ਕਈ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਇਸ ਲਈ ਕਰਵਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖ ਸਕਣ ਅਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰ ਸਕਣ। ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਇਹ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਰੁਖ਼ ਅਪਣਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਆਪਣੀ ਵਿਕਰੀ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਤਹਿਤ ਨੀਤੀਆਂ ਅਪਣਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਅਧਿਐਨ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ, ਕਰਨਾਟਕ, ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼, ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ, ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼, ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਅਤੇ ਗੁਜਰਾਤ ਵਿਚ, 272 ਹਿੰਦੂ, 248 ਮੁਲਸਮਾਨ, 25 ਈਸਾਈ ਅਤੇ 23 ਸਿੱਖ ਤੇ ਜੈਨੀ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

⊙ ਆਖ਼ਿਰ ਘਰ ਕਿਵੇਂ ਪਰਤ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਜਾਨਵਰ?

ਅਸੀਂ ਆਮ ਹੀ ਵੇਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਕੁੱਤੇ ਜਾਂ ਪਸ਼ੂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਛੱਡ ਆਈਏ ਤਾਂ ਉਹ ਘਰ ਪਰਤ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਕਈ ਵਾਰ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ 'ਤੇ ਪੱਟੀ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ ਦੂਰ-ਦਰਾਜ਼ ਦੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਉਹ ਇਕ-ਦੋ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਜਾਂ ਆਥਣ ਤਕ ਘਰ ਮੁੜ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਹੈਂਕ ਨਾਮ ਦਾ ਕੁੱਤਾ ਉਸ ਸਮੇਂ ਚਰਚਾ ਵਿਚ ਆਇਆ ਜਦੋਂ ਉਹ 17 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦਾ ਰਸਤਾ ਤੈਅ ਕਰ ਕੇ ਦੋ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਘਰ ਪਰਤ ਆਇਆ ਸੀ, ਜਦਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਰਸਤੇ ਦਾ ਪਤਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ 2013 ਵਿਚ ਇਕ ਬਿੱਲੀ ਗੁਆਚਣ ਦੇ ਦੋ ਮਹੀਨਿਆਂ ਮਗਰੋਂ 320 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦਾ ਸਫ਼ਰ ਤੈਅ ਕਰ ਕੇ ਘਰ ਪਹੁੰਚ ਗਈ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਮੁੜ ਇਹ ਬਹਿਸ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ ਕਿ ਆਖ਼ਿਰ ਜਾਨਵਰਾਂ ਵਿਚ ਅਜਿਹੀ ਕਿਹੜੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਉਹ ਬਿਨਾਂ ਭਾਸ਼ਾ,

9 ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਖ਼ਤਮ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਧਰਮ !

‘ਅਮਰੀਕਨ ਫਿਜ਼ੀਕਲ ਸੁਸਾਇਟੀ’ ਦੇ ਰਸਾਲੇ ਵਿਚ ਛਪੇ ਅਧਿਐਨ ਵਿਚ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਨੌਂ ਅਜਿਹੇ ਦੇਸ਼ ਹਨ, ਜਿਥੇ ਧਰਮ ਖ਼ਤਮ ਹੋਣ ਕਿਨਾਰੇ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਅੰਕੜੇ ਅਜਿਹੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਧਣ ਦੇ ਸੰਕੇਤ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਰਮ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰੀ ਹਨ। ਇਸ ਅਧਿਐਨ ਵਿਚ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ, ਕੈਨੇਡਾ, ਚੈੱਕ ਗਣਰਾਜ, ਫਿਨਲੈਂਡ, ਆਇਰਲੈਂਡ, ਨੀਦਰਲੈਂਡ, ਨਿਊਜ਼ੀਲੈਂਡ ਅਤੇ ਸਵਿਟਜ਼ਰਲੈਂਡ ਦੇ ਇਕ ਸਦੀ ਦੇ ਮਰਦਮਸ਼ੁਮਾਰੀ ਦੇ ਅੰਕੜਿਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਧਿਐਨ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਈ ਆਧੁਨਿਕ ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਲੋਕ ਖ਼ੁਦ ਨੂੰ ਧਰਮ ਤੋਂ ਵੱਖ ਕਰਦੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਨੀਦਰਲੈਂਡ ਵਿਚ ਇਹ ਅੰਕੜਾ 40 ਫ਼ੀ ਸਦੀ ਅਤੇ ਚੈੱਕ ਗਣਰਾਜ ਵਿਚ 60 ਫ਼ੀ ਸਦੀ ਹੈ।

⊙ ਅੰਗ ਦਾਨ ਕਰਕੇ ਛੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਨਵੀਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ

ਚੀਨ ਦੇ ਸਿਚੂਆਨ ਸੂਬੇ ਦੇ ਚੇਂਗਦੂ ਸ਼ਹਿਰ ਕੋਲ ਇਕ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ 24 ਸਾਲਾ ਜਿਆਉ ਯੂਸ ਨੂੰ ਡਾਕਟਰਾਂ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਐਲਾਨ ਦਿਤਾ। ਉਸ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਜਿਆਉ ਦੇ ਸਾਰੇ ਅੰਗ ਦਾਨ ਕਰਕੇ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਬਚਾਉਣ ਦਾ ਫ਼ੈਸਲਾ ਕੀਤਾ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਇਸ ਸਾਲ ਅਗਸਤ ਵਿਚ ਟੈਸਟਾਂ ਦੌਰਾਨ ਇਹ ਪਤਾ ਚੱਲਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜਿਆਉ ਨੂੰ ਬ੍ਰੇਨ ਟਿਊਮਰ (ਦਿਮਾਗੀ ਕੈਂਸਰ) ਹੈ। ਰੇਡੀਓਥਰੈਪੀ ਰਾਹੀਂ ਫ਼ਾਇਦਾ ਨਾ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਰਿਵਾਰ ਉਸ ਨੂੰ 25 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਸ਼ਾਇਆ ਵਿਚ ਫੁਦਾਨ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਹਸਪਤਾਲ ਹਸਪਤਾਲ ਲੈ ਆਇਆ। ਅਜੇ ਤਿੰਨ ਦਿਨ ਨਹੀਂ ਹੋਏ ਸੀ ਕਿ ਸਿਰ ਦੇ ਆਪ੍ਰੇਸ਼ਨ ਦੌਰਾਨ ਜਿਆਉ ਕੋਮਾ ਵਿਚ ਚਲਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਦੋ ਨਵੰਬਰ ਨੂੰ ਡਾਕਟਰਾਂ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਦਿਮਾਗੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਐਲਾਨ ਦਿੱਤਾ। ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀਆਂ ਉਮੀਦਾਂ ਮਿੱਟੀ ਵਿਚ ਮਿਲ ਗਈਆਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਬੇਟੇ ਦੇ ਸਾਰੇ ਅੰਗਾਂ ਨੂੰ ਦਾਨ ਕਰਕੇ ਲੋੜਵੰਦ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀਆਂ ਬਚਾਉਣਗੇ।

ਆਖ਼ਿਰਕਾਰ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਛੇ ਅੰਗਾਂ ਨਾਲ ਛੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਨਵੀਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਮਿਲੀ ਹੈ। ਇਸ ਮਹੀਨੇ ਦੋ ਨਵੰਬਰ ਵਿਚ ਜਿਆਉ ਯੂਸ ਦੀ ਇਕ ਕਿਡਨੀ 25 ਸਾਲਾ ਨੌਜਵਾਨ ਨੂੰ, ਜਦਕਿ ਦੂਜੀ 37 ਸਾਲ ਦੀ ਇਕ ਔਰਤ ਨੂੰ ਦਿਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਕੁੱਝ ਦਿਨ ਬਾਅਦ ਕਾਰਨੀਆ, ਲੀਵਰ, ਅਤੇ ਫੇਫੜੇ ਚਾਰ ਹੋਰ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਲਗਾਏ ਗਏ। ਜਿਆਉ ਦੇ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਹੁਣ ਸੁਕੂਨ ਮਿਲਿਆ, ਜਦੋਂ ਡਾਕਟਰ ਝਾਂਗ ਮਿੰਗ ਨੇ ਖ਼ਬਰ ਦਿਤੀ ਕਿ ਟਰਾਂਸਪਲਾਂਟ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸਰਜਰੀਆਂ ਬੇਹੱਦ ਸਫਲ ਰਹੀਆਂ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅੰਗ ਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ, ਉਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਿਹਤਯਾਬ ਹਨ।

ਚੀਨ ਵਿਚ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਪਾਉਣ ਵਾਲੇ ਕੈਦੀਆਂ ਦੇ ਸਰੀਰਕ ਅੰਗਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ 'ਤੇ ਇਸ ਸਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ ਰੋਕ ਲਗਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਪਣੀ ਇੱਛਾ ਅਨੁਸਾਰ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਅੰਗ ਦਾਨ ਕਰਨ ਦਾ

ਰੁਝਾਨ ਵਧਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਸਾਲ ਅਗੱਸਤ ਤਕ ਇਥੇ ਰਿਕਾਰਡ ਇਕ ਹਜ਼ਾਰ ਚਾਰ ਸੌ ਉਨਾਸੀ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਅੰਗਦਾਨ ਕੀਤੇ ਹਨ।

⊙ ਸ਼ੁਗਰ ਪੀੜਤਾਂ ਲਈ ਖ਼ੁਸ਼ਖ਼ਬਰੀ! ਟੀਕੇ ਅਤੇ ਗੋਲੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਵੀ ਇਲਾਜ ਸੰਭਵ

ਸ਼ੁਗਰ ਦੇ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਲਈ ਖ਼ੁਸ਼ਖ਼ਬਰੀ ਹੈ। ਹੁਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਟੀਕੇ ਅਤੇ ਗੋਲੀਆਂ ਤੋਂ ਛੁਟਕਾਰਾ ਮਿਲ ਜਾਵੇਗਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਸ਼ੁਗਰ ਨੂੰ ਕੰਟਰੋਲ ਕਰਨ ਵਾਲੀ, ਜਿਹੜੀ ਇੰਸੁਲਿਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ, ਸਰੀਰ ਵਿਚ ਮੌਜੂਦ ਸੈੱਲਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਧਾ ਕੇ ਪੂਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਸਾਡੇ ਸਿਹਤਮੰਦ ਸਰੀਰ ਵਿਚ ਅਰਬਾਂ ਟੀ-ਰੈਗਜ਼ ਸੈੱਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜਿਹੜੇ ਇੰਸੁਲਿਨ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਸੈੱਲਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਟਾਈਪ-1 ਡਾਇਬਿਟੀਜ਼ ਪੀੜਤਾਂ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਲੋੜੀਂਦੀ ਮਾਤਰਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਇਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਇੰਜੈਕਸ਼ਨ ਜਾਂ ਗੋਲੀਆਂ ਰਾਹੀਂ ਇੰਸੁਲਿਨ ਦੇਣੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਸ਼ੁਗਰ ਨੂੰ ਕਾਬੂ ਵਿਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕੇ।

ਸਰੀਰ ਵਿਚ ਇੰਸੁਲਿਨ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਨੂੰ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਲਈ ਅਮਰੀਕਨ ਸਾਇੰਟਿਸਟਜ਼ ਨੇ ਉਸ ਤਕਨੀਕ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਇੰਸੁਲਿਨ ਪ੍ਰੋਡਕਸ਼ਨ ਸੈੱਲਜ਼ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਧਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। 14 ਸ਼ੁਗਰ ਪੀੜਤਾਂ 'ਤੇ ਇਹ ਤਜਰਬਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜੋ ਸਫਲ ਰਿਹਾ। ਸਾਇੰਟਿਸਟ ਅਤੇ ਖੋਜਾਰਥੀਆਂ ਨੇ ਇਸ ਪ੍ਰਯੋਗ ਵਿਚ ਡਾਇਬਿਟੀਜ਼ ਪੀੜਤਾਂ ਦੇ ਸਰੀਰ ਤੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਟੀ-ਰੈਗਜ਼ ਸੈੱਲਾਂ ਨੂੰ ਕੱਢਿਆ। ਲੈਬ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਨੂੰ 1500 ਗੁਣਾ ਵਧਾ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਕਿ ਇਹ ਅਪਣੀ ਆਮ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਪੂਰੀ ਕਰ ਸਕਣ। ਇਸ ਵਿਧੀ ਰਾਹੀਂ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਨਤੀਜੇ ਚੰਗੇ ਆਏ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ 14 ਸ਼ੁਗਰ ਪੀੜਤਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਥਰੈਪੀ ਦਿਤੀ ਗਈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਾਲ ਭਰ ਇੰਸੁਲਿਨ ਲੈਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਪਈ।

⊙ ਜਿਗਰ ਦੇ ਹੋਏ ਦੋ ‘ਟੋਟੋ’, ਬੱਚੀਆਂ ਨੂੰ ਮਿਲੀ ਨਵੀਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ

ਤਿੰਨ ਮਹੀਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਅੰਬਾਲਾ ਵਿਚ ਪੈਦਾ ਹੋਈਆਂ ਦੋ ਜੁੜਵਾਂ ਬੱਚੀਆਂ ਜਨਤ ਅਤੇ ਮੰਨਤ ਦੇ ਮਾਂ-ਬਾਪ ਨੇ ਕਦੇ ਸੋਚਿਆ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜਿਗਰ ਦੇ ਟੋਟਿਆਂ ਨੂੰ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਵੀਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜਿਉਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲ ਸਕੇਗਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵੇਂ ਬੱਚੀਆਂ ਦੇ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜਿਗਰ ਦਾ ਇਕ ਹਿੱਸਾ ਇੱਕ-ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਪੀ.ਜੀ.ਆਈ. ਚੰਡੀਗੜ ਦੀ 14 ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੀ ਇਕ ਟੀਮ ਨੇ ਔਠ ਘੰਟੇ ਚੱਲੇ ਆਪ੍ਰੇਸ਼ਨ ਦੌਰਾਨ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਸਰਜਰੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੁਣ ਦੋਵੇਂ ਬੱਚੀਆਂ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹਨ। ਪੀ.ਜੀ.ਆਈ. ਵਿਚ ਕੰਨਜਾਈਡ ਟਵਿਨਜ਼ (ਜੁੜਵਾਂ ਸਰੀਰਾਂ) ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਰਨ ਦੀ ਇਹ ਪਹਿਲੀ ਸਰਜਰੀ ਹੈ। ਡਾ. ਰਵੀ ਕਨੋਜੀਆ ਨੇ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੀ ਟੀਮ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਆਮ ਪ੍ਰੈਗਨੈਂਸੀ ਵਿਚ ਐਂਬਰਯੋ ਫਰਟੀਲਾਈਜ਼ ਹੋਣ ਮਗਰੋਂ ਟੁੱਟਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਇਕ ਬੱਚਾ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਐਂਬਰਯੋ ਜੇਕਰ ਫਰਟੀਲਾਈਜ਼ ਹੋਣ ਮਗਰੋਂ ਦੋ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿਚ ਵੰਡਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਦੋ ਜੁੜਵਾਂ ਬੱਚੇ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਵਿਚ ਜੇਕਰ ਐਂਬਰਯੋ ਫਰਟੀਲਾਈਜ਼ ਹੋਣ ਮਗਰੋਂ ਟੁੱਟਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੱਖ ਹੋ ਕੇ ਵੀ ਜੇਕਰ ਜੁੜਿਆ ਰਹਿ ਗਿਆ ਤਾਂ ਦੋਵਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਆਪਸ ਵਿਚ ਜੁੜੇ ਹੋਣ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾ ਬਣ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਸੰਸਾਰ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਇਕ ਲੱਖ 89 ਹਜ਼ਾਰ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਕੇਸ ਅਜਿਹੇ ਜੁੜਵਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਤਿਹਾਈ ਅਪਣੀ ਜਾਨ 24 ਘੰਟਿਆਂ ਦੌਰਾਨ ਹੀ ਗੁਆ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿਚ ਬੱਚੀਆਂ ਦੀ ਜਿਉਣ ਦੀ ਦਰ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ 3:1 ਦਾ ਅਨੁਪਾਤ ਵੱਧ ਹੈ।

ਕਬਜ਼ ਦੇ ਕਾਰਣ, ਇਲਾਜ ਤੇ ਉਪਾਅ

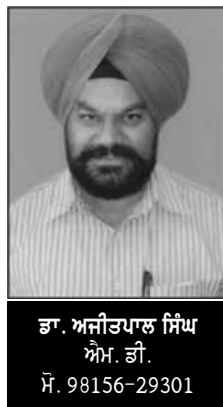
ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਲੋਕਾਂ 'ਚ ਇਕ ਆਮ ਭਾਰਤੀ ਦਾ ਦਿਨ ਟੋਟੀ ਜਾਣ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਆਪਣਾ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਅਖਬਾਰ ਵੀ ਨਾਲ ਹੀ ਲੈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਤੇ ਉਸ ਕੋਲ ਏਨਾ ਟਾਈਮ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸੇ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰਾਂ ਦੇਖ ਸਕੇ। ਜੇ ਸੁਬਾਹ ਟੋਟੀ ਖੁਲ੍ਹ ਕੇ ਨਾ ਆਵੇ ਤਾਂ ਬੰਦਾ ਇਸ ਚਿੰਤਾ ਕਾਰਨ ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਉਦਾਸ ਹੀ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਕੁਝ ਬੰਦੇ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਬਜ਼ੁਰਗ ਤਾਂ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਉਪਾਅ ਇਸ ਲਈ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕਿਤੇ ਕੋਈ ਅਣਹੋਣੀ ਨਾ ਹੋ ਜਾਵੇ। ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਹੁਤੇ ਬੰਦਿਆਂ ਦੀ ਇਹੀ ਧਾਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਕਬਜ਼ ਜਾਂ ਅਣਪੱਚ ਸਾਰੇ ਰੋਗਾਂ ਦੀ ਜੜ੍ਹ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਖੂਨ ਦੁਸ਼ਿਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਇਸ ਵਿਸਵਾਸ ਪਿਛੇ ਕੁਝ ਅਜੇਹੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਹਨ ਜੋ ਉਪਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਹੀ ਲੱਗਦੀਆਂ ਹਨ। ਸ਼ਰੀਰ ਇਕ ਘਰ ਵਾਂਗੂ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਕੂੜਾ ਕਰਕਟ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣਾ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਕੂੜਾ ਕਰਕਟ ਬਾਹਰ ਕੱਢਿਆ ਨਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਮੁਸੀਬਤਾਂ ਘੇਰ ਲੈਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਮਿਸਾਲ ਵਜੋਂ ਸਾਰੇ ਘਰ 'ਚ ਬਦਬੂ, ਕੀੜੇ ਤੇ ਮੱਖੀਆਂ ਭਰ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਆਮ ਆਦਮੀ ਇਹ ਗੱਲ ਸਾਡੇ ਸ਼ਰੀਰ ਉਪਰ ਵੀ ਲਾਗੂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਧਾਰਨਾ ਅਨੁਸਾਰ ਮਲ ਰੂਪੀ ਕੂੜਾ-ਕਰਕਟ ਅਨੇਕਾਂ ਰੋਗਾਂ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਸਵਾਸ ਕੁਝ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਤੇ ਫਿਰਕਿਆਂ ਨੂੰ ਏਨਾ ਡੂੰਘਾ ਬੈਠ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਪੇਟ ਸਾਫ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਦਵਾਈਆਂ ਦਿੰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਯਾਨੀ ਪੇਟ ਜਿੰਨਾ ਸਾਫ ਉਨੀ ਵਧੀਆ ਅੱਛੀ ਸਿਹਤ ਪਰ ਸਚਾਈ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕਬਜ਼ ਕੋਈ ਹਉ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਸ ਨਾਲ ਬੀਮਾਰੀਆਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਹਾਂ, ਜੇ ਕਬਜ਼ ਲੰਮੇ ਤਕ ਰਹੇ ਤਾਂ ਕੁਝ ਪੇਚੀਦਗੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰ ਪੈਦਾ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਫਿਰ ਕਿਸੇ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਕਬਜ਼ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਇਹ ਤਹਿ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਪੱਕਾ

ਨਿਯਮ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮਲ-ਤਿਆਗ ਦਾ ਸੁਭਾਅ ਦੇਸ਼ ਖੇਅਰ ਫਿਰਕੇ ਤੇ ਇੱਥੋਂ ਤਕ ਕਿ ਇਕ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਬਦਲਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਬਹੁਤੇ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਹਫਤੇ 'ਚ ਤਿੰਨ ਤੋਂ 21 ਵਾਰੀ ਟੋਟੀ ਜਾਂਦੇ ਹੋ, ਤੇ ਤੁਹਾਡੀ ਟੋਟੀ ਨਰਮ ਤੇ ਗਿਲੀ ਤਾਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕਬਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਬਜ਼ ਉਦੋਂ ਮੰਨੀ ਜਾਵੇਗੀ-ਜਦੋਂ ਹਫਤੇ 'ਚ ਤਿੰਨ ਵਾਰੀ ਤੋਂ ਘੱਟ ਮਲ ਤਿਆਗ ਹੋਵੇ। ਟੋਟੀ ਸਖਤ, ਸੁੱਕੀ ਤੇ ਘੱਟ ਮਾਤਰਾ 'ਚ ਹੋਵੇ ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ 'ਚ ਕਸ਼ਟ ਹੋਵੇ। ਜਾਂ ਫਿਰ ਤੁਹਾਨੂੰ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਵੇ ਕਿ ਲਗਾਤਾਰ ਕਾਫੀ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਟੋਟੀ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਆ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ 'ਚ 'ਲਗਾਤਾਰ ਕਾਫੀ ਸਮੇਂ ਤੋਂ' ਦਾ ਬੜਾ ਮਹੱਤਵ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਕਦੀ ਕਦੀ ਟੋਟੀ ਜਾਣ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਕੁਝ ਅਰਸੇ ਲਈ ਘੱਟ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਹਾਂ, ਜੇ ਗਿਣਤੀ 'ਚ ਇਹ ਕਮੀ ਅਕਸਰ ਹੋਣ ਲੱਗੇ ਤਕ ਤਾਂ ਅਜੇਹਾ ਬੰਦਾ ਕਬਜ਼ ਦਾ ਰੋਗੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਕਬਜ਼ ਅਕਸਰ ਅਣਪਚ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੇ ਵੱਡੀ ਆਂਤੜੀਆਂ 'ਚ ਸੁਸਤ ਰਫਤਾਰ ਨਾਲ ਚਲਣ ਕਾਰਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅਜੇਹਾ ਉਦੋਂ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦ ਮਲ ਦੀ ਰਫਤਾਰ 'ਚ ਟਿਊਮਰ, ਆਂਤੜੀ ਦਾ ਟੇਡਾਪਣ ਜਾਂ ਮੋਟਾਪਣ ਅੜਿਕਾ ਪੈਦਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਅਜੇਹੀ ਹਾਲਤ 'ਚ ਕਬਜ਼ ਕਾਫੀ ਗੰਭੀਰ ਕਿਸਮ ਦੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ 'ਚ ਕਈ ਚਿਤਾਜਨਕ ਲੱਛਣ ਪੈਦਾ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਆਮ ਰੂਪ 'ਚ ਕਬਜ਼ ਦਾ ਇਹੀ ਮਤਲਬ ਕੱਢਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਲ ਦੀ ਰਫਤਾਰ 'ਚ ਕੋਈ ਮਾਸਪੇਸ਼ੀ ਅੜਿਕਾ ਹੈ।

ਮਿਹਦੇ 'ਚੋਂ ਇਕ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਘੰਟਿਆਂ ਦੇ ਸਮੇਂ ਪਿਛੋਂ ਭੋਜਨ ਛੋਟੀ ਅੰਸ਼ਾਂ 'ਚ ਟੁਟਣਾ ਤਾਂ ਕਿ ਇਹ ਪਚਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ, ਛੋਟੀ ਆਂਤੜੀ ਵਿਚ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਭੋਜਨ 'ਚ ਇਕ ਅਜੇਹਾ ਹਿੱਸਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਜਿਆਦਾਤਰ ਪੌਦਿਆਂ ਦੀ ਸ਼ਕਲ 'ਚ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਪਚਾਉਣ ਦੀ ਸਮਰਥਾ ਨਹੀਂ ਰਖਦੀਆਂ ਸੈਲੂਲੋਜ਼ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਅਨਾਜ ਦੇ ਸੂੜੇ ਅਤੇ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਤੇ ਫਲਾਂ ਦੇ ਫਿਲਕਿਆਂ 'ਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਹੈਰਾਨੀ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਸਟਾਰਚ ਵਾਂਗੂ ਸੈਲੂਲੋਜ਼ ਵੀ ਗਲੂਕੋਜ਼ ਦੇ ਅਣੂਆਂ ਤੋਂ ਹੀ ਬਣਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਵੀ ਸਾਡੇ ਪਾਚਕ ਰਸ ਇਸ ਨੂੰ ਪਚਾ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ। ਇਸ ਦਾ ਕਾਰਣ ਇਹਨਾਂ ਦੋਹਾਂ ਅਣੂਆਂ (ਸਟਾਰਚ ਤੇ ਸੈਲੂਲੋਜ਼) ਦੀ ਰਚਨਾ 'ਚ ਇਕ ਬਹੁਤ ਛੋਟਾ ਜਾਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਫਰਕ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਇਹਨਾਂ ਦਾ ਕਿਰਦਾਰ ਹੀ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਗਲੂਕੋਜ਼ ਦੇ ਸਿਧੇ ਅਣੂ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਇਕ

ਸਿਧੇ ਰਖੇ ਗਿਲਾਸ ਨਾਲ ਕਰੋ। ਗਲੂਕੋਜ਼ ਦੇ ਅਣੂ ਨੂੰ ਉਲਟਾ ਖੜ੍ਹਾ ਕਰਨ 'ਤੇ ਇਹ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਗਿਲਾਸ ਦੇ ਉਲਟਾ ਖੜ੍ਹਾ ਕਰਨ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇਗਾ ਸਟਾਰਚ ਤੇ ਸੈਲੂਲੋਜ਼ ਦੋਨੋਂ ਗਲੂਕੋਜ਼ ਦੇ ਸੈਂਕੜੇ ਅਣੂਆਂ ਦੇ ਇਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਰਹਿਣ ਨਾਲ ਬਣਦੇ ਹਨ। ਮੰਨ ਲਓ ਕਿੰਨੇ ਹੀ ਗਿਲਾਸ ਇਕ ਕਤਾਰ 'ਚ ਖੜੇ ਹੋਣ। ਪਰ ਜਿਥੇ ਸਟਾਰਚ ਅਣੂਆਂ ਸਬੰਧੀ ਵੀ ਸਭ ਗਿਲਾਸ ਸਿਧੇ ਖੜ੍ਹੇ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਉਥੇ ਸੈਲੂਲੋਜ਼ ਅਣੂ 'ਚ ਉਹ ਇਕਾਂਤਰ ਰੂਪ ਨਾਲ 'ਸਿਧੇ' ਤੇ 'ਉਲਟੇ' ਦਿਸਦੇ ਹਨ। ਇਕ ਹੋਰ ਤਰਾਂ ਨਾਲ ਇਸ ਨੂੰ ਇਉਂ ਸਮਝੋ-ਜੇ ਗਲੂਕੋਜ਼ ਦੇ ਇਕ ਸਿਧੇ ਖੜ੍ਹੇ ਅਣੂ ਨੂੰ ਆਪਾਂ '3' ਮੰਨੀਏ ਤੇ ਉਲਟੇ ਨੂੰ 3 ਤਾਂ ਸਟਾਰਚ ਦੇ ਅਣੂ ਦੀ ਰਚਨਾ ਹੋਵੇਗੀ। '3-333333---' ਤੇ ਸੈਲੂਲੋਜ਼ ਦੀ 333 - 333333--' ਸ਼ਰੀਰ ਦੇ ਪਾਚਕ ਰਸ '33 ਬੰਧਨਾ ਨੂੰ ਤੋੜ ਕੇ ਸਟਾਰਚ ਨਾਲ ਗਲੂਕੋਜ਼ ਦੀ ਰਚਨਾ ਤਾਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਪਰ ਇਹ '33' ਬੰਧਨਾ ਜਿਹਨਾ 'ਚੋਂ ਅੱਧੇ

ਨਿਰਸੰਦੇਹ ਗਲੂਕੋਜ਼ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹਨ, ਨੂੰ ਤੋੜ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ ਤੇ ਉਹ ਵਿਅਰਥ ਪਦਾਰਥ ਵਜੋਂ ਸ਼ਰੀਰ 'ਚੋਂ ਕੱਢ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਕੇਲੇ ਦੇ ਫਿਲਕੇ ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਗੁਦੇ 'ਚ ਬਰਾਬਰ ਮਾਤਰਾ 'ਚ ਗਲੂਕੋਜ਼ ਅਣੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਜਿਥੇ ਗੁੰਦੇ 'ਚ ਉਹ ਸਟਾਰਚ ਦੇ ਰੂਪ 'ਚ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਉਥੇ ਫਿਲਕੇ 'ਚ ਉਹ ਸੈਲੂਲੋਜ਼ ਦੇ ਰੂਪ 'ਚ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਸ਼ਾਇਦ ਕੁਝ ਪਾਠਕਾਂ ਨੂੰ ਲੱਗੇ ਕਿ ਸੈਲੂਲੋਜ਼ ਭੋਜਨ ਦਾ ਇਕ ਬੇਕਾਰ ਹਿੱਸਾ ਹੈ ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸੁੱਟ ਦੇਣਾ

ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਪਰ ਅਜੇਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸੈਲੂਲੋਜ਼ ਰੇਸਾ ਭਰਪੂਰ ਭੋਜਨ ਦਾ ਇਕ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ। ਜੇ ਸਾਡੀਆਂ ਆਂਤੜੀਆਂ ਨੂੰ ਭਰੀ ਰਖਦਾ ਹੈ। ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਰਫਤਾਰ ਦੇਣ 'ਚ ਹੱਲਾਸ਼ੇਰੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਕੀ ਆਪਣੀ ਸਿਹਤ ਪ੍ਰਤੀ ਚੇਤਨ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸੇਬ ਫਿਲ ਕੇ ਖਾਣ ਤੇ ਮਨ੍ਹਾ ਕਰਦੇ ਨਹੀਂ ਸੁਣਿਆ? ਗੱਲ ਤਾਂ ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਠੀਕ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਪਿੱਛੇ ਕਾਰਣ ਜੋ ਉਹ ਦਸਦੇ ਹਨ ਉਹ ਗਲਤ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਫਿਲਕੇ 'ਚ ਵਿਟਾਮਿਨ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਫਿਲਕੇ 'ਚ ਸੈਲੂਲੋਜ਼ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਭਾਵੇਂ ਉਰਜਾ ਵਜੋਂ ਸਾਨੂੰ ਕੁਝ ਨਾ ਦੇ ਸਕੇ। ਰੇਸੇ ਵਜੋਂ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਬਹੁਤ ਲਾਭਦਾਇਕ ਹੈ। ਭੋਜਨ 'ਚ ਮੌਜੂਦ ਰੇਸੇ ਦਾ ਭਾਗ ਹੀ ਆਂਤੜੀਆਂ 'ਚ ਪੈਰੀਸਟਾਲਿਸਿਸ ਪੈਦਾ ਕਰਕੇ ਭੋਜਨ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਤੋਰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਤਰਾਂ ਕਬਜ਼ ਤੋਂ ਬਚਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਵੱਡੀ ਆਂਤ ਵੱਡੀ ਨਹੀਂ ਸਿਰਫ 6 ਫੁਟ ਲੰਬੀ ਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਤੇ ਪੂਰੇ ਪੇਟ 'ਚ ਅੱਧ ਚੰਦਾਕਾਰ ਮੌਜੂਦ

ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਡੇ ਪੇਟ ਦੇ ਸੱਜੇ ਹੇਠਲੇ ਭਾਗ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਆਪਣੀ ਪੂਰੀ ਲੰਬਾਈ 'ਚ ਫੈਲਦੀ ਹੋਈ ਮਲ ਵੀ ਨਾੜੀ 'ਚ ਤਬਦੀਲ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਰੈਕਅਮ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਭੋਜਨ ਦਾ ਜੋ ਹਿੱਸਾ ਛੋਟੀ ਆਂਤੜੀ ਰਾਹੀਂ ਪਚ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ (ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਸੈਲੂਲੋਜ਼) ਉਹ ਵੱਡੀ ਆਂਤੜੀ 'ਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ 'ਚ ਪਾਣੀ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਵੱਧ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਵੱਡੀ ਆਂਤੜੀ ਦਾ ਮੁੱਖ ਕੰਮ ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਸੋਕਣਾ ਹੈ। ਹੇਠਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਵੇਲੇ ਤੱਕ ਇਸ 'ਚ ਪਾਣੀ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਏਨੀ ਘੱਟ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮਲ (ਟੋਟੀ) ਅਰਥ ਨੌਸ ਅਵਸਥਾ 'ਚ ਪੁੱਜ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜਿਹਨਾ ਹਾਲਤਾਂ 'ਚ ਮਲ ਪਦਾਰਥ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਆਂਤੜੀ ਵਿੱਚੋਂ ਦੀ ਲੰਘ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਉਹ ਪਤਲੇ ਦਸਤਾਂ ਨੂੰ ਪੈਦਾ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਕਬਜ਼ ਦੀ ਸਥਿਤੀ 'ਚ ਮਲ ਪਦਾਰਥ ਵੱਡੀ ਆਂਤੜੀ 'ਚ ਵੱਧ ਦੇਰ ਤਕ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਜਿਥੇ ਕਰਕੇ ਮਲ ਪਦਾਰਥ ਇੰਟ ਵਾਗੂੰ ਸਖਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਖਤ ਮਲ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣਾ ਹੋਰ ਕਸ਼ਟ ਦਾਇਕ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਨਾਲ ਕਬਜ਼ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ 'ਚ ਮਦਦ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਕਬਜ਼ ਦੂਰ ਰਖਣ ਦਾ ਸੌਖਾ ਤਰੀਕਾ ਹੈ ਵਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਤਰਲ ਪਦਾਰਥ ਦੀ ਵਰਤੋਂ। ਮਲ ਦੇ ਰੈਕਟਮ ਚੋਂ ਨਿਕਲ ਕੇ ਗੁਦਾਨਾਲ 'ਚ ਦਾਖਲ ਹੁੰਦਿਆਂ ਹੀ ਮਲ ਤਿਆਗਣ ਦੀ ਲੋੜ ਮਹਿਸੂਸ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਤਦ ਬਾਹਰ ਵਲ ਨੂੰ ਇਕ ਵਾਲਟ ਟਾਈਪ ਰਚਨਾ (ਸਫਿਕਟਰ) ਢਿਲੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਇਕ ਵਾਰੀ ਤਾਂ ਸਵੈ ਇੱਛਾ ਨਾਲ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ 2 ਘੰਟਿਆਂ ਪਿੱਛੋਂ ਮਲ ਤਿਆਗ ਦੀ ਇੱਛਾ ਫਿਰ ਉਠਦੀ ਹੈ ਪਰ ਜੇ ਵਾਰ ਵਾਰ ਇਸ ਨੂੰ ਅਣਗੌਹਲਿਆਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਕਬਜ਼ ਪੈਦਾ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਅਜੇਹਾ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਜਾਂ ਬੱਚਿਆਂ 'ਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਮਾਲ ਤਿਆਗ ਮਲ ਬਹੁਤੀ ਮਾਤਰਾ ਇਸ ਤਰਾਂ ਵੱਡੀ ਆਂਤ ਦੇ ਆਖਰੀ ਭਾਗ 'ਚ ਜਮ ਹੁੰਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਫੇਰ ਮਲ ਤਿਆਗ ਸਮੇਂ ਬੇਹੱਦ ਕਠਿਨਾਈ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਅਨੇਕਾਂ ਵਾਰੀ ਕਬਜ਼ ਪੱਠਿਆਂ ਦੀ ਕੰਮਜੋਰੀ ਕਾਰਨ ਵੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕਸਰਤ ਕਾਰਨ ਆਂਤੜੀਆਂ ਦੇ ਪੱਤਿਆਂ 'ਚ ਕੋਈ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ ਫਿਰ ਉਹ ਪੇਟ ਦੀ ਪੇਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਬਣਾ ਕੇ ਆਂਤੜੀਆਂ ਦੀ ਗਤੀਸ਼ੀਲਤਾ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ 'ਚ ਮਦਦ ਜ਼ਰੂਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਹੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਕਸਰਤ ਤੋਂ ਮਨ ਚਰਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ 'ਚ ਕਬਜ਼ ਰੋਗ ਵੱਧ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਬੁਜ਼ੁਰਗਾਂ ਤੇ ਨਵ ਜਣੇਪਾ ਔਰਤਾਂ 'ਚ ਵੀ ਕਬਜ਼ ਦਾ ਕਾਰਨ ਇਹੀ ਹੈ। ਭੋਜਨ 'ਚ ਰੇਸ਼ੇ ਦੀ ਘਾਟ ਵੀ ਕਬਜ਼ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਦੀ ਹੈ। ਗਰਭ ਅਵਸਥਾ 'ਚ ਕਬਜ਼ ਦਾ ਕਾਰਨ ਹਾਰਮੋਨਾਂ ਦੀ ਬਹੁਲਤਾ ਹੈ ਜੋ ਆਂਤੜੀਆਂ ਦੀਆਂ ਮਾਸਪੇਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਬੱਚੇਦਾਨੀ ਦਾ ਵਧਿਆ ਹੋਇਆ

ਸਾਈਜ਼ ਵੱਡੀ ਆਂਤੜੀ 'ਤੇ ਦਬਾਅ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਆਂਤੜੀ ਦੀ ਰਫਤਾਰ 'ਚ ਅੜਿਕਾ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅਨਿਯਕਤ ਭੋਜਨ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ 'ਚ ਜਾਂ ਜਿਹਨਾ ਦੇ ਭੋਜਨ 'ਚ ਅੱਪੱਚ ਪਦਾਰਥ (ਸੈਲੂਲੋਜ਼) ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਘੱਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਕਬਜ਼ ਦੀ ਸ਼ਕਾਇਤ ਵੱਧ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਕਾਰਨ ਵੱਡੀ ਆਂਤ ਦਾ ਪੂਰੀ ਤਰਾਂ ਨਾ ਭਰਨਾ ਤੇ ਆਂਤੜੀਆਂ ਦੀ ਗਤੀ ਦਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਰਗਰਮ ਨਾ ਹੋਣਾ ਹੈ। ਇਹ ਹਮੇਸ਼ਾ ਯਾਦ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਬੰਦੇ ਦੇ ਮਲ ਤਿਆਗਣ ਦੀ ਆਦਤ ਖਾਸ ਕਿਸਮ ਦੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਬੰਦਿਆਂ 'ਚ ਵੱਖ ਵੱਖ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਆਪ ਨੂੰ ਲੰਬੇ ਅਰਸੇ ਪਿੱਛੋਂ ਟੋਟੀ ਜਾਣ ਦੀ ਆਦਤ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਇਹ ਮੱਤ ਮੰਨ ਲਓ ਕਿ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕਬਜ਼ ਹੈ। ਕਬਜ਼ ਹੋਣ ਦੀ ਚਿੰਤਾ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਚਿੰਤਾ ਕਰਨ ਨਾਲ ਵੀ ਕਬਜ਼ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਕੁਝ ਤੰਬਾਕੂਨੋਸ਼ੀ ਦੇ ਆਦੀਆਂ ਨੂੰ ਤੰਬਾਕੂ ਨੋਸ਼ੀ ਬੰਦ ਕਰਨ ਨਾਲ ਕਬਜ਼ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਹੁੰਦਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਤੰਬਾਕੂ 'ਚ ਮੌਜੂਦ ਨਿਕੋਟਿਨ ਭੋਜਨ ਨੂੰ ਆਂਤੜੀਆਂ 'ਚ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਵਧਾ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਤਿਆਗਣ 'ਚ ਮਦਦ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਤੰਬਾਕੂ ਛੱਡਦਿਆਂ ਹੀ ਨਿਕੋਟਿਨ ਦੀ ਘਾਟ ਨਾਲ ਕਬਜ਼ੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਤੰਬਾਕੂਨੋਸ਼ੀ ਕਰਨ ਦਾ ਦੁਬਾਰਾ ਬਹਾਨਾ ਮਿਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਤੰਬਾਕੂਨੋਸ਼ੀ ਦੁਬਾਰਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦੀ ਥਾਂ ਰੇਸ਼ੇ ਨਾਲ ਭਰਪੂਰ ਭੋਜਨ (ਫਲ, ਸਬਜ਼ੀ, ਸੂੜੇ ਵਾਲੇ ਆਟੇ ਦੀ ਰੋਟੀ ਆਦਿ) ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰੋ, ਵੱਧ ਮਾਤਰਾ 'ਚ ਤਰਲ ਪਦਾਰਥ ਲਓ ਤੇ ਨਿਯਮਤ ਕਸਰਤ ਕਰੋ। ਸਾਡੇ 'ਚੋਂ ਬਹੁਤਿਆਂ ਨੂੰ ਸਫਰ ਕਾਰਨ ਕਬਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਪਰ ਛੁੱਟੀ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਕਬਜ਼ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਰੋਜ਼ ਮਰਾ ਦੇ ਸਫਿਊਲਡ 'ਚ ਕਮੀ ਇਸ ਦਾ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜਾਂ ਯਾਤਰਾ ਦੇ ਦਬਾਅ ਸਥਾਨ ਕਰਕੇ ਵੀ ਕਬਜ਼ੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਮਿਸਾਲ ਵਜੋਂ ਇੰਡੀਅਨ ਸੀਟ ਦੀ ਥਾਂ ਇੰਗਲਿਸ਼ ਸੀਟ 'ਤੇ ਬੈਠਣ ਨਾਲ ਕਬਜ਼ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਅਜਨਬੀ ਸੀਟ 'ਤੇ ਬੈਠਣ ਨਾਲ ਵੀ ਮਲ ਤਿਆਗਣ ਦੀ ਇੱਛਾ ਅਕਸਰ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਤੇ ਕਬਜ਼ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਵਧ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਕਬਜ਼ ਠੀਕ ਕਰਨ ਦਾ ਜੇ ਕੋਈ, ਬੁਰਾ ਉਪਾਅ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਹੈ ਜਲਾਬ ਲਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਦਵਾਈਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ। ਇਹ ਇਉਂ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿਸੇ ਥੱਕੇ ਹੋਏ ਘੋੜੇ ਨੂੰ ਹੰਟਰ ਮਾਰਕੇ ਚਲਾਵੇ। ਅਜੇਹਾ ਕਦੀ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਵੱਧ ਜਲਾਬ ਆਂਤੜੀਆਂ ਦੇ ਤੰਤੂਆਂ ਨੂੰ ਉਤੇਜਿਤ ਕਰਕੇ ਉਸ ਦੀ ਰਫਤਾਰ 'ਚ ਵਾਧਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਨਾਲ ਭਿਅੰਕਰ ਦਰਦ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਵੱਡੀ ਆਂਤੜੀ ਤੋਂ ਭੋਜਨ ਦੇ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵਿਗੜਨ ਕਾਰਨ ਉਸ 'ਚ ਮੌਜੂਦ ਪਾਣੀ ਪੂਰੀ ਮਾਤਰਾ

'ਚ ਸੋਕਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ। ਜਿਸ ਨਾਲ ਮਲ ਪਤਲਾ ਹੋ ਕੇ ਬਾਹਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਜਲਾਬ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਕਰਕੇ ਆਂਤੜੀ ਅਗਲੇ ਭੋਜਨ ਨੂੰ ਆਮ ਢੰਗ ਤੋਂ ਵਧ ਦੇਰ ਤਕ ਰੋਕਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਜਿਸ ਨਾਲ ਕਬਜ਼ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਸਥਿਤੀ 'ਚ ਰੋਗੀ ਨੂੰ ਫਿਰ ਜਲਾਬ ਲੈਣ ਦੀ ਲੋੜ ਪੈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਅਤੇ ਇਹ ਕ੍ਰਮ ਕਈ ਵਾਰ ਦੁਹਰਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਿੱਟਾ ਇਹ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਂਤੜੀਆਂ ਦੀਆਂ ਨਾੜੀਆਂ ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਦੀਆਂ ਆਦੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਘਾਟ ਵਿਚ ਇਹ ਆਮ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ। ਜੇ ਜਲਾਬ ਲੈਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋ ਹੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਅਜੇਹਾ ਜਲਾਬ ਲਓ ਜੋ ਮਲਦੀ ਮਾਤਰਾ ਨੂੰ ਵਧਾਏ ਨਾ ਕਿ ਉਹ ਜੋ ਨਾੜੀਆਂ 'ਚ ਉਤੇਜਨਾ ਪੈਦਾ ਕਰੇ। ਉਤੇਜਕ ਜਲਾਬਾਂ 'ਚ ਡਲਕੋਲੈਕਸ ਨਾਂ ਦੀ ਦਵਾਈ ਦੀਆਂ ਗੋਲੀਆਂ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਮਲ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਵਧਾਉਣ ਵਾਲੇ ਜਲਾਬਾਂ 'ਚ ਇਸਬਾਗੋਲ, ਅਗਾਰ ਅਗਾਰ ਅਤੇ ਮਿਥਾਇਲ ਸੈਲੂਲੋਜ਼। ਇਹਨਾਂ ਤਿੰਨ ਦਵਾਈਆਂ 'ਚ ਇਸਬਾਗੋਲ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ 'ਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਦਿਨ 'ਚ ਦੋ ਵਾਰੀ 5 ਗ੍ਰਾਮ ਦੀ ਮਾਤਰਾ 'ਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਦਿਨ 'ਚ ਦੋ ਵਾਰੀ 5 ਗ੍ਰਾਮ ਦੀ ਮਾਤਰਾ 'ਚ ਕੋਸੇ ਦੁੱਧ ਜਾਂ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸਬਾਗੋਲ ਖੂਨ 'ਚ ਕਲੈਸਟੋਲ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਨੂੰ ਵੀ ਘੱਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਮੋਟੇ ਰੋਗੀਆਂ ਲਈ ਬਹੁਤ ਲਾਭਦਾਇਕ ਹੈ। ਹੋਰ ਜਲਾਬ ਜੋ ਮਲ ਨੂੰ ਨਰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਤਰਲ ਪੈਰਾਫਿਨ, ਅਤੇ ਮਿਲਕ ਆਫ ਮਗ ਨੀਸ਼ੀਆ। ਤਰਲ ਪੈਰਾਫਿਨ ਕਬਜ਼ ਦੀ ਰਵਾਇਤੀ ਦਵਾ ਹੈ। ਇਹ ਤੇਲ ਆਂਤੜੀਆਂ ਨੂੰ ਨਰਮ ਕਰਕੇ ਮਲ ਨੂੰ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਣ 'ਚ ਮਦਦ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਬਵਾਸੀਰ ਦੇ ਰੋਗੀਆਂ ਲਈ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜਿਹਨਾ ਨੂੰ ਸਖਤ ਮਲ ਤਿਆਗਣ 'ਚ ਬੇਹੱਦ ਪੀੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਕਬਜ਼ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਦਿਲ ਦੇ ਰੋਗੀਆਂ ਲਈ ਵੀ ਇਹ ਫਾਇਦੇਮੰਦ ਹੈ। ਨਾਲ ਹੀ ਗਰਭਵਤੀ ਔਰਤਾਂ। ਪੇਟ ਦੇ ਅਪਰੇਸ਼ਨ ਹੋਏ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਲ ਤਿਆਗਣ 'ਚ ਕਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੋਵੇ। ਅਜੇਹੇ ਬੰਦਿਆਂ ਖਾਤਰ ਪੈਰਾਫਿਨ ਬਹੁਤ ਲਾਭ ਦਾਇਕ ਹੈ। ਮਲ ਨੂੰ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਰਗੜ ਨਾਲ ਆਂਤੜੀਆਂ 'ਚੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ 'ਚ ਸਹਿਯੋਗੀ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਪੈਰਾਫਿਨ ਬਹੁਤ ਫਾਇਦੇ ਮੰਦ ਹੈ। ਜੇ ਕਬਜ਼ ਉਪਰੋਕਿਤ ਇਲਾਜ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਨਾ ਹਟੇ ਤਾਂ ਡਾਕਟਰ ਦੀ ਰਾਇ ਲਵੋ। ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਰੋਗ ਦਾ ਲੱਛਣ ਹੋਵੇ।

ਮੈਂ ਸਨਮਾਨ ਵਾਪਸ ਕਿਉਂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹਾਂ ?

ਅੱਜ ਸੈਂਕੜੇ ਪੰਜਾਬੀ ਲੇਖਕ ਸਰਕਾਰੀ ਅਕਾਦਮੀਆਂ ਤੋਂ ਸਨਮਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜੁਗਾੜ ਲਾ ਰਹੇ ਹਨ, ਪਰ ਮੈਂ ਇਸ ਸਨਮਾਨ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹਾਂ। ਇਹ ਸਨਮਾਨ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਵਾਪਸ ਕਰਨੇ ਹੋਰ ਵੀ ਔਖੇ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਸਨਮਾਨ ਚਿੰਨ੍ਹ ਨਾਲ ਕੋਈ ਰਾਸ਼ੀ ਵੀ ਜੁੜੀ ਹੋਈ ਹੋਵੇ। 60ਵਿਆਂ ਨੂੰ ਟੱਪੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ ਏਡੀ-

ਤੇ ਆਰਾਮਦਾਇਕ ਬੱਸਾਂ ਦੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਮੈਨੂੰ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਪੰਜ-ਦਸ ਸਾਲ ਦਾ ਹੋਰ ਮੌਕਾ ਮਿਲ ਗਿਆ ਤਾਂ ਤੁਹਾਡੀਆਂ ਆਰਥਿਕ ਬੱਸਾਂ ਨੇ ਹਵਾਈ ਜਹਾਜ਼ਾਂ ਵਿਚ ਬਦਲ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਸ਼ਾਇਦ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵੀ ਦਸ-ਵੀਹ ਗੁਣਾ ਵਧ ਜਾਵੇ। ਪਰ ਪੀ.ਆਰ. ਟੀ.ਸੀ. ਦੇ ਵਰਕਰਾਂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਪੈਨਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਪੈਸੇ ਵੀ

ਵੱਡੀ ਰਕਮ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨ ਲਈ ਮਨ 'ਤੇ ਬੋਝ ਰੱਖਣਾ ਹੀ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਅਪਣਾ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਸਾਹਿਤਕਾਰ ਸਨਮਾਨ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਸਮੇਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ 'ਨੈਲਸਨ ਮੰਡੇਲਾ' ਜੀ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਕੇ ਹੀ ਲਿਖ ਰਿਹਾ ਹਾਂ। ਮੇਰੇ ਖਿਆਲ ਵਿਚ, ਜੇਕਰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਸੇ ਸੂਬੇ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਕੋਈ ਦਰਜਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਸਮੁੱਚੇ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਘੋਖ ਤਾਂ ਕੀਤੀ ਹੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਮੈਂ ਆਪ ਜੀ (ਪੰਜਾਬ ਦੇ 'ਨੈਲਸਨ ਮੰਡੇਲਾ') ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਪਿਛਲੇ ਅੱਠ ਸਾਲਾਂ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਲਿਆ ਰਿਹਾ ਹਾਂ।

ਪੁੱਜ ਗਏ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਵੀ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਨਰਮੇ ਦੀ ਫ਼ਸਲ, ਜੇ ਨਕਲੀ ਦਵਾਈਆਂ ਅਤੇ ਘਟੀਆ ਬੀਜਾਂ ਉਪਰ ਹੋਏ ਚਿੱਟੇ ਮੱਛਰ ਦੇ ਹਮਲੇ ਕਾਰਨ ਬਰਬਾਦ ਹੋਈ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਆਪ ਜੀ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ ਅਫ਼ਸਰਾਂ ਅਤੇ ਵਜ਼ੀਰਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਹੱਲਾਸ਼ੇਰੀ ਕਰ ਕੇ ਹੀ ਵਾਪਰੀ ਹੈ।

ਉਸ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਮਿਲਣੇ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਪੈਸੇ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਤੁਹਾਡੀਆਂ ਆਰਥਿਕਾਂ ਵਿਚ ਸਮਾ ਗਏ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੰਡੇਲਾ ਜੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿਚ ਫ਼ਾਸਟਵੇਅ ਚੈਨਲ ਛੋਟੇ-ਮੋਟੇ ਚੈਨਲਾਂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਖਾ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ। ਹੁਣ ਤਾਂ ਉਹ ਸਾਧਾਂ-ਸੰਤਾਂ, ਜੋਤਿਸ਼ੀਆਂ, ਨੀਮ-ਹਕੀਮਾਂ ਦੀਆਂ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਬਾਜ਼ੀਆਂ ਰਾਹੀਂ ਵੱਡੀਆਂ ਰਕਮਾਂ ਵਸੂਲ ਕਰ ਕੇ ਆਪ ਤਾਂ ਅਮੀਰ ਹੋ ਗਏ ਹਨ ਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਠੱਗਾਂ ਦੀਆਂ ਝੋਲੀਆਂ ਭਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪਰ ਜਨਤਾ ਵਿਚਾਰੀ ਹੇਠਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਾਇਕਲ ਉਦਯੋਗ ਤੇ ਲੋਹਾ ਸਨਅੱਤ ਵੀ ਤੁਹਾਡੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿਚ ਵਾਹਵਾ ਤਰੱਕੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਲੱਖਾਂ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰਾਂ ਨੂੰ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਸਭ ਤੁਹਾਡੀ 'ਸੁਯੋਗ ਅਗਵਾਈ' ਵਿਚ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਾਢੇ ਤੇਰਾਂ ਹਜ਼ਾਰ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਅੱਜ ਹਰ ਪਿੰਡ ਦੇ 40-50 ਘਰਾਂ ਦੇ ਚਿਰਾਗ 'ਚਿੱਟੇ' ਦੀ ਜਕੜ ਵਿਚ ਆ ਚੁੱਕੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਦਾ ਸਿੱਧਾ ਜਿਹਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਚਿਰਾਗਾਂ ਨੂੰ ਬੁਝਣੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਜੱਦੋ-ਜਹਿਦ ਕਰਨੀ ਪੈ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਘੱਟ ਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਪੰਜ ਲੱਖ ਪਰਿਵਾਰ ਮਾਨਸਿਕ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਰਬਾਦੀ ਵੱਲ ਜਾਣਗੇ ਹੀ। ਜੇ ਇਸ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਹੋਰ ਕੌਣ ਹੈ? ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੇਤ-ਬਜ਼ਰੀ ਦੀ ਖੁੜ ਕਾਰਨ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਤੋਂ ਇਮਾਰਤਾਂ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਦਾ ਕੰਮ ਲਗਭਗ ਠੱਪ ਪਿਆ ਹੈ। ਭੱਠਿਆਂ ਦੇ ਮਾਲਕ ਅਤੇ ਪਥੇਰੇ ਲਗਭਗ ਵਿਹਲੇ ਬੈਠ ਕੇ ਖਾਂਦੇ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਮਾਰਤਾਂ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਵਿਚ ਜੁਟੇ ਮਜ਼ਦੂਰ ਅਤੇ ਮਿਸਤਰੀ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਅਜਿਹੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵੀ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਤਿਣਕਾ-ਤਿਣਕਾ ਜੋੜ ਕੇ ਕੁੱਝ ਪੂੰਜੀ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ ਹੋਵੇਗੀ, ਉਹ ਇਸ ਮੁਸ਼ਕਲ ਦੌਰ ਵਿਚ ਕੰਗਾਲੀ ਦੀਆਂ ਬਹੁਰਾਂ 'ਤੇ

ਮੇਘ ਰਾਜ ਮਿੱਤਰ

ਇਸ ਦੀਆਂ ਕੁੱਝ ਪਰਤਾਂ ਖੁੱਲ੍ਹ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਕੁੱਝ ਸਮੇਂ ਨੇ ਖੋਲ੍ਹ ਦੇਣੀਆਂ ਹਨ।

ਇਸ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਆਪ ਮੰਡੇਲਾ ਜੀ ਦੀ ਕਿਰਪਾ ਨਾਲ ਇੱਥੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਡੇਰੇ ਤੇ ਮੱਠ ਅਰਬਾਂਪਤੀ ਕਰ ਹੋ ਗਏ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਵਿਸ਼ਾਲ ਇਮਾਰਤਾਂ ਉਸਾਰੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚੌੜੀਆਂ, ਪੱਕੀਆਂ ਅਤੇ ਸੁੰਦਰ ਸੜਕਾਂ ਬਣਵਾ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਜਿਹੜੇ ਸਾਧ-ਸੰਤ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਆਉਂਦੇ ਹਨ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਕੁਮਾਰ ਸਵਾਮੀ, ਆਸਾਰਾਮ ਬਾਪੂ, ਰਾਮਦੇਵ ਜਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਰਗਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਹੋਵੇ, ਉਹ ਅਰਬਾਂਪਤੀ ਹੋ ਕੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਤੁਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਅਸ਼ੀਰਵਾਦ ਲੈਂਦੇ ਵੀ ਹੋ ਅਤੇ ਬਦਲੇ ਵਿਚ ਖ਼ਜ਼ਾਨੇ ਦਾ ਮੂੰਹ ਵੀ ਖੋਲਦੇ ਹੋ। ਭਾਵੇਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਦੇ ਸੂਬਿਆਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਟੈਕਸ ਵੀ ਅਦਾ ਕਰਨਾ ਪਵੇ।

ਮੰਡੇਲਾ ਜੀ, ਤੁਹਾਡੇ ਸਪੁੱਤਰ, ਨੂੰ ਹ ਅਤੇ ਹੋਰ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਨੇ ਆਰਥਿਕ ਬੱਸਾਂ ਰਾਹੀਂ ਭਾਵੇਂ ਰੋਡਵੇਜ਼ ਕੰਗਾਲੀ ਦੇ ਕਿਨਾਰੇ ਪਹੁੰਚਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਕੁੱਝ ਗਿਣੇ-ਮਿੱਥੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬੱਸਾਂ ਦੀਆਂ ਏ.ਸੀ.

ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਨੂੰ ਤੁਸੀਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਨਾਲ ਮਾਲਾ-ਮਾਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਅੱਜ ਹਰੇਕ ਸਕੂਲ ਵਿਚ ਸਾਰੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਬੈਠਣ ਲਈ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਇਮਾਰਤਾਂ, ਵਧੀਆ ਫ਼ਰਨੀਚਰ ਅਤੇ ਪੂਰਾ ਸਟਾਫ਼ ਉਪਲਬਧ ਹੈ ਤਾਂਹੀਉਂ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਪੋਤੇ-ਪੋਤੀ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ ਭੇਜਣ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹੋ। ਜੇ ਕਿਸੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿਚ ਨਿੱਕੀ ਜਿਹੀ ਬਿਮਾਰੀ ਵੜ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਘਰ-ਵਾਰ ਸਭ ਕੁੱਝ ਵਿਕ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੇ ਮੁਜ਼ਾਹਰੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਤੁਹਾਡੀ ਪੁਲਿਸ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਰਜਾਈਆਂ ਖੋਹ ਲੈਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਤੁਹਾਡੇ ਪਾਲੇ ਹੋਏ ਗੁੰਡੇ ਅਤੇ ਵਜ਼ੀਰ ਧਰਨਿਆਂ ਅਤੇ ਮੁਜ਼ਾਹਰਿਆਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਲਾਠੀਆਂ ਲੈ ਕੇ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਨਾਲ ਜਾ ਖੜੋਂਦੇ ਹਨ।

ਜ਼ਿੰਦਗੀ, ਸੂਝ ਤੇ ਮੌਤ

ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਸੂਝ- ਸਿਆਣਪ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਅਤੇ ਮੌਤ ਦੇ ਸਵਾਲ ਸਦੀਆਂ ਤੋਂ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਦਿਮਾਗ 'ਚ ਭਟਕਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਧਰਮ ਨੇ ਸਿੱਧਾ ਸਾਦਾ ਜਿਹਾ ਰਾਹ ਕਢਦਿਆਂ ਜੱਗ ਰਚਨਾ ਝੂਠ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਧੂੜ ਦਾ ਨਿਚੋੜ ਕਿਹਾ ਜਦੋਂ ਕਿ ਵਿਗਿਆਨ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਸੰਸਾਰ ਅੰਦਰਲੀ ਹੋਂਦ ਨੂੰ ਇਕ ਚਮਤਕਾਰ ਮੰਨਦਾ ਹੈ। ਮਨੁੱਖਾ ਜੀਵਨ ਚਤੁਰਾਈ ਨਾਲ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਰਸਾਇਣਾਂ ਦਾ ਇਕ ਸੰਗ੍ਰਿਹ ਹੈ। ਵਿਗਿਆਨ ਅਨੁਸਾਰ ਅੱਜ ਤੋਂ 10 ਅਰਬ ਵਰ੍ਹੇ ਪਹਿਲਾਂ ਵਿਸ਼ਵ (ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ) ਹੋਂਦ 'ਚ ਆਇਆ ਅਤੇ 4 ਅਰਬ ਵਰ੍ਹੇ ਪਹਿਲਾਂ ਸਾਡੀ ਧਰਤੀ ਹੋਂਦ 'ਚ ਆਈ। ਅਗਲੇ

2 ਅਰਬ ਵਰ੍ਹਿਆਂ 'ਚ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਜੀਵਨ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਹੋਈ। ਜੀਵਨ ਦਾ ਸਰਲ ਰੂਪ ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਹੁੰਦਾ ਗਿਆ। ਪਹਿਲਾਂ ਇਕ ਸੈਲ ਦੇ ਸਰੀਰ ਵਾਲੇ ਜੀਵ ਅਤੇ ਫਿਰ ਬਹੁਸੈਲੇ ਜੀਵ ਬਣੇ। ਇਹ ਜੀਵ ਮਲੱਪ, ਅਸਫੰਜ, ਕੀੜੇ ਪਤੰਗਿਆਂ ਝੀਂਗਿਆਂ ਤੋਂ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ ਮੱਛੀਆਂ, ਡੱਢੂਆਂ, ਸੱਪਾਂ ਕਿਰਲਿਆਂ ਤੋਂ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ ਮਗਰ ਮੱਛ ਦੇ ਰੂਪ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚੇ। ਮੱਛੀਆਂ ਡੱਢੂਆਂ ਰਾਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਜੀਵਨ ਪਸ਼ੂਆਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਿਆ ਅਤੇ ਪਸ਼ੂਆਂ ਤੋਂ ਇਕ ਸ਼ਾਖ ਮਨੁੱਖ ਬਣ ਗਈ। ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਸ਼ਾਖ ਉਸ ਮੁੱਢ ਨਾਲੋਂ ਅੱਜ ਤੋਂ ਇਕ ਕਰੋੜ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਅੱਡ ਹੋਈ ਜਦੋਂ ਬਣ ਮਾਣਸ ਬਣ ਕੇ, ਦੋ ਪੈਰਾਂ 'ਤੇ ਤੁਰ ਕੇ, ਦੂਜੇ ਪਸ਼ੂਆਂ ਤੋਂ ਵੱਖਰੇ ਰਹਿਣ ਲੱਗੇ। ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਪਿਤਰ ਜੰਗਲਾਂ ਨੂੰ ਤਿਆਗ ਕੇ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਘਾਹ ਮੈਦਾਨਾਂ 'ਚ ਰਹਿਣ ਲੱਗੇ। ਕੇਵਲ ਦਿਮਾਗੀ ਚਤੁਰਾਈ ਨਾਲ ਹੀ ਇਹ ਆਪਣੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨੀ ਸਿੱਖੇ। ਦਿਮਾਗ ਅਤੇ ਹੱਥ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਨਾਲ ਮਨੁੱਖੀ ਪਿਤਰਾਂ 'ਚ ਇਕ ਹੋਰ ਤਬਦੀਲੀ ਆਈ, ਉਸਦੀ ਜੀਭ ਇਸ ਤਰਾਂ ਹਰਕਤ ਕਰਨ ਲੱਗੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਅਵਾਜ਼ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਲੱਗੀ। ਇਸ ਬਣ ਮਾਣਸੀ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਪਿੰਜਰ ਦੱਖਣੀ ਅਫ਼ਰੀਕਾ 'ਚੋਂ ਮਿਲੇ ਸਨ। ਜਿਥੇ ਇਹ ਅੱਜ ਤੋਂ 40 ਲੱਖ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਤੋਂ ਲੈਕੇ 25 ਲੱਖ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਤੱਕ ਵੱਖਰੀ ਨਸਲ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਚਰਦਾ ਰਿਹਾ।

ਦੱਖਣੀ ਅਫ਼ਰੀਕਾ ਨੂੰ ਅਜੇ ਵੀ ਮਾਨਵਤਾ ਦਾ ਪੰਝੂੜਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਥੇ ਮਾਨਵਤਾ ਦਾ ਬਚਪਨ ਬੀਤਿਆ। ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਵਿਕਸਿਆ ਮਨੁੱਖ ਅਫ਼ਰੀਕਾ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਬਹੁਤੀ ਥਾਈਂ ਫੈਲ ਗਿਆ। ਮਨੁੱਖ ਸ਼ਿਕਾਰ ਕਰਨ ਲੱਗਾ ਅਤੇ ਇਸਨੇ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਕੀਤਾ। 50 ਹਜ਼ਾਰ ਸਾਲਾਂ 'ਚ ਨਵਾਂ ਮਨੁੱਖ ਸਾਰੇ ਸੰਸਾਰ 'ਚ ਪਸਰ ਗਿਆ। ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਮਹਾਨਤਾ ਅਤੇ ਸ਼ੈਤਾਨੀਅਤ ਮੁੱਢ ਕਦੀਮ ਤੋਂ ਹੀ ਨਾਲੋਂ ਨਾਲ ਚਲਦੇ ਆ ਰਹੇ ਹਨ। 8 ਹਜ਼ਾਰ ਵਰ੍ਹੇ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਸੰਸਾਰ

'ਚ ਕੇਵਲ 2 ਕਰੋੜ ਆਦਮੀ ਸਨ। 1950 'ਚ ਮਨੁੱਖੀ ਅਬਾਦੀ 250 ਕਰੋੜ ਹੋ ਗਈ। ਹਰ ਰੋਜ਼ 90 ਹਜ਼ਾਰ ਬੱਚੇ ਜਨਮ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਭਾਵ ਹਰ ਸਕਿੰਟ ਬਾਅਦ ਇਕ ਬੱਚੇ ਦਾ ਜਨਮ। ਮਨੁੱਖੀ ਸੂਝ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਮਨੁੱਖੀ ਬੇਵਕੂਫ਼ੀ ਵੀ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਦੋਵਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਸੀਮਾ (ਹੱਦ) ਨਹੀਂ। ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਸਿਆਣੇ ਲੇਖਕਾਂ 'ਚ ਸ਼ੁਮਾਰ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਜਾਰਜ ਬਰਨਾਰਡ ਸ਼ਾਅ ਅੱਗੇ ਇਕ ਖੂਬਸੂਰਤ ਐਕਟਰੈਸ ਇਸਾ ਡੋਰਾ ਡੰਕਨ ਨੇ ਵਿਆਹ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਰੱਖਿਆ ਤਾਂ ਸ਼ਾਅ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਤੇਰੇ ਮਨ 'ਚ ਇਹ ਖਿਆਲ ਕਿਵੇਂ ਆਇਆ। (ਸ਼ਾਅ ਦੀ ਸ਼ਕਲ ਸੂਰਤ ਸੋਹਣੀ ਨਹੀਂ ਸੀ) ਤਾਂ ਉਹ ਔਰਤ ਡੋਰਾ ਕਹਿਣ ਲੱਗੀ ਤੂੰ ਦੁਨੀਆਂ ਦਾ ਮੰਨਿਆ ਪਰਮੰਨਿਆ ਬੁੱਧੀਜੀਵੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮੈਂ ਖੂਬਸੂਰਤ, ਆਪਣੇ ਬੱਚੇ ਤੇਰੇ ਵਰਗੇ ਬੁਧੀਮਾਨ ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਵਰਗੇ ਸੋਹਣੇ ਹੋਣਗੇ। ਸ਼ਾਅ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇ ਗੱਲ ਉਲਟ ਹੋ ਗਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਸ਼ਕਲ ਮੇਰੇ 'ਤੇ ਗਈ ਅਤੇ ਅਕਲ ਤੇਰੇ ਤਾਂ ਗਈ ਤਾਂ ਉਹ ਵਿਚਾਰੇ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਬਦਕਿਸਮਤ ਹੋਣਗੇ।

ਅਮਰਜੀਤ ਦਿੱਲੋਂ
ਦਬੜੀਖਾਨਾ

ਭਾਵੇਂ ਉਦੋਂ ਸ਼ਾਅ ਨੇ ਇਹ ਗੱਲ ਕਿਸੇ ਵਿਅੰਗ ਨਾਲ ਕਹੀ ਹੋਵੇ ਪਰ ਅੱਜ ਵਿਗਿਆਨ ਇਹ ਸਿੱਧ ਕਰ ਚੁਕਿਆ ਹੈ ਕਿ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਜਿਹੜੀ ਸਿਆਣਪ ਵਿਰਸੇ 'ਚ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਉਹ ਕੇਵਲ ਮਾਂ ਤੋਂ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਵਿਰਸੇ 'ਚ ਪਿਤਾ ਦਾ ਯੋਗਦਾਨ ਜ਼ਜ਼ਬਾਤ ਤਕ ਹੀ ਸੀਮਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸੂਝ ਅਤੇ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦਿਮਾਗ 'ਚ ਰਲੇ ਮਿਲੇ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ, ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਦਿਮਾਗ 'ਚ ਵੱਖ ਵੱਖ ਸਥਾਨ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਕਾਰਟੈਕਸ ਮਨੁੱਖੀ ਦਿਮਾਗ ਦਾ ਵਿਕਸਤ ਹੋਇਆ ਉਹ ਖੇਤਰ ਹੈ, ਜਿਸ 'ਚੋਂ ਸੂਝ ਸਿਆਣਪ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ 'ਚ ਸੋਚਾਂ, ਵਿਚਾਰ, ਫੁਰਨੇ, ਵਿਉਂਤ, ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦੇ ਹੱਲ ਖੋਜਣੇ ਆਦਿ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ। ਇਹ ਸਾਰੇ ਮਾਂ ਵਲੋਂ ਵਿਰਸੇ 'ਚ ਮਿਲਦੇ ਹਨ। ਦਿਮਾਗ ਦੇ ਮਧ ਖੇਤਰ 'ਤੇ ਪਿਤਾ ਵਾਲੇ ਜੀਨਜ਼ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਥੇ ਜ਼ਜ਼ਬਾਤ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਨਫ਼ਰਤ, ਪਿਆਰ, ਸੁਹੱਪਣ, ਸੰਗੀਤ ਦੀ ਖਿੱਚ, ਖਾਣ ਪੀਣ, ਸੌਣ, ਲੜਣ ਅਤੇ ਔਲਾਦ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਆਦਿ ਵਤੀਰੇ ਇਸ ਖੇਤਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ। ਜੇ ਬਰਨਾਰਡ ਸ਼ਾਅ ਦਾ ਵਿਆਹ ਡੋਰਾ ਨਾਲ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਤਾਂ ਸ਼ਾਅ ਦੀਆਂ ਪਿਛਲੀਆਂ ਜ਼ਜ਼ਬਾਤੀ ਗੱਲਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ 'ਚ ਜ਼ਰੂਰ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਪਰ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸੂਝ, ਸਿਆਣਪ ਅਤੇ ਅਕਲ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਡੋਰਾ ਤੋਂ ਮਿਲਣੀ ਸੀ, ਸੋ ਬਰਨਾਰਡ ਸ਼ਾਅ ਦੀ ਸੁਭਾਵਿਕ ਕਹੀ ਗੱਲ ਅੱਜ ਵਿਗਿਆਨਕ ਕਸਵੱਟੀ 'ਤੇ ਬਿਲਕੁਲ ਪੂਰੀ ਉਤਰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰਾਂ ਅਸੀਂ ਕਹਿ

ਕਾਵਿ ਵਿਅੰਗ

ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਬੱਚੇ ਦੀ ਸੂਝ ਨਿਰੋਲ ਮਾਂ ਦੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਪਿਓ ਦੀਆਂ। ਇਸ ਸਭ ਕੁਝ ਦਾ ਅਧਾਰ ਜੀਨ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਹਰ ਇਕ ਸੈੱਲ ਵਿਚ ਅੰਦਾਜ਼ਨ ਇਕ ਲੱਖ ਜੀਨ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜਿਹੜੇ 50 ਹਜ਼ਾਰ ਜੋੜਿਆਂ 'ਚ ਵਿਉਂਤੇ ਗਏ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਜਦ ਸਰੀਰ ਅੰਡੇ (ਔਰਤ) ਅਤੇ ਸ਼ੁਕਰਾਣੂ (ਮਰਦ) ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹਨਾਂ ਜੋੜਿਆਂ 'ਚੋਂ ਇਕ ਇਕ ਜੀਨ ਹੀ ਅੰਦਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਜੀਨਾਂ ਦੀ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਲੀ ਗਿਣਤੀ ਮੁੜ ਬਹਾਲ ਹੋ ਸਕੇ।

ਜੀਵ ਵਿਗਿਆਨ ਦੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਤੋਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੀਵ ਵਸਤੂਆਂ ਵਿਚ ਆਕਸੀਜਨ ਦੁਆਰਾ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਮੈਟਾਬੋਲਿਜ਼ ਕ੍ਰਿਆ (ਭੋਜਨ ਹਜ਼ਮ ਕਰਨ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ) ਰਾਹੀਂ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ ਊਰਜਾ ਹੀ ਜੀਵਨ ਹੈ। ਇਸ ਜੀਵਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਕੋਸ਼ਾਣੂ ਦੇ ਜੀਨ ਹਨ। ਸਾਹ ਕ੍ਰਿਆ ਰਾਹੀਂ ਲਗਾਤਾਰ ਜੀਵਨ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਪ੍ਰੋਟੋਪਲਾਜ਼ਮ (ਜੀਵ ਦ੍ਰਵ) ਪੌਸ਼ਟਿਕ ਭੋਜਨ ਅਤੇ ਆਕਸੀਜਨ ਤਿੰਨਾਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਜਰੂਰਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਤਿੰਨ ਚੀਜ਼ਾਂ ਹੀ ਪੁਲਾੜ ਯਾਤਰੀ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ 'ਚੋਂ ਇਕ ਵੀ ਘਟ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਮਨੁੱਖ ਜਿੰਦਾ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਦਾ। ਜਿਸ ਤਰਾਂ ਇਕ ਬੁਝੀ ਮੋਮਬਤੀ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਅੱਗ ਲਾ ਕੇ ਜਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਇਸੇ ਤਰਾਂ ਮਿਰਤਕ ਸਰੀਰ ਨੂੰ (ਪਰੋਟੋਪਲਾਜ਼ਮ ਖਰਾਬ ਹੋ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ) ਦੁਬਾਰਾ ਜਿਉਂਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੀਵਨ ਦੇ ਸਬੰਧ 'ਚ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਖ ਹੋ ਕੇ ਵਾਪਸ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਕੋਈ ਚੀਜ਼ (ਆਤਮਾ ਵਗੈਰਾ) ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਪ੍ਰਾਣੀਆਂ ਨੂੰ ਬਰਫ 'ਚ ਜਮਾਂ ਕੇ ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਦੁਬਾਰਾ ਜਿੰਦਾ ਕਰ ਲੈਣ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਅੱਜ ਵਿਗਿਆਨ ਨੇ ਹਾਸਿਲ ਕਰ ਲਈ ਹੈ।

ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਕਿ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਦ ਕੋਈ ਪੁਨਰ ਜਨਮ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਬਿਲਕੁਲ ਝੂਠ ਅਤੇ ਮਨਘੜਤ ਗੱਲ ਹੈ।

ਭਾਣਾ ਮੰਨਣ ਦੀਆਂ ਹੀ ਨਸੀਹਤਾਂ ਨੇ ਰੱਖਿਆ ਸਦੀਆਂ ਤਾਈਂ ਗੁਲਾਮ ਸਾਨੂੰ। ਸਾਡੇ ਧਰਮ ਗ੍ਰੰਥ ਹੀ ਦਸਦੇ ਰਹੇ ਮੌਰ ਮਾਇਆ ਨਾਗਣੀ ਅਤੇ ਹਰਾਮ ਸਾਨੂੰ। ਕਿਸਮਤ ਆਸਰੇ ਬੰਦ ਕਰਵਾ ਅੱਖਾਂ ਬਾਬੇ ਰਹੇ ਸਦਾ ਜਪਾਉਂਦੇ ਨੇ ਨਾਮ ਸਾਨੂੰ। ਆਪ ਰਹੇ ਮਾਣਦੇ ਨੇ ਸੇਜ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਕਹਿਕੇ ਬੁਰਾ ਹੈ ਲੋਭ ਤੇ ਕਾਮ ਸਾਨੂੰ।

ਬੰਦੇ ਤਾਈਂ ਬੇਮੌਤ ਨੇ ਮਾਰ ਦਿੰਦੇ ਇਹ ਦੁਨੀਆਂ ਵਾਲੇ ਨੇ ਬੜੇ ਕਠੌਰ ਪਿਆਰੇ। ਅਸੀਂ ਜਿਉਂਦੇ ਹਾਂ ਜਿਉਣ ਦਾ ਹੁਨਰ ਕਰਕੇ ਸਾਡੇ ਹੱਥ ਹੈ ਆਪਣੀ ਡੋਰ ਪਿਆਰੇ। ਅੱਖਾਂ ਖੋਲ ਕੇ ਦੇਖ ਫਿਰ ਪਤਾ ਲਗੂ ਕਿ ਕਿੰਨੇ ਆਦਮੀ ਨੇ ਆਦਮ ਖੋਰ ਪਿਆਰੇ। ਭੇਤ ਪਾ ਲਿਆ ਅਸੀਂ ਇਸ ਸਲਤਨਤ ਦਾ ਗੁੰਡੇ ਸਾਧ ਤੇ ਨੇਤਾ ਨੇ ਚੋਰ ਪਿਆਰੇ।

ਹੀਰ ਆਖਦੀ ਜੋਗੀਆ ਝੂਠ ਬੋਲੇਂ ਮਿਲਦਾ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਨਿਆਂ ਅੱਜ ਕੱਲ। ਜਿਸ ਤਰਫ ਵੀ ਦੇਖੋ ਚਮਚੇ ਲੀਡਰਾਂ ਦੇ ਬਣੇ ਫਿਰਦੇ ਨੇ ਨਾਢੂ ਖਾਂ ਅੱਜ ਕੱਲ। ਕਾਲਾ ਧਨ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਗੌਰਮਿੰਟਾਂ ਚੋਰਬਜ਼ਾਰੀ ਦੀ ਅਹਿਮ ਹੈ ਥਾਂ ਅੱਜ ਕੱਲ। ਮਿਹਨਤਕਸ਼ ਦੇ ਹਿਸੇ ਬਸ ਆਉਣ ਫਾਕੇ ਰੋਟੀ ਡੰਗ ਦੀ ਜੁੜੇ ਮਸਾਂ ਅੱਜ ਕੱਲ। ਭਾਰਤ ਕਦੇ ਸੀ ਸੋਨੇ ਦੀ ਚਿੜੀ ਪਰ ਇਹ ਰਹਿ ਗਿਆ ਲੋਹੇ ਦਾ ਕਾਂ ਅੱਜਕੱਲ।

ਜਿਸਨੂੰ ਤੂੰ ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਆਖਦਾ ਹੈਂ ਇਹ ਹੈ ਗੁੰਡਿਆਂ ਦੀ ਸਲਤਨਤ ਪਿਆਰੇ। ਚਾਰੇ ਪਾਸੇ ਹੀ ਪੁਲਿਸ ਦਾ ਪਹਿਰਾ ਹੈ ਇਥੇ ਚੁਕੀ ਬਾਬੂਆਂ ਡਾਢੀ ਅੱਤ ਪਿਆਰੇ। ਡਾਕੇ ਕਤਲ ਇਥੇ ਦਿਨ ਦੀਵੀਂ ਅਤੇ ਲੁੱਟੀ ਕੰਜਕਾਂ ਦੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਪੱਤ ਪਿਆਰੇ। ਲਹੂ ਕਿਰਤੀਆਂ ਦਾ ਵਿਹਲੜ ਪੀ ਜਾਂਦੇ ਅੰਨ ਦਾਤੇ ਵਿਚ ਸਾਹ ਨਾ ਸੱਤ ਪਿਆਰੇ

ਕਿਹੜਾ ਉਹ ਨਜ਼ਮੀਆ ਜੋ ਦੱਸ ਦੇਵੇ ਸਾਡੇ ਤਾਈਂ ਕਿਹੋ ਜਿਹੇ ਲਿਖੇ ਸਾਡੇ ਮੱਥੇ ਉਤੇ ਲੇਖ ਨੀ। ਸਾਨੂੰ ਪੜ੍ਹੇ ਰਾਸ਼ੀ ਸਾਡੀ ਬਿਨਾ ਰਾਸ਼ੀ ਵਾਲਾ ਘਰ ਪੱਤਰੀ 'ਚ ਹੋਵੇ ਭਾਵੇਂ ਮੀਨ ਬ੍ਰਿਖ ਮੇਖ ਨੀ। ਭੁੱਖ, ਦੁੱਖ, ਨੰਗ, ਰਿਸ਼ਵਤ, ਬੇਈਮਾਨੀ ਵਾਲੇ ਰਾਹੂ ਕੇਤੂ ਰਹੇ ਸਾਨੂੰ ਹਰ ਵੇਲੇ ਦੇਖ ਨੀ। ਕਰਦੇ ਬਲੈਕਮੇਲ ਸਾਡੇ ਜਜ਼ਬਾਤ ਦੀ ਨੇ ਇਹ ਜੋ ਵਿਹਲੇ ਬੈਠੇ ਭਾਈ, ਪੰਡਿਤ ਤੇ ਸ਼ੇਖ ਨੀ।

ਕਹਿੰਦਾ ਵਾਰਸ ਸ਼ਾਹ ਜਾਣ ਆਦਤਾਂ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਨਾ ਰੱਖ ਦੇਣ ਲੋਕ ਭਾਵੇਂ ਕੱਟ ਕੱਟ ਪੋਰੀਆਂ। ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਫੜ ਕੇ ਸਿਮਰਣੇ ਮਸਤ ਹੋਈ ਸ਼ਰੇਆਮ ਠੱਗ ਕਰੀ ਜਾਂਦੇ ਠੱਗੀਠੱਗੀਆਂ। ਅੰਧ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਅਸ਼ਲੀਲਤਾ ਫੈਲਾਈ ਜਾਵੇ ਜਾਣੇ ਸਰਕਾਰ ਅਸਾਂ ਦੀਆਂ ਕਮਜ਼ੋਰੀਆਂ। ਡਾਂਗ ਉਤੇ ਡੇਰਾ ਰੱਖਦੇ ਜੇ ਹੱਕ ਲੈ ਲੈਂਦੇ ਹੱਕ ਸਾਡੇ ਮਾਰ ਗਈਆਂ ਰੱਬ ਉਤੇ ਡੋਰੀਆਂ।

ਚੁੰਨੀ ਰੇਸ਼ਮੀ 'ਚ ਸੱਤ ਧਾਰੀਆਂ ਸੀ ਹਾਏ ਸਾਨੂੰ ਪਹਿਨਣ ਨਾ ਦਿੰਦੀਆਂ ਕਬੀਲਦਾਰੀਆਂ ਨੀ ਮਾਏ। ਰਹਿ ਗਈਆਂ ਨੇ ਯਾਦ ਲੂਣ, ਤੇਲ, ਲੱਕੜੀਆਂ ਹੁਣ ਸਾਡੀਆਂ ਤਾਂ ਇਹੀਦੀ ਖੁਦਮੁਖਤਾਰੀਆਂ ਨੀ ਮਾਏ। ਅਫਸਰਾਂ, ਪ੍ਰੋਹਿਤਾਂ ਤੇ ਨੇਤਾਵਾਂ ਸਾਨੂੰ ਲੁਟਿਆ ਏ ਰਹਿੰਦਾ ਸਾਡਾ ਖੂਨ ਚੂਸਿਆ ਵਿਉਪਾਰੀਆਂ ਨੀ ਮਾਏ। ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਭਾਵੇਂ ਸਾਡੇ ਗੱਡੇ, ਭੇਡੇ ਚਲਦੇ ਨੇ ਬੱਸਾਂ ਵਾਲੇ ਸਾਨੂੰ ਆਖਦੇ ਸਵਾਰੀਆਂ ਨੀ ਮਾਏ।

‘ਬੋਲ ਕੇ ਲਬ ਆਜ਼ਾਦ ਹੈਂ ਤੇਰੇ’ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਕਰਵਾਇਆ

ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਘੱਟਗਿਣਤੀਆਂ, ਅਗਾਂਹਵਧੂ ਲੋਕਾਂ ਅਤੇ ਦਲਿਤਾਂ 'ਤੇ ਹੋ ਰਹੇ ਹਮਲੇ ਅਤੇ ਵਧ ਰਹੀ ਅਸਹਿਣਸ਼ੀਲਤਾ ਵਿਰੁਧ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿਚ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ‘ਬੋਲ ਕੇ ਲਬ ਆਜ਼ਾਦ ਹੈਂ ਤੇਰੇ’ ਪੀਪਲਜ਼ ਆਰਟਸ ਫੋਰਮ ਅਤੇ ਲੋਕਾਇਤ ਵੱਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਫਿਜ਼ੀਕਲ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ ਵਿਚ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ। ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕਰਦਿਆਂ ਲੋਕਾਇਤ ਦੀ ਆਗੂ ਅਮਨ ਕੌਰ ਨੇ ਅੱਜ ਦੀਆਂ ਸਮੱਚੀਆਂ ਹਾਲਤਾਂ 'ਤੇ ਚਾਨਣਾ ਪਾਇਆ। ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਸਿਰਮੌਰ ਕਵੀ ਸੁਰਜੀਤ ਪਾਤਰ ਨੇ ਕਿਸੇ ਸ਼ਾਇਰ ਦੀ ਇਕ ਤੁੱਕ ਸਾਂਝੀ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ‘ਜੇ ਬੋਲਿਆ ਤਾਂ ਮਾਰ ਦੇਣਗੇ, ਨਾ ਬੋਲਿਆ ਤਾਂ ਮਰ ਜਾਵਾਂਗਾ’। ਸਨਮਾਨ ਵਾਪਸੀ ਦੀ ਲੀਹ ਪਾਉਣ ਵਾਲੇ ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਗੁਰਬਚਨ ਭੁੱਲਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ. ਜਾਂ ਭਾਜਪਾ ਵਰਗੀਆਂ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੇ ਕੋਈ ਲੇਖਕ ਨਹੀਂ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ, ਇਸ ਲਈ ਸਨਮਾਨ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨਾਲ ਬਹਿਸ ਕਰਨ ਲਈ ਸਿਆਸੀ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਜੋ ਲੇਖਕਾਂ ਨੂੰ ਲਿਖਣਾ ਬੰਦ ਕਰਨ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੁਣ ਅਹਿਸਾਸ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਕਲਮ ਵਿਚ ਕਿੰਨੀ ਤਾਕਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਲਹਿਰ ਦੇ ਬਾਨੀ ਮੇਘ ਰਾਜ ਮਿੱਤਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲੇ ਸਨਮਾਨਾਂ ਨੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਬੁਲਟ ਪਰੂਫ ਜਾਕੇਟ ਦਾ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਤੋਂ ਬਚਾਇਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਵਿਗਿਆਨਕ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੇ ਧਾਰਨੀ ਹੋਣ ਨਾਲ ਹੀ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਂ ਹੱਲ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ‘ਸੜਕਨਾਮਾ’, ਪ੍ਰਗਟ ਸਤੌਜ, ਦਰਸ਼ਨ ਬੁੱਟਰ, ਮੇਘ ਰਾਜ ਮਿੱਤਰ ਅਤੇ ਮੋਹਨ ਭੰਡਾਰੀ ਨੇ ਪੈਨਲ ਡਿਸਕਸ਼ਨ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ। ਪੀਪਲਜ਼ ਆਰਟਸ ਫੋਰਮ ਨੇ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ।

ਮੈਡੀਕਲ ਸਾਇੰਸਜ਼

ਗਰਭਵਤੀ ਔਰਤ ਵਿੱਚ 'ਥਾਇਰਾਇਡ' ਦੀ ਘੱਟ ਮਾਤਰਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਬਣਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਸਮਝ ਪੱਖੋਂ ਹੀਣਾ।

ਅਮਰੀਕੀ ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਗਰਭ ਦੌਰਾਨ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਔਰਤ ਵਿੱਚ 'ਥਾਇਰਾਇਡ' ਨਾਂ ਦੇ ਤੱਤ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਘੱਟ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਬੱਚਾ ਸਮਝ ਪੱਖੋਂ ਹੀਣਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਪਕਾਰ ਲੋਹੇ ਮੈਨ ਵਿਚ ਬਲੱਡ ਰਿਸਰਚ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਦੇ ਜੇਮਜ਼ ਹੈਡੋ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੀ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੀ ਇਕ ਟੀਮ ਨੇ ਆਪਣੀ ਇਕ ਖੋਜ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਗਰਭਵਤੀ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸਰੀਰ ਵਿਚ ਥਾਇਰਾਇਡ ਤੱਤ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਜ਼ਰੂਰ ਚੈਕ ਕਰਵਾ ਲੈਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਡਾਕਟਰਾਂ ਦਾ ਆਖਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤੱਤ ਦੀ ਘਾਟ ਨੂੰ ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਫ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਗਰਭਵਤੀ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਖੁਦ ਹੀ ਇਸ ਤੱਤ ਦੀ ਘਾਟ ਬਾਰੇ ਜਾਂਚ ਕਰਵਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਡਾਕਟਰਾਂ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਚੇਤੇ ਕਰਵਾਇਆ ਹੈ ਕਿ 'ਆਇਓਡੀਨ' ਦੀ ਘਾਟ ਕਾਰਨ ਵਿਕਲਾਂਗ ਬੱਚੇ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਲੱਗਭਗ ਸੌ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਪਤਾ ਲਗਾ ਲਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਥਾਇਰਾਇਡ ਦੀ ਘਾਟ ਕਾਰਨ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਵਿਕਾਰਾਂ/ਨੁਕਸਾਂ ਬਾਰੇ ਹੁਣ ਤੋਂ ਹੀ ਗੰਭੀਰ ਹੋਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ।

ਔਰਤ ਦੀ ਯਾਦਾਸ਼ਤ ਸੁਧਾਰ ਸਕਦਾ ਹੈ 'ਓਏਸਟਰੋਜਨ' ਨਾਂ ਦਾ ਹਾਰਮੋਨ

'ਓਏਸਟਰੋਜਨ' ਨਾਂ ਦਾ ਇਕ ਹਾਰਮੋਨ ਜੋ ਔਰਤਾਂ ਵਿਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਯਾਦਦਾਸ਼ਤ ਸੁਧਾਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਸਿਹਤ ਮਾਹਿਰ ਡਾ. ਥਾਰਬਰਾ ਸ਼ੇਰਵਿਨ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਹਾਰਮੋਨ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਯਾਦਾਸ਼ਤ ਘੱਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਔਰਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇਹ ਹਾਰਮੋਨ ਕੱਢ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਯਾਦਦਾਸ਼ਤ ਮੂਲੋਂ ਹੀ ਖ਼ਤਮ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਡਾ. ਸ਼ੇਰਵਿਨ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਸਾਥੀ ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਨੇ ਅੱਧਖੜ ਉਮਰ ਦੀਆਂ ਕੋਈ 100 ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅਧਿਐਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਔਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਬੱਚੇਦਾਨੀਆਂ ਅਤੇ ਅੰਡਕੋਸ਼ ਕੱਢੇ ਜਾਣ ਉਪਰੰਤ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਰੀਰ ਵਿੱਚੋਂ 'ਓਏਸਟਰੋਜਨ' ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਅਚਾਨਕ ਘਟਣ ਲੱਗ ਪਈ ਸੀ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਦੋ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ। ਇੱਕ ਗਰੁੱਪ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹਾਰਮੋਨ ਤਬਦੀਲੀ ਦਾ ਇਲਾਜ ਕਰਵਾਇਆ ਸੀ। ਦੂਜੇ ਗਰੁੱਪ ਵਿੱਚ ਉਹ ਔਰਤਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਸ਼ਬਦ ਦਿਖਾਏ ਗਏ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸੰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਫਿਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾ ਸ਼ਬਦ ਦੱਸ ਕੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਹਰ ਜੋੜੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਾਲਾ ਸ਼ਬਦ ਦੱਸਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਔਰਤਾਂ ਨੇ ਹਾਰਮੋਨ ਦੀ ਤਬਦੀਲੀ ਕਰਵਾਈ ਸੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਆਪਣੇ ਅਪ੍ਰੇਸ਼ਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲੇ ਸਮੇਂ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਨਾਲੋਂ ਕਿਤੇ ਬਿਹਤਰ ਸੀ। ਦੂਸਰੇ ਪਾਸੇ ਮਾੜੀ ਮੋਟੀ ਦਵਾਈ ਖਾ ਚੁੱਕੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਬਹੁਤ ਮਾੜੀ ਰਹੀ।

ਆਟਿਜ਼ਮ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਫਾਇਦੇਮੰਦ ਹੈ ਆਕਸੀਟੋਸਿਨ ਹਾਰਮੋਨ ਦਾ ਸਪ੍ਰੇਅ

ਆਟਿਜ਼ਮ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਇੱਕ ਰਾਹਤ ਵਾਲੀ

ਸੁਖਮੰਦਰ ਸਿੰਘ ਤੂਰ

ਖ਼ਬਰ ਹੈ। ਖੋਜਾਰਥੀਆਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਨੱਕ ਰਾਹੀਂ ਆਕਸੀਟੋਸਿਨ ਦਾ ਸਪ੍ਰੇਅ ਦੇਣ ਨਾਲ ਫਾਇਦਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਆਕਸੀਟੋਸਿਨ ਗਰਭਵਤੀ ਔਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਜਣੇਪੇ ਸਮੇਂ ਇਸਤੇਮਾਲ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਹਾਰਮੋਨ ਹੈ। ਆਟਿਜ਼ਮ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਬੱਚਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਮਾਜਿਕ, ਭਾਵਨਾਤਮਕ ਅਤੇ ਵਿਵਹਾਰ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋਈਆਂ ਪ੍ਰੋਬਲੀਮਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਆਟਿਜ਼ਮ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਬੱਚੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਣ 'ਤੇ ਬੋਲਣ ਵਿੱਚ ਘਬਰਾਹਟ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਦਾ ਕਾਰਗਰ ਉਪਾਅ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਖੋਜ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਤੋਂ ਆਟਿਜ਼ਮ ਦੇ ਇਲਾਜ 'ਚ ਵੱਡੀ ਉਮੀਦ ਦਿਖੀ ਹੈ।

ਸਿਹਤ ਲਈ ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਬੰਬ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ : ਜੰਕ ਫੂਡ

ਖਾਣ ਵਿੱਚ ਬੇਹੱਦ ਸਵਾਦ ਅਤੇ ਆਕਰਸ਼ਕ ਲੱਗਣ ਵਾਲਾ ਜੰਕ ਫੂਡ ਸਿਹਤ ਲਈ ਬੇਹੱਦ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਹੈ। ਜੰਕ ਫੂਡ ਕਾਰਨ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਬੱਚਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਅਨਿਯਮਤ ਖੂਨ ਦਾ ਦਬਾਅ, ਕਬਜ਼ ਅਤੇ ਸ਼ੂਗਰ ਵਰਗੀਆਂ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਖੂਬ ਦਿਖਾਈ ਦੇਣ ਲੱਗੀਆਂ ਹਨ। ਅਮਰੀਕਾ, ਆਸਟਰੇਲੀਆ ਅਤੇ ਇੰਗਲੈਂਡ ਅੱਜ ਜੰਕ ਫੂਡ ਦੇ ਸਿਲਸਿਲੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕੜੀ ਬਚਪਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸਕੂਲ ਦੀ ਕੰਟੀਨ ਵਿੱਚ ਜੇਕਰ ਜੰਕ ਫੂਡ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਰੋਗਾਂ ਦੇ ਗੜ੍ਹ ਬਣ ਗਏ ਹਨ। ਵਿਸ਼ਵ ਸਿਹਤ ਸੰਸਥਾ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਜੰਕ ਫੂਡ ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਵੱਡੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਜੰਕ ਫੂਡ ਦੇ ਸ਼ਿਕੰਜੇ ਤੋਂ ਬਚਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸਿਲਸਿਲਾ ਇੱਥੋਂ ਹੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਫਿਰ ਸਾਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਅੱਗੇ ਵਧਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਹੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਵਿਸ਼ਵ ਸਿਹਤ ਸੰਸਥਾ ਨੇ ਸਕੂਲ, ਕਾਲਜ, ਸਕੂਲ ਦੇ ਮੈਦਾਨ, ਪ੍ਰੀ-ਸਕੂਲ ਸੈਂਟਰ, ਪਰਿਵਾਰ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਸਿਹਤ ਕੇਂਦਰਾਂ ਵਿੱਚ ਜੰਕ ਫੂਡ 'ਤੇ ਪੂਰਨ

ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਸਿਹਤ ਵਿਗਿਆਨੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜੰਕ ਫੂਡ ਰੋਗਾਂ ਦਾ ਭੋਜਨ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਤੇਲ ਅਤੇ ਮਸਾਲਿਆਂ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਅਸੰਤੁਲਿਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੇਰ ਤੱਕ ਤਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਇਹ ਪਾਚਣ ਦੇ ਲਿਹਾਜ਼ ਵਿੱਚ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਖੜੀਆਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸ਼ੂਗਰ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਸਰੋਤ ਜੰਕ ਫੂਡ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਚੱਲ ਕੇ ਇਹ ਦਿਲ ਦੇ ਰੋਗਾਂ ਦੀ ਖਾਣ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਿਹਤ ਮਾਹਿਰਾਂ ਦਾ ਤਾਂ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਜੰਕ ਫੂਡ ਸਿਹਤ ਲਈ ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਬੰਬ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ।

ਖਾਣ-ਪੀਣ ਦੀਆਂ ਆਦਤਾਂ ਨੂੰ ਕੰਟਰੋਲ ਕਰਦੀ ਹੈ ਮਠਿਆਈ

ਮਠਿਆਈ ਖਾਣਾ ਸਿਰਫ ਸੁਆਦ ਦਾ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਸਿਹਤ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ। ਇਕ ਤਾਜ਼ਾ ਖੋਜ ਮੁਤਾਬਿਕ ਭੋਜਨ 'ਚ ਮਿੱਠਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਦਿਮਾਗ 'ਚ ਉਸ ਭੋਜਨ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਯਾਦ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਸਾਨੂੰ ਖਾਣ-ਪੀਣ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਸਾਡੀਆਂ ਆਦਤਾਂ ਨੂੰ ਕੰਟਰੋਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਜਾਰਜੀਆ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਖੋਜੀ ਪੈਰਿਸ ਪੈਰੋਂਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਕਈ ਵਾਰੀ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨਾਸ਼ਤਾ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਭੋਜਨ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ।

ਇਹ ਸੋਚ ਅਸੀਂ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਕਦੋਂ ਅਤੇ ਕੀ ਖਾਣਾ ਸੀ। ਖਾਣ ਦੇ ਬਾਰੇ 'ਚ ਦਿਮਾਗ ਵਿੱਚ ਯਾਦ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣਾ ਕੰਟਰੋਲ ਖੁਰਾਕ ਲਈ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਖੋਜ 'ਚ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਖਾਂਦੇ ਸਮੇਂ ਟੀ. ਵੀ. ਦੇਖਣਾ ਜਾਂ ਹੋਰ ਧਿਆਨ ਭਟਕਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਯਾਦ ਨਹੀਂ ਬਣ ਪਾਉਂਦੀ ਹੈ।

.....ਤੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ

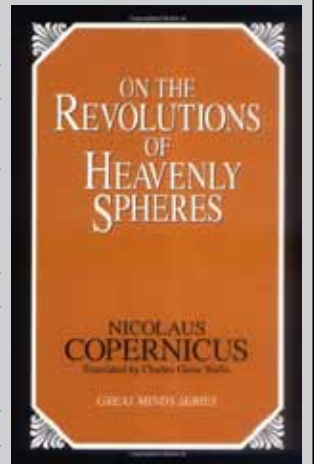
ਕਿਸੇ ਸਿਹਤਮੰਦ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਅਚਾਨਕ ਇਨਫੈਕਸ਼ਨ ਕਾਰਨ ਮੌਤ ਡਾਕਟਰੀ ਜਗਤ ਲਈ ਹਮੇਸ਼ਾ ਵੱਡਾ ਸਵਾਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਪਹਿਲ ਨੂੰ ਸੁਲਝਾਉਣ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਕਾਮਯਾਬੀ ਹਾਸਲ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਖੋਜਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਖਾਸ ਬਾਇਓਮਰਕਰ ਦੀ ਖੋਜ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਮੱਦਦ ਨਾਲ ਬੇਵਕਤੀ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਮੌਤ ਦਾ 14 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾਉਣਾ ਸੰਭਵ ਹੋਵੇਗਾ। ਖੋਜਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਕੋਈ 10000 ਲੋਕਾਂ 'ਤੇ ਖੋਜ ਕਰਕੇ 'ਗਲਾਈਕ-ਏ.' ਨਾਂ ਦੇ ਅਣੂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਹ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਸਰੀਰ ਵਿੱਚ ਬਣਨ ਵਾਲਾ ਬਾਏ ਪ੍ਰੋਡਕਟ ਹੈ। ਖੂਨ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੇ ਪੱਧਰ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਕੇ ਕਿਸੇ ਇਨਫੈਕਸ਼ਨ ਕਾਰਨ ਬੇਵਕਤੀ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਮੌਤ ਦਾ ਪੂਰਬ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਵਿਗਿਆਨ ਅਤੇ ਧਰਮ ਵਿਚ ਟਕਰਾਅ

ਇਹ ਸੰਨ 1543 ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਸੱਤਰ ਸਾਲਾਂ ਦਾ ਖਗੋਲ ਵਿਗਿਆਨੀ ਤੇ ਪੋਲਿਸ਼ ਕੈਥੋਲਿਕ ਨਿਕੋਲਸ ਕਾਪਰਨਿਕਸ ਆਪਣੇ ਆਖ਼ਰੀ ਸਾਹਾਂ 'ਤੇ ਸੀ। ਉਹ ਪੜਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਸ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਉਸ ਦੀ ਆਪਣੀ ਕਿਤਾਬ ਦਾ ਖਰੜਾ ਸੀ, ਜੋ ਛਪਣ ਵਾਲਾ ਸੀ। ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਉਸ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਖ਼ਬਰ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ਨੇ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਬਾਰੇ ਇਨਸਾਨ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਬਿਲਕੁਲ ਬਦਲ ਦੇਣਾ ਸੀ। ਇਸ ਨੇ ਈਸਾਈ-ਜਗਤ ਵਿਚ ਝਗੜੇ ਦੀ ਜੜ ਵੀ ਬਣਨਾ ਸੀ। ਇਸ ਝਗੜੇ ਦੇ ਅਸਰ ਅੱਜ ਵੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਆਪਣੀ ਕਿਤਾਬ (On the Revolutions of the Heavenly Spheres) ਵਿਚ ਕਾਪਰਨਿਕਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਧਰਤੀ ਸੂਰਜੀ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਸੂਰਜ ਇਸ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਹੈ। ਭੂ-ਕੇਂਦਰੀ ਸਿਧਾਂਤ (ਜਿਸ ਅਨੁਸਾਰ ਧਰਤੀ ਸੂਰਜੀ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਸੀ) ਬਹੁਤ ਹੀ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਸੀ। ਪਰ ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਵਿਚ ਸੂਰਜ-ਕੇਂਦਰੀ ਸਿਧਾਂਤ ਰਾਹੀਂ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਹੀ ਆਸਾਨ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸਮਝਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਪਹਿਲਾਂ-ਪਹਿਲ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਨੇ ਇਸ ਨਵੇਂ ਸਿਧਾਂਤ 'ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਇਕ ਕਾਰਨ ਸੀ ਕਿ ਕਾਪਰਨਿਕਸ ਨੇ ਬੜੀ ਸਮਝਦਾਰੀ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਸਿਰਫ ਗਿਣੇ-ਚੁਣੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਦੱਸੇ ਸਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਭੂ-ਕੇਂਦਰੀ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਵਾਲਾ ਕੈਥੋਲਿਕ ਧਰਮ ਉਸ ਸਮੇਂ ਵਿਗਿਆਨਕ ਖੋਜਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸ਼ਹਿਣਸ਼ੀਲ ਸੀ। ਪੋਪ ਨੇ ਖ਼ੁਦ ਕਾਪਰਨਿਕਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਕਿਤਾਬ ਛਪਾਉਣ ਦੀ ਹੱਲਾਸ਼ੇਰੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਪਰ ਜਦੋਂ ਕਾਪਰਨਿਕਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਕਿਤਾਬ ਛਪਵਾ ਦਿੱਤੀ ਤਾਂ ਸੰਪਾਦਕ ਨੇ ਡਰਦੇ ਮਾਰੇ ਮੁਖਬੰਧ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਵੱਲੋਂ ਲਿਖ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਸੂਰਜ-ਕੇਂਦਰੀ ਸਿਧਾਂਤ ਗਣਿਤ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਕ ਕਲਪਨਾ ਸੀ, ਨਾ ਕਿ ਵਿਗਿਆਨਕ ਹਕੀਕਤ।

ਚਰਚ ਦਾ ਗੁੱਸਾ ਭੜਕਿਆ

ਸੂਰਜ-ਕੇਂਦਰੀ ਸਿਧਾਂਤ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਅਗਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਇਟਲੀ ਦਾ ਖਗੋਲਵੇਤਾ, ਗਣਿਤ-ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਤੇ ਭੌਤਿਕ-ਵਿਗਿਆਨੀ ਗਲੀਲੀਓ ਗੈਲੀਲੀ (1564-1642) ਸੀ। ਗਲੀਲੀਓ ਵੀ ਕੈਥੋਲਿਕ ਧਰਮ ਨੂੰ ਮੰਨਦਾ ਸੀ। ਉਸ ਵੇਲੇ ਨਵੇਂ ਲੈਂਨਜ਼ਾਂ ਦੀ ਕਾਢ ਕੱਢੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਰਤ ਕੇ ਉਸ ਨੇ ਇਕ ਦੂਰਬੀਨ ਬਣਾਈ। ਇਸ ਦੂਰਬੀਨ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਗਲੀਲੀਓ ਨੂੰ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਇੰਨਾ ਸਾਫ ਨਜ਼ਰ ਆਇਆ, ਜਿੰਨਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਆਇਆ ਸੀ। ਖੋਜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਨੂੰ ਯਕੀਨ ਹੋ ਗਿਆ ਕਿ ਕਾਪਰਨਿਕਸ ਸਹੀ ਸੀ। ਗਲੀਲੀਓ ਨੇ ਸੂਰਜ ਉੱਤੇ ਧੱਬੇ ਵੀ ਵੇਖੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅੱਜ ਸੂਰਜੀ ਧੱਬੇ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਖੋਜ ਨਾਲ ਗਲੀਲੀਓ ਨੇ ਇਕ ਹੋਰ ਅਹਿਮ ਦਾਰਸ਼ਨਿਕ ਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਸਿਧਾਂਤ 'ਤੇ ਸੱਟ ਮਾਰੀ। ਉਦੋਂ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਕਿ ਸੂਰਜ ਵਿਚ ਕਦੇ ਵਿਗਾੜ ਨਹੀਂ ਆ ਸਕਦਾ ਜਾਂ ਇਹ ਬਦਲ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ।

ਕਾਪਰਨਿਕਸ ਤੋਂ ਉਲਟ, ਗਲੀਲੀਓ ਨੇ ਪੂਰੇ ਜੋਸ਼ ਤੇ ਨਿੰਡਰਤਾ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਦੂਸਰਿਆਂ ਨੂੰ ਦੱਸੇ। ਉਸ ਵੇਲੇ ਧਾਰਮਿਕ ਮਾਹੌਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਧੀਆ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਕੈਥੋਲਿਕ ਚਰਚ ਨੇ ਕਾਪਰਨੀਕੀ ਸਿਧਾਂਤ ਦਾ ਖੁੱਲ੍ਹੇਆਮ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਜਦੋਂ ਗਲੀਲੀਓ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਸੂਰਜ-ਕੇਂਦਰੀ ਸਿਧਾਂਤ ਸਹੀ ਸੀ ਤੇ ਬਾਈਬਲ ਦੇ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਕੈਥੋਲਿਕ ਚਰਚ ਨੂੰ ਇਸ ਵਿੱਚੋਂ ਧਰਮ-ਪ੍ਰੋਧ ਦੀ ਬੋ ਆਉਣ ਲੱਗੀ।

ਗਲੀਲੀਓ ਆਪਣੀ ਸਫ਼ਾਈ ਦੇਣ ਰੋਮ ਗਿਆ, ਪਰ ਉਥੇ ਕਿਸੇ ਨੇ ਉਸ ਦੀ ਗੱਲ ਨਾ ਸੁਣੀ। ਸਾਲ 1616 ਵਿਚ ਚਰਚ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕਾਪਰਨੀਕੀ ਸਿਧਾਂਤ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ। ਗਲੀਲੀਓ ਕੁੱਝ ਸਮੇਂ ਲਈ ਚੁੱਪ ਹੋ ਗਿਆ। ਫਿਰ 1632 ਵਿਚ ਉਸ ਨੇ ਕਾਪਰਨੀਕੀ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿਚ ਇਕ ਹੋਰ ਕਿਤਾਬ ਛਾਪੀ। ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਹੀ ਚਰਚ ਦੀ ਧਾਰਮਿਕ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਗਲੀਲੀਓ ਨੂੰ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾ ਦਿੱਤੀ। ਪਰ ਉਸ ਦੀ ਉਮਰ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਜੇਲ ਵਿਚ ਸੁੱਟਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਘਰ ਵਿਚ ਕੈਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਉਤਪਤੀ ਤੇ ਮਾਂ ਦੀ ਤਾਕਤ

ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਧੂ (ਫੋਨ 94630-63990)

ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਉਤਪਤੀ :- ਸਾਨੂੰ ਕਿਸੇ ਦੇ ਫੋਨ ਆਉਣ ਦਾ ਬੈਲ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲਗਦਾ ਹੈ। ਜਿਉਂ ਹੀ ਬੈਲ (ਘੰਟੀ) ਵੱਜਦੀ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਸੈੱਲ ਫੋਨ ਕੰਨਾਂ ਨੂੰ ਲਾ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ ਤੇ ਦੂਜੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲ ਗੱਲਾਂ ਵਿੱਚ ਜੁਟ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ। ਸਾਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ

ਕਿ ਟੈਲੀਫੋਨ ਦੀ ਖੋਜ ਗਰਾਹਮ ਬੈਲ ਨੇ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਉਹ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿੱਚ ਅੰਨ੍ਹੇ, ਗੂੰਗੇ ਤੇ ਬੋਲੇ, ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਾਉਂਦੇ ਸਨ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਉਸਦਾ ਇੱਕ ਲੜਕੀ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਪੈ ਗਿਆ। ਪਿਆਰ ਦਾ ਇਜਹਾਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ

ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਨ ਦਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਮੌਕਾ ਮਿਲਦਾ ਸੀ। ਉਦੋਂ ਹੀ ਗਰਾਹਮ ਬੈਲ ਦੇ ਦਿਮਾਗ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਯੰਤਰ ਖੋਜਣ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਬਣੀ, ਜਿਹੜਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗੱਲਾਂ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦੇਵੇ। ਗਰਾਹਮ ਬੈਲ ਨੇ ਮਰੇ ਹੋਏ ਬੰਦਿਆਂ ਦੇ ਕੰਨਾਂ ਦੀ ਅੰਦਰੋਂ ਬਣਤਰ ਦੇਖੀ। ਕੰਨ ਦੇ ਪਰਦੇ ਵਿੱਚ ਜਾ ਕੇ ਆਵਾਜ਼ ਵੱਜਦੀ ਹੈ। ਇਹੀ ਧੁਨੀ ਅਗਲਾ ਪਰਦਾ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਗਾਂਹ ਇਹ ਆਵਾਜ਼ ਦਿਮਾਗ ਨੂੰ ਸੁਨੇਹਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਭਾਵ ਉਸਨੂੰ ਸੁਣਦੀ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਇਸ ਵਿਗਿਆਨੀ ਨੇ ਕੰਨ ਅੰਦਰ ਤੋਂ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਰੀਖਣ ਕੀਤਾ। ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅੰਦਰ ਤੋਂ ਟੈਲੀਫੋਨ ਨੂੰ ਆਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਬੇਸ਼ੱਕ ਗਰਾਹਮ ਬੈਲ ਦਾ ਯਤਨ ਆਪਣੀ ਮਹਿਬੂਬ ਨਾਲ ਗੱਲਾਂ ਕਰਨ ਦਾ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਉਹ ਆਪਣੀ ਖੋਜ ਵਿੱਚ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋ ਗਿਆ। ਉਸਨੂੰ ਸੰਸਾਰ ਪ੍ਰਸਿੱਧੀ ਇਸ ਖੋਜ ਨਾਲ ਮਿਲ ਗਈ। ਜਦੋਂ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਟੁਣ-ਟੁਣ ਹੋਈ ਤਾਂ ਉਸਦੀ ਮਹਿਬੂਬ ਦੇ ਮੂੰਹੋਂ 'ਬੈਲ' ਸ਼ਬਦ ਨਿਕਲਿਆ ਸੀ। ਕਿਸੇ ਯੰਤਰ ਜਾਂ ਵਸਤੂ ਦੇ ਵੱਜਣ ਸਮੇਂ ਜੋ ਆਵਾਜ਼ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, 'ਬੈਲ' ਸ਼ਬਦ ਪੱਤੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸ ਨਾਲ ਜੁੜ ਗਿਆ। ਜਦੋਂ ਬੈਲ ਵੱਜਦੀ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਫੋਨ ਔਨ ਕਰਕੇ 'ਹੈਲੋ' ਕਹਿੰਦੇ ਹਾਂ। 'ਹੈਲੋ' ਸ਼ਬਦ ਵੀ ਇਸ ਖੋਜ ਨਾਲ ਹੀ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਗਰਾਹਮ ਬੈਲ ਦੀ ਮਹਿਬੂਬ ਦਾ ਨਾਂ 'ਬੈਚਰ ਹੈਲੋ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਗਰਾਹਮ ਬੈਲ ਨੇ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਫੋਨ ਦੀ ਘੰਟੀ ਵਜਾਈ ਸੀ ਤਾਂ ਮੂੰਹੋਂ ਬੈਚਰ ਹੈਲੋ ਨੇ 'ਹੈਲੋ' ਕਿਹਾ ਸੀ। ਉਹ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਸੀ - 'ਮੈਂ ਹੈਲੋ ਬੋਲਦੀ ਹਾਂ। ਪਰ ਉਸਨੇ ਸਿਰਫ 'ਹੈਲੋ' ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਸੀ। 'ਹੈਲੋ' ਅਤੇ 'ਬੈਲ' ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਟੈਲੀਫੋਨ ਦੀ ਖੋਜ ਨੇ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ।

ਮਾਂ ਦੀ ਤਾਕਤ :- ਬਲਬ ਦੀ ਖੋਜ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਥਾਮਸਨ ਐਡੀਸਨ ਇੱਕ ਦਿਨ ਸਕੂਲ ਤੋਂ ਵਾਪਸ ਆਏ ਤਾਂ ਉਸਦੇ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਸਕੂਲ ਮਾਸਟਰ ਦਾ ਰੁੱਕਾ ਸੀ। ਉਹ ਰੁੱਕਾ ਉਸਨੇ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ। ਰੁੱਕਾ ਪੜ ਕੇ ਮਾਂ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਅੱਥਰੂ ਆ ਗਏ। "ਮਾਂ ਜੀ, ਰੋ ਕਿਉਂ ਪਏ? ਰੁੱਕੇ ਵਿੱਚ ਕੀ ਲਿਖਿਆ ਹੈ?" ਐਡੀਸਨ ਨੇ ਚਿੰਤਤ ਹੁੰਦਿਆਂ ਪੁੱਛਿਆ।

"ਪੁੱਤ, ਇਹ ਖੁਸ਼ੀ ਦੇ ਅੱਥਰੂ ਨੇ। ਮਾਸਟਰ ਜੀ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ - ਤੁਹਾਡਾ ਪੁੱਤਰ ਪੜਾਈ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਲਾਇਕ ਹੈ। ਇਹ ਲੜਕਾ (Extra Ordinary) ਹੈ। ਇਸਦਾ ਦਿਮਾਗ ਇੰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਇਸਨੂੰ ਪੜ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ। ਸਗੋਂ ਇਹ ਸਾਨੂੰ ਪੜ੍ਹਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਦੁਨੀਆਂ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਸਕੂਲ ਇਸ ਲਈ ਛੋਟਾ ਹੈ। ਇਹ ਘਰ ਰਹਿ ਕੇ ਆਪ ਹੀ ਪੜ੍ਹ ਸਕਦਾ ਹੈ।" ਇੰਨਾ ਕਹਿ ਕੇ ਮਾਂ ਨੇ ਉਸਦਾ ਕਲਾਵਾ ਭਰ ਲਿਆ।

ਮਾਂ ਉਸਨੂੰ ਘਰ ਵਿੱਚ ਹੀ ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਲੱਗੀ। ਉਸਨੂੰ ਅੱਖਰ ਗਿਆਨ ਦਿੱਤਾ। ਸਮਾਜ ਦੀ ਸੋਝੀ ਦਿੱਤੀ। ਉਹ ਹਮੇਸ਼ਾ ਕੁੱਝ ਨਾ ਕੁੱਝ ਖੋਜਣ ਵਿੱਚ ਲੱਗਾ ਰਹਿੰਦਾ। ਉਸਨੇ ਵੱਡਾ ਹੋ ਕੇ ਬਲਬ ਸਮੇਤ ਅਨੇਕਾਂ ਖੋਜਾਂ ਕੀਤੀਆਂ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਉਸਦੀ ਮਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਇੱਕ ਦਿਨ ਉਹ ਸਮਾਨ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁੱਝ ਲੱਭ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਸਕੂਲ ਮਾਸਟਰ ਵਾਲਾ ਰੁੱਕਾ ਉਸਦੀ ਨਜ਼ਰੀਂ ਚੜ੍ਹਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਰੁੱਕਾ ਪੜ੍ਹਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ।

"ਤੁਹਾਡਾ ਲੜਕਾ ਬਹੁਤ ਨਲਾਇਕ ਹੈ। ਇਹ ਪੜ੍ਹਨ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਦੂਜੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਵਿਗਾੜ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਮੋਟੇ ਦਿਮਾਗ ਵਾਲੇ ਲੜਕੇ ਨੂੰ ਸਕੂਲ ਨਾ ਭੇਜੋ। ਇਹਦੇ ਆਉਣ ਨਾਲ ਸਕੂਲ ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਵਿਗੜਦਾ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਆਪ ਹੀ ਪੜ੍ਹਾ ਕੇ ਦੇਖ ਲਵੋ।"

ਮਾਸਟਰ ਦਾ ਰੁੱਕਾ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਉਸਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਅੱਥਰੂ ਵਗਣ ਲੱਗ ਪਏ। ਉਹ ਕਿੰਨਾ ਚਿਰ ਮਾਂ ਦੀ ਤਸਵੀਰ ਵੱਲ ਟਿਕ ਟਿਕੀ ਲਾ ਕੇ ਦੇਖਦਾ ਰਿਹਾ। ਉਸਦਾ ਸਿਰ ਮਾਂ ਦੀ ਤਸਵੀਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਝੁਕ ਗਿਆ ਜਿਸ ਦੀ ਬਦੌਲਤ ਉਹ ਸੰਸਾਰ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਵਿਗਿਆਨੀ ਬਣਿਆ।

ਚੀਨ ਵਿਚ ਪੁੰਆਂ ਸੋਖਣ ਵਾਲੀ ਪੁਰਾਤਨ ਲਾਲਟੈਣ ਮਿਲੀ

ਚੀਨ ਵਿਚ ਪੁਰਾਤੱਤਵਾਂ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਪੂਰਬੀ ਜਿਆਂਗਸ਼ੀ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਪੁੰਏਂ ਨੂੰ ਸੋਖਣ ਵਾਲੀ ਕਰੀਬ 2000 ਸਾਲ ਪੁਰਾਣੀ ਤਾਂਬੇ ਦੀ ਲਾਲਟੈਣ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਖੋਜ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਹੈ ਕਿ ਚੀਨੀ ਲੈਂਪ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਹਵਾਈ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਨੂੰ ਘੱਟ ਕਰਨ ਦਾ ਤਰੀਕਾ ਜਾਣਦੇ ਸਨ।

ਪੁੰਏਂ ਨੂੰ ਸੋਖਣ ਵਾਲੀ ਲਾਲਟੈਣ ਵੈਸਟਰਨ ਹਾਨ ਵੰਸ਼ (206 ਈਸਾ ਪੂਰਵ ਤੋਂ 24 ਈਸਾ ਪੂਰਵ ਤਕ) ਦੇ ਹਾਈਹਨਹੋਊ ਸਥਿਤ ਕਬਰਸਤਾਨ ਵਿਚ ਖੁਦਾਈ ਦੌਰਾਨ ਮਿਲੀ। ਲਾਲਟੈਣ ਹੰਸ ਦੇ ਆਕਾਰ ਵਰਗੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਮੂੰਹ ਵਿਚ ਮੱਛੀ ਹੈ ਅਤੇ ਚਾਨਣ ਇਸ ਮੱਛੀ ਵਿੱਚੋਂ ਨਿਕਲਦਾ ਸੀ। ਸਰਕਾਰੀ ਖ਼ਬਰ ਏਜੰਸੀ ਸਿਨਹੂਆ ਅਨੁਸਾਰ, ਮੌਮ ਪਿਘਲਣ ਕਾਰਨ ਨਿਕਲਣ ਵਾਲਾ ਪੁੰਆਂ ਮੱਛੀ ਦੇ ਮੂੰਹ ਰਾਹੀਂ ਹੰਸ ਅੰਦਰ ਚਲਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਅੰਦਰ ਮੌਜੂਦ ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਘੁਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਉਹ ਵਾਤਾਵਰਣ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ।

ਸਮਾਂ, ਹਾਲਾਤ ਅਤੇ ਤਰਕਸ਼ੀਲਤਾ

ਕਮਲਜੀਤ ਸਿੰਘ
ਬੁਜਰਗ

ਤਰਕਸ਼ੀਲਤਾ ਹਮੇਸ਼ਾ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਇੱਕ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਕੀ, ਕਿਉਂ, ਕਿਵੇਂ, ਕਦੋਂ ਅਤੇ ਕਿੱਥੇ ਦੇ ਨਜ਼ਰੀਏ ਤੋਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾਵੇ। ਜਦਕਿ ਧਾਰਮਿਕਤਾ ਆਪਣੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕਿੰਤੂ ਪ੍ਰੰਤੂ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ।

ਸਮਾਂ ਸਾਡੇ ਚੌਗਿਰਦੇ ਵਿੱਚ ਵਾਪਰਨ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਗਤੀਮਾਨ ਘਟਨਾ ਹੈ। ਸਮੇਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੁੱਝ ਕੁ ਗੁੰਮਰਾਹਕੁੰਨ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਹਨ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਰਮ ਦੇ ਠੇਕੇਦਾਰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਕਿ ਸੰਗਤ ਨਾਮ ਜਪਿਆਂ ਕਰੋ ਸਮਾਂ ਬਹੁਤ ਮਾੜਾ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅਤੇ ਜੋਤਸ਼ੀ ਵੀ ਇਹ ਕਹਿਕੇ ਗੁੰਮਰਾਹ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਕਿ ਸਮਾਂ ਬਹੁਤ ਮਾੜਾ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਉਪਾਅ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ।

ਆਉ ਵਿਗਿਆਨਕ ਨਜ਼ਰੀਏ ਤੋਂ ਦੇਖੀਏ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਸਮਾਂ ਕੀ ਚੀਜ਼ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਠੀਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝ ਜਾਵਾਂਗੇ ਤਾਂ ਸਮੇਂ ਦੇ ਚੰਗੇ ਤੇ ਮਾੜੇ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਅਹਿਸਾਸ ਅਤੇ ਗਲਤ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਸਾਡੇ ਦਿਮਾਗ ਵਿੱਚੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿੱਕਲ ਜਾਣਗੀਆਂ।

ਸਮੇਂ ਬਾਰੇ ਆਮ ਜਾਨਕਾਰੀ (General Introduction of Time)-ਸਮਾਂ ਸੰਸਾਰ ਪੱਧਰੀ ਨਾਪਤੋਲ ਦੀਆਂ ਸੱਤ ਇਕਾਈਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ। ਇਸਦਾ ਵੇਰਵਾ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈ। ਲੰਬਾਈ, ਭਾਰ, ਪ੍ਰਕਾਸ਼, ਤਾਪਮਾਨ, ਸਮਾਂ, ਬਿਜਲੀ, Molecular (amount of substance)

ਪ੍ਰੀਭਾਸ਼ਾ (Defination)- ਸਮਾਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਭੂਤ, ਵਰਤਮਾਨ, ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਨਾਪਣ ਦਾ ਇੱਕ ਪੈਮਾਨਾ ਹੈ।

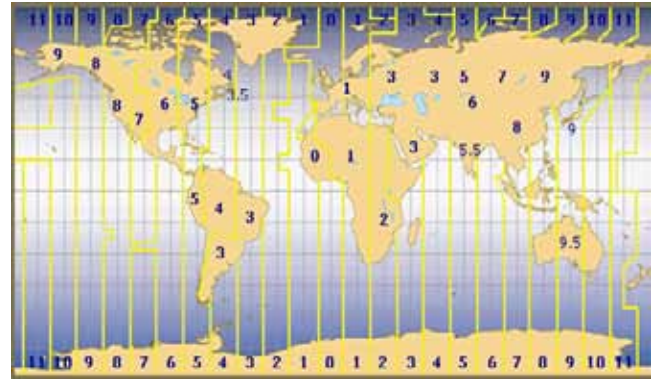
ਸਮੇਂ ਦਾ ਵਰਗੀਕਰਣ (Classification of Time)- ਭੂਗੋਲਿਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਤੋਂ ਸਮਾਂ ਤਿੰਨ ਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ।

1. ਸੰਸਾਰ ਸਟੈਂਡਰਡ ਟਾਇਮ (Greenwich Mean Time)
2. ਕਿਸੇ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਸਟੈਂਡਰਡ ਟਾਇਮ (Country Standard Time)
3. ਕਿਸੇ ਸਥਾਨ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦਾ ਲੋਕਲ ਟਾਇਮ (Local Mean Time)

ਸਮੇਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਾਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਬਣਤਰ ਅਤੇ ਘੁਮਾਅ ਨੂੰ ਸਮਝਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਦੋਸਤੋ ਜ਼ਮੀਨ ਗੋਲ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਧੁਰੀ ਦੇ ਦੁਆਲੇ ਪੱਛਮ ਤੋਂ ਪੂਰਬ ਵੱਲ ਘੁੰਮਦੀ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਗੋਲ ਵਸਤੂ ਦੀਆਂ 360 ਡਿਗਰੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਸੂਰਜ ਸਵੇਰ ਦੇ ਸਮੇਂ 24 ਘੰਟਿਆਂ ਦੇ ਫਰਕ ਤੇ ਪੂਰਬ ਵੱਲੋਂ ਚੜ੍ਹਦਾ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਜਾਂ ਫਿਰ ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ 360 ਡਿਗਰੀ ਘੁੰਮਣ ਨੂੰ 24 ਘੰਟੇ ਦਾ ਸਮਾਂ ਲਗਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਇੱਕ ਘੰਟੇ ਵਿੱਚ 15 ਡਿਗਰੀ ਘੁੰਮਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਇੱਕ ਡਿਗਰੀ ਘੁੰਮਣ ਵਾਸਤੇ 4 ਮਿੰਟ ਦਾ ਸਮਾਂ ਲਗਦਾ ਹੈ।

ਸੰਸਾਰ ਸਟੈਂਡਰਡ ਟਾਇਮ (Greenwich Mean Time)- ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਭੂਗੋਲ ਸ਼ਾਸਤਰੀਆਂ ਨੇ ਪੂਰਬ ਅਤੇ ਪੱਛਮ ਦੋ ਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਹੈ। 0 ਡਿਗਰੀ ਤੋਂ 180 ਡਿਗਰੀ ਪੂਰਬੀ ਦੇਸ਼ਾਤਰ ਅਤੇ 0 ਡਿਗਰੀ ਤੋਂ 180 ਡਿਗਰੀ ਪੱਛਮੀ ਦੇਸ਼ਾਤਰ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਦੇਸ਼ਾਤਰ ਰੇਖਾਵਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 360 ਹੈ। ਸੰਸਾਰ ਸਟੈਂਡਰਡ ਟਾਇਮ 0 ਡਿਗਰੀ ਦੇਸ਼ਾਤਰ/ਮੈਰੀਡੀਅਨ ਤੋਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਸਾਰੇ ਸੰਸਾਰ ਤੇ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। 0 ਡਿਗਰੀ ਦੇਸ਼ਾਤਰ ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿੱਚ

ਲੰਘਦੀ ਹੈ। ਹੁਣ ਸਵਾਲ ਇਹ ਉਠਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਸਾਰ ਸਟੈਂਡਰਡ ਟਾਇਮ ਦੀ ਰੇਖਾ 0 ਡਿਗਰੀ ਦੇਸ਼ਾਤਰ ਨੂੰ ਭੂਗੋਲ ਸ਼ਾਸਤਰੀਆਂ ਨੇ ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿੱਚ ਦੀ ਕਿਉਂ ਲੰਘਦੀ ਕੀਤਾ? ਦੋਸਤੋ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਹੁਕਮਰਾਨਾ ਨੇ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਬਹੁਤ ਵੱਡੇ ਹਿੱਸੇ ਤੇ ਲੰਬਾਂ ਸਮਾਂ ਰਾਜ ਕੀਤਾ, ਇਸ ਕਰਕੇ ਇਹ ਕਹਾਵਤ ਕਹੀ ਜਾਦੀ ਸੀ ਕਿ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾ ਦੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਕਦੇ ਵੀ ਸੂਰਜ ਨਹੀਂ ਸੀ ਛੁਪਦਾ। ਅੰਗਰੇਜ਼ ਹੁਕਮਰਾਨ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੇ ਵਾਸੀ ਹਨ/ਸਨ। ਪਰ ਇਸਦੇ ਉਲਟ ਜੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਵਾਸੀ ਹੁੰਦੇ ਤਾਂ 0 ਡਿਗਰੀ ਦੇਸ਼ਾਤਰ ਉਸ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਦੀ ਖਿੱਚੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ।

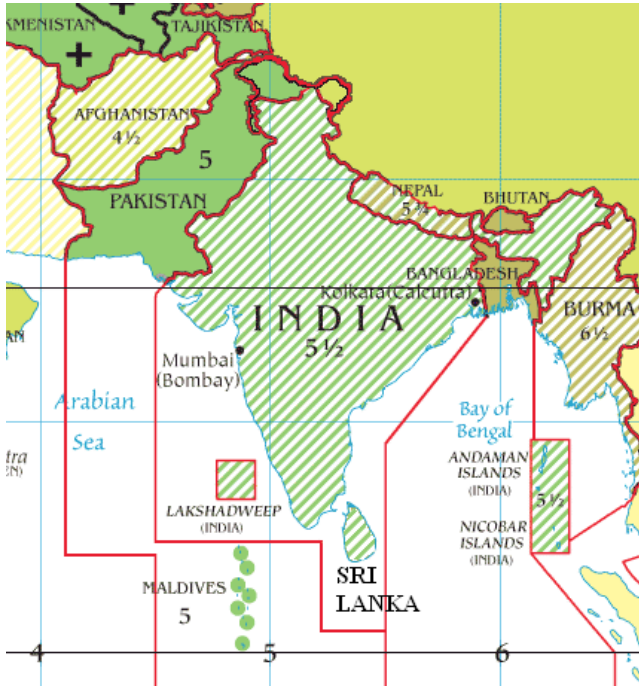
ਕਿਸੇ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਸਟੈਂਡਰਡ ਟਾਇਮ (Country Standard Time) - ਇਹ ਸਮਾਂ ਭਾਰਤ ਵਾਸਤੇ ਭਾਰਤੀ ਸਟੈਂਡਰਡ ਟਾਇਮ, ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਾਸਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਸਟੈਂਡਰਡ ਟਾਇਮ, ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ ਵਾਸਤੇ ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ ਸਟੈਂਡਰਡ ਟਾਇਮ, ਅਤੇ ਆਸਟਰੇਲੀਆ ਵਾਸਤੇ ਆਸਟਰੇਲੀਅਨ ਸਟੈਂਡਰਡ ਟਾਇਮ ਹੈ।

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸਟੈਂਡਰਡ ਟਾਇਮ 82 ਡਿਗਰੀ 30 ਮਿੰਟ ਪੂਰਬੀ ਦੇਸ਼ਾਤਰ ਤੋਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਪੂਰੇ ਭਾਰਤ ਤੇ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਜਗ੍ਹਾ ਇਲਾਹਾਬਾਦ (ਨੈਨੀ) ਵਿਖੇ ਸਥਿਤ ਹੈ। ਭਾਰਤੀ ਸਟੈਂਡਰਡ ਟਾਇਮ, ਸੰਸਾਰ ਸਟੈਂਡਰਡ ਟਾਇਮ ਤੋਂ 5 ਘੰਟੇ 30 ਮਿੰਟ ਅੱਗੇ ਹੈ, ਅਤੇ 0 ਡਿਗਰੀ ਦੇਸ਼ਾਤਰ ਤੋਂ 82 ਡਿਗਰੀ 30 ਮਿੰਟ ਪੂਰਬ ਵੱਲ ਹੈ।

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਸਟੈਂਡਰਡ ਟਾਇਮ, ਸੰਸਾਰ ਸਟੈਂਡਰਡ ਟਾਇਮ ਤੋਂ 5 ਘੰਟੇ ਅੱਗੇ ਹੈ, ਅਤੇ 0 ਡਿਗਰੀ ਦੇਸ਼ਾਤਰ ਤੋਂ 75 ਡਿਗਰੀ ਪੂਰਬ ਵੱਲ ਹੈ। ਅਤੇ ਠੀਕ ਉਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ ਸਟੈਂਡਰਡ ਟਾਇਮ, ਸੰਸਾਰ ਸਟੈਂਡਰਡ ਟਾਇਮ ਤੋਂ 6 ਘੰਟੇ ਅੱਗੇ ਹੈ, ਅਤੇ 0 ਡਿਗਰੀ ਦੇਸ਼ਾਤਰ ਤੋਂ 90 ਡਿਗਰੀ ਪੂਰਬ ਵੱਲ ਹੈ।

ਭਾਰਤ, ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਅਤੇ ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ ਉੱਤਰੀ ਗੋਲਾਰਦ ਵਿੱਚ ਸਥਿੱਤ ਹਨ, ਜਦਕਿ ਆਸਟਰੇਲੀਆ ਦੱਖਣੀ ਗੋਲਾਰਦ ਵਿੱਚ ਸਥਿੱਤ ਹੈ।

ਨੋਟ- ਇੱਥੇ ਇਹ ਜਾਣਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਥਿੱਤੀ ਉੱਤਰੀ ਜਾਂ ਦੱਖਣੀ ਗੋਲਾਰਦ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਨਾਲ ਟਾਇਮ ਦਾ ਕੋਈ ਅੰਤਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ, ਅੰਤਰ ਸਿਰਫ ਇਹ ਹੈ ਕਿ 21

ਜੂਨ ਉੱਤਰੀ ਗੋਲਾਰਦ ਦਾ ਸੱਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਦਿਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਦਿਨ ਦੱਖਣੀ ਗੋਲਾਰਦ ਦਾ ਸੱਭ ਤੋਂ ਛੋਟਾ ਦਿਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅਤੇ 21 ਦਸੰਬਰ ਉੱਤਰੀ ਗੋਲਾਰਦ ਦਾ ਸੱਭ ਤੋਂ ਛੋਟਾ ਅਤੇ ਦੱਖਣੀ ਗੋਲਾਰਦ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਦਿਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਆਪਸੀ ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਅਧਿਐਨ (Cross Comparison Study)- ਭਾਰਤੀ ਸਟੈਂਡਰਡ ਟਾਇਮ 82 ਡਿਗਰੀ 30 ਮਿੰਟ ਪੂਰਬੀ ਦੇਸ਼ਾਤਰ ਤੋਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਸਟੈਂਡਰਡ ਟਾਇਮ 75 ਡਿਗਰੀ ਪੂਰਬੀ ਦੇਸ਼ਾਤਰ ਤੋਂ ਅਤੇ ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ ਸਟੈਂਡਰਡ ਟਾਇਮ 90 ਡਿਗਰੀ ਪੂਰਬੀ ਦੇਸ਼ਾਤਰ ਤੋਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਭਾਰਤੀ ਸਟੈਂਡਰਡ ਟਾਇਮ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਸਟੈਂਡਰਡ ਟਾਇਮ ਤੋਂ 30 ਮਿੰਟ ਅੱਗੇ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ 75 ਡਿਗਰੀ ਪੂਰਬੀ ਦੇਸ਼ਾਤਰ ਤੋਂ 82 ਡਿਗਰੀ 30 ਮਿੰਟ ਪੂਰਬੀ ਦੇਸ਼ਾਤਰ 7 ਡਿਗਰੀ 30 ਮਿੰਟ ਪੂਰਬ ਵੱਲ ਹੈ। ਅਤੇ ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ ਸਟੈਂਡਰਡ ਟਾਇਮ, ਭਾਰਤੀ ਸਟੈਂਡਰਡ ਟਾਇਮ ਤੋਂ 30 ਮਿੰਟ ਅੱਗੇ ਹੈ। ਅਤੇ 90 ਡਿਗਰੀ ਪੂਰਬੀ ਦੇਸ਼ਾਤਰ, 82 ਡਿਗਰੀ 30 ਮਿੰਟ ਪੂਰਬੀ ਦੇਸ਼ਾਤਰ ਤੋਂ 7 ਡਿਗਰੀ 30 ਮਿੰਟ ਪੂਰਬ ਵੱਲ ਹੈ।

ਲੋਕਲ (ਸਥਾਨਕ) ਸਮਾਂ (Local Mean Time)- ਇਹ ਸਮਾਂ ਕਿਸੇ ਜਗ੍ਹਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦਾ ਸਥਾਨਕ ਸਮਾਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਗਣਿਤਕ ਤੌਰ ਤੇ ਸੰਸਾਰ ਸਟੈਂਡਰਡ ਟਾਇਮ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਟੈਂਡਰਡ ਟਾਇਮ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਮਾਂ ਨੁਕਤਾ ਬਿੰਦੂ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਉਸ ਸ਼ਹਿਰ, ਇਲਾਕੇ ਜਾਂ ਭੂ ਭਾਗ ਉਪਰ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ

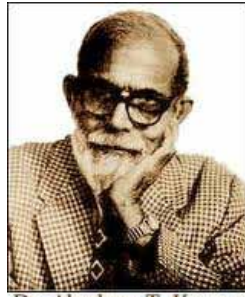
ਹੁੰਦਾ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਲੁਧਿਆਣੇ ਦੀ ਭੂਗੋਲਿਕ ਸਥਿਤੀ 30 ਡਿਗਰੀ 54 ਮਿੰਟ 00 ਸਕਿੰਟ ਉੱਤਰੀ ਅਕਸ਼ਾਸ, 75 ਡਿਗਰੀ 51 ਮਿੰਟ 00 ਸਕਿੰਟ ਪੂਰਬੀ ਦੇਸ਼ਾਤਰ ਹੈ। ਇਸ ਜਗ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਥਾਨਕ ਸਮਾਂ ਭਾਰਤੀ ਸਟੈਂਡਰਡ ਸਮੇਂ ਤੋਂ 26 ਮਿੰਟ 36 ਸਕਿੰਟ ਪਿੱਛੇ ਹੈ। ਇਹ ਸਮਾਂ ਸਾਰੇ ਲੁਧਿਆਣੇ ਸ਼ਹਿਰ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਉਪਰ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਸ਼ਹਿਰ ਦੀ ਭੂਗੋਲਿਕ ਉਸਦੇ ਮੁੱਖ ਡਾਕਘਰ ਤੋਂ ਲਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਜ਼ਰੀਏ ਤੋਂ ਦਿਨ ਦੇ 12 ਵਜੇ ਅਤੇ ਰਾਤ ਦੇ 12 ਵਜੇ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈ। ਰਾਤ 11 ਵੱਜਕੇ 59 ਮਿੰਟ 59 ਸਕਿੰਟ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਦੋਂ 12 ਵਜੇ ਹਨ ਤਾਂ ਪੂਰਾ ਖਿੱਤਾ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਯਾਨੀ ਤਾਰੀਕ ਵਿੱਚ ਦਾਖਿਲ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ **Ante Meridian** ਦੇ ਨਾਂ ਤੇ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਕਿ ਦੁਪਹਿਰ 11 ਵਜਕੇ 59 ਮਿੰਟ 59 ਸਕਿੰਟ ਤਕ ਚਲਦਾ ਹੈ। ਦੁਪਹਿਰ 12 ਵੱਜਣ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਰਾਤ 11 ਵੱਜਕੇ 59 ਮਿੰਟ 59 ਸਕਿੰਟ ਤੱਕ ਦੇ ਸਮੇਂ ਨੂੰ **Post Meridian** ਦੇ ਨਾਂ ਤੇ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਮਾਂ ਰੇਖਾ (ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਰੇਖਾ) ਨੂੰ ਉਸ ਦੇਸ਼ ਦੀ **Date Line** ਦੇ ਨਾਂ ਤੇ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਸਾਰੰਸ (Summary)- ਧਰਤੀ ਦਾ ਘੁੰਮਣਾ ਇੱਕ ਕੁਦਰਤੀ ਵਰਤਾਰਾ ਹੈ। ਜਿਸਦੇ ਕਾਰਣ ਸਮਾਂ ਅੱਗੇ ਵਧਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਦਿਨ ਤੇ ਰਾਤ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਸੋ ਇਸ ਲਈ ਸਮੇਂ ਦਾ ਇਨਸ਼ਾਨੀ ਜਿੰਦਗੀ ਉਪਰ ਕੋਈ ਮਾੜਾ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦਾ। ਪਰ ਅਸੀਂ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਪੱਧਰ ਤੇ ਬਦਹਾਲੀ ਦੀ ਜਿੰਦਗੀ ਜਿਉਂ ਰਹੇ ਹਾਂ, ਜੋ ਕਿ ਮਾੜੇ ਸਮੇਂ ਦਾ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਮਾੜੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੁਲਕ ਵਿੱਚ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਦਾ ਚੰਗੇ ਜਾਂ ਮਾੜੇ ਹੋਣ ਦੀ ਨਬਜ਼ ਉਥੇ ਦੇ ਹਾਕਮਾਂ ਦੇ ਹੱਥ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਭਾਰਤੀ ਸਮਾਜ ਦੀ ਇਹ ਤਰਾਸਦੀ ਹੈ, ਕਿ ਜਿਸ ਨੂੰ ਜਿਆਦਾਤਰ ਲੋਕ ਅਜ਼ਾਦੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਇਹ ਅਜ਼ਾਦੀ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਪਰਦੇ ਪਿੱਛੇ ਹੋਇਆਂ ਸੌਦਾ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਆਰਥਕ ਅਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਅਜ਼ਾਦੀ ਮਾਅਨੇ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੀ। ਠੋਸ ਬਰਾਬਰੀ ਤੇ ਬਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਵਿੱਚ ਬਰਾਬਰ ਸਮਝਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਨਾ ਇਕ ਮ੍ਰਿਗਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਹੈ। ਸੰਚਾਰ ਮਾਧਿਅਮ ਉਪਰ ਸਰਮਾਏਦਾਰੀ ਦੀ ਪਕੜ

ਕੁਝ ਕੁ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਦੀ ਭੂਗੋਲਿਕ ਸਥਿਤੀ ਅਤੇ ਸਥਾਨਿਕ ਸਮਾਂ।
Graticule Position and Local Mean Time of some Cities.

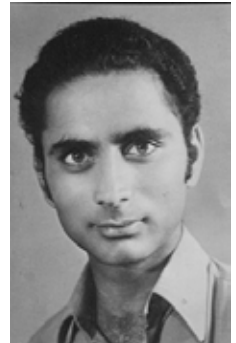
ਲੜੀ ਨੰਬਰ	ਸ਼ਹਿਰ ਦਾ ਨਾਮ	ਉੱਤਰੀ ਅਕ-ਸ਼ਾਸ Northern Latitude ਡਿ-ਮਿੰ-ਸ	ਪੂਰਬੀ ਦੇਸ਼-ਾਤਰ East-ern Longi-tude ਡਿ-ਮਿੰ-ਸ	ਲੋਕਲ ਸਮਾਂ ਮਿੰਟ-ਸ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸਟੈਂਡਰਡ ਸਮੇਂ ਤੋਂ, - ਪਿੱਛੇ, + ਅੱਗੇ
1	ਲੁਖਨਊ	26-50-49	80-56-49	-6.12
2	ਭੁਪਾਲ	23-15-00	77-25-00	-20.20
3	ਕੋਲਕਾਤਾ	22-34-00	88-22-00	+23.28
4	ਗੋਹਾਟੀ	26-11-00	91-44-00	+36.56
5	ਇਟਾਨਗਰ	27-06-00	93-37-12	+44.28
6	ਪੱਛਮੀ ਸਰਹੱਦ ਭਾਰਤ	-----	68-07-29	-57.29
7	ਪੂਰਬੀ ਸਰਹੱਦ ਭਾਰਤ	-----	97-27-47	+59.39
8	ਲੁਧਿਆਣਾ	30-54-00	75-51-00	-26.36
9	ਬਰਨਾਲਾ	30-22-48	75-33-00	-27.48
10	ਅਮ੍ਰਿਤਸਰ	31-38-24	74-51-36	-30.33
11	ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ	32-01-59	75-24-00	-29.09
12	ਫ਼ਿਰੋਜ਼ਪੁਰ	30-56-24	74-37-12	-31.31
13	ਪਟਿਆਲਾ	30-20-24	76-24-00	-24.24
14	ਕਪੂਰਥਲਾਂ	31-22-46	75-23-05	-28.27
15	ਜਲੰਧਰ	31-19-32	75-34-45	-27.41

Dr. Abraham T. Kovoor
1898-1978

ਲੋਕ ਕਵੀ ਸੰਤਰਾਮ ਉਦਾਸੀ

ਨੇ ਗੁੰਮਰਾਗਕੁੰਨ ਪ੍ਰਚਾਰ/ਪ੍ਰਸਾਰ ਦੁਆਰਾ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਦਿਮਾਗ ਵਿੱਚ ਇਹ ਗੱਲ ਬਿਠਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਕਿ ਬਦਹਾਲੀ ਦਾ ਕਾਰਣ ਕਿਸਮਤ ਜਾਂ ਹੋਣੀ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਹੈ। ਅਜੋਕੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੌਰਾਨ ਬੇਰੋਜ਼ਗਾਰੀ, ਗਰੀਬੀ, ਭੁੱਖਮਰੀ, ਲੁੱਟ-ਖੋਹ, ਦਾਬੇ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦਾ ਬੋਲਬਾਲਾ ਹੈ। ਕਾਰਲ ਮਾਰਕਸ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦਾ ਵਰਨਣ 150 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾ ਆਪਣੀ ਪੁਸਤਕ ਦਾਸ ਕੈਪੀਟਲ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਫਾਂਸੀ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਲਗਭਗ 16 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾ ਸ਼ਹੀਦੇ ਆਜ਼ਮ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸੀ, ਕਿ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਚਲੇ ਜਾਣਗੇ ਪਰ ਮਿਲਣ ਵਾਲੀ ਅਖੌਤੀ ਅਜਾਦੀ ਲੋਕ ਲੋੜਾਂ ਤੇ ਪੂਰੀ ਨਹੀਂ ਉਤਰੇਗੀ।

ਹਾਲਤਾਂ ਬਾਰੇ ਸਹੀ ਅਤੇ ਦਰੁੱਸਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਾਸਤੇ ਕਾਰਲ ਮਾਰਕਸ, ਸ਼ਹੀਦੇ ਆਜ਼ਮ ਭਗਤ ਸਿੰਘ, ਲੋਕ ਕਵੀ ਸੰਤ ਰਾਮ ਉਦਾਸੀ, ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਪਾਸ ਅਤੇ ਤਰਕਸ਼ੀਲਤਾ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਸਮੇਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

ਤਾਂ ਕਿ ਬਰਾਬਰੀ ਦੇ ਸਮਾਜ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੰਘਰਸ਼ ਨੂੰ ਸਹੀ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਵਧਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ।

+9188722-84148

ਸ਼੍ਰੋਤ-ਬਾਰਡਰ ਸਕਿਓਰਟੀ ਫੋਰਸ ਦੀ ਮਾਨ ਚਿੱਤਰ ਅਧਿਐਨ ਪੁਸਤਕ ਅਤੇ ਇੰਟਰਨੈਟ

ਪੁਸਤਕ ਗੀਵਿਊ ਸਹੀ-ਫੈਸਲਾ ਕਿਵੇਂ ਲਈਏ

ਡਾ. ਵਿਜੈ ਅਗਰਵਾਲ
ਤਰਕਭਾਰਤੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਬਰਨਾਲਾ
ਸਫੇ : 184 ਮੁੱਲ : 200 ਰੁਪਏ

ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਬਹੁਮੁੱਲੀ ਪੁਸਤਕ ਪਾਠਕ ਦੀ ਸੋਚ ਬਦਲ ਕੇ ਰੱਖ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਤਿਹਾਸ ਤੇ ਮਿਥਿਹਾਸ ਵਿਚਲੇ ਪਾਤਰਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੱਖ ਕੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਬਿਰਤਾਂਤ ਅੱਖਾਂ ਖੋਲਣ ਵਾਲੇ ਹਨ। ਲੇਖਕ ਅਨੁਸਾਰ ਕੋਈ ਵੀ ਫੈਸਲਾ ਭਾਵੁਕਤਾ ਦੇ ਵਹਿਣ ਵਿੱਚ ਆ ਕੇ ਨਹੀਂ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਸੰਤੁਲਨ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੱਥ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪੁਸਤਕ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੋਈ ਅਨੁਭਵ, ਸੱਚਾਈ, ਜਾਣਕਾਰੀ, ਮਿਸਾਲ ਵਿਸ਼ੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦੀ। ਨਿਸਚੈ ਹੀ, ਇਹ ਪੁਸਤਕ ਉਹਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਹੈ, ਜੋ ਸਫਲਤਾ ਦੇ ਰਾਹ ਨੂੰ ਪਛਾਣ ਕੇ ਉਸ 'ਤੇ ਚੱਲਣ ਦੀ ਇੱਛਾ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਜੋ ਮੁਸ਼ਕਲ ਅਤੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵੀ ਜੇਤੂ ਬਣ ਕੇ ਉੱਤਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਅਜੋਕੇ ਨੌਜਵਾਨ ਵਰਗ ਲਈ ਅਜਿਹੀਆਂ ਦੇ ਅਧਿਐਨ ਦੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ।

‘ਸਹੀ ਫੈਸਲਾ ਕਿਵੇਂ ਲਈਏ’ ਵਿਦਵਾਨ ਲੇਖਕ ਡਾ. ਵਿਜੈ ਅਗਰਵਾਲ ਦੀ ਛੇਵੀਂ ਪੁਸਤਕ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ ਰਜਿੰਦਰ ਬੀ. ਟੈਕ. ਨੇ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਰੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ ਨੌਜਵਾਨ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਵਰਗ ਦੇ ਆਸ਼ਾਵਾਦੀ ਚੰਗੇਰੇ ਭਵਿੱਖ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬਹੁਪੱਖੀ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੱਖ ਕੇ ਲਿਖੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਪੁਸਤਕ ਵੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਸਹੀ-ਫੈਸਲੇ ਲੈਣ ਜਾਂ ਨਾ ਲੈਣ 'ਤੇ ਕੇਂਦਰਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਪੁਸਤਕ ਦੇ ਗਿਆਰਾਂ ਪਾਠ ਹਨ। ‘ਫੈਸਲੇ’ ਨਾਲ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ ਕਰਵਾਉਣ ਉਪਰੰਤ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਤੱਤਾਂ, ਤਰੀਕਿਆਂ, ਮੰਤਵ ਆਦਿ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਜ਼ਰੂਰੀ, ਆਮ ਖ਼ਾਸ ਅਤੇ ਕਿਉਂ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਗਲਤ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਨਿੱਜੀ ਅਨੁਭਵ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਥਾਂ-ਪੁਰ-ਥਾਂ ਦਿਲਚਸਪ ਮਿਸਾਲਾਂ ਦੇ ਕੇ ‘ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਮਜ਼ਾ’ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸੱਚ ਤਾਂ ਇਹ

ਬਿਕਰਮਜੀਤ ਨੂਰ
ਸੰਪਰਕ : 094640-76257

ਸ਼ੋਕ ਸੰਦੇਸ਼

ਲੋਕਪੱਖੀ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀ ਧਾਰਨੀ ਸ਼ੋਸਲ ਮੀਡੀਆ ਤੇ ਤਰਕਸ਼ੀਲਤਾ ਮਨੁੱਖਤਾ ਪੱਖੀ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਨੌਜਵਾਨ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਗਿੱਲ ਪਿੱਛਾ ਪਿੱਡ ਚੂਹੜਚੱਕ ਜੋ ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਟਰਾਂਟੋ ਦਾ ਵਾਸੀ ਸੀ। ਬੀਤੇ ਦਿਨੀਂ ਇੱਕ ਰੋਡ ਐਕਸੀਡੈਂਟ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਕੇ ਸਾਡੇ

ਵਿਚਕਾਰ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ, ਪਿੱਛੇ ਦੋ ਬੱਚੇ ਤੇ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਅਲਵਿਦਾ ਕਹਿ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਦਾਰਾ ‘ਵਿਗਿਆਨ ਜੋਤ’ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਸਾਥੀ ਦੇ ਵਿਛੋੜੇ ਤੇ ਦੁੱਖ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਵਿਗਿਆਨ ਜੋਤ

- ਸੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਫੀਸ ਇੱਕ ਸਾਲ ਲਈ 80/-
- ਦੋ ਸਾਲ ਲਈ 150/-

ਹੁਣ ਤੁਸੀਂ ਘਰ ਬੈਠੇ ਵੀ ਵੀਪੀਪੀ ਰਾਹੀਂ ‘ਵਿਗਿਆਨ ਜੋਤ’ ਮੰਗਵਾ ਸਕਦੇ ਹੋ, ਵਧੇਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਫ਼ੋਨ ਨੰਬਰ 01679 241744 'ਤੇ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ।

ਨੀਂਦ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ

ਡਾ. ਹਰੀਸ਼ ਮਲਹੋਤਰਾ ਬ੍ਰਿਸ਼ਿਪਮ
ਮੋਬਾ : 00447763013424

Thinkstock

ਨੀਂਦ ਸਾਡੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਅਹਿਮ ਹਿੱਸਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਸਾਡਾ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਨੀਂਦ ਵੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਲਈ ਉਨੀ ਹੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਜਿੰਨਾ ਸਾਹ ਦਾ ਚੱਲਣਾ ਅਤੇ ਸਰੀਰ ਵਿੱਚ ਖੂਨ ਦੇ ਸੰਚਾਰ ਦਾ ਵਗਣਾ। ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਤੀਜਾ ਹਿੱਸਾ ਅਸੀਂ ਸੌਂ ਕੇ ਈ ਗੁਜ਼ਾਰਦੇ ਹਾਂ ਸੌਂ ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਜਾਗ ਕੇ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਦੋ ਤਿਹਾਈ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਹੀ ਜਿਉਂਦੇ ਹਾਂ।

ਹੁਣ ਦੇਖਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਨੀਂਦ ਹੈ ਕੀ? ਇਨਸਾਈਕਲੋਪੀਡੀਆ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੀ ਪ੍ਰੀਭਾਸ਼ਾ ਹੈ; “ਨੀਂਦ ਚੇਤਨਾ ਦਾ ਵਕਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਲਈ ਮੁਅਤਲ ਹੋਣਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਰੀਰਕ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਮੁੜ ਸਥਾਪਤ ਅਤੇ ਜਥੇਬੰਦ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।”

ਨੀਂਦ ਦਾ ਸਾਡੀ ਸਰੀਰਕ ਅਤੇ ਮਾਨਸਿਕ ਸੇਹਤ ਨਾਲ ਬੜਾ ਨੇੜਲਾ ਸੰਬੰਧ ਹੈ। ਨੀਂਦ ਦੀਆਂ ਦੋ ਮੁੱਖ ਕਿਸਮਾਂ ਮੰਨੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਪਹਿਲੀ ਹੈ ਨੀਂਦ ਸਮੇਂ ਅੱਖਾਂ ਦਾ ਸ਼ਾਂਤ ਹੋਣਾ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਅੱਖਾਂ ਹਰਕਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀਆਂ ਅਤੇ ਇਹਨੂੰ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਨੌਨ ਰੈਪਿਡ ਆਈ ਮੂਵਮੈਂਟ (NON-RAPID EYE MOVEMENT) ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੀ ਕਿਸਮ ਦੀ ਨੀਂਦ ਨੂੰ ਰੈਪਿਡ ਆਈ ਮੂਵਮੈਂਟ (RAPID EYE MOVEMENT) ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਅੱਖਾਂ ਲਗਾਤਾਰ ਹਰਕਤ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਪਹਿਲੀ ਕਿਸਮ ਦੀ ਨੀਂਦ ਕੁਦਰਤੀ ਨੀਂਦ ਹੈ, ਇਸ ਸਮੇਂ ਦਿਮਾਗ ਜ਼ਹਿਰੀਲੇ ਪ੍ਰੋਟੀਨ ਨੂੰ ਦਿਮਾਗੀ ਤੰਤੂਆਂ 'ਚੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਉਹ ਜ਼ਹਿਰੀਲੇ ਪ੍ਰੋਟੀਨ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਸਾਡੀ ਚੇਤਨਾ ਵੇਲੇ ਦਿਮਾਗੀ ਤੰਤੂਆਂ ਦਾ ਬਾਈਪ੍ਰੋਡਕਟ ਜਾਂ ਰਹਿੰਦ ਖੂੰਹਦ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਦਿਮਾਗ ਇਹ ਕੰਮ ਸਿਰਫ ਗੂੜ੍ਹੀ ਨੀਂਦ ਵੇਲੇ

ਹੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਗਰ ਗੂੜ੍ਹੀ ਨੀਂਦ ਵੇਲੇ ਹੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਗਰ ਗੂੜ੍ਹੀ ਨੀਂਦ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ ਤਾਂ ਇਹ ਜ਼ਹਿਰੀਲੇ ਪ੍ਰੋਟੀਨ ਦਿਮਾਗ ਵਿੱਚ ਹੀ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਜੇਹਨਾਂ ਨਾਲ ਸਾਡੀ ਸੋਚਣ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਫੈਸਲੇ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਲਏ ਜਾ ਸਕਦੇ। ਮਾਨਸਿਕ ਦਬਾਅ ਵੱਧ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਜ਼ਬਾਤ ਬੇਕਾਬੂ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਦੂਸਰੀ ਕਿਸਮ ਦੀ ਨੀਂਦ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਅਰਧਚੇਤ ਅਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹਾਂ, ਦਿਮਾਗੀ ਤੰਤੂ ਸਰਗਰਮ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਕਰਕੇ ਇਸ ਅਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਜ਼ਹਿਰੀਲੇ ਪ੍ਰੋਟੀਨ ਸਰੀਰ ਵਿੱਚੋਂ ਖਾਰਜ ਕੀਤੇ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦੇ। ਇਸ ਅਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਇਨਸਾਨ ਬੁੜਬੁੜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਸੁੱਤਿਆਂ ਪਿਆ ਤੁਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਸਰੀਰ ਥੱਕਿਆ ਟੁੱਟਿਆ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿਰਦਰਦ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਸਾਇੰਸਦਾਨਾਂ ਇੱਕ ਹੋਰ ਖੋਜ ਇਹ ਕੱਢੀ ਹੈ ਕਿ ਉਮਰ ਵਧਣ ਨਾਲ ਸਾਡਾ ਦਿਮਾਗ ਸੁੰਗੜਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਘੱਟ ਸੌਣ ਨਾਲ ਜਾਂ ਗੂੜ੍ਹੀ ਨੀਂਦ ਨਾ ਆਉਣ ਨਾਲ ਇਸਦੀ ਸੁੰਗੜਨ ਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਜਦ ਸਾਡੀ ਉਮਰ 60 ਸਾਲ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੋ ਜਾਵੇ। ਇਹਦਾ ਨਤੀਜਾ ਯਾਦਾਸਤ ਦਾ ਘਟਣਾ, ਦਿਲ ਦੀਆਂ ਬੀਮਾਰੀਆਂ ਲੱਗਣੀਆਂ, ਖੂਨ ਦਾ ਦਬਾਅ ਵੱਧਣਾ, ਚਿੜਚਿੜਾਪਣ, ਮੋਟਾਪਾ, ਸ਼ੂਗਰ ਰੋਗ, ਮਾਨਸਿਕ ਦਬਾਅ ਦਾ ਵੱਧਣਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਗੂੜ੍ਹੀਨੀਂਦ ਨਾ ਆਉਣ ਨਾਲ ਕੋਰਟੀਸੋਲ ਹਾਰਮੋਨਜ਼ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਦਿਲ ਦਾ ਦੌਰਾ, ਅਧਰੰਗ, ਕੈਲੋਸਟਰਾਲ ਲੇਵਲ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਅਤੇ (PARKING SON'S DISAESE) ਸਰੀਰ ਦੇ ਕੁੱਝ ਅੰਗਾਂ ਦਾ ਲਗਾਤਾਰ ਹਿਲਦੇ ਰਹਿਣਾ, ਵਰਗੀਆਂ

ਬੀਮਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਚਮੜੀ ਵਰਗੀਆਂ ਬੀਮਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਚਮੜੀ ਦੀਆਂ ਬੀਮਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਬੀਮਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਲੜਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਮਰਦਾਨਗੀ ਤੇ ਅਸਰ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੀਵਾਣੂ (TESIOS-TEOREONE) ਘੱਟ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਕਿਸੇ ਗੱਲ ਜਾਂ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਕੇਂਦਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਘੱਟ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਜੋ ਲੋਕ ਲੇਖਕ। ਗੀਤਕਾਰ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਸਮ ਦੇ ਆਰਟਿਸਟ ਹੋਣ, ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਇਹ ਰੁੱਚੀ ਅਤੇ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਜੇਹੜੇ ਲੋਕ ਗੂੜ੍ਹੀ ਨੀਂਦ ਲੈਂਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਲੰਬੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜਿਉਂਦੇ ਹਨ। ਚੰਗੀ ਸੇਹਤ ਦਾ ਆਨੰਦ ਮਾਣਦੇ ਹਨ। ਘੱਟ ਸੌਣ ਮੋਟਾਪੇ ਵੱਲ ਕਦਮ ਵਧਾਉਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਜਦ ਅਸੀਂ ਘੱਟ ਸੌਂਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਖਾਂਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਕੈਲਰੀਜ਼ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮੁਸ਼ਕਲ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਸਾਇੰਸਦਾਨ ਇਹ ਵੀ ਮੰਨਦੇ ਹਨ ਕਿ ਘੱਟ ਸੌਣ ਨਾਲ ਤਿੰਨ ਤੋਂ ਪੰਜ ਸਾਲ ਦੇ ਵਿੱਚ ਵਿੱਚ ਦਿਮਾਗ ਸੁੰਗੜ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਆਫ਼ ਆਕਸਫੋਰਡ ਦੇ ਮਾਹਿਰ ਵਿਗਿਆਨੀ ਕਲੇਅਰ ਸੈਕਸਟਨ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਘੱਟ ਸੌਣ ਨਾਲ ਸਰੀਰਕ ਕ੍ਰਿਆਵਾਂ ਵਿੱਚ ਕਮੀ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਖੂਨ ਦੇ ਦਬਾਅ ਅਤੇ ਕਲੈਸਟ੍ਰੋਲ 'ਚ ਵਾਧਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਸਾਇੰਸਦਾਨ ਕਲੇਅਰ ਨੇ ਖੋਜਾਂ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਉਹਨਾਂ 14 ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਤੇ ਤਜਰਬਾ ਕੀਤਾ ਜੇਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਉਮਰਾਂ 20 ਤੋਂ 84 ਸਾਲ ਤੱਕ ਸਨ। ਇਹ ਖੋਜ ਤਿੰਨ ਤੋਂ ਪੰਜ ਸਾਲ ਤੱਕ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਜਦ ਸਰਵੇਖਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 35 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਨੂੰ ਨੀਂਦ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਸੀ। ਮਾਹਿਰ ਸਾਇੰਸਦਾਨ ਕਲੇਅਰ

ਸੈਕਸਟਨ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਦਿਮਾਗ ਦਾ ਫਰੰਟਲ (FRONTAL), ਟੈਂਪੋਰਲ (TEMPORAL) ਅਤੇ ਪੈਰਾਈਟਲ (PARIETAL) ਭਾਗ ਬਹੁਤ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਸੁੰਗੜ ਗਿਆ। ਆਪਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਫਰੰਟਲ (FRONTAL) ਭਾਗ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਇਹਦੇ ਨਾਲ ਸਾਡੀ ਹਿੱਲਜੁਲ, ਹਰਕਤਾਂ ਅਤੇ ਜ਼ਜ਼ਬਾਤ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਵੀ ਸੰਬੰਧਤ ਹੈ। ਪੈਰਾਈਟਲ (PARIETAL) ਭਾਗ, ਸ਼ਬਦਾਂ, ਨੰਬਰਾਂ ਆਦਿ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਟੈਂਪੋਰਲ ਭਾਗ (TEMPORAL LOBE) ਸਿੱਖਣ ਅਤੇ ਯਾਦਸ਼ਤ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਾਰੀ ਖੋਜ 'ਤੇ ਸਿੱਧਾਪੂਰ 'ਚ ਹੋਈ ਖੋਜ ਨੇ ਵੀ ਦੋਹਰ ਪਾਈ ਹੈ। ਨਿਊਯਾਰਕ ਵਿਖੇ ਹੋਈ ਇੱਕ ਹੋਰ ਖੋਜ ਨੇ ਦਰਸਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਨੀਂਦ ਠੀਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾ ਆਉਣ ਨਾਲ ਦਿਮਾਗੀ ਤੰਤੂਆਂ ਤੇ ਅਸਰ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਸਾਇੰਸ ਬੈਥ ਇਸਰਾਡ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕੰਮ 65 ਸਾਲ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਉਮਰ ਵਾਲਿਆਂ ਨਾਲ ਹੋਰ ਵੀ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਇੱਥੇ ਤੱਕ ਕਿ ਐਲਜ਼ਾਈਮਰ (ALZHEIMER) ਬੀਮਾਰੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਨੀਂਦ ਦੇ ਮਾਹਿਰ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਲਾਉਸ ਪਟਰੈਕ (LOUIS PTRACEK) ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਖੋਜਾਂ ਤੋਂ ਸਾਨੂੰ ਸਬਕ ਸਿੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੌਣਾ ਸਾਡੇ ਲਈ ਕਿੰਨਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ। ਨੀਂਦ ਦੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਮਾਹਿਰ ਟਰੈਵਿਸ ਬਰੈਡਬੈਰੀ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਦੇਰ ਨਾਲ ਸੌਣ ਤੇ ਸਾਡੀ ਸੇਹਤ ਵੀ ਖਰਾਬ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਕੰਮ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ। ਉਹ ਤਾਂ ਇੱਥੋਂ ਵੀ ਖਰਾਬ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਕੰਮ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ। ਉਹ ਤਾਂ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਮੰਨਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਸ਼ਰਾਬੀ ਇਨਸਾਨ ਉਸ ਇਨਸਾਨ ਨਾਲੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪੈਦਾਵਾਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਨੀਂਦ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ। ਘੱਟ ਨੀਂਦ ਨਾਲ ਟੇਕ ਨਹੀਂ ਲਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਮਾਨਸਿਕ ਦਬਾਅ ਦੇ ਵਾਧਾ ਅਤੇ ਗੁੱਸੇ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸ਼ੂਗਰ ਦਾ ਰੋਗ ਵੀ ਲੱਗ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਾਇੰਸਦਾਨਾਂ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਘੱਟ ਨੀਂਦ ਨਾਲ ਕੋਰਟੀਸੋਲ (CORTISOL) ਹਾਰਮੋਨਜ਼ 'ਚ ਵਾਧਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸਾਨੂੰ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਲੜਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਘਟਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਹਦੇ ਨਾਲ ਮਰਦਾਨਗੀ 'ਤੇ ਵੀ ਅਸਰ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਘੱਟ ਨੀਂਦ ਨਾਲ ਘਰੇਲਿਨ (GHRELIN) ਹਾਰਮੋਨਜ਼ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਜ਼ਿਆਦਾ ਖਾਣ ਲਈ ਉਕਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਹਦੇ ਨਾਲ

ਲਿਪਟਨ (LEPTIN) ਹਾਰਮੋਨਜ਼ ਘੱਟਦੇ ਹਨ ਜੋ ਸਾਨੂੰ ਸੰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪੇਟ ਭਰ ਗਿਆ ਹੈ।

ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਸਰਵੇਖਣ ਮੁਤਾਬਕ 6 ਘੰਟੇ ਤੋਂ ਘੱਟ ਸੌਣ ਨਾਲ ਵਿਉਪਾਰ ਨੂੰ 63 ਬਿਲੀਅਨ ਡਾਲਰ ਦਾ ਘਾਟਾ ਪਿਆ। ਸਮਾਰਟ ਟੈਲੈਂਟ (SMART TALENT) ਨੇ ਇੱਕ ਮਿਲੀਅਨ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਲੋਕਾਂ 'ਤੇ ਖੋਜ ਕਰਕੇ ਪਤਾ ਲਾਇਆ ਹੈ ਕਿ 90 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸੱਤ ਤੋਂ ਨੌਂ ਘੰਟੇ ਸੌਣ ਵਾਲੇ ਇਮੋਸ਼ਨਲ ਇੰਟੈਲੀਜ਼ਸ (EMOTIONAL INTELLIGENCE) ਅਤੇ ਵਧੀਆ ਮਾਲ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਵਧੀਆ ਨਤੀਜੇ ਕੱਢਣ ਵਾਲੇ ਸਨ। ਘੱਟ ਨੀਂਦ ਨਾਲ ਹਾਦਸਿਆਂ, ਕਾਰ ਐਕਸੀਡੈਂਟਾਂ ਅਤੇ ਸਿਰਦਰਦ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸਰੀਰਕ ਪ੍ਰੋਸ਼ਾਨੀਆਂ, ਦਿਮਾਗੀ ਅਸੰਤੁਲਨ ਅਤੇ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਹੁਣ ਪੂਰੀ ਨੀਂਦ ਲੈਣ ਲਈ ਕੀਤਾ ਕੀ ਜਾਵੇ?

1. ਨੀਂਦ ਦੀਆਂ ਗੋਲੀਆਂ ਤੋਂ ਛੁਟਕਾਰਾ : ਨੀਂਦ ਦੀਆਂ ਗੋਲੀਆਂ ਤੋਂ ਭਾਵ ਫਾਰਮਾਸਿਸਟ ਜਾਂ ਡਾਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਗੋਲੀਆਂ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਸ਼ਰਾਬ, ਡਰੱਗਜ਼ ਅਤੇ ਚਾਹ ਕੌਫੀ ਵੀ ਹੈ। ਦੇਖਣ 'ਚ ਆਇਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਗੋਲੀਆਂ ਨਾਲ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਨੋਖੇ ਸੁਪਨੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਇਸ ਕਰਕੇ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਗੋਲੀਆਂ ਦਿਮਾਗ ਦੇ ਕੁਦਰਤੀ ਵਰਤਾਰੇ ਵਿੱਚ ਖਲਲ ਪਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਗੂੜ੍ਹੀ ਨੀਂਦ ਵਿੱਚ ਦਿਮਾਗ, ਦਿਨ ਦਾ ਲੇਖਾ ਜੋਖਾ ਕਰਕੇ ਨੁਕਸਾਨਦਾਇਕ ਤੱਤਾਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਲੇਖੇ ਜੋਖੇ ਵੇਲੇ ਜੇਹੜੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਰੱਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬਾਕੀਆਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਗੂੜ੍ਹੀ ਨੀਂਦ ਲੈਣ ਲਈ ਅਤੇ ਦਿਮਾਗ ਦੇ ਕੁਦਰਤੀ ਕੰਮ ਨੂੰ ਸਾਂਵਾਂ ਰੱਖਣ ਲਈ ਨੀਂਦ ਦੀਆਂ ਗੋਲੀਆਂ, ਸ਼ਰਾਬ, ਡਰੱਗਜ਼ ਜਾਂ ਚਾਹ ਕੌਫੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰੇਰਣ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

2 ਰਾਤ ਨੂੰ ਨੀਲੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਤੋਂ ਬਚਾ ਕਰੋ :- ਬਹੁਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਤ ਨੂੰ ਜਲਾਈ ਜਾਂਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਸਾਡੀ ਸੇਹਤ 'ਤੇ ਕੀ ਅਸਰ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਖੋਜਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਹੈ ਕਿ ਛੋਟੀਆਂ ਰੋਸ਼ਨੀ ਤਰੰਗਾਂ ਸਾਡੇ ਮੂਡ, ਨੀਂਦ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਸਰੀਰ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਸਵੇਰੇ ਵੇਲੇ ਇਹ ਛੋਟੀਆਂ ਰੋਸ਼ਨੀ ਤਰੰਗਾਂ ਬਹੁਤ ਸੰਘਣੀ ਤਾਦਾਦ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਇਹ ਹਾਰਮੋਨ ਸੈਲਾਟੋਨਿਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਉਹ ਹਾਰਮੋਨ ਹੈ ਜੋ ਸਾਨੂੰ ਨੀਂਦ ਲਿਆਉਣ ਵਿੱਚ ਮੱਦਦ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ

ਸਵੇਰ ਵਾਲੀਆਂ ਰੋਸ਼ਨੀ ਤਰੰਗਾਂ ਸਾਨੂੰ ਚੁਸਤ ਕਰ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹਦੇ ਨਾਲ ਸਾਡਾ ਮੂਡ ਅਤੇ ਸਰੀਰਕ ਸ਼ਕਤੀ ਵਿੱਚ ਵੀ ਵਾਧਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਦੁਪਹਿਰ ਵੇਲੇ ਸੂਰਜ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਨੀਲੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਘੱਟ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜੇਹਦੇ ਨਾਲ ਸਾਡਾ ਸਰੀਰ ਸੈਲਾਟੋਨਿਨ (MECATONIN HORMONES) ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ ਨੀਂਦ ਆਉਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸ਼ਾਮ ਤੱਕ ਸਾਡਾ ਦਿਮਾਗ ਇਹ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਨ ਲਗ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹੁਣ ਨੀਲੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਦੀਆਂ ਤਰੰਗਾਂ ਨਹੀਂ ਆਉਣਗੀਆਂ। ਪਰ ਸਮੱਸਿਆ ਹੁਣ ਇਹ ਖੜੀ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਅਜੋਕੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚਲੇ ਯੰਤਰ ਜਿਵੇਂ ਲੈਪਟੋਪ, ਟੈਬਲਿਟ। ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ ਅਤੇ ਮੋਬਾਇਲ ਫੋਨ, ਨੀਲੀ ਰੋਸ਼ਨੀ, ਨੂੰ ਛੱਡਦੇ ਹਨ ਜੇਹਦੇ ਵਿੱਚ ਰੋਸ਼ਨੀ ਦੀਆਂ ਤਰੰਗਾਂ ਦੀ ਲੰਬਾਈ ਬਹੁਤ ਛੋਟੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਨੀਂਦ ਇਸ ਕਰਕੇ ਵੀ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਯੰਤਰ ਰੋਸ਼ਨੀ ਨੂੰ ਸਿੱਧਾ ਸਾਡੇ ਮੂੰਹ 'ਤੇ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਅਗਰ ਤੁਸੀਂ ਇਹਨਾਂ ਯੰਤਰਾਂ ਤੋਂ ਛੁਟਕਾਰਾ ਨਹੀਂ ਪਾ ਸਕਦੇ ਤਾਂ ਅੱਖਾਂ ਉੱਪਰ ਪੱਟੀਆਂ ਬੰਨ੍ਹੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ।

ਜਾਗਣ ਅਤੇ ਸੌਣ ਦਾ ਸਮਾਂ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਨਾ :- ਗੂੜ੍ਹੀ ਨੀਂਦ ਲਈ ਇਹ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡਾ ਸੌਣ ਅਤੇ ਜਾਗਣ ਦਾ ਸਮਾਂ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਇੱਕੋ ਹੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸਮੇਂ ਜਾਗਣ ਨਾਲ ਸਾਡਾ ਮੂਡ ਠੀਕ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸਮੇਂ ਦੀ ਆਦਤ ਨਾਲ ਦਿਮਾਗ ਸਾਡੇ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਆਰਾਮ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਮੱਦਦ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਾਗਣ ਤੋਂ ਤਰਕਰੀਬਨ ਇੱਕ ਘੰਟਾ ਪਹਿਲਾਂ, ਸਾਡੇ ਸਰੀਰ ਦਾ ਤਾਪਮਾਨ ਅਤੇ ਹਾਰਮੋਨਜ਼ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਹੋਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹਦੇ ਨਾਲ ਖੂਨ ਦਾ ਦਬਾਅ ਵੀ ਵਧਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਜਾਗਣ ਵੇਲੇ ਪੂਰੇ ਸੁਚੇਤ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ। ਇਹ ਹੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੇ ਲਾਏ ਅਲਾਰਮ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸਾਨੂੰ ਜਾਗ ਆ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਜਦ ਸਾਡਾ ਜਾਗਣ ਦਾ ਸਮਾਂ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਉਸ ਵੇਲੇ ਦਿਮਾਗ ਉਲਝਣ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੌਣ ਦਾ ਸਾਈਕਲ ਕਦ ਪੂਰਾ ਕਰੇ ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ ਜਾਗਣ ਲਈ ਕਦੋਂ ਤਿਆਰ ਕਰੇ। ਪਿਛਲੇ ਜ਼ਮਾਨਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਾਗਣ ਦਾ ਕੰਮ ਸੂਰਜ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਕਰਿਆ ਕਰਦੀ ਸੀ ਪਰ ਹੁਣ ਇਹਦੀ ਥਾਂ ਅਲਾਰਮ ਨੇ ਲੈ ਲਈ ਹੈ।

ਵੀਕਓਂਡ ਜਾਂ ਛੁੱਟੀ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸੌਣ :- ਅਗਰ ਅਸੀਂ ਇਹ ਸੋਚ

ਲਈ ਕਿ ਵੀਕਇਡ ਜਾਂ ਛੁੱਟੀ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਨੀਂਦ ਨੂੰ ਪੂਰਿਆਂ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਨਾਲ ਸਰਕੇਡੀਅਨ ਰਿਦਮ (CIRCADIAN RHYTHM) ਵਿੱਚ ਗੜਬੜ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹਦੇ ਨਾਲ ਨਿਯਤ ਕੀਤਾ ਸਮਾਂ ਉਲਟ ਪੁਲਟ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਹਫਤੇ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਅਸੀਂ ਨਿਸ਼ਚਤ ਸਮੇਂ ਤੇ ਸੌਂਦੇ ਅਤੇ ਜਾਗਦੇ ਸਾਂ। ਵੀਕਇਡ ਦੀ ਗੜਬੜੀ ਸਾਨੂੰ ਬੱਕਿਆਂ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਹੀ ਕਾਰਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੋਮਵਾਰ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਕੰਮ 'ਤੇ ਜਾਣ ਨੂੰ ਮਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੁਚੇਤ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ।

ਸਾਨੂੰ ਨੀਂਦ ਚਾਹੀਦੀ ਕਿੰਨੀ ਕੁ ਹੈ? :- ਸਾਇੰਸਦਾਨ ਖੋਜਾਂ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਉਸ ਜ਼ੀਨ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਜੋ ਨੀਂਦ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਸਾਨੂੰ ਕਿੰਨੀ ਕੁ ਨੀਂਦ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਸਚਾਈ ਇਹ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਬਹੁਤ ਲੋਕੀਂ ਜਿੰਨੀ ਨੀਂਦ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਉਸ ਤੋਂ ਘੱਟ ਸੌਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਕਰਕੇ ਕੰਮ ਵੀ ਘੱਟ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਕਈ ਲੋਕ ਸੋਚਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਥੇਰਾ ਸੌਂ ਲਿਆ ਹੈ ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਸਰੀਰ ਥੱਕ ਟੁੱਟ ਕੇ ਤੁਰ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਈ ਵਾਰ ਢਹਿ ਢੇਰੀ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕਈ ਦਿਮਾਗੀ ਤਵਾਜ਼ਨ ਗੁਆ ਬੈਠਦੇ ਹਨ, ਅਵਲੀਆਂ ਟਵਲੀਆਂ ਮਾਰਨ ਲੱਗ ਪੈਂਦੇ ਹਨ। 7-8 ਘੰਟੇ ਦੀ ਨੀਂਦ ਦੀ ਹਰ ਕਾਮਯਾਬ ਇਨਸਾਨ ਨੇ ਵਕਾਲਤ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਇਨੇ ਘੰਟੇ ਸੌਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸੁਚੇਤ ਅਤੇ ਚੁਸਤ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਬੰਦ ਕਰਨਾ :- ਜਦ ਅਸੀਂ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਜਾਂ ਰਾਤ ਨੂੰ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਸੁਚੇਤ ਹੋਏ ਰਹਿੰਦੇ ਹਾਂ ਜਦੋਂ ਕਿ ਕੁਦਰਤੀ ਵਰਤਾਰਾ ਸਾਡੇ ਤੋਂ ਤਵੱਕੋ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਸੌਣ ਲਈ ਤਿਆਰੀ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਕ ਸਰਵੇਖਣ ਮੁਤਾਬਕ ਤਕਰੀਬਨ 60 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਲੋਕ ਸਮਾਰਟਫੋਨ ਅਤੇ ਆਪਣੀਆਂ ਈਮੇਲਾਂ ਚੈੱਕ ਕਰਦੇ ਹਨ ਸ਼ਾਮ ਦੇ ਵੇਲੇ, ਜਦੋਂ ਇਹ ਸਮਾਂ ਸੌਣ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸਾਇੰਸਦਾਨਾਂ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਅਗਰ ਤੁਸੀਂ ਗੂੜ੍ਹੀ ਨੀਂਦ ਲੈਣੀ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਸ਼ਾਮ ਵੇਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੰਮ ਤੋਂ ਪ੍ਰਹੇਜ਼ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ

ਹੈ।

ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਖੱਲਲ ਬੰਦ ਕਰਨਾ :- ਜਦ ਸਾਡੀ ਨੀਂਦ ਵਿੱਚ ਰੌਲੇ ਰੱਪੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਖੱਲਲ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਸਾਡੀ ਨੀਂਦ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਜਿਸ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿੱਚ ਛੋਟੇ ਬੱਚੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਪਰਿਵਾਰ ਪੂਰੀ ਨੀਂਦ ਨਹੀਂ ਲੈਂਦਾ ਅਤੇ ਉਹ ਸਦਾ ਥੱਕੇ ਥੱਕੇ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਗੁਆਂਢ ਵਿੱਚ ਰੌਲਾ ਰੱਪਾ, ਟੈਲੀਫ਼ੋਨਾਂ ਦਾ ਬੱਜਣਾ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ੋਂ ਵਦੇਸ਼ੋਂ ਫੁਨ ਆਉਣੇ ਸਾਡੀ ਨੀਂਦ ਖਰਾਬ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪਾਣੀ ਪੀਣਾ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਤਰਲ ਪਦਾਰਥ ਸਾਨੂੰ ਬਾਥਰੂਮ ਵੱਲ ਗੋੜਾ ਲਾਈ ਰੱਖੇਗਾ। ਤੁਹਾਡੇ ਸਾਥੀ ਦੇ ਘੁਰਾੜੇ ਵੀ ਨੀਂਦ ਵਿੱਚ ਖੱਲਲ ਪਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਬਿਰਤੀ ਲਾਉਣਾ :- ਦੇਖਣ 'ਚ ਆਇਆ ਹੈ ਕਿ ਅਗਰ ਸੌਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਥੋੜ੍ਹੀ ਦੇਰ ਲਈ ਬਿਰਤੀ ਲਾਈ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਉਹਦੇ ਨਾਲ ਗੂੜ੍ਹੀ ਨੀਂਦ ਜ਼ਿਆਦਾ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਸਟੈਨਫੋਰਡ ਮੈਡੀਕਲ ਸੈਂਟਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਤਜਰਬਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਉਨੀਂਦਰੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਨੀਂਦ ਵਿੱਚ 50 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਫਾਇਦਾ ਹੋਇਆ ਅਤੇ 60 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਲੋਕਾਂ ਉਨੀਂਦਰੇ ਤੋਂ ਮੁਕਤੀ ਪਾ ਲਈ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਬਿਰਤੀ ਲਾਉਣ ਜਾਂ ਮੈਡੀਟੇਸ਼ਨ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਇਕ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਤੱਕ ਦੇਖਣ ਵਿੱਚ ਆਇਆ। ਐਹੋ ਜਿਹਾ ਤਜਰਬਾ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਐਂਡ ਮੈਸਾਚੂਸਿਟਸ ਮੈਡੀਕਲ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਵੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਿੱਥੇ 91 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਭਾਗ ਲੈਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੀਂਦ ਦੀਆਂ ਗੋਲੀਆਂ ਤੋਂ ਤੋਬਾ ਕਰ ਲਈ।

ਜਦ ਸਭ ਕੁੱਝ ਹੀ ਫੇਲ੍ਹ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਕੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ :- ਸਾਇੰਸਦਾਨਾਂ ਨੇ ਖੋਜ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਨੀਂਦ ਲਿਆਉਣ ਵਾਲੇ ਹਾਰਮੋਨਜ਼ ਮੈਲਾਟੋਨਿਨ (MELATONIN) ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਦੁਪਹਿਰੇ 1 ਵਜੇ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਕਬਜ਼ੇ ਤੱਕ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅਗਰ ਦੁਪਹਿਰ ਵੇਲੇ ਸੌਂ ਲਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਘੱਟ ਨੀਂਦ ਵਾਲੀ ਸਮੱਸਿਆ ਦਾ ਹੱਲ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਹੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਕੰਪਨੀ ਗੁਗਲ ਆਪਣੇ ਕਾਮਿਆਂ ਨੂੰ ਦੁਪਹਿਰ ਨੂੰ ਸੌਣ ਦਾ ਸਮਾਂ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ 15 ਮਿੰਟ ਦੁਪਹਿਰ ਨੂੰ ਸੌਣਾ ਵੀ ਕੌਫੀ ਪੀ ਕੇ ਜਾਗਦੇ ਰਹਿਣ ਨਾਲੋਂ ਲਾਹੇਵੰਦ ਹੈ।

ਲੋਕ ਕਥਾ/ਕਿਸਾਨ ਦਾ ਪੁੱਤ

ਇਕ ਕਿਸਾਨ ਆਪਣੇ ਖੇਤਾਂ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਉਸ ਨੂੰ ਅਚਾਨਕ ਇਕ ਬੱਚੇ ਦੀਆਂ ਚੀਕਾਂ ਸੁਣੀਆਂ। ਕਿਸਾਨ ਦੌੜ ਕੇ ਗਿਆ। ਵੇਖਿਆ ਇਕ ਬੱਚਾ ਦਲਦਲ ਵਿਚ ਪੱਸਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਕਿਸਾਨ ਨੇ ਉਸ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਬਚਾ ਲਿਆ..। ਇਹ ਬੱਚਾ ਕਿਸੇ ਅਮੀਰ ਘਰਾਣੇ ਦਾ ਜਾਪਦਾ ਸੀ।

ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਇਕ ਵੱਡੀ ਬੱਘੀ ਵਿਚ ਇਕ ਅਮੀਰ ਜੋੜਾ ਆਇਆ। ਉਸ ਨੇ ਘੁੰਮਣ ਲਈ ਉਧਰ ਆ ਨਿਕਲੇ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਕਰਕੇ, ਕਿਸਾਨ ਦਾ ਭਰਪੂਰ ਪੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ।

ਉਨਾਂ ਕਿਹਾ, “ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕੁੱਝ ਭੇਂਟ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ।”

ਕਿਸਾਨ ਨੇ ਕਿਹਾ, “ਜਿਹੜਾ ਕੰਮ ਮੈਂ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਅਜਿਹੇ ਕੰਮਾਂ ਦੇ ਪੈਸੇ ਨਹੀਂ ਵੱਟੇ ਜਾਂਦੇ।”

ਇੰਨੇ ਵਿਚ ਬੱਘੀ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਉਤਸੁਕਤਾ ਵੱਸ, ਕਿਸਾਨ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਉਥੇ ਆ ਗਿਆ।

ਬੱਘੀ ਵਾਲੇ ਜੋੜੇ ਨੇ ਕਿਹਾ, “ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਡੇ ਇਸ ਪੁੱਤਰ ਦੀ

ਵਿੱਦਿਆ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਲੈਣੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ.. ਇਹ ਸਾਰੀ ਪੜਾਈ ਸਾਡੇ ਖਰਚੇ 'ਤੇ ਕਰੇਗਾ..।”

ਉਸ ਕਿਸਾਨ ਦਾ ਇਹ ਪੁੱਤਰ, ਵੱਡਾ ਹੋ ਕੇ, ਸੰਸਾਰ ਦਾ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਡਾਕਟਰ ਸਰ ਅਲੈਂਗਜ਼ੈਂਡਰ ਫਲੇਮਿੰਗ ਬਣਿਆ, ਜਿਸ ਨੇ ਪੈਨਸਲੀਨ ਦੀ ਕਾਢ ਕੱਢੀ। ਪੈਨਸਲੀਨ ਨੇ ਪਿਛਲੀ ਇਕ ਸਦੀ ਦੌਰਾਨ, ਸੌ ਕਰੋੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਜਾਨ ਬਚਾਈ ਹੈ।

ਇਤਫ਼ਾਕ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਧਨਵਾਨ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਉਸ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਚਾਲੀ ਸਾਲ ਮਗਰੋਂ ਨਮੂਨੀਆ ਹੋ ਗਿਆ, ਜਿਹੜਾ ਫਲੇਮਿੰਗ ਦੀ ਪੈਨਸਲੀਨ ਨਾਲ ਠੀਕ ਹੋਇਆ।

ਉਹ ਧਨਵਾਨ ਵਿਅਕਤੀ ਲਾਰਡ ਹੈਂਡਲਡ ਚਰਚਿਲ ਸੀ ਅਤੇ ਚਿੱਕੜ ਵਿਚ ਧਸਣ ਅਤੇ ਨਮੂਨੀਆ ਹੋਣ ਵਾਲੇ, ਉਸ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਦਾ ਨਾਂ ਵਿਨਸਟਨ ਚਰਚਿਲ ਸੀ, ਜਿਹੜਾ ਦੂਜੇ ਵਿਸ਼ਵ ਯੁੱਧ ਸਮੇਂ ਬਰਤਾਨੀਆ ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਹੌਸਲੇ, ਸਿਦਕ

ਅਤੇ ਦ੍ਰਿੜਤਾ ਦੀ ਸਾਰਾ ਸੰਸਾਰ ਗੁਣ ਵੀ ਦਾਦ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

ਸਿੱਖਿਆ: ਜੇ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਅਮੀਰ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਮੌਕੇ ਮਿਲਣ ਤਾਂ ਉਨਾਂ ਦੇ ਬੱਚੇ ਵੀ ਬਹੁਤ ਕੁੱਝ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਫਲੇਮਿੰਗ ਨੇ ਕੀਤਾ, ਜੋ ਇਕ ਕਿਸਾਨ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਸੀ।